

Plagiarism Checking Report

Created on 2025-09-11 16:54:05 at 16:54 PM

Submission Information

ID	SUBMISSION DATE	SUBMITTED BY	ORGANIZATION	FILENAME	STATUS	SIMILARITY INDEX
4433701	Sep 11, 2025 at 16:33 PM	chantarat.ta@mcu.ac.th	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	รายงานวิจัยเล่มสมบูรณ์ ธรรมาสันล้านนา-อัตลักษณ์12.11.67.pdf	Completed	12.76 %

Match Overview

NO.	TITLE	AUTHOR(S)	SOURCE	SIMILARITY INDEX
1	ธรรมาสันพื้นเมืองล้านนาในจังหวัดลำปาง	พระมหาจรัญ ยาวินัน	มหาวิทยาลัยศิลปากร	4.69 %
2	From Funeral Castle to Lanna Pulpit	ธารพนาลี, พระพิรุณญาภพ	วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร	2.03 %
3	http://ojs.mcu.ac.th/index.php/BAS/article/download/6703/4385	ojs.mcu.ac.th	ojs.mcu.ac.th_nutch	0.65 %
4	The Anisoong Heed Hor Trai of Wat Phra Luang, Amphoe Soong Men Prae province.	Apisakmontree, Sirisak	ตำรงวิชาการ	0.56 %
5	การศึกษาปรัชญาในงานพุทธศิลป์เพื่อเป็นแนวทางการออกแบบตกแต่งภายในพิพิธภัณฑ์พุทธศิลป์	สมบูรณ์ คำดี	มหาวิทยาลัยศิลปากร	0.37 %
6	The Evolution Of Buddhist Art In India	ปรีชาโน (แก้วเกตุพงษ์), พระมหาประภาส	วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ	0.34 %
7	วัดพระธาตุลำปางหลวง	วิภักดิ์เดียว สารานุกรมเสรี	Wikipedia	0.30 %
8	การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำลูกแป้งข้าวหมาก ในเขตภาคกลางของประเทศไทย	เกิดทับทิม, สุวินัย	วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	0.23 %
9	Identity Communication Through Tattoos of Homosexuals in Chiang Rai	แก้วพิบูล, ณฐมน	วารสารการสื่อสาร มจร.ชร.	0.17 %
10	Creating a Personal Identity in an Instagram Media	บัวดิศ, เกศินี	วารสารเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มทร.พระนคร	0.15 %

Match Details

[illegible]

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ไม่มียอดเป็นธรรมาสน์ล้านนาทรงเดียวส่วนบนตัดไม่มีหลังคาฐานเป็นปูนเคลือบย่ำไม้ได้ตกแต่งลวดลายปูนปั้นและประดับกระจกส่วนบนเป็นไม้เป็นปากผายออกตอนบนสูงพอฟันศีรษะของพระนั่งเทศน์ซึ่งส่วนใหญ่พบในวัดของชาวไทยลื้อเช่นธรรมาสน์ในวิหารกาญจนาชลคีรีและวัดระกว้างไชยการอนุรักษ์ขนาดทันสมัยและธรรมาสน์บุษบกล้านนารายงานวิจัยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๖๑หน้า๑๔๐	ธรรมาสน์แบบดั้งเดิมเมื่อเทียบกับการเทศน์บนธรรมาสน์โบราณนั้นจำนวนครั้งการใช้งานธรรมาสน์แบบดั้งเดิมใช้งานบ่อยและนิยมมากกว่าธรรมาสน์ทรงปราสาทหรือแบบอื่นๆที่เป็นของโบราณเพราะมีความสะดวกสบายในการใช้สอยมากกว่าส่วนธรรมาสน์โบราณใช้สำหรับเทศน์ในพิธีการสำคัญเช่นการตั้งธรรมหลวงหรือเทศน์มหาชาติงานฉลองต่างๆหรืองานปล่อยหลวงงานผูกพัทธสีมาเป็นต้นจึงมีการใช้งานที่น้อยกว่าว่าธรรมาสน์แบบโบราณนี้มีรูปแบบที่หลากหลายตามแต่ละท้องถิ่นและสกุลช่างเช่นธรรมาสน์แบบล้านนาแบบพม่าและแบบไทลื้อเป็นต้นทั้งยังมีการประดับตกแต่งอย่างงดงามเป็นฝีมือช่างโบราณที่สะท้อนถึงองค์ความรู้เชิงช่างได้อย่างดีส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 200 ปีอรุณรัตน์วีเชียรเขียว 2547 หน้า 109 ทั้งนี้สามารถจำแนกรูปแบบของธรรมาสน์ในล้านนาได้ 5 ประเภทคือ 1 ธรรมาสน์ทรงปราสาทเป็นธรรมาสน์ทรงสูงยอดแหลมมักสร้างด้วยไม้ทั้งหลังหรือส่วนฐานเป็นปูนติดกับพื้นวิหารมีรูปสี่เหลี่ยมหลังคายอดแหลมซ้อนกันหลายชั้นคล้ายปราสาทหรือวิมานซึ่งพบปริมาณมากที่สุด 2 ธรรมาสน์ฐานสูงไม่มียอดเป็นธรรมาสน์ล้านนาทรงเดียวส่วนบนตัดไม่มีหลังคาฐานเป็นปูนเคลือบย่ำไม้ได้ตกแต่งลวดลายปูนปั้นและประดับกระจกส่วนบนเป็นไม้เป็นปากผายออกตอนบนสูงพอฟันศีรษะของพระนั่งเทศน์ซึ่งส่วนใหญ่พบในวัดของชาวไทยลื้อเช่นธรรมาสน์ในวิหารจามเทวีวัดปรางค์ก้ออำเภอหางฉัตรลำปางวัดโหล่หินอำเภอเกาะศาลาปางธรรมาสน์ในวิหารวัดร่องแงอำเภอปัวน่าน
๒ จามเทวีวัดปรางค์ก้ออำเภอหางฉัตรลำปางวัดโหล่หินอำเภอเกาะศาลาปางธรรมาสน์ในวิหารวัดร่องแงอำเภอปัวน่านและธรรมาสน์ในวิหารวัดฟ้าใต้อำเภอเชียงม่วนพะเยาเป็นต้น๓ ธรรมาสน์ทรงปราสาทหลังกลายเป็นธรรมาสน์ที่ทำด้วยไม้รูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าหรือสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีขนาดใกล้เคียงกับปราสาทสี่เหลี่ยมมีทางขึ้นด้านเดียวมีเสาเพดานและหลังคาทำด้วยไม้ขนาดยาวขนานกับตัวธรรมาสน์ไม่มียอดแหลมและมีตัวอย่างปราสาทหลังกลายในวิหารหลวงวัดพระธาตุลำปางหลวง	ของชาวไทยลื้อเช่นธรรมาสน์ในวิหารจามเทวีวัดปรางค์ก้ออำเภอหางฉัตรลำปางวัดโหล่หินอำเภอเกาะศาลาปางธรรมาสน์ในวิหารวัดร่องแงอำเภอปัวน่านและธรรมาสน์ในวิหารวัดฟ้าใต้อำเภอเชียงม่วนพะเยาเป็นต้น 3 ธรรมาสน์ทรงปราสาทหลังกลายเป็นธรรมาสน์ที่ทำด้วยไม้รูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าหรือสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีขนาดใกล้เคียงกับปราสาทสี่เหลี่ยมมีทางขึ้นด้านเดียวมีเสาเพดานและหลังคาทำด้วยไม้ขนาดยาวขนานกับตัวธรรมาสน์ไม่มียอดแหลมและมีตัวอย่างปราสาทหลังกลายในวิหารหลวงวัดพระธาตุลำปางหลวงอำเภอเกาะศาลาจังหวัดลำปาง 4 ธรรมาสน์พม่าเป็นธรรมาสน์อีกแบบหนึ่งที่พบทั่วไปในวัดพม่าในเขตล้านนาธรรมาสน์พม่าสร้างขึ้นโดยฝีมือช่างชาวพม่ามีลักษณะทำด้วยไม้ฐานสี่เหลี่ยมตกแต่งด้วยกระจกเช่นธรรมาสน์ในวิหารวัดศรีรองเมืองอำเภอเมืองลำปางและธรรมาสน์ในวิหารวัดก้ากออำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนเป็นต้น 5 ธรรมาสน์สมัยใหม่เป็นธรรมาสน์แบบสมัยใหม่มีรูปแบบเปลี่ยนแปลงไปจากสมัยล้านนาโบราณซึ่งนิยมทำด้วยไม้มีลักษณะเป็นแท่นสี่เหลี่ยมตกแต่งด้านรอบข้างด้วยลวดลายต่างๆชาวไทเป็นชาลิ่งที่เคลื่อนย้ายได้ง่ายพบในวัดทั่วไปในล้านนาและมีจำหน่ายตามร้านจำหน่ายสังฆภัณฑ์โดยทั่วไป 54 Journal of Humanities Naresuan University Year 17 Volumn 3 September December 2020 เมื่อนำข้อมูลพื้นฐานธรรมาสน์ล้านนามาจำแนกลักษณะโครงสร้างปีที่สร้างหรือปีที่บูรณะและการใช้งานจะได้รายละเอียดตามตารางด้านล่างนี้ ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลพื้นฐานธรรมาสน์ล้านนามาจำแนกลักษณะโครงสร้างปีที่สร้างหรือปีที่บูรณะและการใช้งานธรรมาสน์จังหวัดลักษณะโครงสร้างปี

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
อำเภอเกาะคาจังหวัดลำปาง๕ธรรมาสน์พมาเป็นธรรมาสน์อีกแบบหนึ่งที่พบทั่วไปในวัดพม่าในเขตลำนานธรรมาสน์พม่าสร้างขึ้นโดยฝีมือช่างชาวพม่ามีลักษณะทำด้วยไม้ฐานสี่เหลี่ยมตกแต่งด้วยกระเจียนธรรมาสน์ในวิหารวัดศรีทองเมืองอำเภอเมืองลำปางและธรรมาสน์ในวิหารวัดก้ากออำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนเป็นต้น๕ธรรมาสน์สมัยใหม่เป็นธรรมาสน์แบบสมัยใหม่มีรูปแบบเปลี่ยนแปลงไปจากสมัยล้านนาโบราณซึ่งนิยมทำด้วยไม้มีลักษณะเป็นแท่นสี่เหลี่ยมตกแต่งด้านรอบข้างด้วยลวดลายต่างๆทำเป็นขา	ตกแต่งด้วยกระเจียนธรรมาสน์ในวิหารวัดศรีทองเมืองอำเภอเมืองลำปางและธรรมาสน์ในวิหารวัดก้ากออำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนเป็นต้น 5 ธรรมาสน์สมัยใหม่เป็นธรรมาสน์แบบสมัยใหม่มีรูปแบบเปลี่ยนแปลงไปจากสมัยล้านนาโบราณซึ่งนิยมทำด้วยไม้มีลักษณะเป็นแท่นสี่เหลี่ยมตกแต่งด้านรอบข้างด้วยลวดลายต่างๆทำเป็นขาสิงห์เคลื่อนย้ายได้ง่ายพบในวัดทั่วไปในล้านนาและมีจำหน่ายตามร้านจำหน่ายสังฆภัณฑ์โดยทั่วไป 54 Journal of Humanities Naresuan University Year 17 Volumn 3 September December 2020 เมื่อนำข้อมูลพื้นฐานธรรมาสน์ล้านนามาจำแนกลักษณะโครงสร้างปีที่สร้างหรือปีที่บูรณะและการใช้งานจะได้รายละเอียดตามตารางด้านล่างนี้ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลพื้นฐานธรรมาสน์ล้านนามาจำแนกลักษณะโครงสร้างปีที่สร้างหรือปีที่บูรณะและการใช้งานธรรมาสน์จังหวัดลักษณะโครงสร้างปีที่สร้างบูรณะการใช้เทศน์หมายเหตุวัดเชียงมั่น เชียงใหม่ไม้ทั้งหลังพศ 24252435 ไม้ใช้แล้ววัดพระสิงห์เชียงใหม่ไม้ทั้งหลังพศ 24632467 ไม้ใช้แล้ววัดพันเตาเชียงใหม่ครึ่งปูนผสมไม้พศ 24162429 ไม้ใช้แล้ววัดสวนดอกเชียงใหม่ครึ่งปูนผสมไม้พศ 2474 ยังใช้เทศน์อยู่วัดเชตุพนเชียงใหม่ไม้ทั้งหลังพศ 2440 ไม้ใช้แล้วสร้างจากปราสาทศพวัดพระธาตุหริภุญชัยลำพูนไม้ทั้งหลังพศ 2434 ยังใช้เทศน์อยู่สร้างจากปราสาทศพวัดมหาวันลำพูนไม้ทั้งหลังพศ 2486 ยังใช้เทศน์อยู่วัดพระธาตุลำปางหลวงลำปางครึ่งปูนผสมไม้พศ 2304 ไม้ใช้แล้ววัดปงสนุกเหนือลำปางไม้ทั้งหลังพศ 2429 ยังใช้เทศน์อยู่วัดพระธาตุข้อแสบแพร่ไม้ทั้งหลังพศ 2492 ยังใช้เทศน์อยู่สร้างจากปราสาทศพวัดพระบาทมิ่งเมืองแพร่ไม้ทั้งหลังพศ 2516 ยังใช้เทศน์
อดีตที่แสดงแบบแผนความคล้ายคลึงและความแตกต่างกันของรูปทรงธรรมาสน์ที่หลากหลายยิ่งขึ้นมีทั้งงานฝีมือของช่างแบบพื้นถิ่นและงานช่างที่ละเอียดประณีตแก่ทั้งที่อยู่ในสภาพดีและสภาพชำรุดอย่างไร้พระพิรุณภาพพรพรรณาสีและคณะวารสารมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวรปีที่๑๗ฉบับที่๓กันยายนธันวาคม๒๕๖๓๕๓๓ทรงพันธวัธรรมาศปราสาทธรรมาสน์ในเขตจังหวัดเชียงรายและพะเยารายงานวิจัยภาควิชาภาษาไทยคณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่๒๕๖๓หน้า๘๔๙๑	เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสเกือบทั้งหมดและการประดับตกแต่งปราสาทศพส่วนใหญ่นิยมใช้วัสดุที่มีน้ำหนักเบาติดไฟง่ายอย่างกระดาษไม้ไผ่ไม้จันทน์เป็นหลักซึ่งแตกต่างจากธรรมาสน์ที่ใช้ไม้สักไม้เนื้อแข็งมีการแกะสลักลงรักปิดทองอย่างดีซึ่งแตกต่างทั้งจุดประสงค์การสร้างและหน้าที่การใช้งานข้อเสนอแนะจากการศึกษาเรื่องจากปราสาทศพสุธรรมาสน์ล้านนาพบว่ามีการประเด็นที่น่าสนใจที่ควรศึกษาเพิ่มเติมเพื่อต่อยอดสู่งานวิจัยคือ 1 ศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบปราสาทศพกับธรรมาสน์ในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ 2 ศึกษารูปแบบและอัตลักษณ์ของธรรมาสน์ในภูมิภาคต่างๆของประเทศไทย 3 ศึกษารูปแบบและอัตลักษณ์ของปราสาทศพในภูมิภาคต่างๆของประเทศไทย 59 วารสารมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวรปีที่ 17 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายนธันวาคม 2563 บรรณานุกรมคนเนตรเชษฐพัฒน์นิษ 2539 ขีดข้อมห้ามในล้านนาเชียงใหม่กราฟฟิคส์แอนด์สกรีนจังก์คิตส์กล 2533 ประติมากรรมรูปนาคประดับลิ่มในเขตอีสานเหนือปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตไทยคดีศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทรงพันธวัธรรมาศ 2546 ปราสาทธรรมาสน์ในเขตจังหวัดเชียงรายและพะเยารายงานวิจัยภาควิชาภาษาไทยคณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มววงศ์พงษ์คำ 2548 การเปรียบเทียบคติความเชื่อและรูปแบบของธรรมาสน์ในภาคอีสานและนครหลวงเวียงจันทน์รายงานการวิจัยศูนย์พหุลักษณ์ทางสังคมมหาวิทยาลัยขอนแก่นนิติติกองเพียร 2538 ธรรมาสน์วัดโพธิ์เผือกกรุงเทพมหานครศิลปวัฒนธรรมเปลี่ยนคน 2516 พจนานุกรมไทยกรุงเทพมหานครไทยวัฒนาพานิชพระพรหมคุณาภรณ์ป๋อแปด 2551 พจนานุกรมพุทธ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
มาเป็นพลเมืองล้านนากลุ่มใหม่ขณะเดียวกันการติดต่อสัมพันธ์กับดินแดนอื่นทำให้ล้านนาได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมภายนอกเช่นวัฒนธรรมพม่าจีนและส่วนกลางไทยจึงทำให้เกิดการผสมผสานทางศิลปกรรมและมีแบบแผนทางสถาปัตยกรรมชนิดใหม่เกิดขึ้นตลอดเวลา๕จนทำให้ในทุกวันนี้ไม่อาจจะระบุอย่างแน่ชัดได้ว่าลักษณะทางสถาปัตยกรรมของศิลปกรรมธรรมาสน์พื้นเมืองล้านนาแบบดั้งเดิมหรือก่อนหน้าพุทธศตวรรษที่๒๓๒๕นั้นเป็นอย่างไรโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบ้านเมืองได้มีการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงไป	เข้ามาไม่ก็ถูกกวาดต้อนเข้ามาเป็นพลเมืองล้านนากลุ่มใหม่ขณะเดียวกันการติดต่อสัมพันธ์กับดินแดนอื่นทำให้ล้านนาได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมภายนอกเช่นวัฒนธรรมพม่าจีนและส่วนกลางไทยจึงทำให้เกิดการผสมผสานทางศิลปกรรมและมีแบบแผนทางสถาปัตยกรรมชนิดใหม่เกิดขึ้นตลอดเวลา 2 จนทำให้ในทุกวันนี้มี 1 รายละเอียดดูสรุปสวดคล้องสกลประวัติศาสตร์ล้านนาพิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร 2544 259299 2 สุรพลดำริห์กุลแผ่นดินล้านนาพิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯเมืองโบราณ 2545 203215 1 2 อาจจะระบุอย่างแน่ชัดได้ว่าลักษณะทางสถาปัตยกรรมของศิลปกรรมธรรมาสน์พื้นเมืองล้านนาแบบดั้งเดิมหรือก่อนหน้าพุทธศตวรรษที่ 2324 นั้นเป็นอย่างไรโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบ้านเมืองได้มีการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัยได้ทำให้ธรรมาสน์พื้นเมืองล้านนาที่อยู่ในพื้นที่ถูกรณปฏิสังขรณ์หรือถูกรื้อถอนทำลายไปเป็นอันมากประกอบกับความนิยมสร้างธรรมาสน์ในศิลปะสมัยใหม่ที่มีความสะดวกมาใช้สอยทดแทนยิ่งทำให้ความรู้เกี่ยวกับธรรมาสน์พื้นเมืองล้านนาเหลือน้อยลงไปทุกทีจังหวัดลำปางเป็นเมืองที่มีความสำคัญเก่าแก่แห่งหนึ่งในวัฒนธรรมล้านนามีประวัติความเป็นมาอันยาวนานมีความสำคัญและเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปวัฒนธรรมเศรษฐกิจและการปกครองต่อกันมาหลายยุคหลายสมัยจึงปรากฏหลักฐานจากอดีตที่สืบทอดมาถึงปัจจุบันหลายอย่างทั้งในรูปของวัฒนธรรมประเพณีและศิลปกรรมที่มีคุณค่าต่อการศึกษาและอนุรักษ์ไว้ในบรรดาศิลปกรรมต่างๆที่พบในจังหวัดลำปางธรรมาสน์เป็นศิลปกรรมแขนงหนึ่งที่มีความงดงามและยังเป็นฝีมือที่สืบทอดมาของงานช่างพื้นเมืองล้านนาในอดีตในปัจจุบันศิลปกรรมธรรมาสน์พื้นเมืองยังสามารถพบในพื้นที่จังหวัดลำปางแต่ส่วนใหญ่จะมีสภาพชำรุดทรุดโทรม
เป็นรูปสี่เหลี่ยมขนาดกว้างพอที่พระรูปหนึ่งจะนั่งได้อย่างสบายส่วนฐานมักถูกตกแต่งลวดลายคล้ายพระแท่นที่ประทับของกษัตริย์มีการยกกระด้นด้วยสิงห์กระโจนและลงรักปิดทองงดงามส่วนเหนือจากฐานขึ้นไปเป็นที่นั่งพระสงฆ์มีผนังไม้กันทั้งสามด้านด้านหนึ่งจะเน้นช่องสำหรับพระขึ้นทางบันไดบันไดธรรมาสน์มักทำเป็นรูปตัวหงาหรืออาจมีรูปร่างเป็นอย่างอื่นตามสมัยนิยมที่มุมทั้งสี่ของฐานจะมีเสาสี่ต้นตั้งขึ้นสำหรับรับหลังคาซึ่งนิยม	กิตติสกล 2533 หน้า 25 ได้ให้ความหมายของธรรมาสน์ไปในแนวทางเดียวกันว่าธรรมาสน์เป็นงานศิลปกรรมประเภทไม้ทำถาว์เป็นพุทธบูชา มีลักษณะเป็นที่สำหรับพระสงฆ์หนึ่งเทศนามักตั้งอยู่ในศาลาการเปรียญหรือวิหารนิยมวงศ์พงศา 2548 หน้า 12 อธิบายว่าธรรมาสน์เป็นศิลปกรรมเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาประเภทหนึ่งโดยในภาคอีสานและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวช่างสร้างธรรมาสน์พยายามสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระทั้งทางด้านความคิดระบบความเชื่อกรรมวิธีแบบแผนแสดงให้เห็นภูมิปัญญาในการออกแบบที่มีเอกลักษณ์ของกลุ่มชนปรากฏชัดเจน เปลื้องถนนคร 2516 หน้า 216217 ได้อธิบายว่าธรรมาสน์เป็นที่นั่งแสดงธรรมสร้างขึ้นสำหรับพระสงฆ์หนึ่งเทศน์โดยเฉพาะเนื่องจากพระธรรมเป็นที่เคารพนับถือสูงสุดของพุทธศาสนิกชนดังนั้นผู้แสดงธรรมจึงต้องได้รับการเชิดชูเป็นพิเศษได้นั่งในที่สูงกว่าคือนั่งบนธรรมาสน์แม่ในที่ประชุมจะมีพระเถระหรือพระราชาย่อมตองนั่งต่ำกว่าผู้แสดงธรรม 52 Journal of Humanities Naresuan University Year 17 Volumn 3 September December 2020 วิบูลย์สีสุวรรณ 2527 หน้า 147 ได้กล่าวว่าธรรมาสน์คือแท่นสำหรับพระสงฆ์หนึ่งแสดงธรรมเทศนามักยกกระด้นให้สูงเหนือระดับสายตาส่วนฐานของธรรมาสน์และอาสนะจะเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนาดกว้างพอที่พระรูปหนึ่งจะนั่งได้อย่างสบายส่วนฐานมักถูกตกแต่งลวดลายคล้ายพระแท่นที่ประทับของกษัตริย์มีการยกกระด้นด้วยสิงห์กระโจนและลงรักปิดทองงดงามส่วนเหนือจากฐานขึ้นไปเป็นที่นั่งพระสงฆ์มีผนังไม้กันทั้งสามด้านด้านหนึ่งจะเน้นช่องสำหรับพระขึ้นทางบันไดบันไดธรรมาสน์มักทำเป็นรูปตัวเหราหรืออาจมีรูปร่างเป็นอย่างอื่น

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๔เป็นฐานปัทม์มีบัวคว่ำบัวหงายท้องไม่มีรัดเอวอกไก่๒เส้นส่วนเรือนเทศน์มีเสาด๒ต้นติดรูปแกะสลักเทพนมทั้ง๔ด้านและส่วนยอดมีลักษณะเป็นหลังคาซ้อนชั้นจำนวน๕ชั้นลดหลั่นกันขึ้นไปมีการติดนาคปักและซุ้มบันแถลงทุกชั้นปลายยอดมีฉัตร๕ชั้น๘ส่วนธรรมาสถูปวัดพระธาตุลำปางหลวงเป็นธรรมาสถูปปราสาทหลังคาตัดทรงสูงทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสไม่มียอดแหลมคล้ายหลังคาตัดส่วนฐานนิยมทำด้วยไม้ทำเป็นรูปสี่เหลี่ยมแบบฐานเขียงหรือฐาน	ที่ 3 ประจาเดือนกันยายนธันวาคม 2563 อกไก่ 2 เส้นส่วนเรือนเทศน์มีเสาด 12 ต้นติดรูปแกะสลักเทพนมทั้ง 4 ด้านและส่วนยอดมีลักษณะเป็นหลังคาซ้อนชั้นจำนวน 5 ชั้นลดหลั่นกันขึ้นไปมีการติดนาคปักและซุ้มบันแถลงทุกชั้นปลายยอดมีฉัตร 5 ชั้นธรรมาสถูปวัดพระธาตุข่อแอเป็นธรรมาสถูปปราสาททรงสูงย่อมุมไม้ 12 ทั้งหลังส่วนฐานแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือส่วนที่ 1 เป็นฐานเขียงและส่วนที่ 2 เป็นฐานขาสิงห์แกะสลักกระงังรวนรอบ 2 ชั้นซ้อนกันส่วนที่ 3 มีครุฑแบบ 8 ตัวรอบฐานรับตัวเรือนเทศน์ส่วนเรือนเทศน์มีเสาด 12 ต้นส่วนบนที่รับหลังคามีคันทวยรับหลังคาและส่วนยอดมีลักษณะเป็นหลังคาซ้อนชั้นเอนลาดจำนวน 6 ชั้นลดหลั่นกันขึ้นไปมีการติดนาคปักและซุ้มบันแถลงทุกชั้นปลายยอดมีรูปดอกบัวตูมทั้งนี้จากการศึกษาสามารถสรุปได้ถึงองค์ประกอบโครงสร้างธรรมาสถูป 4 ส่วนได้แก่ 1 ส่วนยอดคือส่วนที่อยู่เหนือสุดของปลายปราสาทมีลักษณะปลายแหลมส่วนยอดมีลักษณะคล้ายฉัตร 3 หรือ 5 ชั้นแต่เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสปลายเรียวแหลมขึ้นไปส่วนบนมักจะเป็นรูปดอกบัวตูม 2 ส่วนหลังคาคือส่วนที่อยู่เหนือตัวเรือนปราสาทจำแนกได้ 3 ลักษณะได้แก่ 1 หลังคาทรงปราสาทซ้อนชั้น 2 หลังคาทรงกระงังหรือปากบาน 3 หลังคาทรงจั่วมีตั้งแต่หลังคาชั้นเดียวสี่ด้านจนถึงหลังคาทรงจั่วสามชั้นสี่ด้านหรือทรงจตุรมุขมีลักษณะเป็นจั่วชั้นเดียวทั้งสี่ด้านภายในจั่วแต่ละจั่วมีลวดลายคล้ายหน้าบันวิหารพัฒนามาจากทรงจตุรมุขชั้นเดียวลักษณะของหลังคาปราสาทจะเป็นหลักสำคัญที่ใช้จำแนกปราสาทศพบเป็นรูปแบบต่างๆด้วย 3
ยกกระเปาะตัวเรือนธรรมาสถูปประกอบด้วยแผงบังและเสาทำด้วยไม้ยาวขนานกับตัวธรรมาสถูปสำหรับรองตัมชั้นเพดานและชั้นหลังคาที่นิยมทำเป็นแบบหลังคามมมีการหยักขึ้นลงในลำนนาเรียกว่าแบบปากบนทำเป็นรูปคล้ายกระทงทราบายศรี๙ธรรมาสถูปที่พบทั้ง๒วัดคงรักษาสภาพเดิมไว้และผ่านการบูรณปฏิสังขรณ์บางส่วนส่วนใหญ่มิ่วสดที่สร้างด้วยไม้มีหลักฐานการบันทึกระบปีทีสร้างและปีทีปฏิสังขรณ์จะมีอายุไม่เกิน๒๐๐ปีคืออยู่ในช่วง	ศิลปกรรมธรรมาสถูปพื้นเมืองยังสามารถพบในพื้นที่จังหวัดลำปางแต่ส่วนใหญ่จะมีสภาพชำรุดทรุดโทรมและผุพังไปจำนวนมากประกอบกับไม่ได้รับการอนุรักษ์ดูแลรักษาไว้ให้ดีเท่าที่ควรธรรมาสถูปบางหลังถูกนำหรือถอดไปเก็บรักษาไว้อย่างมิดชิดเพราะไม่ได้ใช้สอยประโยชน์ต่อไปในบางแห่งธรรมาสถูปได้รับการปฏิสังขรณ์ใหม่จนเสียรูปแบบศิลปกรรมเดิมบ้างก็ถูกรื้อทำลายและมีการนำธรรมาสถูปในศิลปกรรมสมัยใหม่มาใช้ทดแทนเป็นจำนวนมากจึงเป็นที่น่าเสียดายในคุณค่าความงามทางศิลปกรรมและฝีมือของช่างที่นับวันจะเสื่อมสลายไปตามกาลเวลานั้นในอนาคตอาจจะหาข้อมูลเกี่ยวกับศิลปกรรมประเภทนี้ได้ยากในเขตพื้นที่อย่างไรก็ตามจากการสำรวจศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับธรรมาสถูปในพื้นที่จังหวัดลำปางเบื้องต้นได้พบหลักฐานเกี่ยวกับศิลปกรรมธรรมาสถูปพื้นเมืองล้านนาในรูปแบบต่างๆหลงเหลืออยู่มากหากเทียบกับที่พบในจังหวัดอื่นๆในดินแดนภาคเหนือธรรมาสถูปที่พบมีทั้งที่คงรักษาสภาพเดิมไว้หรือผ่านการบูรณปฏิสังขรณ์บางส่วนส่วนใหญ่มิ่วสดที่สร้างด้วยไม้บางหลังมีหลักฐานการบันทึกระบปีทีสร้างหรือปีทีปฏิสังขรณ์จะมีอายุไม่เกิน 200 ปีคืออยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 24 25 ธรรมาสถูปบางหลังไม่มีหลักฐานระบปีสร้างแต่มีรูปแบบของงานศิลปกรรมที่สามารถเทียบเคียงกันได้ธรรมาสถูปเหล่านั้นเชื่อว่าเป็นผลงานของช่างล้านนาในจังหวัดลำปางที่สืบเนื่องต่อมาซึ่งอาจจะเหลืออยู่จำนวนหนึ่งไม่มากนักหากแต่ยังไม่มีการสำรวจและศึกษาเชิงแบบแผนทางศิลปกรรมของธรรมาสถูปพื้นเมืองล้านนาในกลุ่มดังกล่าวให้เป็นที่เด่นชัด

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๑๐๒๑๑ความหมายของธรรมาสน์คำว่าธรรมาสน์เกิดจากคำว่าธรรมสนธิกับคำว่าอาสน์คำว่าธรรมหมายถึงคุณความดีคำสั่งสอนในศาสนาหลักประเพณีปฏิบัติในศาสนาความจริงความยุติธรรมความถูกต้องหรือกฎเกณฑ์กฎหมายหรือหมายความว่าสิ่งทั้งหลายหรือสิ่งของ๑คำว่าอาสน์หมายถึงที่นั่งเครื่องปรองนั่ง๒ด้วยเหตุนี้ธรรมาสน์จึงหมายถึงที่นั่งสำหรับแสดงธรรม๓ที่นั่งแสดงธรรมของพระอินทร์เรียกพระแท่นบัณฑุกัมพลศิลาอาสน์เป็นแท่นหินมีสี่ตุ้มค้ำกัมพลเหลืองในพุทธประวัติ๔เล่าถึงเมื่อครั้งที่	พระธาตุลำปางหลวงธรรมาสน์วัดปงสนุกเหนือ 4 ธรรมาสน์ในจังหวัดแพร่ จำนวน 2 หลังได้แก่ธรรมาสน์วัดพระธาตุช่อแฮธรรมาสน์วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร 5 ธรรมาสน์ในจังหวัดน่านจำนวน 4 หลังได้แก่ธรรมาสน์วัดพระธาตุช้างค้ำธรรมาสน์วัดพญาวัดธรรมาสน์วัดภูมินทร์และธรรมาสน์วัดหัวข่วงการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ขออนุญาตเจ้าอาวาสหรือผู้ดูแลธรรมาสน์ตามธรรมาสน์ในวัดที่กำหนดไว้ในกลุ่มตัวอย่างพร้อมทำการสอบถามเบื้องต้นจากเจ้าอาวาสหรือผู้ดูแลธรรมาสน์เกี่ยวกับธรรมาสน์หลังในวัดนั้นๆว่ามีความเป็นมาอย่างไรสร้างตอนไหนอายุประมาณกี่ปีและถ่ายภาพธรรมาสน์และเก็บรายละเอียดต่างๆตั้งแต่วัสดุธรรมาสน์ตัวเรือนเทศน์และยอดหลังคาของธรรมาสน์ในวัดที่ได้กำหนดไว้เพื่อแยกแยะรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลธรรมาสน์แต่ละหลังผลการวิจัย 1 ความหมายของธรรมาสน์คำว่าธรรมาสน์เกิดจากคำว่าธรรมสนธิกับคำว่าอาสน์คำว่าธรรมหมายถึงคุณความดีคำสั่งสอนในศาสนาหลักประเพณีปฏิบัติในศาสนาความจริงความยุติธรรมความถูกต้องปอปปุโต 2551 หน้า 140 คำว่าอาสน์หมายถึงที่นั่งเครื่องปรองนั่งด้วยเหตุนี้ธรรมาสน์จึงหมายถึงที่นั่งสำหรับแสดงธรรมพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน 2554 หน้า 599 ทั้งนี้ได้มีการขยายความคำว่าธรรมาสน์โดยนักวิชาการในปัจจุบันเพื่อให้เห็นลักษณะของธรรมาสน์ที่ชัดเจนขึ้นอาทิณิวัตติกองเพียร 2538 หน้า 148149 และจางงกิตติสกล 2533 หน้า 25 ได้ให้ความหมายของธรรมาสน์ไปในแนวทางเดียวกันว่าธรรมาสน์เป็นงานศิลปกรรมประเภทไม้ทำถวายเป็นพุทธรูปที่มีลักษณะเป็นที่สำหรับพระสงฆ์นั่งเทศนามักตั้งอยู่ในศาลาการเปรียญหรือวิหารนิมวงค์พงษ์คำ 2548 หน้า 12 อธิบาย
พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมโปรดพุทธมารดาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์พระพุทธองค์ทรงประทับนั่งบนพระแท่นบัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ใต้โคนต้นปาริชาติตะคันทองหลวงพระอินทร์ได้ป่าวประกาศหมู่เทวดาให้มาร่วมชุมนุมฟังพระธรรมในกาลนั้นพระองค์ทรงแสดงพระอภิธรรมโปรดพุทธมารดาตลอดพรรษาทั้งนี้ได้มีการขยายความคำว่าธรรมาสน์โดยนักวิชาการในปัจจุบันเพื่อให้เห็นลักษณะของธรรมาสน์ที่ชัดเจนขึ้นอาทิณิวัตติกองเพียร๔และจางงกิตติสกล๑ให้ความหมายของธรรมาสน์ไปในแนวทางเดียวกันว่าธรรมาสน์เป็นงานศิลปกรรมประเภทไม้ทำถวาย	และธรรมาสน์วัดหัวข่วงการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ขออนุญาตเจ้าอาวาสหรือผู้ดูแลธรรมาสน์ตามธรรมาสน์ในวัดที่กำหนดไว้ในกลุ่มตัวอย่างพร้อมทำการสอบถามเบื้องต้นจากเจ้าอาวาสหรือผู้ดูแลธรรมาสน์เกี่ยวกับธรรมาสน์หลังในวัดนั้นๆว่ามีความเป็นมาอย่างไรสร้างตอนไหนอายุประมาณกี่ปีและถ่ายภาพธรรมาสน์และเก็บรายละเอียดต่างๆตั้งแต่วัสดุธรรมาสน์ตัวเรือนเทศน์และยอดหลังคาของธรรมาสน์ในวัดที่ได้กำหนดไว้เพื่อแยกแยะรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลธรรมาสน์แต่ละหลังผลการวิจัย 1 ความหมายของธรรมาสน์คำว่าธรรมาสน์เกิดจากคำว่าธรรมสนธิกับคำว่าอาสน์คำว่าธรรมหมายถึงคุณความดีคำสั่งสอนในศาสนาหลักประเพณีปฏิบัติในศาสนาความจริงความยุติธรรมความถูกต้องปอปปุโต 2551 หน้า 140 คำว่าอาสน์หมายถึงที่นั่งเครื่องปรองนั่งด้วยเหตุนี้ธรรมาสน์จึงหมายถึงที่นั่งสำหรับแสดงธรรมพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน 2554 หน้า 599 ทั้งนี้ได้มีการขยายความคำว่าธรรมาสน์โดยนักวิชาการในปัจจุบันเพื่อให้เห็นลักษณะของธรรมาสน์ที่ชัดเจนขึ้นอาทิณิวัตติกองเพียร 2538 หน้า 148149 และจางงกิตติสกล 2533 หน้า 25 ได้ให้ความหมายของธรรมาสน์ไปในแนวทางเดียวกันว่าธรรมาสน์เป็นงานศิลปกรรมประเภทไม้ทำถวายเป็นพุทธรูปที่มีลักษณะเป็นที่สำหรับพระสงฆ์นั่งเทศนามักตั้งอยู่ในศาลาการเปรียญหรือวิหารนิมวงค์พงษ์คำ 2548 หน้า 12 อธิบายว่าธรรมาสน์เป็นศิลปกรรมเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาประเภทหนึ่งโดยในภาคอีสานและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวข้างสร้างธรรมาสน์พยายามสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระทั้งทางด้านความคิดระบบความเชื่อกรรมวิธีแบบแผนแสดงให้เห็นภูมิปัญญาในการออกแบบที่มีเอกลักษณ์ของกลุ่มชนปรากฏชัดเจนเปลื้องณคร 2516 หน้า 216217 ได้อธิบายว่าธรรมาสน์

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
เป็นพุทธบูชาที่มีลักษณะเป็นที่สำหรับพระสงฆ์หนึ่งเทศนามักตั้งอยู่ในศาลาการเปรียญหรือวิหารนิมวงศ์พงษ์คำอธิบายว่าธรรมาสันเป็นศิลปกรรมเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาประเภทหนึ่งโดยในภาคอีสานและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวช่างสร้างธรรมาสันพยายามสร้างสรรค์พระพรหมคุณาภรณ์ ปอปยุตโตพจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์พิมพ์ครั้งที่๑๑กรุงเทพมหานครโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๕๑หน้า๑๔๐๒ราชบัณฑิตยสถานพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพิมพ์ครั้งที่๓๓กรุงเทพมหานครอักษรเจริญทัศน์๒๕๓๐หน้า๑๔๑๑ราชบัณฑิตยสถาน	ข้างคำธรรมาสันวัดพญาวัดธรรมาสันวัดภูมินทร์และธรรมาสันวัดหัวข่วงการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ขออนุญาตเจ้าอาวาสหรือผู้ดูแลธรรมาสันตามธรรมาสันในวัดที่กำหนดไว้ในกลุ่มตัวอย่างพร้อมทำการสอบถามเบื้องต้นจากเจ้าอาวาสหรือผู้ดูแลธรรมาสันเกี่ยวกับธรรมาสันหลังในวัดนั้นว่ามีความเป็นมาอย่างไรสร้างตอนไหนอายุประมาณกี่ปีและถ่ายภาพธรรมาสันและเก็บรายละเอียดต่างๆตั้งแต่ฐานธรรมาสันตัวเรือนเทศน์และยอดหลังคาของธรรมาสันในวัดที่ได้กำหนดไว้เพื่อแยกแยะรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลธรรมาสันแต่ละหลังผลการวิจัย 1 ความหมายของธรรมาสัน คำว่าธรรมาสันเกิดจากคำว่าธรรมสันธิกับคำว่าอาสน์คำว่าธรรมหมายถึงคุณความดีคำสั่งสอนในศาสนาหลักประพฤติปฏิบัติในศาสนาความจริงความยุติธรรมความถูกต้องปอปยุตโต 2551 หน้า 140 คำว่าอาสน์หมายถึงที่นั่งเครื่องปรองมั่งด้วยเหตุนี้ธรรมาสันจึงหมายถึงที่นั่งสำหรับแสดงธรรมพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน 2554 หน้า 599 ทั้งนี้ได้มีการขยายความคำว่าธรรมาสันโดยนักวิชาการในปัจจุบันเพื่อให้เห็นลักษณะของธรรมาสันที่ชัดเจนขึ้นอาทิตินิวัตติกองเพียร 2538 หน้า 148149 และจำนงค์กิตติสกล 2533 หน้า 25 ได้ให้ความหมายของธรรมาสันไปในแนวทางเดียวกันว่าธรรมาสันเป็นงานศิลปกรรมประเภทไม้ทำถากถาเป็นพุทธบูชาที่มีลักษณะเป็นที่สำหรับพระสงฆ์หนึ่งเทศนามักตั้งอยู่ในศาลาการเปรียญหรือวิหารนิมวงศ์พงษ์คำ 2548 หน้า 12 อธิบายว่าธรรมาสันเป็นศิลปกรรมเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาประเภทหนึ่งโดยในภาคอีสานและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวช่างสร้างธรรมาสันพยายามสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระทั้งทางด้านความคิดระบบความเชื่อกรรมวิธีแบบแผนแสดงให้เห็นภูมิปัญญาในการออกแบบที่มีเอกลักษณ์ของกลุ่มชน
๑๑ผลงานอย่างอิสระทั้งทางด้านความคิดระบบความเชื่อกรรมวิธีแบบแผนแสดงให้เห็นภูมิปัญญาในการออกแบบที่มีเอกลักษณ์ของกลุ่มชนปรากฏชัดเจน๗เปลื้องถนนครอธิบายว่าธรรมาสันเป็นที่นั่งแสดงธรรมสร้างขึ้นสำหรับพระสงฆ์หนึ่งเทศน์โดยเฉพาะเนื่องจากพระธรรมเป็นที่เคารพนับถือสูงสุดของพุทธศาสนิกชนดังนั้นผู้แสดงธรรมจึงต้องได้รับการเชิดชูเป็นพิเศษได้นั่งในที่สูงกว่าคือนั่งบนธรรมาสันแม่ในที่ประชุมจะมีพระเถระหรือพระราชาญอมต้องนั่งต่ำกว่า	2533 หน้า 25 ได้ให้ความหมายของธรรมาสันไปในแนวทางเดียวกันว่าธรรมาสันเป็นงานศิลปกรรมประเภทไม้ทำถากถาเป็นพุทธบูชาที่มีลักษณะเป็นที่สำหรับพระสงฆ์หนึ่งเทศนามักตั้งอยู่ในศาลาการเปรียญหรือวิหารนิมวงศ์พงษ์คำ 2548 หน้า 12 อธิบายว่าธรรมาสันเป็นศิลปกรรมเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาประเภทหนึ่งโดยในภาคอีสานและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวช่างสร้างธรรมาสันพยายามสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระทั้งทางด้านความคิดระบบความเชื่อกรรมวิธีแบบแผนแสดงให้เห็นภูมิปัญญาในการออกแบบที่มีเอกลักษณ์ของกลุ่มชนปรากฏชัดเจนเปลื้องถนนคร 2516 หน้า 216217 ได้อธิบายว่าธรรมาสันเป็นที่นั่งแสดงธรรมสร้างขึ้นสำหรับพระสงฆ์หนึ่งเทศน์โดยเฉพาะเนื่องจากพระธรรมเป็นที่เคารพนับถือสูงสุดของพุทธศาสนิกชนดังนั้นผู้แสดงธรรมจึงต้องได้รับการเชิดชูเป็นพิเศษได้นั่งในที่สูงกว่าคือนั่งบนธรรมาสันแม่ในที่ประชุมจะมีพระเถระหรือพระราชาญอมต้องนั่งต่ำกว่าผู้แสดงธรรม 52 Journal of Humanities Naresuan University Year 17 Volumn 3 September December 2020 วิมลย์ลีสุวรรณ 2527 หน้า 147 ได้กล่าวว่าธรรมาสันคือแท่นสำหรับพระสงฆ์หนึ่งแสดงธรรมเทศนามักยกกระดานให้สูงเหนือระดับสายตาส่วนฐานของธรรมาสันและอาสนะจะเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนาดกว้างพอที่พระรูปหนึ่งจะนั่งได้อย่างสบายส่วนฐานมักถูกตกแต่งลวดลายคล้ายพระแท่นที่ประทับของกษัตริย์มีการยกกระดานด้วยสิ่งห่อหุ้มและลงรักปิดทองงดงามส่วนเหนือจากฐานขึ้นไปเป็นที่นั่งพระสงฆ์มีผ้นไม้กันทั้งสามด้านด้านหนึ่งจะเน้นช่องสำหรับพระขึ้นทางบันไดบันไดธรรมาสันมักทำเป็นรูปตัวหระหรืออาจมีรูปร่างเป็นอย่างอื่นตามสมัยนิยม

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ผู้แสดงธรรม๘วินัยสี่สุวรรได้กล่าวว่าธรรมาสนเป็นแท่นสำหรับพระสงฆ์ใช้ในการแสดงธรรมเทศนาโดยปกติมักยกกระดานสูงกวาระดับสายตาของผู้ฟังฐานของธรรมาสนและอาสนะมักมีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนาดกว้างพอที่จะรองรับพระสงฆ์หนึ่งได้อย่างสะดวกสบายส่วนฐานมักถูกประดับด้วยลวดลายคล้ายกับพระแท่นของกษัตริย์มีการยกกระดานด้วยสิงห์กระโจนและการลงรักปิดทองอย่างวิจิตรพิสดารเหนือฐานเป็นที่นั่งสำหรับพระสงฆ์มีผนังไม่ล้อมทั้งสามด้าน	2533 หน้า 25 ได้ให้ความหมายของธรรมาสนไปในแนวทางเดียวกันว่าธรรมาสนเป็นงานศิลปกรรมประเภทไม้ทำถาดเป็นพุทธบูชามีลักษณะเป็นที่สำหรับพระสงฆ์หนึ่งเทศนามักตั้งอยู่ในศาลาการเปรียญหรือวิหารนิยามวงศ์ พงษ์คำ 2548 หน้า 12 อธิบายว่าธรรมาสนเป็นศิลปกรรมเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาประเภทหนึ่งโดยในภาคอีสานและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวช่างสร้างธรรมาสนพยายามสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระทั้งทางด้านความคิดระบบความเชื่อกรรมวิธีแบบแผนแสดงให้เห็นภูมิปัญญาในการออกแบบที่มีเอกลักษณ์ของกลุ่มชนปรากฏชัดเจนเปลี่ยนแปลง 2516 หน้า 216217 ได้อธิบายว่าธรรมาสนเป็นที่นั่งแสดงธรรมสร้างขึ้นสำหรับพระสงฆ์หนึ่งเทศน์โดยเฉพาะเนื่องจากพระธรรมเป็นที่เคารพนับถือสูงสุดของพุทธศาสนิกชนดังนั้นผู้แสดงธรรมจึงต้องได้รับการเชิดชูเป็นพิเศษได้นั่งในที่สูงกว่าคือนั่งบนธรรมาสนแม่ในที่ประชุมจะมีพระเถระหรือพระราชาย่อมต้องนั่งต่ำกว่าผู้แสดงธรรม 52 Journal of Humanities Naresuan University Year 17 Volumn 3 September December 2020 วินัยสี่สุวรร 2527 หน้า 147 ได้กล่าวว่าธรรมาสนคือแท่นสำหรับพระสงฆ์หนึ่งแสดงธรรมเทศนามักยกกระดานให้สูงเหนือระดับสายตาส่วนฐานของธรรมาสนและอาสนะจะเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนาดกว้างพอที่พระรูปหนึ่งจะนั่งได้อย่างสบายส่วนฐานมักถูกตกแต่งลวดลายคล้ายพระแท่นที่ประทับของกษัตริย์มีการยกกระดานด้วยสิงห์กระโจนและลงรักปิดทองตามส่วนเหนือจากฐานขึ้นไปเป็นที่นั่งพระสงฆ์มีผนังไม่กั้นทั้งสามด้านด้านหนึ่งจะเน้นช่องสำหรับพระขึ้นทางบันไดบันไดธรรมาสนมักทำเป็นรูปตัวหว่าหรืออาจมีรูปร่างเป็นอย่างอื่นตามสมัยนิยม
ตกแต่งธรรมาสนอย่างวิจิตรงดงามการนั่งที่ถูกยกกระดานขึ้นมีนัยหมายถึงการให้ความยกย่องแก่สงฆ์ผู้แสดงธรรมเนื่องจากธรรมที่แสดงเป็นของสูง๒๑๒๒มูลเหตุการสร้างธรรมาสนมูลเหตุการสร้างธรรมาสนในพระพุทธศาสนาสร้างขึ้นเพื่อให้พระสงฆ์ใช้แสดงธรรมโดยเฉพาะตามคติล้านนาเชื่อกันว่าการสร้างธรรมาสนเป็นการสร้างบุญกุศลอันยิ่งใหญ่มีมูลเหตุที่พอจะจำแนกได้ดังนี้๗นิยามวงศ์พงษ์คำการเปรียบเทียบคติความเชื่อและรูปแบบของธรรมาสนในภาค	รูปตัวหว่าหรืออาจมีรูปร่างเป็นอย่างอื่นตามสมัยนิยมที่มุมทั้งสี่ของฐานจะมีเสาสี่ต้นตั้งขึ้นสำหรับรับหลังคาซึ่งนิยมทำเป็นยอดปราสาทหลังคาธรรมาสนนี้มักจะมีส่วนประกอบและการตกแต่งเช่นเดียวกันกับหลังคาปราสาทเพียงแต่ย่อขนาดลงมาเท่านั้นด้วยเหตุนี้ธรรมาสนจึงหมายถึงที่นั่งแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรลักษณะเป็นแท่นที่ยกกระดานให้สูงเหนือระดับสายตาหรือรูปทรงอย่างปราสาทมีการประดับตกแต่งธรรมาสนอย่างวิจิตรงดงามการนั่งที่ถูกยกกระดานขึ้นมีนัยหมายถึงการให้ความยกย่องแก่สงฆ์ผู้แสดงธรรมเนื่องจากธรรมที่เทศนาเป็นของสูงตามคติความเชื่อทางพระพุทธศาสนา 2 มูลเหตุการสร้างธรรมาสนมูลเหตุการสร้างธรรมาสนในพระพุทธศาสนาสร้างขึ้นเพื่อให้พระสงฆ์ใช้แสดงธรรมโดยเฉพาะตามคติล้านนาเชื่อกันว่าการสร้างธรรมาสนเป็นการสร้างบุญกุศลอันยิ่งใหญ่มีมูลเหตุที่พอจะจำแนกได้ดังนี้ 1 เพื่อการสักการะพระธรรมของพระพุทธเจ้า เรียกว่าธรรมบูชาศิริกัลยาภิธานมิตร 2544 หน้า 6 ดังจารึกที่พบบนธรรมาสนว่าจุลศักราช 1319 ตัวเมืองเล่าเดือน 7 ขึ้น 15 ค่ำพราดำไถวัน 2 บัดนี้หมายเป็นเก้าพร้อมกันสามีก่าและลูกเต๋าและบั้งนองดังหลายจุกนักได้สร้างแด่นธรรมาสนหลัง 1 ถวายเป็นदानเมื่อนั้นแต่เดื่อสมหมายเปรมจิต 2524 หน้า 64 2 เพื่อปรารถนาในบุญกุศลซึ่งในคติล้านนาจะเรียกว่าได้สุข 3 ประการสุขในโลกสวรรค์สุขในโลกมนุษย์สุขในโลกุตตรธรรมมีนิพพานเป็นที่สุดดังว่าตราบกษัตริย์ทั้งหลายอัมมสาจะนั่งอันว่าสร้างธรรมาสนหือเป็นโดยนมหาผลสิ่งมีผลมากนักมหานิสัยสามีสักการะสักการะมากนักเอวังดังนี้แลโยปะคะโลอันว่าบุคคลผู้ใดมีใจใส

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๑๒๑ เพื่อถวายเป็นทานสำหรับการสักการะพระธรรมของพระพุทธเจ้าเรียกว่าธรรมบูชา๑๐ตั้งจารึกที่พบบนธรรมาสน์ว่าจุลศักราช๑๓๑๙ตัวปีเมืองเล่าเดือน๗ขึ้น๑๕คำพรร่าว่าไว้วัน๒บัดนี้หมายเป็นเก้าพร้อมกับสามีก้าและลูกเต้าและป็น้องดังหลายจคนก็ได้สร้างแด้นธรรมาสน์หลัง๑ถวายเป็นदानเมื่อนั้นแต่เดื่อ๑๑๒เพื่อปรารภนาในบุญกุศลจากการสร้างธรรมาสน์ซึ่งในคคิล้านนาระบุว่าจะได้สุข๓ประการสุขในโลกสวรรค์สุข	แสดงธรรมโดยเฉพาะตามคคิล้านนาเชื่อกันว่าการสร้างธรรมาสน์เป็นการสร้างบุญกุศลอันยิ่งใหญ่มีมูลเหตุที่พอจะจำแนกได้ดังนี้ 1 เพื่อการสักการะพระธรรมของพระพุทธเจ้าเรียกว่าธรรมบูชาศิริกัลยาณมิตร์ 2544 หน้า 6 ตั้งจารึกที่พบบนธรรมาสน์ว่าจุลศักราช 1319 ตัวปีเมืองเล่าเดือน 7 ขึ้น 15 คำพรร่าว่าไว้วัน 2 บัดนี้หมายเป็นเก้าพร้อมกับสามีก้าและลูกเต้าและป็น้องดังหลายจคนก็ได้สร้างแด้นธรรมาสน์หลัง 1 ถวายเป็นदानเมื่อนั้นแต่เดื่อ๑๑๒เพื่อปรารภนาในบุญกุศลซึ่งในคคิล้านนาระบุว่าจะได้สุข 3 ประการสุขในโลกสวรรค์สุขในโลกมนุษย์สุขในโลกธรรมมีนิพพานเป็นที่สุดตั้งว่าตราบกษัตถ์หลายธัมมาสะนังอันว่าสร้างธรรมาสน์หื้อเป็นदानมหาพะลังมีผลมากนักรหานิสังสามิอาณิสงส์กักมากนักรเอว้งตั้งนี้แลโยปคคะโลอันว่าบุคคลผู้ใดมีใจใสศรัทธาและสร้างด้วยตนกิตติจ้างท่านผู้อื่นสร้างหื้อกิตติยังธรรมาสน์หื้อเป็นदानโสปคคะโลอันว่าบุคคลผู้นั้นลัภกิตติังสะตักกักได้เลิงสุข 3 พะการมีนิปปานเป็นดีแล้วทรงพันธัวรรณมาศ 2546 หน้า 8491 3 เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วเช่นธรรมาสน์วัดหัวขวงเมืองน่านที่มีจารึกว่าแม่เจ้าบัวแวนถน่านและโอรสธิดาสั่งอุทิศให้เจ้าราชบุตรอนุตรังษีเมื่อ 1 มกราคมพศ 2448 และธรรมาสน์วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหารเมืองแพร่ได้มีจารึกติดที่เรือนเทศน์ว่าพ่อเจ้าน้อยคำมูลวังชัยพร้อมด้วยบุตรหลานทุกคนสร้างถวาย
ในโลกมนุษย์สุขในโลกธรรมมีนิพพานเป็นที่สุดตั้งนี้ว่าตราบกษัตถ์หลายธัมมาสะนังอันว่าสร้างธรรมาสน์หื้อเป็นदानมหาพะลังมีผลมากนักรหานิสังสามิอาณิสงส์กักมากนักรเอว้งตั้งนี้แลโยปคคะโลอันว่าบุคคลผู้ใดมีใจใสศรัทธาและสร้างด้วยตนกิตติจ้างท่านผู้อื่นสร้างหื้อกิตติยังธรรมาสน์หื้อเป็นदानโสปคคะโลอันว่าบุคคลผู้นั้นลัภกิตติังสะตักกักได้เลิงสุข๓พะการมีนิปปานเป็นดีแล้ว๑๒๓	ธรรมาสน์อย่างวิจิตรงดงามการัน่งที่ถูกยกระดับขึ้นมีนัยหมายถึงการให้ความยกย่องแก่สงฆ์ผู้แสดงธรรมเนื่องจากธรรมที่เทศนาเป็นของสูงตามคติความเชื่อทางพระพุทธศาสนา 2 มูลเหตุการสร้างธรรมาสน์มูลเหตุการสร้างธรรมาสน์ในพระพุทธศาสนาสร้างขึ้นเพื่อให้พระสงฆ์ใช้แสดงธรรมโดยเฉพาะตามคคิล้านนาเชื่อกันว่าการสร้างธรรมาสน์เป็นการสร้างบุญกุศลอันยิ่งใหญ่มีมูลเหตุที่พอจะจำแนกได้ดังนี้ 1 เพื่อการสักการะพระธรรมของพระพุทธเจ้าเรียกว่าธรรมบูชาศิริกัลยาณมิตร์ 2544 หน้า 6 ตั้งจารึกที่พบบนธรรมาสน์ว่าจุลศักราช 1319 ตัวปีเมืองเล่าเดือน 7 ขึ้น 15 คำพรร่าว่าไว้วัน 2 บัดนี้หมายเป็นเก้าพร้อมกับสามีก้าและลูกเต้าและป็น้องดังหลายจคนก็ได้สร้างแด้นธรรมาสน์หลัง 1 ถวายเป็นदानเมื่อนั้นแต่เดื่อ๑๑๒เพื่อปรารภนาในบุญกุศลซึ่งในคคิล้านนาระบุว่าจะได้สุข 3 ประการสุขในโลกสวรรค์สุขในโลกมนุษย์สุขในโลกธรรมมีนิพพานเป็นที่สุดตั้งว่าตราบกษัตถ์หลายธัมมาสะนังอันว่าสร้างธรรมาสน์หื้อเป็นदानมหาพะลังมีผลมากนักรหานิสังสามิอาณิสงส์กักมากนักรเอว้งตั้งนี้แลโยปคคะโลอันว่าบุคคลผู้ใดมีใจใสศรัทธาและสร้างด้วยตนกิตติจ้างท่านผู้อื่นสร้างหื้อกิตติยังธรรมาสน์หื้อเป็นदानโสปคคะโลอันว่าบุคคลผู้นั้นลัภกิตติังสะตักกักได้เลิงสุข 3 พะการมีนิปปานเป็นดีแล้วทรงพันธัวรรณมาศ 2546 หน้า 8491 3 เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ที่ล่วงลับ
เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว๑๓๔การสร้างธรรมาสน์เป็นหนึ่งในความนิยมของท่านุญตามปีเกิดของชาวล้านนากล่าวคือคนที่เกิดปีชวให้สร้างธรรมาสน์ถวายคนที่เกิดปีชวดให้สร้างบ่อน้ำเป็นทานคนที่เกิดปีเถาะให้สร้างศาลาปราสาทหรือคนที่เกิดปีมะแมให้สร้างปราสาทเป็นต้นด้วยเหตุนี้จึงสรุปได้ว่ามูลเหตุของการสร้างธรรมาสน์ของชาวล้านนาก่อขึ้นเนื่องจากความต้องการถวายเป็นทานบูชาธรรมปรารภนาใน	จิตร 2524 หน้า 64 2 เพื่อปรารภนาในบุญกุศลซึ่งในคคิล้านนาระบุว่าจะได้สุข 3 ประการสุขในโลกสวรรค์สุขในโลกมนุษย์สุขในโลกธรรมมีนิพพานเป็นที่สุดตั้งว่าตราบกษัตถ์หลายธัมมาสะนังอันว่าสร้างธรรมาสน์หื้อเป็นदानมหาพะลังมีผลมากนักรหานิสังสามิอาณิสงส์กักมากนักรเอว้งตั้งนี้แลโยปคคะโลอันว่าบุคคลผู้ใดมีใจใสศรัทธาและสร้างด้วยตนกิตติจ้างท่านผู้อื่นสร้างหื้อกิตติยังธรรมาสน์หื้อเป็นदानโสปคคะโลอันว่าบุคคลผู้นั้นลัภกิตติังสะตักกักได้เลิงสุข 3 พะการมีนิปปานเป็นดีแล้วทรงพันธัวรรณมาศ 2546 หน้า 8491 3 เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วเช่นธรรมาสน์วัดหัวขวงเมืองน่านที่มีจารึกว่าแม่เจ้าบัวแวนถน่านและโอรสธิดาสั่งอุทิศให้เจ้าราชบุตรอนุตรังษีเมื่อ 1 มกราคมพศ 2448 และธรรมาสน์วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหารเมืองแพร่ได้มีจารึกติดที่เรือนเทศน์ว่าพ่อเจ้าน้อยคำมูลวังชัยพร้อมด้วยบุตรหลานทุกคนสร้างถวายเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่บุญน่างชัยเมื่อ 9 ธันวาคมพศ 2516 4 การสร้างธรรมาสน์เป็นหนึ่งในความนิยมของท่านุญตามปีเกิดของชาวล้านนากล่าวคือคนที่เกิดปีชวให้สร้างธรรมาสน์ถวายคนที่เกิดปีชวดให้สร้างบ่อน้ำเป็นทานคนที่เกิดปีเถาะให้สร้างศาลาปราสาทหรือคนที่เกิดปีมะแมให้สร้างปราสาทวิหารเป็นทานเป็นต้นสรุปได้ว่ามูลเหตุของการสร้างธรรมาสน์ของชาวล้านนาก่อขึ้นเนื่องจากความต้องการถวายเป็นทานบูชาธรรมปรารภนาในบุญกุศลเพื่ออุทิศให้ผู้ล่วงลับไปแล้วและท่านุญตามปีเกิด 53 วารสารมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 17

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ให้ช่างพื้นขาวทารินดั่งหว่างกลางไม้ดาลนี้วันเดือนดับเดือนออกแปดวันวันเดือนเต็มเดือนบ่างแปดวันฝูงปูครุเกรมหาเถรขึ้นนั่งเหนือขดารสวดธรรมแกอาวาสกผู้ท่วยศีลมิใช่วันสวดธรรมพ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองศรีสขนาลัยสุโขทัยขึ้นนั่งเหนือขดารินให้ฝูงท่วยลูกเจ้าลูกขุนผู้ท่วยถือบ้านเมืองกัน๑๕จากข้อความดังกล่าวจึงน่าจะเชื่อได้ว่าธรรมาสนในสมัยสุโขทัยมีลักษณะเป็นแท่นหินตัดรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าเรียกว่าขดารสวดธรรม	เจ้าเมืองศรีสขนาลัยสุโขทัยนี้ปลูกไม้ดาลนี้ได้สิบสี่เข้าจึงให้ช่างพื้นขาวทารินดั่งหว่างกลางไม้ดาลนี้วันเดือนดับเดือนออกแปดวันวันเดือนเต็มเดือนบ่างแปดวันฝูงปูครุเกรมหาเถรขึ้นนั่งเหนือขดารินสวดธรรมแกอาวาสกผู้ท่วยจาศีลมิใช่วันสวดธรรมพ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองศรีสขนาลัยสุโขทัยขึ้นนั่งเหนือขดารินให้ฝูงท่วยลูกเจ้าลูกขุนผู้ท่วยถือบ้านเมือง"และ"พ่อขุนรามคำแหงนั้นหาเป็นท้าวเป็นพระยาแก่ไทยทั้งหลายหาเป็นครูอาจารย์สอนไทยทั้งหลายให้รู้บุญธรรมแท้"จากข้อความในศิลาจารึกนี้แสดงว่าพ่อขุนรามคำแหงทรงวางพระองค์อย่างครูอาจารย์ของประชาชนและทรงพอพระทัยในการสั่งสอนประชาชนชาวไทยให้รู้บุญธรรมเมื่อพระองค์เสด็จขึ้นประทับนั่งเหนือขดารินทรงอบรมรัฐธิปไตยบายแต่งตั้งเจ้าบ้านผ่านเมืองและคงจะไปรดพระราขทานพระบรมราโชวาทด้วยคติพจน์ง่าย ๆ ที่นั่นด้วยจึงทำให้คิดว่าพระบรมราโชวาทเหล่านั้นกระมังที่ต่อมามีผู้แก้ไขแต่งเติมเพื่อให้เข้าแบบกริณีพนธ์แล้วกลายมาเป็นสุภาษิตพระร่วงสุภาษิตไทยสานวนภาคตะวันออกเฉียงเหนือความว่า"เป็นขุนให้มีใจกว้าง"เป็นขุนนางผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์รับฟังความคิดเห็นของคนอื่นแม้คนใดปลุกครอง"อย่าอวดอ้างความสุ่ปถาม"ความว่าไม่มีที่จะฉลาดล้ำเกินไปจนไม่ต้องถามคนอื่นตั้งนั้นเมื่อไม่รู้จักจะต้องถามท่านผู้รู้"ค้นพินขวานให้เหลียวเบ้งฟาคันย้งหน้าให้เหลียวเบ้งปลายปิ่น"ความว่าจะทำอะไรต้องให้มีความรอบคอบเพราะการที่จะยกขวานขึ้นฟันไม้นั้นมีกั้งไม่มีเครือเถาร้อยหรือเปล่าหรือจะย้งธนู
๑๕คล้ายปราสาทหรือวิมานเช่นธรรมาสนวัดแม่ปู่คาอำเภอสันกำแพงเชียงใหม่ธรรมาสนวัดพระนอนขอม่วงอำเภอเมืองเชียงใหม่วัดพญาวัดอำเภอเมืองน่านและธรรมาสนในวิหารเล็กวัดบุพพารามอำเภอเมืองเชียงใหม่เป็นต้น๒ธรรมาสนฐานสูงไม่มียอดเป็นธรรมาสนล้านนาทรงเตี้ยส่วนบนตัดไม่มีหลังคาฐานเป็นปูนเคลือบย่ำไม้ได้ตกแต่งลวดลายปูนปั้นและประดับกระจกส่วนบนเป็นไม้เป็นปากผายออกตอนบนสูงพอพ้นศีรษะของพระนั่งเทศน์ส่วนบนที่เป็นไม้นิยมลงรัก	จะเป็นลักษณะศิลปกรรมของภาคกลางที่มีนกเป่าลมมีกระจึงที่มีการประดิษฐ์อย่างสวยงามมักจะใช้แสดงธรรมวันพระและในการขึ้นเทศน์เป็นภาษาล้านนาธรรมาสนแบบดั้งเดิมเวลานั้นเทศน์มักจะมิดาลปีตรึงหน้าพระภิกษุเวลาแสดงธรรมและเมื่อเทศน์จบก็มีการบรรยายพูดคุยหรือเล่านิทานประกอบเรื่องเป็นต้นการเทศน์ธรรมบนธรรมาสนแบบดั้งเดิมเทียบกับการเทศน์บนธรรมาสนโบราณนั้นจำนวนครั้งการใช้งานธรรมาสนแบบดั้งเดิมใช้งานบ่อยและนิยมมากกว่าธรรมาสนทรงปราสาทหรือแบบอื่นๆที่เป็นของโบราณเพราะมีความสะดวกสบายในการใช้สอยมากกว่าส่วนธรรมาสนโบราณใช้สำหรับเทศน์ในพิธีการสำคัญเช่นการตั้งธรรมหลวงหรือเทศน์มหาชาติงานฉลองต่างๆหรืองานปล่อยหลวงงานผูกพัทธสีมาเป็นต้นจึงมีการใช้งานที่น้อยกว่าว่าธรรมาสนแบบโบราณนี้มีรูปแบบที่หลากหลายตามแต่ละท้องถิ่นและสกุลช่างเช่นธรรมาสนแบบล้านนาแบบพม่าและแบบไทลื้อเป็นต้นทั้งยังมีการประดับตกแต่งอย่างงดงามเป็นฝีมือช่างโบราณที่สะท้อนถึงองค์ความรู้เชิงช่างได้อย่างดีส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 200 ปีอรุณรัตน์ริเชียรเขียว 2547 หน้า 109 ทั้งนี้สามารถจำแนกรูปแบบของธรรมาสนในล้านนาได้ 5 ประเภทคือ 1 ธรรมาสนทรงปราสาทเป็นธรรมาสนทรงสูงยอดแหลมมักสร้างด้วยไม้ทั้งหลังหรือส่วนฐานเป็นปูนติดกับพื้นวิหารมีรูปสี่เหลี่ยมหลังคา ยอดแหลมซ้อนกันหลายชั้นคล้ายปราสาทหรือวิมานซึ่งพบปริมาณมากที่สุด 2 ธรรมาสนฐานสูงไม่มียอดเป็นธรรมาสนล้านนาทรงเตี้ยส่วนบนตัดไม่มีหลังคาฐานเป็นปูนเคลือบย่ำไม้ได้ตกแต่งลวดลายปูนปั้นและประดับกระจกส่วนบนเป็นไม้เป็นปากผายออกตอนบนสูงพอพ้นศีรษะของพระนั่งเทศน์

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ปิดทองธรรมาสันแบบนี้มักมีรูปเป็นสี่เหลี่ยมหรือหกเหลี่ยมเปิดด้านใดด้านหนึ่งไว้เป็นทางขึ้นซึ่งส่วนใหญ่พบในวัดของชาวไทยลื้อเช่นธรรมาสันในวิหารจามเทวีวัดปกยงคคอำเภอห้างฉัตรลำปางวัดโหล่หินอำเภอเกาะศาล่างธรรมาสันในวิหารวัดร่องแงอำเภอปัวน่านและธรรมาสันในวิหารวัดฟ้าใต้อำเภอเชียงม่วนพะเยาเป็นต้น๙ธรรมาสันทรงปราสาทหลังกลายเป็	ฉัตรลำปางวัดโหล่หินอำเภอเกาะศาล่างธรรมาสันในวิหารวัดร่องแงอำเภอปัวน่านและธรรมาสันในวิหารวัดฟ้าใต้อำเภอเชียงม่วนพะเยาเป็นต้น 3 ธรรมาสันทรงปราสาทหลังกลายเป็ธรรมาสันที่ทำด้วยไม้รูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าหรือสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีขนาดใกล้เคียงกับปราสาทใส่ศพมีทางขึ้นด้านเดียวมีเสาเพดานและหลังคาทำด้วยไม้ขนาดยาวขนานกับตัวธรรมาสันไม่มียอดแหลมและมีตัวอย่างปราสาทหลังกลายในวิหารหลวงวัดพระธาตุลำปางหลวงอำเภอเกาะคาจังหวัดลำปาง 4 ธรรมาสันพมาเป็นธรรมาสันอีกแบบหนึ่งที่พบทั่วไปในวัดพม่าในเขตล้านนาธรรมาสันพมาสร้างขึ้นโดยฝีมือช่างชาวพมามีลักษณะทำด้วยไม้ฐานสี่เหลี่ยมตกแต่งด้วยกระจกเช่นธรรมาสันในวิหารวัดศรีทองเมืองอำเภอเมืองลำปางและธรรมาสันในวิหารวัดก้ากออำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนเป็นต้น 5 ธรรมาสันสมัยใหม่เป็นธรรมาสันแบบสมัยใหม่มีรูปแบบเปลี่ยนแปลงไปจากสมัยล้านนาโบราณซึ่งนิยมทำด้วยไม้มีลักษณะเป็นแท่นสี่เหลี่ยมตกแต่งด้านรอบข้างด้วยลวดลายต่างๆทำเป็นขาสีงห์เคลื่อนย้ายได้ง่ายพบในวัดทั่วไปในล้านนาและมีจำหน่ายตามร้านจำหน่ายสังฆภัณฑ์โดยทั่วไป 54 Journal of Humanities Naresuan University Year 17 Volumn 3 September December 2020 เมื่อนำข้อมูลพื้นฐานธรรมาสันล้านนามาจำแนกลักษณะโครงสร้างปีที่สร้างหรือปีที่บูรณะและการใช้งานจะได้รายละเอียดตามตารางด้านล่างนี้ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลพื้นฐานธรรมาสันล้านนามาจำแนกลักษณะโครงสร้างปีที่สร้างหรือปีที่บูรณะและการใช้งานธรรมาสันจังหวัดลักษณะโครงสร้างปีที่สร้างบูรณะการใช้เทศน์หมายเหตุวัดเชียงมั่น เชียงใหม่ไม้ทั้งหลังศพ
ทางขึ้นด้านเดียวมีเสาเพดานและหลังคาทำด้วยไม้ขนาดยาวขนานกับตัวธรรมาสันไม่มียอดแหลมคำว่าหลังกลายหมายถึงกลายมาจากปราสาทยอดแหลมธรรมาสันทรงปราสาทหลังกลายดัดแปลงมาจากปราสาทศพของเจ้านายเพราะมีธรรมเนียมว่าเมื่อเจ้านายทิวงคตแล้วคัมที่เจ้านายประทับจะถูกหรือมาสร้างวิหารถวายวัดส่วนปราสาทศพก็กลายเป็นธรรมาสันเรื่องนี้มีหลักฐานในบันทึกของพระครูญาณเล็งกาพระราชาคณะฝ่ายเหนือเจ้าอาวาสวัดทุ่งยู่อำเภอเมืองเชียงใหม่บันทึกด้วยอักษรล้านนาว่า	นอกจากนี้ยังพบว่าธรรมาสันล้านนาจำนวน 3 หลังที่เคยเป็นปราสาทศพมาก่อนได้แก่ธรรมาสันวัดเชตุพนวัดพระธาตุหริภุญชัยและวัดพระธาตุช่อแฮ โดยปัจจุบันธรรมาสันทั้ง 3 หลังยังใช้เทศน์ธรรมในโอกาสสำคัญต่างๆ 4 ธรรมาสันที่มาจากปราสาทศพจากการศึกษาพบว่าการสร้างธรรมาสันแต่เดิมนั้นสร้างขึ้นเพื่อให้พระสงฆ์ใช้แสดงธรรมโดยเฉพาะแต่จากการศึกษาได้พบว่าในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่ล้านนามีธรรมเนียมเกี่ยวกับการถวายธรรมาสันว่าเมื่อเจ้านายทิวงคตแล้วคัมที่เจ้านายประทับจะถูกหรือมาสร้างวิหารถวายวัดส่วนปราสาทศพก็กลายเป็นธรรมาสันเรื่องนี้มีหลักฐานในบันทึกของพระครูญาณเล็งกาพระราชาคณะฝ่ายเหนือเจ้าอาวาสวัดทุ่งยู่อำเภอเมืองเชียงใหม่บันทึกด้วยอักษรล้านนาว่าเจ้าแก้วนรวิรุฬห์ครองนครเชียงใหม่ได้นำปราสาทศพของพระบิดามาซ่อมเป็นธรรมาสันแล้วถวายวัดเชตุพนอำเภอเมืองเชียงใหม่เมื่อพศ 2440 ดังความว่าเจ้าแก้วนรวิรุฬห์เอาปราสาทศพของพระราชบิดาเจ้าอินทวิชยานนท์มาซ่อมแซมเป็นธรรมาสันถวายวัดเชตุพนเชียงใหม่สงวนโชติชูขรัตน์ 2515 หน้า 642 ปัจจุบันธรรมาสันหลังนี้ยังตั้งอยู่ในวิหารวัดเชตุพนอำเภอเมืองเชียงใหม่ในลักษณะตรงกันข้ามมีธรรมเนียมการสร้างปราสาทศพโดยเลียนแบบธรรมาสันเช่นกันเช่นเมื่อพศ 2530 ในงานพระราชทานเพลิงศพพระสุพรหมยานเถรครุบาทพรหมภาพรหมจโกตติตเจ้าอาวาสวัดพระพุทธบาทตากผ้าที่มีการสร้างธรรมาสันเพื่อนำไปประดิษฐานศพและตั้งไว้บนนบกหัสติลังคโดยจำลองมาจากธรรมาสันวัดคันแกวเวียงยองลำพูนธรรมาสันทรงปราสาทวัดพระธาตุหริภุญชัยสันนิษฐานพระเทพรัตนนายก 20 พฤศจิกายน 2561 เป็นธรรมาสันอีกหลังหนึ่งที่บันทึกว่าเคยประดิษฐานพระศพเจ้าหอคำหรือผู้ครองนครลำพูน

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
เจ้าแก้วนรวิรุฬห์ครองนครเชียงใหม่ได้นำปราสาทศพของพระบิดามาซ่อมเป็นธรรมาสน์แล้วถวายวัดเชตวันอำเภอเมืองเชียงใหม่เมื่อพศ๒๔๔๐ตั้งความว่าเจ้าแก้วนรวิรุฬห์เอาปราสาทศพของพระราชบิดาเจ้าอินทวิชยานนท์มาซ่อมแซมเป็นธรรมาสน์ถวายวัดเชตวันเชียงใหม่๒๐ปีปัจจุบันธรรมาสน์หลังนี้ตั้งอยู่ในวิหารวัดเชตวันอำเภอเมืองเชียงใหม่และมีตัวอย่างปราสาทหลังหลังภายในวิหารหลวงวัดพระธาตุลำปางหลวงอำเภอเกาะคาจังหวัดลำปาง๔ธรรมาสน์พม่าเป็นธรรมาสน์อีกแบบหนึ่งที่พบ	หนึ่งของวิหารเท่านั้นนอกจากนี้ยังพบว่าธรรมาสน์ล้านนาจำนวน 3 หลังที่เคยเป็นปราสาทศพมาก่อนได้แก่ธรรมาสน์วัดเชตวันวัดพระธาตุหริภุญชัยและวัดพระธาตุช่อแฮโดยปัจจุบันธรรมาสน์ทั้ง 3 หลังยังใช้เทศน์ธรรมในโอกาสสำคัญต่างๆ 4 ธรรมาสน์ที่มาจากปราสาทศพจากการศึกษาพบว่าการสร้างธรรมาสน์แต่เดิมนั้นสร้างขึ้นเพื่อให้พระสงฆ์ใช้แสดงธรรมโดยเฉพาะแต่จากการศึกษาได้พบว่าในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่ล้านนามีธรรมเนียมเกี่ยวกับการถวายธรรมาสน์ว่าเมื่อเจ้านายถึงแก่กรรมแล้วคัมที่เจ้านายประทับจะถูกรื้อมาสร้างวิหารถวายวัดส่วนปราสาทศพก็กลายเป็นธรรมาสน์เรื่องนี้มีหลักฐานในบันทึกของพระครูญาณลังกาพระราชาคณะฝ่ายเหนือเจ้าอาวาสวัดทุ่งยู่อะเภอเมืองเชียงใหม่บันทึกด้วยอักษรล้านนาว่าเจ้าแก้วนรวิรุฬห์ครองนครเชียงใหม่ได้นำปราสาทศพของพระบิดามาซ่อมเป็นธรรมาสน์แล้วถวายวัดเชตวันอำเภอเมืองเชียงใหม่เมื่อพศ 2440 ตั้งความว่าเจ้าแก้วนรวิรุฬห์เอาปราสาทศพของพระราชบิดาเจ้าอินทวิชยานนท์มาซ่อมแซมเป็นธรรมาสน์ถวายวัดเชตวันเชียงใหม่สงวนโชติชูรัตน์ 2515 หน้า 642 ปัจจุบันธรรมาสน์หลังนี้ยังตั้งอยู่ในวิหารวัดเชตวันอำเภอเมืองเชียงใหม่ในลักษณะตรงกันข้ามมีธรรมเนียมการสร้างปราสาทศพโดยเลียนแบบธรรมาสน์เช่นกันเช่นเมื่อพศ 2530 ในงานพระราชทานเพลิงศพพระสุพรหมยานเถระบูรพาพรหมพรหมจุกโกตติธเจ้าอาวาสวัดพระพุทธบาทตากผ้าที่มีการสร้างธรรมาสน์เพื่อนำไปประดิษฐานศพและตั้งไวบนนภทสี่ตติงศโดยจำลองมาจากธรรมาสน์วัดตันตอแก้วเวียงยองลำพูนธรรมาสน์ทรงปราสาทวัดพระธาตุหริภุญชัยสมิภาสภพระเทพรัตนนายก 20 พฤศจิกายน 2561 เป็นธรรมาสน์อีกหลังหนึ่งที่บันทึก
ทั่วไปในวัดพม่าในเขตล้านนาธรรมาสน์พม่าสร้างขึ้นโดยฝีมือช่างชาวพม่า มีลักษณะทำด้วยไม้แปดเหลี่ยมตกแต่งด้วยกระจกเช่นธรรมาสน์ในวิหารวัดศรีทองเมืองอำเภอเมืองลำปางและธรรมาสน์ในวิหารวัดก้ากออำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนเป็นต้น๒๐สงวนโชติชูรัตน์จดหมายเหตุเชียงใหม่ตำนานล้านนาไทยเล่ม๑กรุงเทพมหานครโอเดียนสโตร์๒๕๑๕หน้า๖๔๒	หลังจากภายในวิหารหลวงวัดพระธาตุลำปางหลวงอำเภอเกาะคาจังหวัดลำปาง 4 ธรรมาสน์พม่าเป็นธรรมาสน์อีกแบบหนึ่งที่พบทั่วไปในวัดพม่าในเขตล้านนาธรรมาสน์พม่าสร้างขึ้นโดยฝีมือช่างชาวพม่ามีลักษณะทำด้วยไม้ฐานสี่เหลี่ยมตกแต่งด้วยกระจกเช่นธรรมาสน์ในวิหารวัดศรีทองเมืองอำเภอเมืองลำปางและธรรมาสน์ในวิหารวัดก้ากออำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนเป็นต้น 5 ธรรมาสน์สมัยใหม่เป็นธรรมาสน์แบบสมัยใหม่มีรูปแบบเปลี่ยนแปลงไปจากสมัยล้านนาโบราณซึ่งนิยมทำด้วยไม้มีลักษณะเป็นแท่นสี่เหลี่ยมตกแต่งด้านรอบข้างด้วยลวดลายต่างๆเขาทำเป็นขาสิงห์เคลื่อนย้ายได้ง่ายพบในวัดทั่วไปในล้านนาและมีจำหน่ายตามร้านจำหน่ายสังฆภัณฑ์โดยทั่วไป 54 Journal of Humanities Naresuan University Year 17 Volumn 3 September December 2020 เมื่อนำข้อมูลพื้นฐานธรรมาสน์ล้านนามาจำแนกลักษณะโครงสร้างปีที่สร้างหรือปีที่บูรณะและการใช้งานจะได้รายละเอียดตามตารางด้านล่างนี้ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลพื้นฐานธรรมาสน์ล้านนามาจำแนกลักษณะโครงสร้างปีที่สร้างหรือปีที่บูรณะและการใช้งานธรรมาสน์จังหวัดลักษณะโครงสร้างปีที่สร้างบูรณะการใช้เทศน์หมายเหตุวัดเชียงใหม่

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๑๖๕ ธรรมาสันสมัยใหม่เป็นธรรมาสันแบบสมัยใหม่มีรูปแบบได้เปลี่ยนแปลงไปจากสมัยล้านนาโบราณซึ่งนิยมทำด้วยไม่มีลักษณะเป็นแท่นสี่เหลี่ยมคดงด้านรอบข้างด้วยลวดลายต่างๆทำเป็นขาสีงห์เคลื่อนย้ายได้ง่ายพบในวัดทั่วไปในล้านนาและมีจำหน่ายตามร้านจำหน่ายสังฆภัณฑ์โดยทั่วไปพระมหาจรัญยารัตน์ได้ศึกษาธรรมาสันพื้นเมืองในจังหวัดลำปางได้แบ่งธรรมาสันเป็น๓กลุ่มคือ๑๑กลุ่มธรรมาสันทรงปราสาทยอดรูปแบบของธรรมาสันกลุ่มนี้ทำด้วยไม้เป็นส่วนใหญ่ประกอบด้วยโครงสร้าง๓ส่วนคือ	เป็นธรรมาสันอีกแบบหนึ่งที่พบทั่วไปในวัดพม่าในเขตล้านนาธรรมาสันพม่าสร้างขึ้นโดยฝีมือช่างชาวพม่ามีลักษณะทำด้วยไม้ฐานสี่เหลี่ยมคดงด้วยกระจกเช่นธรรมาสันในวิหารวัดศรีทองเมืองลำปางและธรรมาสันในวิหารวัดท่าก่ออำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนเป็นต้น 5 ธรรมาสันสมัยใหม่เป็นธรรมาสันแบบสมัยใหม่มีรูปแบบเปลี่ยนแปลงไปจากสมัยล้านนาโบราณซึ่งนิยมทำด้วยไม่มีลักษณะเป็นแท่นสี่เหลี่ยมคดงด้านรอบข้างด้วยลวดลายต่างๆทำเป็นขาสีงห์เคลื่อนย้ายได้ง่ายพบในวัดทั่วไปในล้านนาและมีจำหน่ายตามร้านจำหน่ายสังฆภัณฑ์โดยทั่วไป 54 Journal of Humanities Naresuan University Year 17 Volumn 3 September December 2020 เมื่อนำข้อมูลพื้นฐานธรรมาสันล้านนามาจำแนกลักษณะโครงสร้างปีที่สร้างหรือปีที่บูรณะและการใช้งานจะได้รายละเอียดตามตารางด้านล่างนี้ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลพื้นฐานธรรมาสันล้านนามาจำแนกลักษณะโครงสร้างปีที่สร้างหรือปีที่บูรณะและการใช้งานธรรมาสันจังหวัดลักษณะโครงสร้างปีที่สร้างบูรณะการใช้เทศน์หมายเหตุวัดเชียงมั่น เชียงใหม่ไม่ทั้งหลังพศ 24252435 ไม่ใช้แล้ววัดพระสิงห์เชียงใหม่ไม่ทั้งหลังพศ 24632467 ไม่ใช้แล้ววัดพันเตาเชียงใหม่ครึ่งปูนผสมไม้พศ 24162429 ไม่ใช้แล้ววัดสวนดอกเชียงใหม่ครึ่งปูนผสมไม้พศ 2474 ยังใช้เทศน์อยู่วัดเขตนพียงเชียงใหม่ไม่ทั้งหลังพศ 2440 ไม่ใช้แล้วสร้างจากปราสาทศพวัดพระธาตุหริภุญชัยลำพูนไม่ทั้งหลังพศ 2434 ยังใช้เทศน์อยู่สร้างจากปราสาทศพวัดมหาราลำพูนไม่ทั้งหลังพศ 2486 ยังใช้เทศน์อยู่วัดพระธาตุลำปางหลวงลำปางครึ่งปูนผสมไม้พศ 2304 ไม่ใช้แล้ววัดปงสนุกเหนือลำปางไม่ทั้งหลังพศ 2429 ยังใช้เทศน์
สุดกบักฉัตรทองจลลยโปร่งเสมอถ้ามีหลายยอดก็มักจะบักฉัตรทกยอด๓๑ในล้านนาจะนิยมให้พระสงฆ์เทศน์บนธรรมาสันสูงจากพื้นประมาณ๑เมตรที่ภายในสำหรับการนั่งเทศน์จะตีแผงกันสูงมิดชิดบางแห่งมองไม่เห็นพระผู้เทศน์บางแห่งมีการตีแผงกันเป็นช่องเล็กๆพอมองเห็นพระผู้เทศน์ความนิยมสร้างธรรมาสันสูงมีที่บังมิดชิดมีผู้ตั้งข้อสันนิษฐานว่าเพื่อให้เสียงดังไปไกลเพราะอยู่ที่สูงกว่าคน	บุษบกธรรมาสันกรุงเทพฯโรงพิมพ์การศาสนา 2520 11 9 เรื่องเดียวกัน 1213 9 สมัยอยุธยา 10 ธรรมาสันแบบแท่นเตียงในปัจจุบันจะนิยมสร้างเป็นเตียงแนวยาวติดผนังวิหารหรือศาลาการเปรียญใช้สำหรับให้พระสงฆ์หลายรูปนั่งสวดเจริญพุทธมนต์เนื่องในงานพิธีกรรมทางศาสนาเรียกกันตามภาษาถิ่นว่าแท่นสังข์คือแท่นเป็นที่นั่งสำหรับพระสงฆ์ส่วนธรรมาสันแบบดั้งมีพนักนั้นซึ่งถือได้ว่าเป็นธรรมาสันแบบเปิดคือเห็นพระนั่งเทศน์ได้เต็มองค์ ในวัดมณธรรมลัณนาดั้งเดิมไม่ปรากฏว่ามีแพร่หลายเท่าที่พบส่วนใหญ่จะเป็นศิลปกรรมอื่นเช่นแบบพม่าแบบไทยภาคกลางเป็นต้นในล้านนาจะนิยมให้พระสงฆ์เทศน์บนธรรมาสันสูงจากพื้นประมาณ 1 เมตรที่ภายในสำหรับการนั่งเทศน์จะตีแผงกันสูงมิดชิดบางแห่งมองไม่เห็นร่างของพระผู้เทศน์บางแห่งมีการตีแผงกันเป็นช่องเล็กๆพอมองเห็นร่างของพระผู้เทศน์ความนิยมสร้างธรรมาสันสูงมีที่บังมิดชิดมีผู้ตั้งข้อสันนิษฐานว่า 1 เพื่อให้เสียงดังไปไกลเพราะอยู่ที่สูงกว่าคนฟัง 2 เพื่อป้องกันไม่ให้พระผู้เทศน์เกิดความประหม่ามีสมาธิกับการเทศน์ 3 การเทศน์บนธรรมาสันสามารถเปลี่ยนอิริยาบถตามที่ตัวเองถนัดเวลาขบเมื่อยเช่นนั่งพับเพียบหรือขัดสมาธิหรือลดการหมกมุ่นเปลื้องจีวรออกได้ในเวลาร้อนอบอ้าว 4 เป็นการสำรวมไม่ให้พระผู้เทศน์เห็นคนฟังที่มาทำบุญอาจทำให้จิตใจฟุ้งซ่าน 5 เป็นการเคารพพระธรรมว่าเป็นของสูงต้องให้ความเคารพนับถืออย่างยิ่ง 11 ในการเรียกชื่อธรรมาสันพื้นเมืองล้านนาในแต่ท้องถิ่นอาจเรียกแตก

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๒๖กับการเทศน์การเทศน์บนธรรมาส์สามารถเปลี่ยนอิริยาบถตามที่ตัวเอง ถนัดเวลาชมเมื่อเย็นนั่งพับเพียบหรือขัดสมาธิหรือลดการหมกคลุมเปลื้อง จีวรออกได้ในเวลาร้อนอบอ้าวเป็นการสำรวมไม่ให้พระผู้เทศน์เห็นคนฟัง ที่มาทำบุญอาจทำให้จิตใจฟังช้านและเป็นการเคารพพระธรรมว่าเป็นของ สูงต้องให้ความเคารพนับถืออย่างยิ่ง๓๒ในการเรียกชื่อธรรมาส์พื้นเมือง ล้านนาแต่ท้องถิ่นอาจเรียกแตกต่างกันไปเช่นอาสนะหรืออาสนาธรรมาส์ แก้วอาสนะแก้วกระดานคำกระดานทอง	ต่อมาจึงมีความนิยมสร้างธรรมาส์แบบตั้งหรือเก้าอี้ส่วนธรรมาส์ทรง ปราสาทยอดไม้พบหลักฐานแน่ชัดว่าเกิดขึ้นมาก่อนหรือหลังธรรมาส์แบบ ตั้งแต่พบหลักฐานธรรมาส์ประเภทนี้ที่เก่าแก่ที่สุดในศิลปกรรมภาค กลาง 8 จัวรรรณมาเจริญบุษบกธรรมาส์กรุงเทพฯโรงพิมพ์การศาสนา 2520 11 9 เรื่องเดียวกัน 1213 9 สมัยอยุธยา 10 ธรรมาส์แบบแท่นเดียว ในปัจจุบันจะนิยมสร้างเป็นเตียงแนวยาวติดผนังวิหารหรือศาลาการเปรียญ ใช้สำหรับให้พระสงฆ์หลายรูปนั่งสวดเจริญพุทธมนต์เนื่องในงานพิธีกรรม ทางศาสนาเรียกกันตามภาษาถิ่นว่าแท่นสังฆคือแท่นที่นั่งสำหรับพระ สงฆ์ส่วนธรรมาส์แบบตั้งมีพนักนั้นซึ่งถือได้ว่าเป็นธรรมาส์แบบเปิดคือ เห็นพระนั่งเทศน์ได้เต็มองค์ในวัฒนธรรมล้านนาดั้งเดิมไม่ปรากฏว่ามีแพร่ หลายเท่าที่พบส่วนใหญ่จะเป็นศิลปกรรมอื่นเช่นแบบพม่าแบบไทยภาค กลางเป็นต้นในล้านนาจะนิยมให้พระสงฆ์เทศน์บนธรรมาส์สูงจากพื้น ประมาณ 1 เมตรที่ภายในสำหรับการนั่งเทศน์จะตีแผ่กันสูงมิดชิดบางแห่ง มองไม่เห็นร่างของพระผู้เทศน์บางแห่งมีการทำแผงกันเป็นช่องเล็กๆพอ มองเห็นร่างของพระผู้เทศน์ความนิยมสร้างธรรมาส์สูงมีที่บังมิดชิดมีผู้ตั้ง ข้อสันนิษฐานว่า 1 เพื่อให้เสียงดังไปไกลเพราะอยู่ที่สูงกว่าคนฟัง 2 เพื่อ ป้องกันไม่ให้พระผู้เทศน์เกิดความประหม่ามีสมาธิกับการเทศน์ 3 การเทศน์ บนธรรมาส์สามารถเปลี่ยนอิริยาบถตามที่ตัวเองถนัดเวลาชมเมื่อเย็นนั่ง พับเพียบหรือขัดสมาธิหรือลดการหมกคลุมเปลื้องจีวรออกได้ในเวลาร้อน อบอ้าว 4 เป็นการสำรวมไม่ให้พระผู้เทศน์เห็นคนฟังที่มาทำบุญอาจทำให้ จิตใจฟังช้าน 5 เป็นการเคารพพระธรรมว่าเป็นของสูงต้องให้ความเคารพ นับถืออย่างยิ่ง
ธรรมาส์พื้นถิ่นอำเภอเถินจังหวัดลำปางรายงานวิจัยภาควิชาศิลปะไทย คณะวิจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่๒๕๔๔หน้า๑๐๓๓จรินทร์กันทาเป็ งการศึกษาเรื่องรูปแบบศิลปกรรมธรรมาส์ทรงปราสาทในเขตอำเภอเมือง ลำพูนจังหวัดลำพูนรายงานวิจัยภาควิชาศิลปะไทยคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่๒๕๔๑หน้า๑๓๔แบ่งน้อยบัญญัติและคณะเสนอ ไม่แกะล้านนากรุงเทพมหานครโรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์๒๕๓๗หน้า๑๒	ตามที่ตัวเองถนัดเวลาชมเมื่อเย็นนั่งพับเพียบหรือขัดสมาธิหรือลดการหม กคลุมเปลื้องจีวรออกได้ในเวลาร้อนอบอ้าว 4 เป็นการสำรวมไม่ให้พระผู้ เทศน์เห็นคนฟังที่มาทำบุญอาจทำให้จิตใจฟังช้าน 5 เป็นการเคารพพระ ธรรมว่าเป็นของสูงต้องให้ความเคารพนับถืออย่างยิ่ง 11 ในการเรียกชื่อ ธรรมาส์พื้นเมืองล้านนาในแต่ท้องถิ่นอาจเรียกแตกต่างกันไปเช่นอาสนะ หรืออาสนาธรรมาส์แก้วอาสนะแก้วกระดานคำกระดานทองมถเียรคำ แท่นทองแท่นธรรมาส์ปราสาทแก้วเป็นต้น 12 ส่วนศิลปกรรมธรรมาส์ใน ล้านนาจะพบว่ามีการพัฒนารูปแบบตามอายุและกลุ่มช่างท้องถิ่นที่ สร้างเช่นธรรมาส์แบบล้านนาแบบพม่าแบบไทย 10 รายละเอียดดูเรื่อง เดียวกัน 1617 11 ศิริกัลยาภักย์ภักย์มิตการศึกษารูปแบบธรรมาส์พื้นถิ่น อำเภอเถินจังหวัดลำปางรายงานการศึกษาตามหลักสูตรศิลปบัณฑิตศิลปะ ไทยภาควิชาศิลปะไทยคณะวิจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ปีการศึกษา 2544 10 12 จรินทร์กันทาเป็การศึกษาเรื่องรูปแบบศิลปกรรมธรรมาส์ทรง ปราสาทในเขตอำเภอเมืองลำพูนจังหวัดลำพูนรายงานการศึกษาตาม หลักสูตรศิลปบัณฑิตศิลปะไทยภาควิชาศิลปะไทยคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ปีการศึกษา 2541 1 10 ล้อ 13 เป็นต้น 23 ลักษณะ รูปแบบของธรรมาส์ในล้านนาการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบธรรมาส์ล้านนาที่ ผ่านมามีผู้ศึกษาลักษณะและจำแนกแยก

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ลงรักปิดทองหาสีประดับกระจกเป็นต้น๒๔คุณค่าและความสำคัญของ ธรรมาสน์วัดต่างๆในล้านนาสมัยปัจจุบันส่วนใหญ่จะมีธรรมาสน์วัด ละ๒หลังหลังหนึ่งเป็นธรรมาสน์แบบปราสาทและอีกแบบหนึ่งเป็นธรรมาสน์ สมัยใหม่ที่มีลักษณะแบบดั่งมีเท้าแขนและมีการประดับประดาด้วยแก้ว กระจกสีมีการปิดทองหรือหาสีทองลวดลายของธรรมาสน์จะเป็นลักษณะ ศิลปกรรมของภาคกลางที่มีนกเปลวมีกระจึงที่มีการประดิษฐ์อย่างสวยงาม มักจะใช้แสดงธรรมวันพระและในการ	อันว่าบุคคลผู้ใดมีใจใสศรัทธาและสร้างด้วยตนก็ดีจ้างท่านผู้อื่นสร้างก็ดี ยังธรรมาสน์หื้อเป็นदानใส่ปดะโลอันว่าบุคคลผู้นั้นลัทธิตั้งเสตักจักได้เลิง สุข 3 พะการมีนี้ป่านเป็นดีแล้วทรงพันธรรมาศ 2546 หน้า 8491 3 เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้วเช่นธรรมาสน์วัดหัวขัวเมืองน่าน ที่มีจารึกว่าแม่เจ้าบัวแวนถน่านและโอรสธิดาสรางอุทิศให้เจ้าราชบุตรอนุ สรังษีเมื่อ 1 มกราคมพศ 2448 และธรรมาสน์วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร เมืองแพร่ได้มีจารึกติดที่เรือนเทศน์ว่าพ่อเจ้าน้อยคำมูลวังซ้ายพร้อมด้วย บุตรหลานทุกคนสร้างถวายเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่บุญนาร้างซ้ายเมื่อ 9 ธันวาคมพศ 2516 4 การสร้างธรรมาสน์เป็นหนึ่งในความนิยมของการ ทำบุญตามปีเกิดของชาวล้านนาคือคนที่เกิดปีชวาลให้สร้างธรรมาสน์ ถวายคนที่เกิดปีขวดให้สร้างบ่อน้ำเป็นทานคนที่เกิดปีเถาะให้สร้างศาลา ปราสาทหรือคนที่เกิดปีมะแมให้สร้างปราสาทวิหารเป็นทานเป็นต้นสรุปได้ ว่ามูลเหตุของการสร้างธรรมาสน์ของชาวล้านนาเกิดขึ้นเนื่องจากความ ต้องการถวายเป็นทานบูชาธรรมปรารถนาในบุญกุศลเพื่ออุทิศให้ผู้ล่วงลับ ไปแล้วและทำบุญตามปีเกิด 53 วารสารมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 17 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายนธันวาคม 2563 3 รูปแบบของ ธรรมาสน์จากการศึกษาพบว่าวัดต่างๆในล้านนาสมัยปัจจุบันส่วนใหญ่จะมี มีธรรมาสน์วัดละ 2 หลังหลังหนึ่งเป็นธรรมาสน์แบบปราสาทหรืออื่นๆที่เป็น ของโบราณและอีกหลังหนึ่งเป็นธรรมาสน์สมัยใหม่ที่มีลักษณะแบบดั่งมีเท้า แขนและมีการประดับประดาด้วยแก้วกระจกสีมีการปิดทองหรือหาสีทอง ลวดลาย
ขึ้นเทศน์เป็นภาษาบาลีบนธรรมาสน์แบบดั่งเวลาขึ้นเทศน์มักจะมีดลบัตร บ่งหน้าพระภิกษุเวลาแสดงธรรมและเมื่อเทศน์จบก็มีการบรรยายพูดคุยหรือ เล่านิทานประกอบเรื่องเป็นต้นการเทศน์ธรรมบนธรรมาสน์แบบดั่งเมื่อเทียบ กับการเทศน์บนธรรมาสน์ทรงปราสาทนั้นจำนวนครั้งการใช้งานธรรมาสน์ แบบดั่งใช้งานบ่อยและนิยมมากกว่าธรรมาสน์ทรงปราสาทซึ่งมีเหตุผล สำคัญคือธรรมาสน์ทรงปราสาทซึ่งเป็นธรรมาสน์เก่ามีขนาดสูงใหญ่เคลื่อน ย้ายลำบากทั้งการเทศน์บนธรรมาสน์แบบดั่งมีด	2448 และธรรมาสน์วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหารเมืองแพร่ได้มีจารึกติดที่ เรือนเทศน์ว่าพ่อเจ้าน้อยคำมูลวังซ้ายพร้อมด้วยบุตรหลานทุกคนสร้างถวาย เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่บุญนาร้างซ้ายเมื่อ 9 ธันวาคมพศ 2516 4 การสร้าง ธรรมาสน์เป็นหนึ่งในความนิยมของการทำบุญตามปีเกิดของชาวล้านนา กล่าวคือคนที่เกิดปีชวาลให้สร้างธรรมาสน์ถวายคนที่เกิดปีขวดให้สร้างบ่อน้ำ เป็นทานคนที่เกิดปีเถาะให้สร้างศาลาปราสาทหรือคนที่เกิดปีมะแมให้สร้าง ปราสาทวิหารเป็นทานเป็นต้นสรุปได้ว่ามูลเหตุของการสร้างธรรมาสน์ของ ชาวล้านนาเกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการถวายเป็นทานบูชาธรรมปรารถนา ในบุญกุศลเพื่ออุทิศให้ผู้ล่วงลับไปแล้วและทำบุญตามปีเกิด 53 วารสาร มนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวรปีที่ 17 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายน ธันวาคม 2563 3 รูปแบบของธรรมาสน์จากการศึกษาพบว่าวัดต่างๆในล้าน นาสมัยปัจจุบันส่วนใหญ่จะมีธรรมาสน์วัดละ 2 หลังหลังหนึ่งเป็น ธรรมาสน์แบบปราสาทหรืออื่นๆที่เป็นของโบราณและอีกหลังหนึ่งเป็น ธรรมาสน์สมัยใหม่ที่มีลักษณะแบบดั่งมีเท้าแขนและมีการประดับประดาด้วย แก้วกระจกสีมีการปิดทองหรือหาสีทองลวดลายของธรรมาสน์จะเป็น ลักษณะศิลปกรรมของภาคกลางที่มีนกเปลวมีกระจึงที่มีการประดิษฐ์อย่าง สวยงามมักจะใช้แสดงธรรมวันพระและในการขึ้นเทศน์เป็นภาษาบาลีบน ธรรมาสน์แบบดั่งเวลาขึ้นเทศน์มักจะมีดลบัตรบ่งหน้าพระภิกษุเวลาแสดง ธรรมและเมื่อเทศน์จบก็มีการบรรยายพูดคุยหรือเล่านิทานประกอบเรื่อง เป็นต้นการเทศน์ธรรมบนธรรมาสน์แบบดั่งเมื่อเทียบกับการเทศน์บน ธรรมาสน์โบราณนั้นจำนวนครั้งการใช้งานธรรมาสน์แบบดั่งใช้งานบ่อยและ นิยมมากกว่าธรรมาสน์ทรงปราสาทหรือแบบอื่นๆที่เป็นของโบราณ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ธรรมสัตตภักทถวายไว้ในพระพุทธศาสนาตลอดถึงอานิสงส์การทำความ สะอาดและบูชาพระธรรมจะได้รับอานิสงส์เทียบเท่ากับอานิสงส์ของพระ โพธิสัตว์ขณะสร้างโพธิสมาธิในเนือหากล่าวถึงเมืองอรุณวัดดินครที่เจริญ รุ่งเรืองเพราะกษัตริย์ได้ถวายธรรมาสน์ตั้งว่าตนครอันว่าเมืองอรุณวัดดินคร ป่านั้นสณณนาอันอาศัยเรเดียรดาเซเดิมไปด้วยลาดสืบ้านแลนิคมชนบท ราชธานีมีหาดท้าวประการอันบัวระมวลมีท้าวพญาและพราหมณ์โคหบดี เศรษฐีกับทั้งปโรหิตปโรหิตเสนาอำมาตย์	อภิรมย์ชมชื่นยินดีเหลือก็เกิดมีแก่พญาดนนั้นด้วยผลอันได้ตามประทีป เทียนรูปบูชาพระรัตนตรัยเจ้าเมื่อก่อนนั้นแล 73 73 รตนธารอันว่าถ้อง แถวแก้วทั้งหลายมีวิธณะ 7 ประการมีลูกใหญ่เท่าหมากดาดด้วยลำดับลง มาเท่าหมากหันมีวิธณะต่างๆกันเหลือก็เกิดมีแก่พญาดนนั้นด้วยผลอันได้ ตามประทีปและเทียนรูปบูชาพระรัตนตรัยเจ้านั้นก็เกิดมีแก่พญาโสวัณณะ ชิดตราชนนั้นก็ด้วยผลบุญอันพญาได้อาชาวดอกดอกไม้บูชาพระรัตน ตรัยเจ้าเมื่อก่อนนั้นแลโสราชาอันว่าพญาดนนั้นอพริโยปมีรูปอันงามตั้งคำ แลประจัญแพชนะยังเข้าศึกศัตรูทั้งหลายอนุลิดวาก็เทียบยอมสั่งสอนยังหมู่ คนอันมากที่อตั้งอยู่ในกุศลภ 10 ประการมีอันที่อทานและรักษาศีลเป็นต้น บประมาณในคุณแก้ว 3 ประการพระรัตนตรัยอภิปาเลติพญาภิเลียงดูสังคหะ ด้วยวัตถุทั้งมวลปชาตทุกเมื่อที่อเชื่อใสในบุญและคุณใจำสร้างกุศลเพื่อไว้ ภายหลังคือว่าที่อได้ถึงเมืองฟ้าและนิพพานด้วยผลบุญสมภารแห่งพญา โสวัณณะชิดตราชนที่อโอวาทสั่งสอนตนครอันว่าเมืองอรุณวัดดินครป่านั้น สณณนาอันอาศัยเรเดียรดาเซเดิมไปด้วยลาดสืลาดบ้านแลนิคมชนบทราชธานี มีหาดท้าวประการอันบัวระมวลมีท้าวพญาและพราหมณ์โคหบดีเศรษฐีกับทั้งปโรหิต ปโรหิตเสนาอำมาตย์ราชมนตรีพวกให้หัตถบาท ข้าราชการไพร่พลขุนนางทั้งหลาย 42 000 ไปหลายถ้านมีชบ้านแลนิคม ชนบทราชธานีมีเสียงเนื่องนั้นไปด้วยเสียงข่างมำให้เห็นเสียงรถแก้วกง ไกวหากลูกขะหลุกอ้ออิงสับสนไปปชาตสายยุทางจ่ายสะดวกไม่ติดขัดแล อวยทานให้ทานก็หากเป็นด้วยบุญสมภารแห่งพญาโสวัณณะชิดตราชนนั้น อันได้สร้างหัตถอไทรปฏิก
ราชมนตรีพวกให้หัตถบาทข้าราชการไพร่พลขุนนางทั้งหลาย๔๒๐๐๐ไป หลายถ้านมีชบ้านแลนิคมชนบทราชธานีมีเสียงเนื่องนั้นไปด้วยเสียงข่าง มำให้เห็นเสียงรถแก้วกงไกวหากลูกขะหลุกอ้ออิงสับสนไปปชาตสายยุ ทางจ่ายสะดวกไม่ติดขัดแลอวยทานให้ทานก็หากเป็นด้วยบุญสมภารแห่ง พญาโสวัณณะชิดตราชน๓๘๖ปีเนเงินและคณะอานิสงส์ล้านนาการ ปริวรรตและสาระสังเขปสถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัย เชียงใหม่๒๕๔๘หน้า๒๙๓๓๒	ประการอันบัวระมวลมีท้าวพญาและพราหมณ์โคหบดีเศรษฐีกับทั้งปโรหิต ปโรหิตเสนาอำมาตย์ราชมนตรีพวกให้หัตถบาทข้าราชการไพร่พลขุนนาง ทั้งหลาย 42 000 ไปหลายถ้านมีชบ้านแลนิคมชนบทราชธานีมีเสียงเนื่อง นั้นไปด้วยเสียงข่างมำให้เห็นเสียงรถแก้วกงไกวหากลูกขะหลุกอ้ออิง สับสนไปปชาตสายยุทางจ่ายสะดวกไม่ติดขัดแลอวยทานให้ทานก็หากเป็น ด้วยบุญสมภารแห่งพญาโสวัณณะชิดตราชนนั้นอันได้สร้างหัตถอไทรปฏิก ธรรมาสน์แลตั้งงาชาชะเหยียแลราวเทียนบูชาพระรัตนตรัยเจ้าเมื่อก่อนนั้น แลโสราชาอันว่าพญาดนนั้นมีศีลแลทานปชาตจโดคั้นว่าดาวยจากชาติอัน นั้นยถาภมมโคได้ไ้ไปตามกุศลกรรมแห่งตนก็มีวันนั้นแลภิกษุเวศกรากิษุ ทั้งหลายมณุษสว่าหิดก็ดีเคหาห่อไ้ตรก็ดีธมมาส่นาวธรรมาสน์ก็ดีตั้งงาชา ชะเหยียก็ดีแท่นบูชาก็ดีขึ้นได้แก้วก็ดีคัตตพพาอันบุคคลควรกระทำมหาผล มีผลก็มากมทานิสสมีอานิสงส์ 74 74 มากมหนตริตถการคุณมีคุณอันกว้าง ขวางมากนักเฝ้าตั้งนี้แลสถถาอันว่าพระพุทธเจ้าอาทกักล่าวว่าดังนี้แล้ว สำแดงสังธรรม 4 ประการภิกษุบางพองก็ได้โสดาสกิทาอาณานิมีผลบาง พองก็ได้เลิงอรหันตากับทั้งปฏิสัมภิทาญาณทั้ง 4 ในที่แลสังธรรมดวงนั้น จเปรียบเทียบเรื่องราวในชาตกับเรื่องในสมัยพระพุทธเจ้าสโมธานนโต พระพุทธเจ้าก็ขมนมมมายังชาตยังอดีตชาติแลปัจจุบันชาติมาเทียบกับด้วย กันที่อเป็นขันธวัตถุอันหนึ่งอันเดียวกันว่าตาทิรูปปราชาสุโทธโนอาหตั้ง นี้ภิกษุเวศ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๓๑นั้นอันได้สร้างหิวดหอไตรปฏิภณธรรมาสน์แลตั้งงาขาเซเหี้ยแลราวเทียน บูชาพระรสธรรมเจ้าเมื่อก่อนนั้นแลโสราขานันว่าพญาตนนั้นมีศีลแลทานบ ขาดจโดคั่นว่าตายจากชาติอันนั้นยถากมุดโคกได้ไปตามกุตลกรรมแห่ง ตนก็มีวันนั้นแลภิกขเวดูกรภิกขุทั้งหลายมณฺขุสว่าหิวดก็ดีเคหว่าหอไตรก็ดี ธรรมาสน์ว่าธรรมาสน์ก็ดีตั้งงาขาเซเหี้ยก็ดีแทนุขาก็ดีขึ้นได้แก้วก็ดี กตตพพาอันบุคคลควรกระทำมหาผลมีผลก็มาก	นั้นอุพฺภริโปมีรูปอันงามดังคำแลประจัญแพชนะยังข้าศึกศัตรูทั้งหลายอนุสิด วกก็เทียรยอมสั่งสอนยังหมื่นคนอันมากที่อตั้งอยู่ในกุตลบท 10 ประการมีอัน หือทานและรักษาศีลเป็นต้นปประมาณในคุณแก้ว 3 ประการพระรัตนตรัยอภิ ปาเลติพญาก็เลี้ยงดูสังคหะด้วยวัตถุทั้งมวลบชาติทุกเมื่อหือเชื้อใสในบุญ และคุณใจจสุสร้างกุตลเพื่อไว้ภายหน้าคือว่าหือได้ถึงเมืองฟ้าและนิพพาน ด้วยผลบุญสมภารแห่งพญาโสวัณเฑียรราชหากหือโอวาทสั่งสอนตนคร อันว่าเมืองอรุณวัดดินครปางนั้นสญจนนาอันอาเกียรอาเกียรณเฑียรราชเต็ม ไปด้วยกาตลิตลาดบ้านแลนิคมชนบทราชธานีมีหาดท้าวประการอันบวระ มวลมีท้าวพญาและพราหมณโคตบตีเศษฐกับทั้งปโรหิตปโรหิตเสนา อามาดยราชมนตรีพวกใช้หัดถบาทข้าราชการไพร่กลขุนนางทั้งหลาย 42 000 ไปหลายถ่านมีหมู่บ้านแลนิคมชนบทราชธานีมีเสียงเนื่องนั้นไปด้วย เสียงข่างม้าที่แห่นเสียงรณแก้วกงไกวหากลูกชะหลกฮ้อฮ้างสับสนไปบชาติ สายยุทางจ่ายสะดวกไม่ติดขัดแลอวยทานให้ทานก็หากเป็นด้วยบุญสมภาร แห่งพญาโสวัณเฑียรราชตนนั้นอันได้สร้างหิวดหอไตรปฏิภณธรรมาสน์แลตั้ง งาขาเซเหี้ยแลราวเทียนบูชาพระรสธรรมเจ้าเมื่อก่อนนั้นแลโสราขา อันว่าพญาตนนั้นมีศีลแลทานบชาติจโดคั่นว่าตายจากชาติอันนั้นยถากมุด โคกได้ไปตามกุตลกรรมแห่งตนก็มีวันนั้นแลภิกขเวดูกรภิกขุทั้งหลายมณฺ ขุสว่าหิวดก็ดีเคหว่าหอไตรก็ดีธรรมาสน์ว่าธรรมาสน์ก็ดีตั้งงาขาเซเหี้ยก็ดี แทนุขาก็ดีขึ้นได้แก้วก็ดีกตตพพาอันบุคคลควรกระทำมหาผลมีผลก็มาก มหานิสส์
มหานิสส์มีอาณิสสงส์กัมมกนตวิธการคุณมีคุณอันกว้างขวางมากนักเฝ้าตั้ง นี้แลสดกอันว่าพระพุทเจ้าอาทกกล่าวว้างตั้งนี้แล้วสาแดง สัจธรรม๔ประการภิกขบางพองก็ได้โสดาสกิตาคอนาคามีผลบางพองก็ ได้ถึงอรหันตากับทั้งปฐิสัมภิตาญาณทั้ง๔ในที่แล้วสัจธรรมดวงนั้น๓๙ด้วย เหตุนี้การถวายธรรมาสน์จึงมีอาณิสสงส์มากทั้งจะเป็นผลบุญนำพาให้ตนเข้า ถึงนิพพานและยังทำให้บ้านเมืองที่อยู่อาศัยเจริญรุ่งเรือง๒๑๖การสร้าง ธรรมาสน์	คือว่าหือได้ถึงเมืองฟ้าและนิพพานด้วยผลบุญสมภารแห่งพญาโสวัณ เฑียรราชหากหือโอวาทสั่งสอนตนครอันว่าเมืองอรุณวัดดินครปางนั้น สญจนนาอันอาเกียรอาเกียรณเฑียรราชเต็มไปด้วยกาตลิตลาดบ้านแลนิคม ชนบทราชธานีมีหาดท้าวประการอันบวระมวลมีท้าวพญาและพราหมณ โคตบตีเศษฐกับทั้งปโรหิตปโรหิตเสนาอามาดยราชมนตรีพวกใช้หัดถบาท ข้าราชการไพร่กลขุนนางทั้งหลาย 42 000 ไปหลายถ่านมีหมู่บ้านแลนิคม ชนบทราชธานีมีเสียงเนื่องนั้นไปด้วยเสียงข่างม้าที่แห่นเสียงรณแก้วกง ไกวหากลูกชะหลกฮ้อฮ้างสับสนไปบชาติสายยุทางจ่ายสะดวกไม่ติดขัดแล อวยทานให้ทานก็หากเป็นด้วยบุญสมภารแห่งพญาโสวัณเฑียรราชตนนั้น อันได้สร้างหิวดหอไตรปฏิภณธรรมาสน์แลตั้งงาขาเซเหี้ยแลราวเทียนบูชา พระรสธรรมเจ้าเมื่อก่อนนั้นแลโสราขานันว่าพญาตนนั้นมีศีลแลทานบชาติ จโดคั่นว่าตายจากชาติอันนั้นยถากมุดโคกได้ไปตามกุตลกรรมแห่งตนก็มี วันนั้นแลภิกขเวดูกรภิกขุทั้งหลายมณฺขุสว่าหิวดก็ดีเคหว่าหอไตรก็ดีธมา สน์ว่าธรรมาสน์ก็ดีตั้งงาขาเซเหี้ยก็ดีแทนุขาก็ดีขึ้นได้แก้วก็ดีกตตพพา อันบุคคลควรกระทำมหาผลมีผลก็มากมหานิสส์มีอาณิสสงส์ 74 74 มากม นตวิธการคุณมีคุณอันกว้างขวางมากนักเฝ้าตั้งนี้แลสดกอันว่า พระพุทเจ้าอาทกกล่าวว้างตั้งนี้แล้วสาแดงสัจธรรม 4 ประการภิกขบางพอ งก็ได้โสดาสกิตาคอนาคามีผลบางพองก็ได้ถึงอรหันตากับทั้งปฐิสัมภิต าญาณทั้ง 4 ในที่แล้วสัจธรรมดวงนั้นจเปรียบเทียบเรื่องราวในชาติกับ เรื่องในสมัยพระพุทธเจ้าสโมธานนโดพระพุทธเจ้าก็ขุมม

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแสดงออกซึ่งอารมณ์ปัญญาความคิดหรือความงามจากความหมายนี้อาจแยกเงื่อนไขของความเป็นศิลปะได้๒ประการคือ๑เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น๒ผู้สร้างมีเจตนาที่จะแสดงซึ่งอารมณ์ความรู้สึกหรือปัญญาความคิดความงาม๔๖อย่างไรก็ตามคำว่าพุทธศิลป์ในปัจจุบันได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและแสดงทัศนะไว้ดังต่อไปนี้ ประเวศลิ้มปริงษ์ได้เสนอว่าวิชาสถาปัตยกรรมไทยของสำนักพระพรหมพิจิตรมีศัพท์เฉพาะสำนักว่าพุทธศิลป์สถาปัตย์	ศรัทธาโดยคำว่าพุทธศิลป์สามารถแยกอธิบายตามรูปคำและตามความหมายได้ดังนี้พุทธะหมายถึงพระพุทธรูปเจ้าพระพุทธรูปศาสนาศิลปะหมายถึงสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อแสดงออกซึ่งอารมณ์ปัญญาความคิดหรือความงามจากความหมายนี้อาจแยกเงื่อนไขของความเป็นศิลปะ 2 ประการคือ ชะลุดนั่มเสมอ 2539 1516 1 เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น 2 ผู้สร้างสรรค์มีเจตนาที่จะแสดงซึ่งอารมณ์ความรู้สึกหรือปัญญาความคิดหรือความงามอย่างไรก็ตามคำว่าพุทธศิลป์ในปัจจุบันนักปราชญ์ได้ให้ความหมายซึ่งพอสรุปได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้ 1 ความหมายตามทัศนะของศรีศักรวัลลี โกดม และคณะ 2529 5 จากหนังสือเรียนรายวิชาส 042 พระพุทธรูปและพุทธศิลป์ในประเทศไทยมีข้อความตอนหนึ่งว่าพระพุทธรูปหมายถึงรูปเคารพแทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นศาสดาของพระพุทธศาสนา ส่วนพุทธศิลป์หมายถึงพุทธลักษณะทุกประการที่ประกอบกันขึ้นเป็นพระพุทธรูป 2 ตามความหมายในทัศนะของประเวศลิ้มปริงษ์ 2537 46 ในวารสารอาชาฉบับเดือนสิงหาคมมีข้อความตอนหนึ่งว่าวิชาสถาปัตยกรรมไทยในสำนักของพระพรหมพิจิตรมีศัพท์เฉพาะของสำนักว่าพุทธศิลป์สถาปัตย์ซึ่งมีความหมายในเบื้องต้นว่าทางปัญญาความรู้ในศิลปะสถาปัตยกรรมและมีความหมายในเชิงปลายว่าความรู้แจ้งในศาสตร์ศิลปะสถาปัตยกรรม 3 ตามความหมายในทัศนะของสงวนรอดบุญ 2535 481 ในหนังสือสารานุกรมศึกษาศาสตร์ฉบับเฉลิมพระเกียรติ 12 สิงหาคมมีข้อความตอนหนึ่งว่า 6 คำว่าพุทธศิลป์ Buddhist Art หมายถึงงานศิลปะประเภทต่างๆทั้งในด้านสถาปัตยกรรมประติมากรรมและจิตรกรรมซึ่งสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการเผยแพร่และการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา
ซึ่งมีความหมายในเบื้องต้นว่าทางปัญญาความรู้ในศิลปะสถาปัตยกรรมและมีความหมายในเชิงปลายว่าความรู้แจ้งในศาสตร์ศิลปะ สถาปัตยกรรม๔๗สงวนรอดบุญให้ความหมายว่าพุทธศิลป์ Buddhist Art หมายถึงงานศิลปะประเภทต่างๆทั้งในด้านสถาปัตยกรรมประติมากรรมและจิตรกรรมซึ่งสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการเผยแพร่และการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาโดยตรงและเป็นสิ่งช่วยโน้มน้าวจิตใจของ๔๖ชะลุดนั่มเสมอองค์ประกอบของศิลปะพิมพ์ครั้งที่๔กรุงเทพมหานครไทยวัฒนาพานิช๒๕๓๙๔๗ประเวศลิ้มปริงษ์การเมือง	เงื่อนไขของความเป็นศิลปะ 2 ประการคือชะลุดนั่มเสมอ 2539 1516 1 เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น 2 ผู้สร้างสรรค์มีเจตนาที่จะแสดงซึ่งอารมณ์ความรู้สึกหรือปัญญาความคิดหรือความงามอย่างไรก็ตามคำว่าพุทธศิลป์ในปัจจุบันนักปราชญ์ได้ให้ความหมายซึ่งพอสรุปได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้ 1 ความหมายตามทัศนะของศรีศักรวัลลี โกดม และคณะ 2529 5 จากหนังสือเรียนรายวิชาส 042 พระพุทธรูปและพุทธศิลป์ในประเทศไทยมีข้อความตอนหนึ่งว่าพระพุทธรูปหมายถึงรูปเคารพแทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นศาสดาของพระพุทธศาสนา ส่วนพุทธศิลป์หมายถึงพุทธลักษณะทุกประการที่ประกอบกันขึ้นเป็นพระพุทธรูป 2 ตามความหมายในทัศนะของประเวศลิ้มปริงษ์ 2537 46 ในวารสารอาชาฉบับเดือนสิงหาคมมีข้อความตอนหนึ่งว่าวิชาสถาปัตยกรรมไทยในสำนักของพระพรหมพิจิตรมีศัพท์เฉพาะของสำนักว่าพุทธศิลป์สถาปัตย์ซึ่งมีความหมายในเบื้องต้นว่าทางปัญญาความรู้ในศิลปะสถาปัตยกรรมและมีความหมายในเชิงปลายว่าความรู้แจ้งในศาสตร์ศิลปะสถาปัตยกรรม 3 ตามความหมายในทัศนะของสงวนรอดบุญ 2535 481 ในหนังสือสารานุกรมศึกษาศาสตร์ฉบับเฉลิมพระเกียรติ 12 สิงหาคมมีข้อความตอนหนึ่งว่า 6 คำว่าพุทธศิลป์ Buddhist Art หมายถึงงานศิลปะประเภทต่างๆทั้งในด้านสถาปัตยกรรมประติมากรรมและจิตรกรรมซึ่งสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการเผยแพร่และการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาโดยตรงและเป็นสิ่งช่วยโน้มน้าวจิตใจของพุทธศาสนิกชนให้เกิดความศรัทธาปสาทะประพฤติปฏิบัติตนในแนวทางที่ตั้งงามตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาทั้งในลัทธิหินยานเถรวาทและลัทธิมหายานอาจารย์วาท 12 พุทธศิลป์คุณลักษณะของงานพุทธศิลป์งานพุทธทัศนศิลป์ซึ่งประกอบด้วยจิตรกรรมประติมากรรม

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๔๑พุทธศาสนิกชนให้เกิดความศรัทธาปสาทะประพฤติปฏิบัติตนในแนวทางที่ดั่งงามตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาทั้งในลัทธิหินยานเถรวาทและลัทธิมหายานอาจารย์วาท๔๘พระครูสังฆรักษ์ศุภณัฐภูริวัตโนและคณะให้ทัศนะว่าพุทธศิลป์คืองานศิลปะประเภทต่างๆทั้งในด้านสถาปัตยกรรมประติมากรรมและจิตรกรรมซึ่งสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการเผยแพร่พระพุทธศาสนาและการปฏิบัติตามหลักธรรมโดยมุ่งเน้นความงามที่แฝงไว้ด้วยปรัชญาธรรมทางวัตถุสร้างขึ้นเพื่อกลายเป็นพุทธบูชา	ขึ้นเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาโดยตรงและก่อให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาตลอดจนน้อมนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประพฤติปฏิบัติระดับปุถุชนจนเข้าถึงจุดหมายปลายทางคือหลุดพ้นจากความทุกข์ระดับอริยชน 2 พุทธศิลป์เป็นงานศิลปะประเภททัศนศิลป์ประกอบด้วยจิตรกรรมประติมากรรมและสถาปัตยกรรมซึ่งสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการเผยแผ่และการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาโดยตรงและเป็นสิ่งช่วยโน้มน้าวจิตใจของพุทธศาสนิกชนให้เกิดความศรัทธาประพฤติปฏิบัติตนในแนวทางที่ดั่งงามตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาทั้งในฝ่ายหินยานเถรวาทและมหายานอาจารย์วาทสงวนรอดบุญ 2535 หรือบงบอกลักษณะเฉพาะของยุคสมัยในประเทศไทยได้แก่พุทธศิลป์ศรีวิชัยพุทธศิลป์สุโขทัยพุทธศิลป์อยุธยาและพุทธศิลป์รัตนโกสินทร์เป็นต้นสงวนรอดบุญ 2533สรุปได้ว่าคำว่าพุทธศิลป์หมายถึงงานศิลปะด้านสถาปัตยกรรมประติมากรรมและจิตรกรรมซึ่งสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยตรงและเป็นสิ่งช่วยโน้มน้าวจิตใจของพุทธศาสนิกชนให้เกิดความศรัทธาประพฤติดนในแนวทางที่ดั่งงามซึ่งงานพุทธศิลป์ก่อให้เกิดผลอันเป็นคุณค่าทางจิตใจให้เกิดความเกษมเบิกบานกลั่นออกมาเป็นความสุขความสงบและร่มเย็นใจจึงกล่าวได้ว่างานพุทธศิลป์เป็นเสมือนสะพานบุญหรือเป็นสื่อที่น้อมนำความศรัทธาความเลื่อมใสในบวรพระพุทธศาสนา 3 ความเป็นมาของงานพุทธศิลป์ในพระพุทธศาสนาความเป็นมาของงานพุทธศิลป์เชื่อว่ามีการกำเนิดมาแล้วตั้งแต่สมัยพุทธกาลอย่างน้อยก็การสร้างสถูปที่นาจะมีการก่อสร้างมาแล้วว่าที่ในมหาปรินิพพานสูตรได้กล่าวไว้ว่าพระอานนทเถระได้ทูลถามพระพุทธองค์ก่อนเสด็จดับขันธปรินิพพาน
พุทธศิลป์จึงเป็นสิ่งที่โน้มน้าวจิตใจของพุทธศาสนิกชนให้เกิดความศรัทธา๔๙ศรีศักรวิบูลย์โกดมกล่าวว่าพุทธศิลป์คือพุทธลักษณะทุกประการที่ประกอบกันขึ้นเป็นพระพุทธรูปจากคติการสร้างพระพุทธรูปตามประเพณีไทยดั้งเดิมชาวพุทธส่วนใหญ่มีความศรัทธาในการสร้างบุญกุศลเพื่อการสืบทอดพระพุทธศาสนาตามวัฒนธรรมอันดีงามแต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันความเชื่อของชาวพุทธที่มีต่อพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ส่งผลให้เกิดกระบวนการสร้างศรัทธาที่แปลกใหม่อันเป็นรูปแบบพุทธพาณิชย์	ให้เห็นถึงจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ซึ่งมีความหมายอันเป็นนัยสำคัญบางประการที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมวิธีคิดอันลุ่มลึกด้วยการตีความหมายจากหลักธรรมในพระพุทธศาสนาถ่ายทอดผ่านภาพเล่าเรื่องและรูปสัญลักษณ์มีรูปแบบงดงามเปี่ยมไปด้วยคุณค่าทางศิลปะอันเป็นผลผลิตทางด้านพุทธปัญญาของชาวพุทธศิลป์ 2545 103 อย่างไรก็ตามการเร่งรัดพัฒนาประเทศทางด้านเศรษฐกิจด้วยการส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวทำให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมอย่างใหม่โดยได้นำรูปแบบงานศิลปกรรมที่เนื่องในพระพุทธศาสนามาจำหน่ายเป็นของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวที่มาจากต่างวัฒนธรรมและใช้เป็นเครื่องประดับตกแต่งในอาคารสถานที่ห้องจัดงานแสดงสินค้าต่างๆรวมถึงการออกแบบตกแต่งโรงแรมด้วยพุทธสัญลักษณ์เพื่อจำลองบรรยากาศอันศักดิ์สิทธิ์ให้เหมือนวัดเป็นค่านิยมใหม่ที่กำลังแพร่หลายอยู่ในสังคมไทยสุวิภาและชัชปนะ 2551 11 ด้วยเข้าใจว่าเป็นเครื่องแสดงอัตราฐานและคามมีรสนิยมทางศิลปะทั้งนี้คือการสร้างพระพุทธรูปตามประเพณีไทยดั้งเดิมยังดำรงอยู่ชาวพุทธส่วนใหญ่มีความศรัทธาในการสร้างบุญกุศลเพื่อการสืบทอดพระพุทธศาสนาตามวัฒนธรรมอันดีงามแต่เนื่องจากสภาพความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบันประกอบกับความเชื่อของชาวพุทธที่มีต่อพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ส่งผลให้เกิดกระบวนการสร้างศรัทธาที่แปลกใหม่อันเป็นรูปแบบพุทธพาณิชย์คนไทยบางส่วนนิยมการบูชาพระพุทธรูปสำคัญมีผู้จัดสร้างพระพุทธรูปองค์จำลองพระพิมพ์และพระเครื่องที่ทำเป็นรูปพระพุทธรูปเจ้าแต่กลับใช้เพื่อจุดประสงค์ทางไสยศาสตร์ศรีศักร 2543 117 นอกจากนี้ในมิติด้านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยของไทยซึ่งอยู่ภายใต้กระแสความเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจแบบทุนนิยม

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๔๓อยู่ไม่ว่าจะเป็นประติมากรรมจิตรกรรมสถาปัตยกรรมตลอดถึงการประดับตกแต่งซึ่งนำไปสู่บรรยากาศแห่งความสงบสันติจนถึงนิพพานอันเป็นเป้าหมายสูงสุด๒๒ประเภทของงานพุทธศิลป์งานพุทธทัศนศิลป์ประกอบด้วยจิตรกรรมประติมากรรมภาพพิมพ์ศิลปะสื่อผสมและรวมถึงสถาปัตยกรรมมีองค์ประกอบ๒ส่วนคือรูปทรงคือส่วนที่เป็นรูปธรรมได้แก่วัสดุและทัศนธาตุต่างๆที่สัมผัสได้ด้วยประสาทตา๒เนื้อหาคือส่วนที่เป็นนามธรรมที่รับรู้ได้ด้วยความรู้สึกนึกคิดผ่านทางรูปทรงเช่นเรื่องราว	กันขึ้นเป็นพระพุทธรูปพุทธศิลป์สถาปัตยกรรมมีความหมายในเบื้องต้นว่าทางปัญญาความรู้ในศิลปสถาปัตยกรรมและมีความหมายในเชิงปลายว่าความรู้แจ้งในศาสตร์ศิลปะสถาปัตยกรรมดังนั้นความหมายโดยทั่วไปของพุทธศิลป์จึงหมายถึงผลงานอันเป็นความพากเพียรของพุทธศาสนิกชนที่ได้พยายามสร้างสรรค์ขึ้นด้วยร่างกายและกำลังความคิดโดยเป็นเครื่องแสดงออกถึงความระลึกนึกถึงพระพุทธเจ้าและทำให้เกิดศิลปกรรมเพื่อเป็นสื่อศรัทธาที่สามารถเห็นได้เป็นรูปธรรมจากศาสนสถานและศาสนวัตถุที่มีการสร้างสรรค์เอาไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์ในพระพุทธศาสนาหรือเพื่อเสริมสร้างความศรัทธาเลื่อมใสให้สมบุรณันเองสรุปพุทธศิลป์หมายถึงงานศิลปะประเภทต่างๆทั้งในด้านสถาปัตยกรรมประติมากรรมและจิตรกรรมซึ่งสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการเผยแผ่และการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาโดยตรงเป็นความสอดคล้องกันระหว่างสุนทรียศาสตร์และศิลปะทั้งงดงามทักขิณภาพีพิศกุล 2559 19 คุณลักษณะของงานพุทธศิลป์ในอินเดียงานพุทธศิลป์ประกอบไปด้วยจิตรกรรมประติมากรรมภาพพิมพ์ศิลปะสื่อผสมและอาจรวมถึงสถาปัตยกรรมด้วยซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วนคือรูปทรงคือส่วนที่เป็นรูปธรรมได้แก่วัสดุและทัศนธาตุต่างๆที่สัมผัสได้ด้วยประสาทตา๒เนื้อหาคือส่วนที่เป็นนามธรรมที่รับรู้ได้ด้วยความรู้สึกนึกคิดผ่านทางรูปทรงเช่นเรื่องราวอารมณ์และสัญลักษณ์นอกจากนี้งานพุทธศิลป์ที่สร้างขึ้นควรมีคุณสมบัติ 5 ประการคือ 1 คุณสมบัติที่แท้จริงในตัวของงานทัศนศิลป์ 2 ส่วนคือ 11 คุณสมบัติภายในได้แก่วัสดุที่นำมาใช้ประกอบกับวิธีที่ผสมผสานกันทำให้เกิดเป็นผลงานจิตรกรรมประติมากรรมหรือสถาปัตยกรรมขึ้นซึ่งมุ่ง
อารมณ์และสัญลักษณ์๔๔นอกจากนี้งานพุทธศิลป์ที่สร้างขึ้นควรมีคุณสมบัติ๕ประการ๔๔คือคุณสมบัติที่แท้จริงในตัวของงานทัศนศิลป์๓ส่วนคือ๑คุณสมบัติกายภาพภายในได้แก่วัสดุที่นำมาใช้ประกอบกับวิธีที่ผสมผสานกันทำให้เกิดเป็นผลงานจิตรกรรมประติมากรรมหรือสถาปัตยกรรมขึ้นซึ่งมุ่งหมายถึงคุณสมบัติและคุณค่าของวัสดุที่ทำให้ผู้พบเห็นตระหนักในคุณค่าของสิ่งที่ตนรับรู้นั้นและถ้าหากว่าผู้พบเห็นพบว่าวัสดุที่ใช้นั้นชำรุดกะเทาะเสียหายส่วน	ที่รับรู้ได้ด้วยความรู้สึกนึกคิดผ่านทางรูปทรงเช่นเรื่องราวอารมณ์และสัญลักษณ์๔๕ลุดนิ่มเสมอ 2532 คานาอาริสุทธิพันธุ์ได้แสดงเนื้อความเกี่ยวกับงานพุทธศิลป์ไว้ว่านอกจากงานพุทธศิลป์ที่สร้างขึ้นควรมีคุณสมบัติ 5 ประการคืออาริสุทธิพันธุ์ 2528 76 1 คุณสมบัติที่แท้จริงในตัวของงานทัศนศิลป์ 3 ส่วนคือ 11 คุณสมบัติกายภาพภายในได้แก่วัสดุที่นำมาประกอบกับวิธีที่ผสมผสานกันทำให้เกิดเป็นผลงานจิตรกรรมประติมากรรมหรือสถาปัตยกรรมขึ้นซึ่งมุ่งหมายถึงคุณสมบัติและคุณค่าของวัสดุที่ทำให้ผู้พบเห็นตระหนักในคุณค่าของสิ่งที่ตนรับรู้นั้นและถ้าหากว่าผู้พบเห็นพบว่าวัสดุที่ใช้นั้นชำรุดกะเทาะเสียหายส่วนใดส่วนหนึ่งก็จะเกิดความรู้สึกร่วมเสียดายทรวงแทน 12 คุณสมบัติทางความรู้สึกกายภาพที่แสดงให้เห็นได้แก่ลักษณะท่าทางของผลงานศิลปะนั้นๆจะผูกพันกันแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของศิลปินผู้สร้างเช่นท่าทางของพระพุทธรูปมักจะแสดงท่าทางเฉพาะแบบไม่แสดงความรู้สึกต่อเนื่องแก่ผู้พบเห็นเมื่อเราเห็นพระพุทธรูปอยู่ในท่านั่งก็มีความรู้สึกนั่งจริงๆเย็นไม่ไ้หรือเย็นก็เย็นเท่านั้นจะก้าวเดินต่อไปไม่ได้เป็นต้น 13 คุณสมบัติทางความหมายต่อชุมชนได้แก่ผลงานที่เกี่ยวข้องกับพิธีทางศาสนาทางความเชื่อและการแสดงพื้นเมืองคุณสมบัติตามความหมายนี้เมื่อผู้พบเห็นรับรู้แล้วก็จะบังเกิดความรู้สึกต่อเนื่องในจิตใจเสริมสร้างศีลธรรมและความสามัคคี 2 คุณสมบัติในการดำรงอยู่ของงานพุทธศิลป์หมายถึงงานพุทธศิลป์จะต้องมีตำแหน่งในการติดตั้งที่แน่นอนมีขนาดสูงต่ำเหมาะสมมีมุมทั้งงดงามมากที่สุดมนต์ใด

22/83

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๔๔ ส่วนประกอบนอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับตำแหน่งของแสงและเงาที่ตกทอดลงบนผลงานนั้นด้วยมุมที่เหมาะสม๓คุณสมบัติที่ให้ความรู้สึกเพิ่มขึ้นยิ่งดูยิ่งประทับใจหมายถึงงานทัศนศิลป์จะต้องก่อให้เกิดความรู้สึกประทับใจมากขึ้นเช่นเมื่อเข้าไปเห็นพระประธานในโบสถ์ครั้งแรกมีความรู้สึกประทับใจอย่างไรและภายหลังเข้าไปชมอีกก็จะมีความรู้สึกประทับใจเพิ่มขึ้นยิ่งพิศยิ่งชั่งยิ่งดูนานเข้ายิ่งมีความรู้สึกน่าเลื่อมใสในคุณค่าของวัสดุคุณค่าของ	จิตรกรรมประติมากรรมหรือสถาปัตยกรรมขึ้นซึ่งมุ่งถึงคุณสมบัติและคุณค่าของวัสดุที่ทำให้ผู้พบเห็นตระหนักในคุณค่าของสิ่งที่ตนรับรู้มันและถ้าหากว่าผู้เห็นพบว่าวัสดุที่ 55 วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒใช้นั้นชำรุดเสียหายส่วนใดส่วนหนึ่งก็จะเกิดความรู้สึกเสียขวัญหงวแห่น 12 คุณสมบัติทางความรู้สึกกายภาพที่แสดงให้เห็นได้แก่ลักษณะท่าทางของผลงานศิลปะนั้นจะผูกพันกับแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของศิลปินผู้สร้างเช่นท่าทางของพระพุทธรูปมักจะแสดงท่าทางเฉพาะแบบไม่แสดงความรู้สึกต่อเนื่องแก่ผู้พบเห็นเมื่อเราเห็นพระพุทธรูปอยู่ในที่นั้นก็มีความรู้สึกว่ามันจริง ๆ ยืนไม่ได้หรือทำยืนก็จะยืนเท่านั้นจะก้าวเดินต่อไปไม่ได้ เป็นต้น 2 คุณสมบัติในการดำรงอยู่ของงานพุทธศิลป์หมายถึงงานพุทธศิลป์จะต้องมีตำแหน่งในการติดตั้งที่แน่นอนมีขนาดสูงต่ำเหมาะสมมีมุมที่งดงามมากที่สุดมุมใดมุมหนึ่งส่วนมุมอื่นๆเป็นส่วนประกอบนอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับตำแหน่งของแสงและเงาที่ตกทอดลงบนผลงานนั้นด้วยมุมที่เหมาะสม 3 คุณสมบัติที่ให้ความรู้สึกเพิ่มขึ้นยิ่งดูยิ่งประทับใจหมายถึงงานพุทธศิลป์จะต้องก่อให้เกิดความรู้สึกประทับใจมากขึ้นเช่นเมื่อเข้าไปเห็นพระประธานในพระอุโบสถครั้งแรกมีความรู้สึกประทับใจอย่างไรและภายหลังเข้าไปชมอีกก็จะมีความรู้สึกประทับใจเพิ่มขึ้นยิ่งดูนานเข้ายิ่งมีความรู้สึกน่าเลื่อมใสในคุณค่าของวัสดุคุณค่าของรูปทรงและคุณค่าทางศิลปกรรมผลงานนั้นก็ถือว่ามีความค่าทางความรู้สึกเพิ่มขึ้นและมีความรู้สึกเฉพาะตน 4 คุณสมบัติที่ส่งเสริมให้คิดถึงสิ่งอื่นหมายถึงงานพุทธ
รูปทรงและคุณค่าทางศิลปกรรมผลงานนั้นก็ถือว่ามีความค่าทางความรู้สึกเพิ่มขึ้นและเป็นความรู้สึกเฉพาะตน๔คุณสมบัติที่ส่งเสริมให้คิดถึงสิ่งอื่นหมายถึงงานทัศนศิลป์นั้นจะต้องก่อให้เกิดความคิดเปรียบเทียบกับผลงานอื่นๆที่เคยเห็นตามประสบการณ์ที่ผ่านมาปลูกเราให้เห็นถึงคุณค่ายิ่งกว่านั้นยังทำให้รู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมกับการผลงานทางศิลปะที่เห็นตรงหน้าซึ่งถือได้ว่าเป็นความรู้สึกทางสุนทรีภาพเฉพาะตน	ในพระอุโบสถครั้งแรกมีความรู้สึกประทับใจอย่างไรและภายหลังเข้าไปชมอีกก็จะมีความรู้สึกประทับใจเพิ่มขึ้นยิ่งดูนานเข้ายิ่งมีความรู้สึกน่าเลื่อมใสในคุณค่าของวัสดุคุณค่าของรูปทรงและคุณค่าทางศิลปกรรมผลงานนั้นก็ถือว่ามีความค่าทางความรู้สึกเพิ่มขึ้นและมีความรู้สึกเฉพาะตน 4 คุณสมบัติที่ส่งเสริมให้คิดถึงสิ่งอื่นหมายถึงงานพุทธศิลป์จะต้องก่อให้เกิดความคิดเปรียบเทียบกับผลงานอื่นๆที่เคยเห็นตามประสบการณ์ที่ผ่านมาปลูกเราให้คิดถึงคุณค่ายิ่งกว่านั้นยังทำให้รู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมกับการผลงานทางศิลปะที่เห็นตรงหน้าซึ่งถือได้ว่าเป็นความรู้สึกทางสุนทรีภาพเฉพาะตนอย่างหนึ่ง 5 คุณสมบัติที่มีความสมบูรณ์ในตัวหมายถึงงานพุทธศิลป์นั้นจะต้องมีความสมบูรณ์ลงตัวในรูปทรงและเรื่องราวไม่สามารถที่จะแยกส่วนประกอบขึ้นใดขึ้นหนึ่งออกได้อาริสุทธพันธ์ 2528 68 เรื่องราวทางพุทธศาสนาที่นำมาสร้างสรรคและถ่ายทอดเป็นงานพุทธศิลป์สามารถจัดหมวดหมู่ออกเป็น 3 กลุ่มคือ 1 กลุ่มที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระพุทธรูปที่ประดิษฐานอยู่ 2 กลุ่มที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งมีชีวิต 3 กลุ่มที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับไตรภูมิประเภทของศิลปกรรมอินเดียงานสร้างสรรค์ศิลปกรรมแขนงต่างๆของอารยธรรมอินเดียมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความเชื่อทางศาสนา ศิลปกรรมแขนงต่างๆของอินเดียจึงมักปรากฏขึ้นเนื่องในศาสนาทั้งศาสนาพราหมณ์ฮินดูพระพุทธศาสนาและศาสนาเชนความศรัทธาและความเคารพต่อศาสนาของชาวอินเดีย

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
อย่างหนึ่ง๕คุณสมบัติที่มีความสมบูรณ์ในตัวหมายถึงงานพุทธศิลป์นั้นจะต้องมีความสมบูรณ์ในตัวในรูปทรงและเรื่องราวไม่สามารถที่จะแยกส่วนประกอบขึ้นได้ขึ้นหนึ่งออกได้สมาชิกเดิมนี้โชติได้เสนอเนื้อหาทางงานพุทธศิลป์ในทางพระพุทธศาสนาสามารถจัดเป็นหมวดหมู่ออกเป็นกลุ่มคือ๑กลุ่มที่มีเนื้อหาว่าด้วยพระพุทธรูปที่รัตนตรัยได้แก่เรื่องอดีตพุทธปัจจุพุทธเจ้าพุทธประวัติชาดกสาวกพุทธอนาคตพุทธ๒กลุ่มที่มีเนื้อหาว่าด้วยไตรภูมิ๓กลุ่มที่มีเนื้อหา	ทางศิลปกรรมผลงานนั้นก็ถือว่ามีความค่าทางความรู้สึกเพิ่มขึ้นและมีความรู้สึกเฉพาะตน 4 คุณสมบัติที่ส่งเสริมให้คิดถึงสิ่งอื่นหมายถึงงานพุทธศิลป์จะต้องก่อให้เกิดความคิดเปรียบเทียบกับผลงานอื่นๆที่เคยเห็นตามประสบการณ์ที่ผ่านมาปลุกเร้าให้คิดถึงคุณค่ายิ่งกว่านั้นยังทำให้รู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมกับผลงานทางศิลปะที่เห็นตรงหน้าซึ่งถือว่าว่าเป็นความรู้สึกทางสุนทริยภาพเฉพาะตนอย่างหนึ่ง 5 คุณสมบัติที่มีความสมบูรณ์ในตัวหมายถึงงานพุทธศิลป์นั้นจะต้องมีความสมบูรณ์ในตัวในรูปทรงและเรื่องราวไม่สามารถที่จะแยกส่วนประกอบขึ้นได้ขึ้นหนึ่งออกได้อาริสฺสพพันธ์ 2528 68 เรื่องราวทางพุทธศาสนาที่นำมาสร้างสรรค์และถ่ายทอดเป็นงานพุทธศิลป์สามารถจัดหมวดหมู่ออกเป็น 3 กลุ่มคือ 1 กลุ่มที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระพุทธรูปที่รัตนตรัยได้แก่เรื่องอดีตพุทธปัจจุพุทธเจ้าพุทธประวัติชาดกสาวกพุทธอนาคตพุทธ 2 กลุ่มที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งมีชีวิต 3 กลุ่มที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับไตรภูมิประเภทของศิลปกรรมอันเดียวงานสร้างสรรค์ศิลปกรรมแขนงต่างๆของอารยธรรมอินเดียมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความเชื่อทางศาสนาศิลปกรรมแขนงต่างๆของอินเดียจึงมักปรากฏขึ้นเนื่องในศาสนาทั้งศาสนาพราหมณ์ฮินดูพระพุทธศาสนาและศาสนาเชนความศรัทธาและความเคารพต่อศาสนาของชาวอินเดียทำให้มีการสร้างกฎเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะของงานศิลปะต่างๆมีลักษณะร่วมกันอย่างมากอิทธิพลศิลปะจากภายนอกเช่นเปอร์เซียกรีกแม้จะมีผลสำคัญต่อพัฒนาการทางศิลปะอินเดียแต่ภายในเวลาไม่นานก็ถูกกลมกลืนเข้ากับศิลปะอินเดียศิลปกรรม
ว่าด้วยธรรมชาติและสิ่งมีชีวิต๕๖ประเภทของงานพุทธศิลป์ประกอบด้วยสถาปัตยกรรมสถาปัตยกรรมหมายถึงอาคารสถานที่หรือสิ่งก่อสร้างที่กระทำขึ้นด้วยความคิดสร้างสรรค์กำหนดขอบเขตปริมาตรของที่ว่างให้เกิดบรรยากาศและประโยชน์ใช้สอยตามความเหมาะสมสมาชิกเดิมโชติจิตรกรรมไทยกรุงเทพมหานครโอเดียนสโตร์๕๒๙หน้า๔๔	ทรงและเรื่องราวไม่สามารถที่จะแยกส่วนประกอบขึ้นได้ขึ้นหนึ่งออกได้เนื้อหาทางพุทธศาสนาที่นิยมใช้ในการสร้างงานพุทธศิลป์เนื้อหาทางพระพุทธศาสนาที่นำมาสร้างสรรค์และถ่ายทอดเป็นงานพุทธศิลป์สามารถจัดหมวดหมู่ออกเป็น 3 กลุ่มคือสมาชิกเดิมโชติ 2529 54 1 กลุ่มที่มีเนื้อหาว่าด้วยพระพุทธรูปที่รัตนตรัยได้แก่เรื่องอดีตพุทธปัจจุพุทธเจ้าพุทธประวัติชาดกสาวกพุทธอนาคตพุทธ 2 กลุ่มที่มีเนื้อหาว่าด้วยไตรภูมิ 3 กลุ่มที่มีเนื้อหาว่าด้วยธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตประเภทของงานพุทธศิลป์กสถาปัตยกรรมสถาปัตยกรรมหมายถึงอาคารสถานที่หรือสิ่งก่อสร้างที่กระทำขึ้นด้วยความคิดสร้างสรรค์กำหนดขอบเขตปริมาตรของที่ว่างให้เกิดบรรยากาศและประโยชน์ใช้สอยตามความต้องการของมนุษย์ทั้งนามธรรมและรูปธรรมโดยอาศัยหลักการทางศิลปะความงามและวิทยาศาสตร์เหตุผลสมบัติกรรม 2535 62 อนุวิทย์เจริญศฤงคกุลมปป 83 วิมลสิทธิ์หยางกูร 2535 1 สถาปัตยกรรมที่สร้างขึ้นเนื่องในพระพุทธศาสนาโดยทั่วไปสร้างขึ้นในบริเวณที่เรียกว่าพุทธสถานวัด
๔๔ต้องการของมนุษย์ทั้งนามธรรมและรูปธรรมโดยอาศัยหลักการทางศิลปะความงามและวิทยาศาสตร์เหตุผล๕๗สถาปัตยกรรมที่สร้างขึ้นเนื่องในพระพุทธศาสนาโดยทั่วไปสร้างขึ้นในบริเวณที่เรียกว่าพุทธสถานวัดเพื่อใช้ประกอบกิจกรรมทางศาสนาได้แก่อาคารสิ่งก่อสร้างถาวรวัตถุต่างๆเพื่อการสักการบูชาและบำเพ็ญศาสนกิจรวมถึงสิ่งก่อสร้างที่เป็นที่อยู่อาศัยของพระสงฆ์๔๘พุทธสถานหมายถึงอาคารสถานที่ที่สร้างขึ้นเนื่องในพระพุทธศาสนาถ้ำหากอาคารสถานที่ต่าง ๆ นั้นสร้างอยู่ภายใน	กว่านั้นยังทำให้รู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมกับผลงานทางศิลปะที่เห็นตรงหน้าซึ่งถือว่าว่าเป็นความรู้สึกทางสุนทริยภาพเฉพาะตนอย่างหนึ่ง 5 คุณสมบัติที่มีความสมบูรณ์ในตัวหมายถึงงานพุทธศิลป์นั้นจะต้องมีความสมบูรณ์ในตัวในรูปทรงและเรื่องราวไม่สามารถที่จะแยกส่วนประกอบขึ้นได้ขึ้นหนึ่งออกได้เนื้อหาทางพุทธศาสนาที่นิยมใช้ในการสร้างงานพุทธศิลป์เนื้อหาทางพระพุทธศาสนาที่นำมาสร้างสรรค์และถ่ายทอดเป็นงานพุทธศิลป์สามารถจัดหมวดหมู่ออกเป็น 3 กลุ่มคือสมาชิกเดิมโชติ 2529 54 1 กลุ่มที่มีเนื้อหาว่าด้วยพระพุทธรูปที่รัตนตรัยได้แก่เรื่องอดีตพุทธปัจจุพุทธเจ้าพุทธประวัติชาดกสาวกพุทธอนาคตพุทธ 2 กลุ่มที่มีเนื้อหาว่าด้วยไตรภูมิ 3 กลุ่มที่มีเนื้อหาว่าด้วยธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตประเภทของงานพุทธศิลป์กสถาปัตยกรรมสถาปัตยกรรมหมายถึงอาคารสถานที่หรือสิ่งก่อสร้างที่กระทำขึ้นด้วยความคิดสร้างสรรค์กำหนดขอบเขตปริมาตรของที่ว่างให้เกิดบรรยากาศและประโยชน์ใช้สอยตามความต้องการของมนุษย์ทั้งนามธรรมและรูปธรรมโดยอาศัยหลักการทางศิลปะความงามและวิทยาศาสตร์เหตุผลสมบัติกรรม 2535 62 อนุวิทย์เจริญศฤงคกุลมปป 83 วิมลสิทธิ์หยางกูร 2535 1 สถาปัตยกรรมที่สร้างขึ้นเนื่องในพระพุทธศาสนาโดยทั่วไปสร้างขึ้นในบริเวณที่เรียกว่าพุทธสถานวัดเพื่อใช้ประกอบกิจกรรมทางศาสนาได้แก่อาคารสิ่งก่อสร้างถาวรวัตถุต่างๆเพื่อการสักการบูชาและบำเพ็ญศาสนกิจรวมถึงสิ่งก่อสร้างที่เป็นที่อยู่อาศัยของพระสงฆ์กรรมศิลปากร 2540 5 8 พุทธสถานหมายถึงอาคารสถานที่ที่สร้างขึ้นเนื่องในพระพุทธศาสนาถ้ำหากอาคารสถานที่ต่าง ๆ นั้นสร้างอยู่ภายในบริเวณเดียวกันมีกำแพงล้อมรอบกำหนดเขตที่แน่นอนแล้วเราเรียกว่าวัดนั้นเองกรรมศิลปากร 2533 35 มูลเหตุการณ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ประกอบด้วยสถาปัตยกรรมหลักสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธองค์และพิธีกรรมต่างๆคือ๑๑พระเจดีย์พระมณฑปพระปรางค์อาคารที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางหลักของวัด๑๒พระอุโบสถอาคารที่ใช้ประกอบพิธีกรรมในการทำสังฆกรรม๑๓พระวิหารอาคารที่ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ระหว่างพระสงฆ์และฆราวาส๑๔เจดีย์รายเจดีย์ทิศอาคารที่ใช้บรรจุอัฐิหรือประกอบเพื่อให้ฝังสมบุรณ์๑๕หอรพซึ่งอาคารที่ใช้เป็นเครื่องบอกเวลาสำหรับพระสงฆ์๑๖ศาลาต่างๆเช่นอาคารที่ใช้เป็นที่นั่งพักของผู้	เป็นหนึ่งในสถาบันทางสังคมและวัฒนธรรมที่คอยจัดระบบระเบียบความเชื่อเป็นเสมือนศูนย์กลางจิตใจของผู้คนนั้นมักจะมีการจัดวางตำแหน่งทิศทางให้สอดคล้องกับคติความเชื่อเรื่องจักรวาลในพระพุทธศาสนาโดยมีการสร้างแบบจำลองของพุทธจักรวาลขึ้นมาเพื่อให้พื้นที่ดังกล่าวกลายเป็นสถานที่พิเศษและเพิ่มความศักดิ์สิทธิ์ต่อการประกอบพิธีกรรมเมื่อกล่าวถึงพื้นที่ของวัดโดยทั่วไปแบ่งเป็น 3 เขตได้แก่เขตพุทธาวาสเขตสังฆาวาสและเขตธรณีสงฆ์ประการแรกเขตพุทธาวาสเป็นขอบเขตบริเวณวัดที่สำคัญที่สุดเป็นพื้นที่ประกอบศาสนพิธีมีอาคารสำคัญดังนี้ 1 พระเจดีย์พระมณฑปพระปรางค์คืออาคารที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางของวัด 2 พระอุโบสถคืออาคารที่ใช้ประกอบพิธีกรรมในการทำสังฆกรรมของพระภิกษุสงฆ์ 3 พระวิหารคืออาคารที่ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ระหว่างพระสงฆ์และฆราวาส 4 เจดีย์มณฑปปรางค์รายเจดีย์มณฑปปรางค์ทิศคืออาคารที่ใช้บรรจุอัฐิหรือเป็นอาคารที่ประกอบขึ้นเพื่อให้ฝังมีความสมบุรณ์ 5 หอรพซึ่งเป็นอาคารที่ใช้ทำการบอกเวลาสำหรับพระภิกษุสงฆ์ 6 ศาลาต่างๆเช่นศาลารายที่นั่งพักของผู้มาวัดศาลาที่ล้อมอาคารสำคัญใช้เป็นที่นั่งพักและประกอบผังให้สมบุรณ์ 7 พระระเบียงคืออาคารที่ล้อมอาคารสำคัญหรือล้อมแสดงเป็นเขตพุทธาวาส 8 พลับพลาเปลื้องเครื่องคืออาคารที่ใช้สำหรับเป็นที่พระมหากษัตริย์เปลี่ยนชุดฉลองพระองค์ในครั้งเสด็จพระราชดำเนินเพื่อบำเพ็ญพระราชกุศล 9 ชุมประตู่วัด 10 ศาลาท่าน้องคัประกอบที่เป็นอาคารต่างๆในเขตพุทธาวาสตามสถาปัตยกรรมไทยพระเจดีย์พระมณฑปพระปรางค์เป็นอาคารที่สำคัญที่สุดในฐานะประธานหลักของวัดเห็นได้จาก การวาง
๔๗๑๗พระระเบียงอาคารที่ใช้ล้อมอาคารหลักสำคัญหรือล้อมแสดงขอบเขตแห่งพุทธาวาส๑๘พลับพลาเปลื้องเครื่องอาคารที่ใช้สำหรับเป็นที่พระมหากษัตริย์เปลี่ยนชุดฉลองพระองค์ในวาระที่ทรงเสด็จพระราชดำเนินเพื่อบำเพ็ญพระราชกุศล๒๒เขตสังฆาวาสหมายถึงขอบเขตกำหนดบริเวณพื้นที่ส่วนหนึ่งของวัดที่กำหนดไว้ให้เป็นที่อยู่อาศัยของพระภิกษุสงฆ์เพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจส่วนตัวที่ไม่เกี่ยวข้องกับพิธีการใดทางศาสนา๓เขตธรณีสงฆ์หมายถึงเขตพื้นที่ในพระอารามที่วัดกำหนดขึ้นพื้นที่บางส่วนที่เหลือจากการ	อนุญาตเพื่อให้จัดตั้งวัดขึ้นถือว่าเป็นวัดที่ถูกต้องและมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายวัดประเภทนี้ยังแยกออกเป็น 2 ประเภทคือ 1 วัดหลวงหรือพระอารามหลวงหมายถึงวัดที่พระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ทรงสร้างหรือวัดที่รัฐบาลหรือราชทูตทั่วไปสร้างขึ้นแล้วทรงรับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ซึ่งสามารถแบ่งพระอารามหลวงออกได้เป็น 3 ชั้นคือพระอารามหลวงชั้นเอกพระอารามหลวงชั้นโทพระอารามหลวงชั้นตรีและมีฐานะันตรศักดิ์แตกต่างกันไปตามชนิดของวัด 2 วัดราษฎร์หมายถึงวัดที่ราษฎรทั้งหลายสร้างขึ้นตามศรัทธาแยกออกเป็น 2 ลักษณะคือวัดอรัญวาสีนิยมตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นป่าเขาและวัดคามวาสีสร้างขึ้นสำหรับเป็นที่พึ่งของชุมชนหรือเมืองโดยตรงภารกิจหลักของพระภิกษุสงฆ์ฝ่ายนี้มุ่งไปในทางปฏิบัติด้านพิธีกรรมทางศาสนาและการเน้นศึกษาทางหนังสือเพื่อแสวงหาความรู้สำหรับใช้ในการสั่งสอนฆราวาสมากกว่าฝึกปฏิบัติด้านวิปัสสนาธุระวัดประเภทนี้จะมีองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เป็นอาคารมากกว่าวัดอรัญวาสีตามความต้องการใช้งานการกำหนดแบบแผนทั้งด้านรูปแบบและแผนผังรวมมีกฎเกณฑ์ค่อนข้างชัดเจนวัดโดยทั่วไปนิยมแบ่งเขตพื้นที่ภายในออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆคือเขตพุทธาวาสเป็นพื้นที่สำหรับพระสงฆ์ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเป็นเสมือนสัญลักษณ์แห่งสถานที่ประทับขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเขตสังฆาวาสหมายถึงขอบเขตบริเวณพื้นที่ส่วนหนึ่งของวัดที่กำหนดไว้ให้เป็นที่อยู่อาศัยของพระภิกษุสงฆ์เพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจส่วนตัวที่ไม่เกี่ยวข้องกับพิธีการใดทางศาสนาโดยตรงและเขตธรณีสงฆ์ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ในพระอารามที่วัดกำหนดพื้นที่บางส่วนที่เหลือจากการจัดแบ่งเขตพุทธาวาสและเขตสังฆาวาสการแบ่งพื้นที่วัดออกเป็น 3 ส่วนนี้ในเชิงการออกแบบทางสถาปัตยกรรมจึงให้หมาย

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
จัดแบ่งเขตสำคัญคือเขตพุทธาวาสและเขตสังฆาวาสให้เป็นพื้นที่ใช้สอยเชิงสาธารณะประโยชน์ในลักษณะต่างๆของวัดเช่นการใช้เป็นพื้นที่เปิดโล่งช่วยสร้างความร่มรื่นให้วัดใช้เป็นสถานที่ก่อสร้างอาคารอื่นๆเช่นสร้างเมรุสำหรับฌาปนกิจศพชุมชนการสร้างโรงเรียนเพื่อการศึกษาแก่สังคมหรือแบ่งพื้นที่ให้แก่คฤหัสถ์เข้าเพื่อทำมาหากินเช่นปลูกกล้วยไม้ ตลาด๒ประติมากรรมประติมากรรมเป็นศิลปะที่สื่อความด้วยการเห็นมีปริมาณสามารถสัมผัสรู้สึกถึงความกว้างความยาวและความสูงรวมทั้งความ	เป็นต้น 3 เขตธรณีสงฆ์หมายถึงเขตพื้นที่ในพระอารามที่วัดกำหนดพื้นที่บางส่วนที่เหลือจากการจัดแบ่งเขตสำคัญคือเขตพุทธาวาสและเขตสังฆาวาสให้เป็นเขตพื้นที่สำหรับเอื้อประโยชน์ใช้สอยในเชิงสาธารณะประโยชน์ในลักษณะต่างๆของวัดเช่นใช้เป็นพื้นที่เปิดโล่งเพื่อสร้างความร่มรื่นให้วัดหรือใช้เป็นสถานที่ก่อสร้างอาคารอื่นๆเช่นสร้างเมรุสำหรับฌาปนกิจศพชุมชนตั้งโรงเรียนเพื่อการศึกษาแก่สังคมแบ่งเป็นพื้นที่ให้คฤหัสถ์เข้าเพื่อใช้เป็นแหล่งทำมาหากินอาทิการสร้างปลูกกล้วยไม้หรือทำเป็นตลาดเป็นต้นการใช้ประโยชน์จากพื้นที่อย่างคุ้มค่าโดยจะปลูกดอกดาวเรืองแบบครบวงจรและนำต้นดอกพุดที่ร่อยมาลัยมาปลูกด้วยแบ่งเป็นสามส่วนส่วนที่จะปลูกปลูกในระยะเวลาห่างกันเพราะว่าถ้าปลูกมากจะเก็บไม่ทันแล้วเหลือทิ้ง 2 การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกจากการสัมผัสภาพพบว่าวัดมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวตั้งมีร้านอาหารภายในวัดไม่บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มหากนักท่องเที่ยวต้องการสามารถแจ้งกรรมการล่วงหน้าเพื่อจัดเตรียมหากไม่แจ้งล่วงหน้าสามารถซื้อหาได้ที่ร้านอาหารหน้าวัดเนื่องจากตั้งอยู่ในบริเวณของชุมชนทำให้มีความสะดวกในการอุปโภคและบริโภคของนักท่องเที่ยวในบริเวณวัดมีห้องน้ำบริการหลากหลายคือด้านหน้าและด้านหลังของวัดห้องพักภายในวัดยังมีบริการด้านห้องพักแก่นักท่องเที่ยวที่ศาลาแต่กรณีที่มีการจัดกิจกรรมเข้าค่ายพักแรมสามารถพักได้ที่ศาลารวมแยกฝั่งชายและหญิงสถานที่จอดรถภายในวัดมีสถานที่จอดรถยังไม่เพียงพอนักท่องเที่ยวสามารถจอดรถได้ที่บริเวณลานวัดด้านหน้าซึ่งจะมีตลาดขายสินค้าชุมชน 3 การจัดการองค์การวัดเจริญภูมิวิธวิธีการจัดการองค์การองค์ประกอบ
ลึกและความนูนได้การสร้างงานประติมากรรมเนื่องในพระพุทธศาสนาเพื่อใช้เป็นอุปกรณ์อย่างหนึ่งที่ถ่ายทอดคติความเชื่อและแนวคิดทางศาสนาให้เป็นรูปธรรมสัมผัสได้ด้วยตาการเห็นก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องราวในศาสนาตลอดจนความประทับใจอันนำไปสู่ความเลื่อมใสศรัทธา๑ประเภทของประติมากรรมทางพระพุทธศาสนาการสร้างประติมากรรมทางพระพุทธศาสนามีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอความเชื่อทางศาสนาเป็นหลักใหญ่เป็นการรับใช้ศาสนาด้วยผลงานประติมากรรมน้อมนำชักจูงให้คนในสังคม	ตามความต้องการของมนุษย์ทั้งนามธรรมและรูปธรรมโดยอาศัยหลักการทางศิลปะความงามและวิทยาศาสตร์เหตุผลวิธีเจริญศกฺขกลบป 83 สถาปัตยกรรมที่สร้างขึ้นเนื่องในพระพุทธศาสนาโดยทั่วไปสร้างขึ้นในบริเวณที่เรียกว่าพุทธสถานวัดเพื่อใช้ประกอบกิจกรรมทางศาสนาได้แก่อาคารสิ่งก่อสร้างวารสารพุทธาเขียนศึกษา Buddhist ASEAN Studies Journal BASJ ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคมธันวาคม 2563 หน้า 74 ถาวรวัตถุต่างๆเพื่อการสักการบูชาและบำเพ็ญศาสนกิจรวมถึงสิ่งก่อสร้างที่เป็นที่อาศัยของพระสงฆ์กรมศิลปากร 2540 5 ขยะประติมากรรมประติมากรรมเป็นศิลปะที่สื่อความด้วยการเห็นมีปริมาณสามารถสัมผัสรู้สึกถึงความกว้างความยาวและความสูงรวมทั้งความลึกและความนูนได้การสร้างงานประติมากรรมเนื่องในพระพุทธศาสนาเพื่อใช้เป็นอุปกรณ์อย่างหนึ่งที่ถ่ายทอดคติความเชื่อและแนวคิดทางศาสนาให้เป็นรูปธรรมสัมผัสได้ด้วยตาการเห็นก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องราวในศาสนาตลอดจนความประทับใจอันนำไปสู่ความเลื่อมใสศรัทธา๑ประเภทของประติมากรรมทางพระพุทธศาสนาการสร้างประติมากรรมทางพระพุทธศาสนามีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอความเชื่อทางศาสนาเป็นหลักใหญ่เป็นการรับใช้ศาสนาด้วยผลงานประติมากรรมน้อมนำชักจูงให้คนในสังคมเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นสามารถรับรู้และเข้าใจในหลักธรรมศาสนาของศาสดามากขึ้นเพื่อเป็นสิ่งแทนหรือพรรณนาความรู้สึกนึกคิดความเชื่อออกมาเป็นรูปธรรมดังนั้นอาจจำแนกประเภทของประติมากรรมตามลักษณะและวัตถุประสงค์ที่แสดงออกได้ 2 ประเภทใหญ่ๆดังนี้คือประเภทที่ 1 ประติมากรรมรูปเคารพประติมากรรมรูปเคารพที่สร้างขึ้นในพระพุทธศาสนา

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
เลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นสามารถรับรู้และเข้าใจในหลักธรรมคำสอนของพระศาสดามากขึ้นเพื่อเป็นสิ่งที่แทนหรือสิ่งพรรณนาความรู้สึกนึกคิดความเชื่อออกมาเป็นรูปธรรมซึ่งอาจจำแนกประเภทของประติมากรรมตามลักษณะและวัตถุประสงค์ได้๒ประเภทคือ๑สุรศักดิ์เจริญวงศ์๘๑ปีแห่งการสถาปนากรมศิลปากรกรุงเทพมหานครลงรัตนโกสินทร์ กองโบราณคดี๒๕๓๕หน้า๑๑	ศาสนกิจรวมถึงสิ่งก่อสร้างที่เป็นที่อยู่อาศัยของพระสงฆ์กรมศิลปากร 2540 5 ขะประติมากรรมประติมากรรมเป็นศิลปะที่สื่อความด้วยการเห็นมีปริมาณสามารถสัมผัสรู้สึกถึงความกว้างความยาวและความสูงรวมทั้งความลึกและความหนาได้การสร้างงานประติมากรรมเนื่องในพระพุทธศาสนาเพื่อใช้เป็นอุปกรณ์อย่างหนึ่งที่ถ่ายทอดคติความเชื่อและแนวคิดทางศาสนาให้เป็นรูปธรรมสัมผัสได้ด้วยการเห็นก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องราวในศาสนา ตลอดจนความประทับใจอันนำไปสู่ความเลื่อมใสศรัทธาสุรศักดิ์เจริญวงศ์ 2535 ดังต่อไปนี้ 3 ประเภทของประติมากรรมทางพระพุทธศาสนาการสร้างประติมากรรมทางพระพุทธศาสนามีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอความเชื่อทางศาสนาเป็นหลักใหญ่เป็นการรับใช้ศาสนาด้วยผลงานประติมากรรมน้อมนาชักจูงให้คนในสังคมเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นสามารถรับรู้และเข้าใจในหลักธรรมคำสอนของศาสดามากขึ้นเพื่อเป็นสิ่งที่แทนหรือพรรณนาความรู้สึกนึกคิดความเชื่อออกมาเป็นรูปธรรมดังนั้นอาจจำแนกประเภทของประติมากรรมตามลักษณะและวัตถุประสงค์ที่แสดงออกได้ 2 ประเภทใหญ่ๆดังนี้คือประเภทที่ 1 ประติมากรรมรูปเคารพประติมากรรมรูปเคารพที่สร้างขึ้นในพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นตัวแทนในสิ่งเคารพนับถือของพุทธศาสนิกชนประติมากรรมรูปเคารพ
๔๘๑ประติมากรรมรูปเคารพประติมากรรมรูปเคารพที่สร้างขึ้นในพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นตัวแทนในสิ่งเคารพนับถือของพุทธศาสนชนประติมากรรมรูปเคารพจึงเป็นรูปทรงแห่งวัตถุที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อเป็นสิ่งที่แทนสัญลักษณ์เป็นสิ่งที่พรรณนาความรู้สึกอุดมคติและความเชื่อที่เป็นนามธรรมให้ปรากฏเป็นรูปธรรมมีจุดมุ่งหมายให้เป็นศูนย์รวมแห่งศรัทธาในศาสนาได้แก่พระพุทธรูปและรูปสัญลักษณ์๒ประติมากรรมตกแต่งสถาปัตยกรรมการสร้างประติมากรรมเพื่อตกแต่งสถาปัตยกรรมที่สร้างขึ้นเนื่องในพุทธศาสนามีวัตถุประสงค์เพื่อสะท้อน	ด้วยผลงานประติมากรรมน้อมนาชักจูงให้คนในสังคมเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นสามารถรับรู้และเข้าใจในหลักธรรมคำสอนของศาสดามากขึ้นเพื่อเป็นสิ่งที่แทนหรือพรรณนาความรู้สึกนึกคิดความเชื่อออกมาเป็นรูปธรรมดังนั้นอาจจำแนกประเภทของประติมากรรมตามลักษณะและวัตถุประสงค์ที่แสดงออกได้ 2 ประเภทใหญ่ๆดังนี้คือประเภทที่ 1 ประติมากรรมรูปเคารพประติมากรรมรูปเคารพที่สร้างขึ้นในพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นตัวแทนในสิ่งเคารพนับถือของพุทธศาสนิกชนประติมากรรมรูปเคารพจึงเป็นรูปทรงแห่งวัตถุที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อเป็นสิ่งที่แทนสัญลักษณ์เป็นสิ่งที่พรรณนาความรู้สึกอุดมคติและความเชื่อที่เป็นนามธรรมให้ปรากฏเป็นรูปธรรมมีจุดมุ่งหมายให้เป็นศูนย์รวมแห่งศรัทธาในศาสนาได้แก่พระพุทธรูปและรูปสัญลักษณ์ 11 พระพุทธรูปประติมากรรมรูปเคารพที่สร้างขึ้นเพื่อเคารพบูชาในพระพุทธูปนับว่าเป็นประติมากรรมที่สำคัญที่สำคัญและสร้างสรรค์เป็นจำนวนมากที่สุดอันสืบเนื่องมาจากพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะลัทธิเถรวาทเป็นที่ยอมรับนับถือต่อเนื่องกันมานานจากวารสารพุทธอาเซียนศึกษา Buddhist ASEAN Studies Journal BASJ ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคมธันวาคม 2563 หน้า 75 อดีตมาจนถึงปัจจุบันองค์พระพุทธรูปเปรียบเสมือนหัวใจของศิลปวัตถุทางศาสนาเพราะเป็นอุเทสิกเจดีย์วัตถุประสงค์ที่สร้างขึ้นเพื่อปรารภนาให้ระลึกถึงองค์พระพุทธรเจ้าและเพื่อน้อมนาใจให้พุทธศาสนิกชนได้ระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญต่างๆในพุทธประวัติจึงได้กำหนดระบบแบบแผนท่าต่างๆของพระพุทธรูปเป็นปางต่างๆแต่ละปางของพระพุทธรูปในพุทธประวัติมีวัตถุประสงค์เพื่อสะท้อนเรื่องราวอันเป็นมูลฐานและเหตุการณ์สำคัญในพุทธประวัติที่ได้รับการกำหนดแบบเป็นรูปธรรมเป็นอิริยาบถต่างๆเช่นนั่งนอนยืนเดิน

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
คติความเชื่อทางศาสนาด้วยการพรรณนาหรือบรรยายด้วยการเล่าเรื่องด้วยภาพประติมากรรมทั้งยังเป็นการประดับตกแต่งศาสนสถานให้เกิดคุณค่าความงามอลังการอันก่อให้เกิดความเข้าใจและความเลื่อมใสศรัทธาประติมากรรมตกแต่งสถาปัตยกรรมแบ่งตามหน้าที่ใช้สอยได้แก่๒๑ประติมากรรมเล่าเรื่องเป็นประติมากรรมเทคนิคปูนปั้นปรี๊ดแกะสลักเป็นภาพนูนทั้งนูนสูงและนูนต่ำบริเวณที่เป็นที่ติดตั้งงานได้แก่ฐานผนังหรือหน้าบันของอาคารทั้งภายในและภายนอกโดยแสดงเรื่องราวทางศาสนาเกี่ยวกับพุทธประวัติหรือชาดกทศชาติโดย	แห่งการปรินิพพานรอยพระพุทธบาทเป็นสัญลักษณ์แห่งการประทับรอยแห่งพระพุทธศาสนาขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้าลงบนพื้นแผ่นดินที่พระธรรมของพระองค์เผยแผ่ไปถึงประเภทที่ 2 ประติมากรรมตกแต่งสถาปัตยกรรมการสร้างประติมากรรมเพื่อตกแต่งสถาปัตยกรรมที่สร้างขึ้นเนื่องในพุทธศาสนามีวัตถุประสงค์เพื่อสะท้อนคติความเชื่อทางศาสนาด้วยการพรรณนาหรือบรรยายด้วยการเล่าเรื่องด้วยภาพประติมากรรมทั้งยังเป็นการประดับตกแต่งศาสนสถานให้เกิดคุณค่าความงามอลังการอันก่อให้เกิดความเข้าใจและความเลื่อมใสศรัทธาประติมากรรมตกแต่งสถาปัตยกรรมแบ่งตามหน้าที่ใช้สอยได้แก่ประติมากรรมเล่าเรื่องและประติมากรรมลวดลายประดับ 21 ประติมากรรมเล่าเรื่องเป็นประติมากรรมเทคนิคปูนปั้นหรือแกะสลักเป็นภาพนูนทั้งสูงและนูนต่ำบริเวณที่ติดตั้งงานได้แก่ฐานผนังหรือหน้าบันของอาคารทั้งภายในและภายนอกโดยแสดงเรื่องราวทางศาสนาเกี่ยวกับพุทธประวัติหรือชาดกทศชาติโดยประติมากรรมจะเลือกเรื่องหรือตอนสำคัญมาแสดงให้เหมาะสมกับพื้นที่ในการสร้างงานที่มีอยู่ 22 ประติมากรรมลวดลายประดับเป็นประติมากรรมที่สร้างขึ้นเพื่อประดับตกแต่งอาคารทางศาสนาให้เกิดคุณค่าทางความงามและสะท้อนคติความเชื่อทางศาสนาให้ปรากฏเป็นรูปธรรมวารสารพุทธอาเซียนศึกษา Buddhist ASEAN Studies Journal BASJ ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคมธันวาคม 2563 หน้า 77 23 ประติมากรรมตกแต่งสะท้อนความเชื่อเป็นประติมากรรมตกแต่งประดับอาคารหรือศิลปวัตถุมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความหมายและสะท้อนคติความเชื่อเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาได้แก่คติไตรภูมิและจักรวาลเป็นหลักเช่นฐานรูปสัตว์บันไดนาคเป็นต้นคจิตรกรรมความหมายโดยทั่วไปของจิตรกรรมคือภาพวาดระบายสีบนพื้นแผ่นราบเส้นสีเป็นองค์ประกอบหลักสำคัญที่ประกอบกันเป็นภาพส่วนผู้สร้างงานจิตรกรรม
ประติมากรรมจะเลือกเรื่องหรือตอนที่สำคัญมาแสดงให้เหมาะสมกับพื้นที่ในการสร้างงานที่มีอยู่๒๒ประติมากรรมลวดลายประดับเป็นประติมากรรมที่สร้างขึ้นเพื่อประดับตกแต่งอาคารทางศาสนาให้เกิดคุณค่าทางความงามและสะท้อนคติความเชื่อทางศาสนาให้ปรากฏเป็นรูปธรรม๒๓ประติมากรรมตกแต่งสะท้อนความเชื่อเป็นประติมากรรมตกแต่งประดับอาคารหรือศิลปวัตถุมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความหมายและสะท้อนคติความเชื่อเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาได้แก่คติไตรภูมิและจักรวาลเป็นหลักคจิตรกรรม	ทางความงามและสะท้อนคติความเชื่อทางศาสนาให้ปรากฏเป็นรูปธรรมวารสารพุทธอาเซียนศึกษา Buddhist ASEAN Studies Journal BASJ ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคมธันวาคม 2563 หน้า 77 23 ประติมากรรมตกแต่งสะท้อนความเชื่อเป็นประติมากรรมตกแต่งประดับอาคารหรือศิลปวัตถุมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความหมายและสะท้อนคติความเชื่อเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาได้แก่คติไตรภูมิและจักรวาลเป็นหลักเช่นฐานรูปสัตว์บันไดนาคเป็นต้นคจิตรกรรมความหมายโดยทั่วไปของจิตรกรรมคือภาพวาดระบายสีบนพื้นแผ่นราบเส้นสีเป็นองค์ประกอบหลักสำคัญที่ประกอบกันเป็นภาพส่วนผู้สร้างงานจิตรกรรมนั้นเรียกว่าช่างเขียนหรือจิตรกรสันติเล็กสุขุม 2535 161 ประเภทของจิตรกรรมการกำหนดและการจำแนกประเภทของงานจิตรกรรมไทยอาจจำแนกได้ 2 วิธีคือจำแนกโดยประเภทของวัสดุหรือพื้นที่รองรับภาพจิตรกรรมและจำแนกโดยอาศัยการพิจารณาจากรูปแบบที่ปรากฏด้วยสายตาศรีศัต์เจริญวงศ์ 2525 1 จิตรกรรมไทยจำแนกโดยวัสดุหรือพื้นที่รองรับอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทดังนี้คือวรรณิภาพลงขล 2535 1 1 จิตรกรรมฝาผนัง Mural Painting เป็นจิตรกรรมที่เคลื่อนที่ไม่ได้เพราะเขียนลงบนโครงสร้างของตัวอาคารเช่นฝาผนังเพดานเสา คอสองซุ้มคานและบานประตูเป็นต้นจิตรกรรมฝาผนังเหล่านี้ที่มีอยู่ตามวัดต่างๆมักจะพบเขียนอยู่ที่พระอุโบสถวิหารศาลาหอไตรกรูในพระเจดีย์หรือพระปรางค์และตามกุฎีต่างๆเป็นต้นเรื่องที่เขียนส่วนมากได้แก่พระพุทธประวัติเทพชุมนุมไตรภูมิชาดกต่างๆวรรณกรรมทางศาสนาปรีศนารธรรมดำนานิทานพื้นบ้านพระราชพิธีประเพณีและเหตุการณ์สำคัญต่างๆฯ 2 จิตรกรรมที่เคลื่อนที่ได้ Easel Painting

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๔๙ประเภทของจิตรกรรมการกำหนดและจำแนกประเภทของงานจิตรกรรมไทยอาจจำแนกได้๒วิธี๓คือจำแนกโดยวัสดุพื้นที่รองรับอาจแบ่งได้เป็น๒ประเภทคือ๑จิตรกรรมฝาผนัง Mural Painting เป็นจิตรกรรมที่เคลื่อนที่ไม่ได้เพราะเขียนลงบนโครงสร้างของตัวอาคารเช่นฝาผนังเพดานเสาเป็นต้นจิตรกรรมฝาผนังเหล่านี้ที่มีอยู่ตามวัดต่างๆมักจะพบเขียนอยู่ที่อุโบสถวิหารศาลาหอไตรฯลฯและเรื่องที่เขียนส่วนใหญ่ได้แก่พุทธประวัติเทพชุมนุมไตรภูมิชาดกต่างๆวรรณกรรมทางศาสนาปริศนาธรรม	ผนัง mural painting เป็นจิตรกรรมที่เคลื่อนที่ไม่ได้เพราะเขียนลงบนโครงสร้างของตัวอาคารเช่นฝาผนังเพดานเสาคอสองซีกคานและบานประตูหน้าต่างเป็นต้นจิตรกรรมฝาผนังเหล่านี้มีอยู่ตามวัดวาอารามต่างๆมักจะพบเขียนอยู่ที่อุโบสถวิหารศาลาหอไตรกรในพระเจดีย์พระปรางค์และตามกุฎีต่างๆเป็นต้นเรื่องที่นิยมส่วนมากจะเป็นเรื่องพุทธประวัติเทพชุมนุมไตรภูมิชาดกวรรณกรรมทางศาสนาปริศนาธรรมตำนานนิทานพื้นบ้านพระราชพิธีและเหตุการณ์สำคัญต่างๆ 2 จิตรกรรมที่เคลื่อนที่ได้ easel painting เช่นสมุดภาพไตรภูมิสมุดข่อยพระภูษาพมทหาชาติดู่พระธรรมส่วนใหญ่เป็นภาพเขียนด้วยเทคนิคสีฝุ่นเช่นเดียวกับจิตรกรรมฝาผนังแต่เนื่องจากเป็นภาพเขียนที่มีพื้นงานขนาดเล็กกว่าฝาผนังการสร้างองค์ประกอบของภาพเขียนจึงจัดให้เป็นกลุ่มเล็กพอเหมาะพอดีกับหน้ากระดาษสมุดข่อยหรือผ้าพระภูษนั้นกรมศิลปากร 2533 หน้า 3 ความสำคัญของจิตรกรรมไทยจิตรกรรมฝาผนังไทยที่ยังคงเหลือร่องรอยอยู่จนถึงปัจจุบันนี้เป็นหลักฐานที่สำคัญเทียบได้กับหลักฐานทางประวัติศาสตร์โบราณคดีสิ่งที่แฝงอยู่ในจิตรกรรมฝาผนังเต็มไปด้วยเรื่องราวที่รวบรวมไว้ซึ่งจารีตประเพณีแบบแผนที่มีในอดีตด้วยเหตุนี้จิตรกรรมฝาผนังจึงเป็นสิ่งมีค่าในการค้นคว้าทางประวัติศาสตร์หรือศาสตร์อื่นได้เป็นอย่างดีจิตรกรรมฝาผนังจึงถือว่าเป็นหลักฐานสำคัญอีกประการหนึ่งที่ถือว่าเป็มรดกของชาติที่เปี่ยมไปด้วยคุณค่าความสำคัญของจิตรกรรมฝาผนังนั้นมีหลายองค์ประกอบสามารถแยกเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้ 1 ความสำคัญในมูลเหตุของการสร้างที่เป็นเหตุเป็นผลสำหรับความสำคัญนี้แยกได้เป็น 4 ประการ
๕๐หรือเล่าเหตุการณ์ให้ผู้ดูยอมเกิดความเข้าใจได้โดยไม่ต้องอาศัยการเรียนรู้หรืออ่านคำจารึกตัวอักษรใดๆทั้งสิ้นนอกจากนี้เสมอชัยพลสุวรรณได้กล่าวว่าจิตรกรรมพุทธศิลป์ของไทยซึ่งมีเนื้อหาและตำแหน่งของภาพที่ถูกให้กำหนดให้สัมพันธ์อย่างเป็นระบบกับผังและประเภทของอาคารพุทธสถานนั้นน่าจะมีได้เป็นแต่เพียงงานประดับตกแต่งเพื่อความงามหรือเป็นภาพเล่าเรื่องอย่างสามัญเท่านั้นหากแต่ว่าจิตรกรรมอาจได้ทำหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งเพื่อ	2525 1 จิตรกรรมไทยจากงานโดยวัสดุหรือพื้นที่รองรับอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทดังนี้คือวรรณสถานสงขลา 2535 1 1 จิตรกรรมฝาผนัง Mural Painting เป็นจิตรกรรมที่เคลื่อนที่ไม่ได้เพราะเขียนลงบนโครงสร้างของตัวอาคารเช่นฝาผนังเพดานเสาคอสองซีกคานและบานประตูเป็นต้นจิตรกรรมฝาผนังเหล่านี้ที่มีอยู่ตามวัดต่างๆมักจะพบเขียนอยู่ที่พระอุโบสถวิหารศาลาหอไตรกรในพระเจดีย์หรือพระปรางค์และตามกุฎีต่างๆเป็นต้นเรื่องที่เขียนส่วนมากได้แก่พุทธประวัติเทพชุมนุมไตรภูมิชาดกต่างๆวรรณกรรมทางศาสนาปริศนาธรรมตำนานนิทานพื้นบ้านพระราชพิธีประเพณีและเหตุการณ์สำคัญต่างๆฯ 2 จิตรกรรมที่เคลื่อนที่ได้ Easel Painting เป็นจิตรกรรมที่เขียนลงบนวัสดุที่สามารถเคลื่อนที่ได้เช่นสมุดข่อยพระภูษดู่พระธรรมต่างๆส่วนใหญ่เป็นภาพที่เขียนด้วยเรื่องราวเช่นเดียวกับภาพจิตรกรรมฝาผนังแต่เป็นภาพที่มีพื้นภาพขนาดเล็กกว่าจิตรกรรมฝาผนังการสร้างองค์ประกอบของภาพจึงจัดเป็นกลุ่มเล็กและมีเทคนิคที่วารสารพุทธอาเซียนศึกษา Buddhist ASEAN Studies Journal BASJ ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม ธันวาคม 2563 หน้า 78 ต่างออกไปเช่นการเขียนลายรดนาลายกามะลอหรืออาจปิดทองประดับกระจกเป็นต้นดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าวัตถุประสงค์ของการสร้างจิตรกรรมในพระพุทธศาสนานั้นมีความมุ่งหมายทั้งในรูปธรรมและนามธรรมที่ถูกกำหนดให้สัมพันธ์อย่างเป็นระบบกับผังและประเภทอาคารของอาคารพุทธสถานนั้นๆมีได้เป็นแต่เพียงงานประดับตกแต่งเพื่อความงามหรือเป็นภาพเล่าเรื่องอย่างสามัญเท่านั้นหากแต่ว่างานจิตรกรรมควรได้ทำหน้าที่สำคัญยิ่งอีกประการ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ปัญญาท้องถิ่นบ้าง Local Wisdom ภูมิปัญญาชาวบ้านบ้าง Popular Wisdom ภูมิปัญญาไทยบ้าง Thai Wisdom บทบาทของภูมิปัญญาไทย ในการพัฒนาสังคมได้รับการยอมรับและนำไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงาน ต่างๆมีมากขึ้น๖๕ความหมายของคำว่าภูมิปัญญามีนักวิชาการและผู้ เชี่ยวชาญต่างๆให้ความหมายดังนี้ภูมิปัญญาหมายถึงพื้นชั้นพื้นเพปัญญา หมายความว่าความรอบรู้ความรู้ทั่วความฉลาดต่อการเรียนและคิด ภูมิปัญญาหมายถึงพื้นความรู้ความสามารถ๖๖กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมได้ให้ความหมายว่าภูมิปัญญา	จังหวัดเชียงใหม่ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้องตามลำดับชั้นตอนดังนี้ 1 ความหมายและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น 2 ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น 3 การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการงาน วิชาการ 4 การศึกษาที่เกี่ยวข้องความหมายและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาตรงกับภาษาอังกฤษว่า Wisdom มีผู้ให้ความหมายของ ภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้มากมายดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2541 หน้า 911 ได้ให้ความสำคัญของภูมิปัญญาไทยว่าช่วยสร้างชาติ ให้เป็นปึกแผ่นสร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย สามารถปรับประยุกต์หลักคำสอนทางศาสนามาใช้กับชีวิตประจำวันได้อย่าง เหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน และช่วยเปลี่ยนแปลงปรับตัววิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุคสมัย ส่วนกลุ่มสถาบันราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2542 ได้ให้ความหมาย ของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าหมายถึงความรู้ประสบการณ์ดั้งเดิมของประชาชน ในท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษหรือถ่ายทอดต่อกันจากสถาบันต่างๆในชุมชนเช่นสถาบันครอบครัวสถาบันความเชื่อศาสนา สถาบันการเมืองการปกครองสถาบันเศรษฐกิจและสถาบันสังคมขณะที่ อบรมแก้วสุข 2543 ได้ให้ความหมายของภูมิปัญญาไว้ว่าภูมิปัญญา หมายถึงพื้นชั้นพื้นเพปัญญาหมายความว่าความรอบรู้ความรู้ทั่วความฉลาดเกิด แต่การเรียนรู้การคิดภูมิปัญญาจึงหมายถึงพื้นความรู้ความสามารถที่ใช้พื้น ความรู้สร้างสรรค์งานเพื่อพัฒนาและดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น 6 ทางด้าน ประเวศสวัสดิ์อ้างในพรชัยภาพันธ์ 2545 หน้า 5 ได้กล่าวให้ความหมายของ ภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าเป็นสิ่งที่สะสมกันมาจากประสบการณ์ของชีวิตสังคม และในสภาพแวดล้อมที่แตก
หมายถึงองค์ความรู้ความสามารถและทักษะซึ่งเกิดจากการสั่งสม ประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้เลือกสรรปรุงแต่งพัฒนาถ่ายทอดสืบ ต่อกันมาเพื่อใช้แก้ปัญหาพัฒนาวิถีชีวิตให้สมดุลกับสภาพแวดล้อมเหมาะสมกับยุคสมัยและภูมิปัญญาของไทยมีความเด่นชัดในหลายด้านทั้งด้าน เกษตรกรรมศิลปกรรมวรรณกรรมและภาษา๖๗๕พิมพ์พรรณเทพสุเมธานนท์ธงชัยสมบูรณ์และผ่องพรรณเกิดนวลการศึกษาในประเทศไทยเอกสาร ประกอบการสอนภาควิชาพื้นฐานการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย รามคำแหง๒๕๔๗หน้า	คือความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของเรา \n ผ่านกระบวนการ ศึกษาสังเกตคิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ ประกอบ \n กันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลายๆเรื่องความรู้อาจกล่าวได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคมชุมชนและ \n ในตัวของผู ร้องหากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษาและนำมาใช้ก็จะเป็นที่รู้จักกันเกิดการ ยอมรับ \n ถ้อยทอดและพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ตามยุคตามสมัยได้" \n รุ่ง แก้วแดง(2542 : 204 - 205)ให้ความหมายว่าภูมิปัญญาไทยหมายถึง "องค์ \n ความรู้ความสามารถและทักษะของคนไทยอันเกิดจากการ สั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการ \n เลือกสรรเรียนรู้ปรุงแต่งพัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันมาเพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของ \n คน ไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย" \n สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี(สสวท. 2547 : 1 - 2)ให้ \n ความหมายว่า"ภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงความรู้ความสามารถวิธีการกระ บวนการในการทา \n หรือผลิตสิ่งต่างๆขึ้นใช้ตลอดจนวิธีการใช้วัสดุเครื่องมือในการป้องกันและแก้ปัญหาของการ \n ดำรงชีวิตให้เกิดความสงบสุข ของบุคคลหรือท้องถิ่น" \n 16 \n โดยสรุปภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงองค์ ความรู้ความสามารถและทักษะของคน \n ไทยอันเกิดจากการสั่งสม ประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้เลือกสรรปรุงแต่งพัฒนาและ \n ถ่ายทอดสืบต่อกันมาเพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้ สมดุลกับสภาพแวดล้อม \n เหมาะสมกับยุคสมัยภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้มี ลักษณะเป็นองค์รวมมีคุณค่าทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นใน \n วิถีชีวิตไทยซึ่ง ภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจเป็นที่มาขององค์ความรู้ที่ออกมาที่จะช่วยในการ เรียนรู้

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๕๒คณะกรรมการสำนักงานการศึกษาแห่งชาติให้ความหมายของ ภูมิปัญญาไว้๔ประการได้แก่๕๑ภูมิปัญญาคือความรู้ความสามารถความ เชื่อความสามารถทางพฤติกรรมและความสามารถในการแก้ไขปัญหาของ มนุษย์๒ภูมิปัญญาคือความรู้ความคิดความเชื่อความสามารถความชัดเจนที่ กลุ่มชนได้จากประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ใน การปรับตัวและดำรงชีพตามสภาพ แวดล้อมของธรรมชาติ๓ภูมิปัญญาเป็นเรื่องที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีตและ เป็นเรื่องของการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคนกับธรรมชาติสิ่ง แวดล้อม	และได้รับการรื้อฟื้นและเผยแพร่มากขึ้นมนุษย์เมื่อมาอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ย่อมเรียนรู้ปรับตัวและสร้างสรรค์วัฒนธรรมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ตามธรรมชาติเพื่อการดำรงอยู่ของชีวิตดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ ประสบการณ์โลกทัศน์ความเชื่อพิธีกรรมต่าง ๆ อันประกอบกันเป็นวิถีชีวิต ของผู้คนที่มีการสั่งสมสืบทอดและปรับเปลี่ยนต่อเนื่องกันมาจึงเป็น ภูมิปัญญาของผู้คนในท้องถิ่นนั้นๆในเรื่องนี้สำนักงานคณะกรรมการการ ศึกษาแห่งชาติ 2544 11 17 นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้นำ เสนอไว้ในรายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการ จัดการศึกษาดังนี้ 1 ภูมิปัญญา Wisdom 11 ความรู้ความสามารถความเชื่อ ความสามารถทางพฤติกรรมและความสามารถในการแก้ไขปัญหาของ มนุษย์ 12 ความรู้ความคิดความเชื่อความสามารถความชัดเจนที่กลุ่มชนได้ จากประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ใน การปรับตัวและดำรงชีพในระบบนิเวศหรือ สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมที่ได้ มีการพัฒนาการสืบสานกันมาเป็นผลของการใช้สติปัญญาปรับตัวสภาวะ ต่างๆในพื้นที่ที่กลุ่มชนนั้นต้องตั้งหลักแหล่งถิ่นฐานอยู่และได้แลกเปลี่ยน สังสรรค์ทางวัฒนธรรมกับกลุ่มชนอื่นจากพื้นที่สิ่งแวดล้อมอื่นที่ไม่มีการ ติดต่อสัมพันธ์กันแล้วรับเอาหรือปรับเปลี่ยนนามาสร้างประโยชน์หรือแก้ ปัญหาได้ในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมของ กลุ่มชนนั้น 13 ภูมิปัญญาเป็นเรื่องที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีตและเป็นเรื่อง ของการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคนกับธรรมชาติแวดล้อมคน กับสิ่งเหนือธรรมชาติโดยผ่านกระบวนการทางจารีตประเพณีวิถีชีวิตการทำ มาหากินและพิธีกรรมต่างๆเพื่อให้เกิดความสมดุล
คนกับสิ่งเหนือธรรมชาติโดยผ่านกระบวนการทางจารีตประเพณีการทำมาหากิน และพิธีกรรมต่างๆเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความสัมพันธ์เหล่านี้เป็ าหมายก็คือเพื่อให้เกิดความสุขทั้งในส่วนที่เป็นชุมชนเป็นหมู่บ้านและใน ส่วนที่เป็นลักษณะเฉพาะของชาวบ้านเอง๕ภูมิปัญญาหมายถึง ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพในการศึกษาเล่าเรียนการที่ชาวบ้านรู้จัก วิธีการทำนาการไถนาการนำควายมาใช้ในการไถนาการรู้จักนวดข้าวโดย การใช้แรงจากสัตว์รู้จักสานกระบุงตะกร้าเอาไม้	Reliability of Transcription An Article in Ethnomusicology Copy Merriam Alan P 1964 The Antropology of Music Difinition of Comparatiave Musicology and Ethnomusicology Copy ข้อมูล ออนไลน์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสอศ http www.thaiwisdom.org p pum center pum c pumb htm 121 วารสาร วิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 มกราคมกุมภาพันธ์ 2557 บท ปริทัศน์ภูมิปัญญาดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทเขินไทลื้อและลาหู่ในพื้นที่ เทศบาลตำบลบ้านดู่จังหวัดเชียงรายโดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ลินธัสโรบล วิทยาลัยบริหารศาสตร์มหาวิทยาลัยแม่โจ้เมื่อกล่าวถึงภูมิปัญญา Wisdom มักจะเข้าใจในความหมายที่ว่าความรู้ความสามารถความเชื่อความสามารถ ทางพฤติกรรมและความสามารถในการแก้ไขปัญหาของมนุษย์ที่หลายครั้ง เป็นกระบวนการกล่อมเกลารือขัดเกลาทางสังคม Socialization อันเป็น เรื่องที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีตและเป็นเรื่องของการจัดการความสัมพันธ์ ระหว่างคนกับคนกับธรรมชาติคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติโดยผ่าน กระบวนการทางจารีตประเพณีวิถีชีวิตการทำมาหากินและพิธีกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความสัมพันธ์เหล่านี้ อย่างไรก็ตามภูมิปัญญา อาจหมายรวมถึงประสบการณ์ในการประกอบอาชีพในการศึกษาเล่าเรียน การที่ชาวบ้านรู้จักวิธีการทำนาการไถนาการเอาควายมาใช้ในการไถนาการรู้จัก นวดข้าวโดยใช้ควายรู้จักสานกระบุงตะกร้าเอาไม้ไผ่มาทำเครื่องมือเครื่องใช้ไม่สอย ในชีวิตประจำวันซึ่งสิ่งเหล่านี้นี้นักวิชาการทางด้านท้องถิ่นศึกษามักถือกันว่า ภูมิปัญญาเป็นผลึกขององค์ความรู้ที่มีกระบวนการสั่งสมสืบทอดกลั่นกรอง กันมายาวนานมีที่มาหลากหลายแต่ได้ประสบประสานกันจน

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
คิดความเชื่อความสามารถความชัดเจนที่เป็นผลของการใช้สติปัญญาปรับตัวกับสถานะต่างๆในพื้นที่ที่กลุ่มชนนั้นตั้งหลักแหล่งถิ่นฐานอยู่และได้แลกเปลี่ยนรังสรรค์ทางวัฒนธรรมกับกลุ่มชนอื่นๆจากพื้นที่สิ่งแวดล้อมที่มีการติดต่อสัมพันธ์กันแล้วรับเอาหรือปรับเปลี่ยนนามาสร้างประโยชน์หรือแก้ปัญหาได้ในสิ่งแวดล้อมและบริบททางสังคมวัฒนธรรมของกลุ่มชนนั้น ภูมิปัญญาจึงมีทั้งภูมิปัญญาอันเกิดจากประสบการณ์ในพื้นที่ภูมิปัญญาที่มาจากภายนอกและภูมิปัญญาที่ผลิตใหม่หรือผลิตขึ้นเพื่อแก้ปัญหา	ของภูมิปัญญาชุมชนหรือภูมิปัญญาชาวบ้านในหมู่บ้านแห่งนี้ทั้งนี้เพราะภูมิปัญญาเป็นเรื่องของความรู้ความคิดความเชื่อความสามารถความชัดเจนที่กลุ่มชนได้รับจากประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ใน การปรับตัวและดำรงชีพในระบบนิเวศหรือสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรมที่ได้มีการพัฒนาการสืบสานกันมาภูมิปัญญาเป็นเรื่องของความรู้วิธีรวบรวมสารปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคมเมษายน 2563 142 ความคิดความเชื่อความสามารถความชัดเจนที่เป็นผลของการใช้สติปัญญาปรับตัวกับสถานะต่างๆในพื้นที่ที่กลุ่มชนนั้นตั้งหลักแหล่งถิ่นฐานอยู่และได้แลกเปลี่ยนรังสรรค์ทางวัฒนธรรมกับกลุ่มชนอื่นๆจากพื้นที่สิ่งแวดล้อมอื่นที่ได้มีการติดต่อสัมพันธ์กันแล้วรับเอาหรือปรับเปลี่ยนนามาสร้างประโยชน์หรือแก้ปัญหาได้ในสิ่งแวดล้อมและบริบททางสังคมวัฒนธรรมของกลุ่มชนนั้น ภูมิปัญญาจึงมีทั้งภูมิปัญญาอันเกิดจากประสบการณ์ในพื้นที่ภูมิปัญญาที่มาจากภายนอกและภูมิปัญญาที่ผลิตใหม่หรือผลิตซ้ำเพื่อการแก้ปัญหาและการปรับตัวให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความเปลี่ยนแปลง Na Thalang as cited in Thantayanubut 2007 pp 34 ด้วยเหตุผลปัจจัยความน่าสนใจและความสำคัญดังที่ได้อธิบายมาประกอบกันจากการสำรวจข้อมูลอย่างละเอียดทำให้ทราบว่ายังไม่ปรากฏว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับหมู่บ้านกลางหมื่นในประเด็นเหล่านี้อย่างละเอียดจึงเป็นที่มาให้ผู้วิจัยสนใจและต้องการศึกษานำเสนอผลการวิจัยเรื่องการใช้ภูมิปัญญาชุมชนในหมู่บ้านกลางหมื่นตำบลกลางหมื่นอำเภอเมืองจังหวัดกาฬสินธุ์โดยจะนำเสนอผลการศึกษาทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นความรู้เกี่ยวกับหมู่บ้านกลางหมื่นในเบื้องต้นก่อนจากนั้นจึงศึกษาและนำเสนอผลการศึกษาภูมิปัญญาและกระบวนการอนุรักษ์ภูมิปัญญาชุมชนในหมู่บ้านกลางหมื่น
๕๔ ขึ้นมาจากการยอมรับประสบการณ์ผนวกด้วยญาณทัศนะความเจียมตนในการหยั่งเห็นรู้ที่ลุ่มลึกกว่าวิสัยทัศน์เป็นรากฐาน๗๒ ยิ่งยงเทาประเสริฐให้ความหมายไว้ว่าภูมิปัญญาพื้นบ้านเป็นองค์ความรู้ความสามารถเป็นประสบการณ์ที่ได้สั่งสมและสืบทอดต่อกันมาอันเป็นความสามารถเป็นศักยภาพในเชิงของการแก้ปัญหาการปรับตัวการเรียนรู้รวมไปถึงสืบทอดไปสู่คนรุ่นใหม่เพื่อการดำรงอยู่รอดของเผ่าพันธุ์จึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติเผ่าพันธุ์หรือวิถี	ขึ้นจากประสบการณ์ตรงของตนเองซึ่งได้เรียนรู้จากการทำงานจากธรรมชาติแวดล้อมสิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งที่มีความค่าเสริมสร้างความสามารถทำให้คนมีชีวิตร่วมกันอย่างสันติสุขเป็นความรู้ที่สร้างสรรค์และมีส่วนเสริมสร้างการผลิตส่วนอังกฤษสมณะ 2535 37 ได้ให้ความหมายภูมิปัญญาชาวบ้านไว้ว่าหมายถึงมวลความรู้และมวลประสบการณ์ของชาวบ้านที่ใช้ในการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข โดยได้รับการถ่ายทอดสั่งสมกันมาโดยผ่านกระบวนการพัฒนาให้สอดคล้องกับยุคสมัยซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของยุพาทรัพย์ไรรัตน์ 2537 24 ที่กล่าวว่าภูมิปัญญาพื้นบ้านหมายถึงความรู้และประสบการณ์ของประชาชนในท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายทอดกันมาจากบรรพบุรุษหรือได้รับโดยการศึกษาอบรมจากสถาบันในชุมชนได้แก่วัดและครอบครัวรวมทั้งความรู้และประสบการณ์ 11 การโดยตรงของคนในท้องถิ่นที่ได้จากการประสมประสบการณ์ในการทำงานการประกอบอาชีพและการเรียนรู้จากธรรมชาติแวดล้อมซึ่งอาจเป็นทั้งแนวคิดกิจกรรมและบุคคลที่ได้รับการยกย่องให้เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านสำหรับยิ่งยงเทาประเสริฐ 2537 20 ได้ให้ความหมายของภูมิปัญญาพื้นบ้านว่าเป็นองค์ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่สั่งสมและสืบทอดกันมาอันเป็นความสามารถและศักยภาพในเชิงแก้ปัญหาการปรับตัวเรียนรู้และสืบทอดไปสู่คนรุ่นใหม่เพื่อการดำรงอยู่รอดของเผ่าพันธุ์จึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติเผ่าพันธุ์หรือวิถีชาวบ้านนอกจากนี้กิตติพรศิริสุด 2538 40 ภูมิปัญญาพื้นบ้านหมายถึงมวลประสบการณ์และมวลความรู้ของชาวบ้านที่ใช้ในการดำรงชีวิตให้เป็นสุข โดยการประสมประสานความรู้ความคิดเข้าด้วยกันในการใช้แก้ไขปัญหาต่างๆ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
การดำรงชีวิตของชาวบ้าน๗๓พิทยาสายหุให้ความหมายของคำว่า ภูมิปัญญาไว้ว่าภูมิปัญญาคือความรู้ความคิดที่ได้สั่งสมไว้ชาวบ้านคือคน ธรรมดาหรือสามัญชนหากรวมความหมายก็อาจนิยามไว้ว่าภูมิปัญญาชาว บ้านคือความรู้ความคิดของคนธรรมดาของสามัญชนที่ได้สั่งสมไว้๗๔วัลย์ลี กาเจริญศิลป์กล่าวว่าภูมิปัญญาชาวบ้านหมายถึงความรู้ความสามารถของ คนในท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานเป็นองค์ความรู้ของเรื่องราว ต่างๆเช่นการประกอบอาหาร	Structure ซึ่งสามารถแยกเป็นส่วนต่างๆตามหน้าที่เฉพาะได้แต่ละส่วน มีหน้าที่เฉพาะเรียกว่าหน่วยทางสังคม Social Unit ดังนั้นแต่ละหน่วย สังคมประกอบด้วยคนหลายคนและระเบียบแบบแผนสำหรับเป็นแนวทาง ปฏิบัติของคนเหล่านั้นหากจะทำให้ชัดเจนแต่ละหน่วยสังคมประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ประการคือ 1 ตำแหน่งทางสังคม 2 หน้าที่ 3 แบบแผน พฤติกรรมซึ่งประกอบด้วยความเชื่อความรัคานิยมมอดมการณและ บรรทัดฐานทางสังคม 4 องค์วัตถุจากโครงสร้างของหน่วยสังคมนั้นสั่งกับ เรื่องภูมิปัญญาเป็นเนื้อหาสาระส่วนหนึ่งหรือหลายๆอย่างผสมผสาน นอกจากนั้นยังอาจกล่าวเพิ่มเติมต่อไปได้อีกว่าภูมิปัญญาเป็นองค์ความรู้ที่ มีการเชื่อมโยงกันไปหมดไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาชีพเศรษฐกิจความเป็นอยู่การ ใช้จ่ายการศึกษาและวัฒนธรรมเรื่องเดชนั้นเขียนขัณฑ์ 2542 1 5 10 ความ หมายของภูมิปัญญาคำว่าภูมิปัญญาหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญา ชาวบ้านได้มีผู้อธิบายความหมายในแง่มุมต่างๆดังต่อไปนี้พจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถานพศ 2542 2546 619 ให้ความหมายคำว่าภูมิปัญญาว่า หมายถึงพื้นฐานความรู้ความสามารถซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความ หมายดังนี้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกิดจากการสะสมการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลา ยาวนานมีลักษณะเชื่อมโยงกันไปหมดทุกสาขาวิชาไม่แยกเป็นวิชาแบบที่ เราเรียนผสมกลมกลืนเชื่อมโยงกันหมดประเวศวสี 2534 75 พิทยาสายหุ 2534 109 ให้ความหมายของคำว่าภูมิปัญญาไว้ว่าคือความรู้ความคิดที่ได้ สั่งสมไว้ชาวบ้านคือคนธรรมดาหรือสามัญชนหากรวมความหมายก็อาจ นิยามไว้ว่าภูมิปัญญาชาวบ้านความรู้ความคิดของคนธรรมดาหรือสามัญชน
๕๕ลักษณะารอดสนกล่าวว่าภูมิปัญญาชาวบ้านหมายถึงความรู้และ ประสบการณ์ของชาวบ้านที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษเพื่อใช้ในการ ดำเนินชีวิตให้เป็นสุขในแต่ละสภาพแวดล้อมโดยการประสมประสานความรู้ ความคิดเข้าด้วยกันในการใช้แก้ปัญหาต่างๆซึ่งล้วนแล้วเป็นสิ่งที่มีความค่า โดยผ่านกระบวนการพัฒนาให้สอดคล้องกับกาลสมัย๗๕คมพลสุวรรณภู ได้ให้ความหมายไว้ว่าภูมิปัญญาชาวบ้านหมายถึงความรู้ความสามารถใน การดำรงชีวิตอยู่ได้ในพื้นที่นั้นๆโดยใช้สติปัญญาและ	ให้สอดคล้องกับยุคสมัยซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของยุพาทรัพย์อุไร รัตน์ 2537 24 ที่กล่าวว่าภูมิปัญญาพื้นบ้านหมายถึงความรู้และ ประสบการณ์ของประชาชนในท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายทอดกันมาจาก บรรพบุรุษหรือได้รับโดยการศึกษาอบรมจากสถาบันในชุมชนได้ก่อเกิดและ ครอบคลุมนทั้งความรู้และประสบ 11 การถองของคนในท้องถิ่นที่ได้ จากการประสมประสมการณในการทำงานการประกอบอาชีพและการเรียนรู้ จากธรรมชาติแวดล้อมซึ่งอาจเป็นทั้งแนวคิดกิจกรรมและบุคคลที่ได้รับการ ยกย่องให้เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านสำหรับยิ่งยงเทาประเสริฐ 2537 20 ได้ให้ ความหมายของภูมิปัญญาพื้นบ้านว่าเป็นองค์ความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ที่สั่งสมและสืบทอดกันมาอันเป็นความสามารถและศักยภาพ ในเชิงแก้ปัญหาการปรับตัวเรียนรู้และสืบทอดไปสู่คนรุ่นใหม่เพื่อการดำรง อยู่รอดของเผ่าพันธุ์จึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติเผ่าพันธุ์หรือวิถีชาว บ้านนอกจากนี้กิตติพรศิริสุด 2538 40 ภูมิปัญญาพื้นบ้านหมายถึงมवल ประสบการณ์และมवलความรู้ของชาวบ้านที่ใช้ในการดำรงชีวิตให้เป็นสุข โดยการประสมประสานความรู้ความคิดเข้าด้วยกันในการใช้แก้ไขปัญหา ต่างๆและได้รับการถ่ายทอดสั่งสมกันมาผ่านกระบวนการพัฒนาให้ สอดคล้องกับกาลสมัยเช่นเดียวกับลักษณะารอดสน 2540 27 ที่กล่าวว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านหมายถึงความรู้ประสบการณ์ของชาวบ้านที่ได้รับการ ถ่ายทอดกันมาจากบรรพบุรุษเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตให้เป็นสุขในแต่ละ สภาพแวดล้อมโดยการประสมประสานความรู้ความคิดเข้าด้วยกันในการใช้ แก้ปัญหาต่างๆล้วนเป็นสิ่งที่มีความค่าโดยผ่านกระบวนการพัฒนาให้ สอดคล้องกับกาลสมัยสำหรับประเวศวสีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ 2541 82

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
การสั่งสมความรู้ของดอนอย่างหลากหลายผสมผสานความกลมกลืนระหว่างศาสนาสภาพภูมิอากาศสภาวะแวดล้อมการประกอบอาชีพและกระบวนการทางสังคมเพื่อให้ชีวิตอยู่ได้ในสภาพที่เหมาะสมกับธรรมชาติและมีการถ่ายทอดกระบวนการเหล่านี้มาจนชั่วลูกชั่วหลาน๗๙๙๖ปีณโณทกกล่าวว่ภูมิปัญญาชาวบ้านนั้นก็คือความรู้ของชาวบ้านที่เรียนรู้และมีประสบการณ์สืบต่อกันมาทั้งทางตรงและทางอ้อมทางตรงคือประสบการณ์ด้วยตนเองส่วนทางอ้อมเป็นการเรียนรู้จากผู้ใหญ่หรือความรู้	สติปัญญาสั่งสมความรู้ของดอนอย่างหลากหลายผสมผสานความมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี 10 กลมกลืนระหว่างศาสนาสภาพภูมิอากาศสภาพแวดล้อมการประกอบอาชีพและกระบวนการทางสังคมเพื่อให้ชีวิตอยู่ได้ในสภาพที่เหมาะสมกับธรรมชาติและการถ่ายทอดกระบวนการเหล่านี้มาจนหลายชั่วคนจากการศึกษาความหมายและแนวความคิดของภูมิปัญญาชาวบ้านที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพอจะสรุปได้ดังนี้ภูมิปัญญาชาวบ้านหมายถึงความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของชาวบ้านที่มีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาและเกิดจากประสบการณ์ด้วยตนเองประสานกับความรู้ใหม่ผสมผสานความกลมกลืนระหว่างศาสนาสภาพภูมิอากาศสภาพแวดล้อมการประกอบอาชีพและกระบวนการทางสังคมเพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์และสามารถนำมาแก้ปัญหาในการดำรงชีวิต 2 การเกิดภูมิปัญญาชาวบ้านประเวศลี 2530 75 ได้กล่าวถึงความเป็นมาของภูมิปัญญาว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่กับสังคมมนุษย์มาช้านานเป็นการดำรงอยู่ในชีวิตที่เกี่ยวพันกับธรรมชาติของแต่ละท้องถิ่นโดยมีการปรับสภาพการดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติตามกาลเวลาเนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์โลกที่พิเศษกว่าสัตว์อื่นๆกล่าวคือมีมันสมองที่มีความสามารถในการคิดค้นเรียนรู้แก้ปัญหาและมีการสืบทอดแบบแผนความรู้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาแม้ว่าภูมิปัญญาเป็นสิ่งที่ถูกสั่งสมและถ่ายทอดเป็นมรดกมาช้านานแต่มีลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งคือเป็นองค์ความรู้ที่มีการเชื่อมโยงกันไปหมดไม่ว่าจะเป็นเรื่องของอาชีพเศรษฐกิจความเป็นอยู่การใช้จ่ายการศึกษาวัฒนธรรมยิ่งยงเทพประเสริฐ 2542 16 กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการของภูมิปัญญาไทย 5 ประการคือ 1 ความรู้เดิมในเรื่องนั้นๆ
หมายถึงกระบวนการทัศน์ของบุคคลที่มีต่อตนเองต่อโลกและสิ่งแวดล้อมซึ่งกระบวนการทัศน์ดังกล่าวจะมีรากฐานจากคำสอนทางศาสนาคติจารีตประเพณีที่ได้รับการถ่ายทอดสั่งสอนและปฏิบัติเนื่องกันมาปรับปรุงเข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงในแต่ละสมัยทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสงบสุขของในส่วนที่เป็นชุมชนและปัจเจกบุคคลซึ่งกระบวนการทัศน์ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นจำแนกออกได้๓ลักษณะได้แก่๗๘ลักษณะการอดสนการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้านเรื่องเรือ	ปรับตัวเรียนรู้และมีการสืบทอดไปสู่คนรุ่นใหม่หรือคือแก่นของชุมชนที่จรรโลงชุมชนให้อยู่รอดจนถึงปัจจุบันหรืออีกนัยหนึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่น(Local wisdom)หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน(Popular wisdom)คือความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษาสังเกตคิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลายๆเรื่องความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่างๆอาจกล่าวได้ว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคมชุมชนและในตัวของผู้นั้นเองหากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษาและนำมาใช้ก็จะเป็นที่รู้จักกันเกิดการยอมรับถ่ายทอดและพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ตามยุคตามสมัยได้รัตนะบัวสนธ(2535)ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าหมายถึงกระบวนการทัศน์ของบุคคลที่มีต่อตนเองต่อโลกและสิ่งแวดล้อมซึ่งกระบวนการทัศน์ดังกล่าวจะมีรากฐานจากคำสอนทางศาสนาคติจารีตประเพณีที่ได้รับการถ่ายทอดสั่งสอนและปฏิบัติสืบเนื่องกันมาปรับปรุงเข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงแต่ละสมัยทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสงบสุขของในส่วนที่เป็นชุมชนและปัจเจกบุคคลซึ่งกระบวนการทัศน์ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นจำแนกออกได้เป็น 3 ลักษณะคือสยามวิชาการปีที่ 15 เล่มที่ 1 ฉบับที่ 24 กรกฎาคม 2557 --ตุลาคม 2557 Siam Academic Review Vol .15, No .1, Issue 24 , July 2014 -- October 2014 - 63 -ลักษณะที่ 1 ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติแวดล้อมลักษณะที่ 2 ภูมิปัญญาเกี่ยวกับระบบสังคมหรือการจัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ลักษณะที่ 3 ภูมิปัญญาเกี่ยวกับระบบการผลิตหรือการประกอบอาชีพ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ผู้ใหญ่หรือความรู้ที่สะสมสืบต่อกันมาหรือกล่าวอีกนัยได้ว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองแล้วนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาเป็นสติปัญญาเป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้านที่ชาวบ้านสามารถคิดเองทำเองโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่มาแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องบริบทหรือกล่าวได้ว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นมีค่าอื่นที่เกี่ยวข้องอีกหลายค่าซึ่งมีความหมายที่ใกล้เคียงกันและใช้ในบริบท	จากรากเหง้าจากภูมิปัญญาของคนในถิ่นนั้นๆดังที่เสรีพงศ์พิศ (2536 : 146)กล่าวถึงว่าภูมิปัญญา(Wisdom)หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน(Popular Wisdom)หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น(Local Wisdom)หมายถึงพื้นฐานของความรู้ของชาวบ้านหรือความรู้ของชาวบ้านที่เรียนรู้และมีประสบการณ์สืบทอดกันมาทั้งทางตรงคือประสบการณ์ด้วยตนเองหรือทางอ้อมซึ่งเรียนรู้จากผู้ใหญ่หรือความรู้ที่ได้สั่งสมสืบต่อกันมาอีกนัยหนึ่งได้ว่าภูมิปัญญาชาวบ้านหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาเป็นสติปัญญาเป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้านทั้งกว้างทั้งลึกที่ชาวบ้านสามารถคิดเองทำเองโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินวิถีชีวิตได้ในท้องถิ่นอย่างร่วมสมัยภูมิปัญญาท้องถิ่น(Local Wisdom)หรือภูมิปัญญาชาวบ้านหมายถึงพื้นฐานของความรู้ชาวบ้านความเหมือนกันของภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นคือเป็นองค์ความรู้และเทคนิคที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจซึ่งได้รับการถ่ายทอดและเชื่อมโยงมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันความต่างกันของภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นคือภูมิปัญญาไทยเป็นองค์ความรู้และความสามารถโดยส่วนรวมเป็นที่ยอมรับในระดับชาติส่วนภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้และความสามารถระดับท้องถิ่นซึ่งมีขอบเขตจำกัดในแต่ละท้องถิ่นอย่างไรก็ตามตามภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นย่อมมีความสัมพันธ์กันเพราะภูมิปัญญาท้องถิ่นปีที่ 7 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม- ธันวาคม 2564 วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์ 186 นั้นถือว่าเป็นรากฐานหลักแห่งภูมิปัญญาไทยโดยเกิด
ที่คล้ายกันได้แก่ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาชาวบ้านแต่คำที่ความคล้ายกันมากจนนักวิชาการหลายคนมีความเห็นว่าเป็นสิ่งเดียวกันคือภูมิปัญญาท้องถิ่นกับภูมิปัญญาชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงพื้นฐานความรู้ความสามารถของท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งซึ่ง office of the Natin Commission อธิบายความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าหมายถึงความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคมชุมชนและในตัวผู้รู้เองเป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนๆนั้นสิ่งที่เรียนรู้ผ่านกระบวนการการศึกษาสังเกตคิดวิเคราะห์	ต่างๆดังนี้ 1 ภูมิปัญญาท้องถิ่น Local Wisdom Royal Institute 2003 ได้ให้ความหมายของคำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้แต่แยกให้ความหมายของคำว่าภูมิปัญญาว่าหมายถึงพื้นฐานความรู้ความสามารถและคำว่าท้องถิ่นว่าหมายถึงท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งโดยเฉพาะดังนั้นคำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงหมายถึงพื้นฐานความรู้ความสามารถของท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งซึ่ง Office of the National Education Commission 2010 p26 อธิบายความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าหมายถึงความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคมชุมชนและในตัวผู้รู้เองเป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนๆนั้นสิ่งที่เรียนรู้ผ่านกระบวนการการศึกษาสังเกตคิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติจนเกิดปัญญาในแต่ละท้องถิ่นนั้นๆจนกระทั่งสิ่งที่เรียนรู้มาจากหลายๆเรื่องได้ถูกประกอบกันขึ้นแล้วตกผลึกเป็นองค์ความรู้ นอกจากนี้ Nilmoj W 2005 pp95 ได้สังเคราะห์ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้สอดคล้องกับที่ Sirasoonthorn P 2009 p6 ได้ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ว่าเป็นองค์ความรู้อันลุ่มลึกหรือการหยั่งรู้ที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์การเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการใช้ทักษะความชำนาญในการทำกิจกรรมการดำเนินชีวิตของคนในแต่ละท้องถิ่นที่มีสัมพันธ์ภาพอันแนบแน่นระหว่างมนุษย์กับมนุษย์มนุษย์กับธรรมชาติและมนุษย์กับอำนาจเหนือธรรมชาติโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งจนเป็นวิถีชีวิตและมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและมีความหมายที่เป็นอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นภูมิปัญญาจึงไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นมาลอยๆแต่เป็นผลของกระบวนการที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสรรพสิ่งรอบๆตัวภายในระบบนิเวศท้องถิ่นทั้งระบบนิเวศธรรมชาติและระบบนิเวศวิทยาวัฒนธรรม

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
มากขึ้นทำให้เกิดความเชื่อความคิดค่านิยมและความสัมพันธ์กับคนระบบนิเวศธรรมชาติสิ่งแวดล้อมร่วมกันมีการเรียนรู้และสร้างสรรค์สิ่งต่างๆขึ้นจากประสบการณ์จนเกิดเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตขึ้น๒๓๔ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นจากอดีตถึงปัจจุบันชาวชนบทได้ใช้สติปัญญาของตนสั่งสมความรู้เพื่อการดำรงชีวิตมาตลอดและมักถ่ายทอดสติปัญญาเหล่านั้นจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนกลายเป็นพื้นเพรากฐานของความรู้ของชาวบ้านที่เรียกกันกว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นสุวินัย	to conserve the cultural arts of Ban Punna s natural dye fabric for the sustainable Sawangdaendin District Sakon Nakhon Province should emphasis on the activities that can publish of Ban Punna s naturaldye fabric stimulus in providing naturaldye fabric contest or exhibition by supporting from government sector in budgeting and marketing for support the people foresee the important of wearing naturaldye fabric For youth they should establish to realize to participate in conserve the cultural arts of naturaldye fabric and proud in locality themselves Keywords Local wisdom management How to conserve the naturaldye fabric Naturaldye fabric 130 บทนำจากอดีตถึงปัจจุบันชาวชนบทได้ใช้สติปัญญาของตนสั่งสมความรู้เพื่อการดำรงชีวิตมาตลอดและมักถ่ายทอดสติปัญญาเหล่านั้นจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนกลายเป็นพื้นเพรากฐานของความรู้ของชาวบ้านที่เรียกกันกว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถ 2536 ดังนั้นภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงถือเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาชีวิตและความอยู่รอดของบุคคลทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมเนื่องจากภูมิปัญญาชาวบ้านเกิดขึ้นจากความรู้ประสบการณ์และแนวคิดที่ชุมชนได้มีการถ่ายทอดสืบสานต่อกันมาด้วยคนไทยแต่โบราณมีภูมิปัญญาที่ฉลาดล้ำลึกในการประดิษฐ์คิดค้นและสร้างสรรค์ภูมิปัญญาเพื่อใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นโดยเฉพาะภูมิปัญญาด้านปัจจัยพื้นฐานแห่งการดำรงชีพที่ประกอบไปด้วยความสามารถในการแสวงหาอาหารการปลูกสร้างบ้านเรือนการคิดค้นประดิษฐ์สิ่งทอเพื่อการนุ่งห่มและความรู้ในการบำบัด
เกิดหันที่มกล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยได้นำพืชพรรณจากการเกษตรมาประกอบอาหารหลากหลายรูปแบบทั้งอาหารคาวและอาหารหวานมีการคิดค้นสูตรอาหารที่บำรุงสุขภาพร่างกายมาตั้งแต่อดีตโดยการนำพืชหลายชนิดที่มีประโยชน์มาผสมผสานกันเกิดเป็นอาหารที่มีรสชาติดีเป็นที่ยอมรับและมีการถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้มาให้ลูกหลานได้ทำต่อเนื่องกันมามีอาหารไทยหลายชนิดที่เกิดจากการหมักดองพืชผักผลไม้ทางการเกษตรเพื่อให้สามารถเก็บไว้ได้	นำภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยได้นำพืชพรรณจากการเกษตรมาประกอบอาหารหลากหลายรูปแบบทั้งอาหารคาวและอาหารหวานมีการคิดค้นสูตรอาหารที่บำรุงสุขภาพร่างกายมาตั้งแต่อดีตโดยการนำพืชหลายชนิดที่มีประโยชน์มาผสมผสานกันเกิดเป็นอาหารที่มีรสชาติดีเป็นที่ยอมรับและมีการถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้มาให้ลูกหลานได้ทำต่อเนื่องกันมามีอาหารไทยหลายชนิดที่เกิดจากการหมักดองพืชผักผลไม้ทางการเกษตรเพื่อให้สามารถเก็บไว้ได้เป็นเวลานานมีประโยชน์ต่อร่างกายและมีรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นมีการถ่ายทอดวิธีการจากบรรพบุรุษไปพร้อมกับวัฒนธรรมการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นรวมทั้งอาจมีการแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร 59 ไปในที่ต่างๆจากการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าทำให้เกิดพัฒนาการของความรู้ที่มีหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้นแต่หากความรู้เหล่านี้ถูกเก็บไว้ในตัวบุคคล tacit knowledge เป็นส่วนใหญ่ขาดการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพจนกระทั่งปัจจุบันกระแสของเศรษฐกิจพึ่งตนเองทำให้หลายฝ่ายหันมาให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าที่อยู่บนฐานความสามารถของแต่ละชุมชนและสภาพทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่โดยเฉพาะการผลิตอาหารเสริมสุขภาพจากความรู้ด้านการแพทย์พื้นบ้านและการนำพืชสมุนไพรมาใช้ประโยชน์เป็นแนวทางหนึ่งที่จะนารายได้เข้าสู่คนในท้องถิ่นซึ่งมีภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านนี้สั่งสมมานับร้อยปีและพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนได้อย่างยั่งยืนองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของบรรพบุรุษไทยทางด้านอาหารและการแพทย์จึงเป็นสิ่งที่มีความค่าควร

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
เป็นเวลานานมีประโยชน์ต่อร่างกายและมีรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นมีการถ่ายทอดวิธีการจากบรรพบุรุษไปพร้อมกับวัฒนธรรมการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นรวมทั้งอาจมีการแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารไปในที่ต่างๆจากการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าทำให้เกิดพัฒนาการของความรู้ที่มีหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้นแต่หากความรู้เหล่านี้ถูกเก็บไว้ในตัวบุคคล tacit knowledge เป็นส่วนใหญ่ขาดการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพจนกระทั่งปัจจุบันกระแสของเศรษฐกิจพึ่งตน	ร่างกายมาตั้งแต่อดีตโดยการนำพืชหลายชนิดที่มีประโยชน์มาผสมผสานกันเกิดเป็นอาหารที่มีรสชาติดีเป็นที่ยอมรับและมีการถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้มาให้ลูกหลานได้ทำต่อเนื่องกันมา มีอาหารไทยหลายชนิดที่เกิดจากการหมักดองพืชผักผลไม้ทางการเกษตรเพื่อให้สามารถเก็บไว้ได้เป็นเวลานานมีประโยชน์ต่อร่างกายและมีรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นมีการถ่ายทอดวิธีการจากบรรพบุรุษไปพร้อมกับวัฒนธรรมการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นรวมทั้งอาจมีการแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร 59 ไปในที่ต่างๆจากการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าทำให้เกิดพัฒนาการของความรู้ที่มีหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้นแต่หากความรู้เหล่านี้ถูกเก็บไว้ในตัวบุคคล tacit knowledge เป็นส่วนใหญ่ขาดการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพจนกระทั่งปัจจุบันกระแสของเศรษฐกิจพึ่งตนเองทำให้หลายฝ่ายหันมาให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าที่อยู่บนฐานความสามารถของแต่ละชุมชนและสภาพทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่โดยเฉพาะการผลิตอาหารเสริมสุขภาพจากความรู้ด้านการแพทย์พื้นบ้านและการนำพืชสมุนไพรมาใช้ประโยชน์เป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำรายได้เข้าสู่คนในท้องถิ่นซึ่งมีภูมิปัญญาท้องถิ่นใน ๘๔ กลุ่มผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสารานุกรมศึกษาศาสตร์เล่มที่ ๓๑๒๕๔๗๔๘๖๒
เองทำให้หลายฝ่ายหันมาให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าที่อยู่บนฐานความสามารถของแต่ละชุมชนและสภาพทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่โดยเฉพาะการผลิตอาหารเสริมสุขภาพจากความรู้ด้านการแพทย์พื้นบ้านและการนำพืชสมุนไพรมาใช้ประโยชน์เป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำรายได้เข้าสู่คนในท้องถิ่นซึ่งมีภูมิปัญญาท้องถิ่นใน ๘๔ กลุ่มผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสารานุกรมศึกษาศาสตร์เล่มที่ ๓๑๒๕๔๗๔๘๖๒	มาตั้งแต่อดีตโดยการนำพืชหลายชนิดที่มีประโยชน์มาผสมผสานกันเกิดเป็นอาหารที่มีรสชาติดีเป็นที่ยอมรับและมีการถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้มาให้ลูกหลานได้ทำต่อเนื่องกันมา มีอาหารไทยหลายชนิดที่เกิดจากการหมักดองพืชผักผลไม้ทางการเกษตรเพื่อให้สามารถเก็บไว้ได้เป็นเวลานานมีประโยชน์ต่อร่างกายและมีรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นมีการถ่ายทอดวิธีการจากบรรพบุรุษไปพร้อมกับวัฒนธรรมการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นรวมทั้งอาจมีการแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร 59 ไปในที่ต่างๆจากการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าทำให้เกิดพัฒนาการของความรู้ที่มีหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้นแต่หากความรู้เหล่านี้ถูกเก็บไว้ในตัวบุคคล tacit knowledge เป็นส่วนใหญ่ขาดการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพจนกระทั่งปัจจุบันกระแสของเศรษฐกิจพึ่งตนเองทำให้หลายฝ่ายหันมาให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าที่อยู่บนฐานความสามารถของแต่ละชุมชนและสภาพทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่โดยเฉพาะการผลิตอาหารเสริมสุขภาพจากความรู้ด้านการแพทย์พื้นบ้านและการนำพืชสมุนไพรมาใช้ประโยชน์เป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำรายได้เข้าสู่คนในท้องถิ่นซึ่งมีภูมิปัญญาท้องถิ่นใน ๘๔ กลุ่มผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสารานุกรมศึกษาศาสตร์เล่มที่ ๓๑๒๕๔๗๔๘๖๒

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ศักยภาพในการพัฒนาชุมชนอีกด้วย๒๓๕ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาท้องถิ่นมีมากมายหลายแขนงแต่มีจะถูกมองว่าล้าหลังคนบางกลุ่มจึงไม่ค่อยให้ความนิยมและสืบสานกันมากนักส่วนใหญ่แล้วภูมิปัญญาท้องถิ่นมักสืบทอดบอกกล่าวกันเป็นการภายในเช่นสูตรทำอาหารหรือตำรับตำราต่างๆทำให้ไม่เป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปซึ่งได้มีผู้จำแนกประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ดังต่อไปนี้ประเภทแรกวรรณ๘๘และได้สังเคราะห์ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นจากการศึกษาวิจัยออกเป็น๒	ตลอดจนกระบวนการถ่ายทอดความรู้ในการทำตะเกียงน้ำมันพืชแบบโบราณกรอบความคิดการวิจัยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญามีท่ากระบวนการประกอบด้วยการเลือกสรรวัตถุดิบวิธีการผลิตและเทคโนโลยีเพื่อหาสื่อที่ใช้และเป้าหมายผ่านกระบวนการรวบรวมองค์ความรู้อย่างเป็นระบบจากผู้ถ่ายทอดและรับการถ่ายทอดจากวัตถุประสงค์ข้างต้นสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง LAMPANG RAJABHAT UNIVERSITY JOURNAL ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เมษายนกันยายน 2555 70 วิธีดำเนินการการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีดำเนินการหลายวิธีผสมผสานกันเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยกำหนดวิธีดำเนินการศึกษาดังนี้ 1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิเป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการตำราสิ่งพิมพ์ข้อมูลพื้นฐานชุมชนปงยางคกแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยทำการศึกษาตามแนวคิดดังต่อไปนี้ 1 แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นความหมายของภูมิปัญญาสรุปได้ว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงองค์ความรู้ประสบการณ์และความสามารถของชาวบ้านที่สั่งสมสืบทอดต่อกันมาทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมของชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์และปรับตัวในการดำรงชีวิตประจำวันได้ประเภทและลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่นมีผู้กล่าวไว้แตกต่างกันไปโดยพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานอธิบายไว้ว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นมีมากมายหลายแขนงแต่จะถูกมองว่าล้าหลังคนบางกลุ่มจึงไม่ค่อยให้ความนิยมและสืบสานกันมากนักส่วนใหญ่แล้วภูมิปัญญาท้องถิ่นมักสืบทอดบอกกล่าวกันเป็นการภายในเช่นสูตรทำอาหารหรือตำรับตำราต่างๆทำให้ไม่เป็นที่รับรู้
๖๓๕สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งการอนุรักษ์การพัฒนาการใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน๕สาขากองทุนและธุรกิจชุมชนหมายถึงการจัดการด้านสมทบและบริการกองทุนในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม๖สาขาศิลปกรรมหมายถึงความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆเช่นจิตรกรรมประติมากรรมวรรณกรรมทัศนศิลป์เป็นต้น๗สาขาการจัดการองค์กรหมายถึงความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินงานขององค์กรชุมชน	ถึงความสามารถในการจัดการป้องกันและ\ รักษาสุขภาพของคนในชุมชนโดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเอง\ ก ทางด้านสุขภาพและอนามัยได้ 4 .สาขาการ\ ก จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมายถึงความสามารถ\ ก เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งการอนุรักษ์\ ก การพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและ\ ก และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน\ n5 .สาขากองทุนและธุรกิจชุมชนหมายถึงความสามารถในการ\ ก บริหารจัดการด้านการสะสมและบริการกองทุนและธุรกิจชุมชนทั้ง\ ก ที่เป็นเงินตราและโคตรทรัพย์เพื่อส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิก\ ก ในชุม\ n6 .สาขาสวัสดิการหมายถึงความสามารถในการจัด\ ก สวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทาง\ ก เศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม\ n7 .สาขาศิลปกรรมหมายถึงความสามารถในการผลิตผลงาน\ ก ทางด้านศิลปะสาขาต่างๆเช่นจิตรกรรมประติมากรรมวรรณกรรม\ ก ทัศนศิลป์ศิลปะศิลปปะมวยไทยเป็นต้น 8 .\ n สาขาการจัดการองค์กรหมายถึงความสามารถในการบริหารจัดการ\ ก ดาเนินงานขององค์กรชุมชนต่างๆให้สามารถพัฒนาและบริหาร\ ก องค์กรของตนเองได้ตามบทบาทและหน้าที่ขององค์กรเช่นการ\ ก จัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านกลุ่มออมทรัพย์กลุ่มประมงพื้นบ้าน\ ก เป็นต้น 9 .สาขาภาษาและวรรณกรรมหมายถึง\ ก ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษาทั้งภาษาถิ่นภาษาโบราณ\ ก ภาษาไทยและการใช้ภาษาตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภทเช่น\ ก การจัดทาสารานุกรมภาษาถิ่นหนังสือโบราณการฟื้นฟูการเรียนรู้การ\ ก สอนภาษาถิ่นของท้องถิ่นต่างๆเป็นต้น 10 .สาขาศาสนา\ ก และประเพณีหมายถึงความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำ\ ก สอนทางศาสนาความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสม\ ก ต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคล

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ต่างๆให้สามารถพัฒนาและบริหารองค์กรของตนเองได้ตามบทบาทหน้าที่ขององค์กรเช่นการจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านเป็นต้น๘สาขาภาษาและวรรณกรรมหมายถึงความสามารถในการผลิตผลงานเกี่ยวกับภาษาทั้งภาษาถิ่นภาษาโบราณภาษาไทยและการใช้ภาษาตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท๙สาขาศาสนาและประเพณีหมายถึงความสามารถในการประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคล	ในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม 7 สาขาศิลปกรรมหมายถึงความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆเช่นจิตรกรรมประติมากรรมวรรณกรรมทัศนศิลป์คีตศิลป์เป็นต้น 8 สาขาการจัดการหมายถึงความสามารถในการจัดการดำเนินงานด้านต่างๆทั้งขององค์กรชุมชนองค์กรทางศาสนาองค์กรทางการศึกษาตลอดทั้งองค์กรทางสังคมอื่นในสังคมไทยเช่นการจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชนการจัดการศาสนสถานการจัดการศึกษาตลอดทั้งการจัดการเรียนการสอนเป็นต้นกรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้นับได้มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์ 12 ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญเพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ที่ดีหมายถึงกระบวนการเรียนรู้พัฒนาและถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาที่มีประสิทธิภาพ 9 สาขาภาษาและวรรณกรรมหมายถึงความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษาทั้งภาษาถิ่นภาษาโบราณภาษาไทยและการใช้ภาษาตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท 10 สาขาศาสนาและประเพณีหมายถึงความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อมเช่นการถ่ายทอดหลักธรรมทางศาสนาการบวชป่าการประยุกต์ประเพณีบุญประเพณีชาเป็นต้น 4 ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทราจากการรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดฉะเชิงเทราโดยคณะครูและศึกษานิเทศก์จากทุกอำเภอของจังหวัดฉะเชิงเทราจำนวน 45 คนสามารถแบ่งประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดฉะเชิงเทราได้ดังนี้ครุรักษ์ภิรมย์รักษ์ 2538 1821 ภูมิปัญญาเกี่ยวกับคตินิยม
นับเป็นความคิดทางสังคม Social Thought ที่สำคัญอย่างหนึ่งทั้งในลักษณะที่เป็นนามธรรมคือปรัชญาแนวทางในการดำเนินชีวิตและในลักษณะที่เป็นรูปธรรมซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะด้านเช่นการทำมาหากินศิลปะดนตรีหัตถกรรมและสิ่งอื่นๆซึ่งในสังคมใดที่มีการดำรงอยู่มายาวนานย่อมจะต้องมีภูมิปัญญาด้วยกันทุกสังคมระบบดังกล่าวจะประกอบด้วยลักษณะสำคัญ๔ประการคือความรู้และระบบความรู้การสั่งสมและการเข้าถึงความรู้การถ่ายทอดความรู้และระบบความรู้รวมทั้ง	ได้แก่กลุ่มผู้ผลิตโคมนบ้านหนองโคงและกลุ่มกระดาศาบ้านต้นเปากลุ่มหอผ่านบ้านบ้านสันป่าคำและกลุ่ม 17 ผู้ผลิตและจำหน่ายของที่ระลึกบ้านปอสร้างทั้งนี้การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะศึกษาแนวทางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมระหว่างกลุ่มดั้งเดิมกับกลุ่มใหม่ซึ่งการศึกษาจะมีความน่าสนใจในหลากหลายประเด็นดังที่ได้กล่าวไว้ในคำถามการวิจัย2.1.4การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาเป็นเรื่องของการสืบทอดประสบการณ์จากอดีตถึงปัจจุบันที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องและไม่ขาดสายเป็นธรรมชาติของชาวบ้านที่เชื่อมโยงประวัติศาสตร์สืบทอดกันมามิได้ขาดเป็นลักษณะของความสัมพันธ์ภายในโดยชาวบ้านเองภูมิปัญญาจึงนับเป็นความคิดทางสังคมที่สำคัญอย่างหนึ่งทั้งในลักษณะที่เป็นนามธรรมคือปรัชญาแนวทางในการดำเนินชีวิตและในลักษณะที่เป็นรูปธรรมซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะด้านเช่นการทำมาหากินศิลปะดนตรีหัตถกรรมและสิ่งอื่นๆซึ่งในสังคมใดที่มีการดำรงอยู่มายาวนานย่อมจะต้องมีภูมิปัญญาด้วยกันทุกสังคมระบบดังกล่าวจะประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 4 ประการคือความรู้และระบบความรู้การสั่งสมและการเข้าถึงความรู้การถ่ายทอดความรู้และระบบความรู้รวมทั้งการสร้างสรรคและปรับปรุงภูมิปัญญาความรู้ นอกจากนี้ชาวบ้านทุกหมู่เหล่าได้ใช้สติปัญญาของตนสั่งสมความรู้และประสบการณ์เพื่อดำรงชีพมาโดยตลอดและย่อมถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการต่างๆที่แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยอาศัยศรัทธาทางศาสนาความเชื่อถือผิวงต่างๆรวมทั้งความเชื่อบรรพบุรุษเป็นพื้นฐาน

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
การสร้างสรรคและปรับปรุงภูมิปัญญาความรู้นอกจากนี้ชาวบ้านทุกหมู่เหลาได้ใช้สติปัญญาของตนสั่งสมความรู้และประสบการณ์เพื่อการดำรงชีพมาโดยตลอดและยอมถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการต่างๆที่แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยอาศัยศรัทธาทางศาสนาความเชื่อถือผีสิ่งต่างๆความทั้งความเชื่อบรรพบุรุษเป็นพื้นฐานในการถ่ายทอดเรียนรู้สืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษในอดีตถึงลูกหลานใน	2008 การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเรื่องของการสืบทอดประสบการณ์จากอดีตถึงปัจจุบันที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องและไม่ขาดสายเป็นธรรมชาติของชาวบ้านที่เชื่อมโยงประวัติศาสตร์สืบทอดกันมาได้ขาดเป็นลักษณะของความสัมพันธ์ภายในโดยชาวบ้านเองภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงนับเป็นความคิดทางสังคมที่สำคัญอย่างหนึ่งทั้งในลักษณะที่เป็นนามธรรมคือปรัชญาแนวทางในการดำเนินชีวิตและในลักษณะที่เป็นรูปธรรมซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะด้านเช่นการทอผ้าทอเครื่องใช้และเครื่องใช้สิ่งอื่นๆเป็นต้นซึ่งในสังคมใดที่มีการดำรงอยู่มาช้านานย่อมจะต้องมีภูมิปัญญาด้วยกันทุกสังคมระบบดังกล่าวจะประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 4 ประการคือ 1 ความรู้และระบบความรู้ 2 การสั่งสมและการเข้าถึงความรู้ 3 การถ่ายทอดความรู้และระบบความรู้และ 4 การสร้างสรรคและปรับปรุงภูมิปัญญาความรู้นอกจากนี้ชาวบ้านทุกหมู่เหลานั้นได้ใช้สติปัญญาของตนสั่งสมความรู้และประสบการณ์เพื่อการดำรงชีพมาโดยตลอดและยอมถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการต่างๆที่แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยอาศัยศรัทธาทางศาสนาความเชื่อถือผีสิ่งต่างๆความเชื่อ A Model of Knowledge Management of Local Wisdom for Wicker Craftsmanship A Case Study of Songkhla Community Enterprise Jantima Janead 148 วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ปีที่ 38 ฉบับที่ 2 กรกฎาคมธันวาคม 2564 บรรพบุรุษเป็นพื้นฐานในการถ่ายทอดความรู้สืบต่อกันมาจนถึงลูกหลานในปัจจุบัน Office of the National Culture Commission 1990 รูปแบบการจัดการความรู้การศึกษา
๖๕จาวรรณธรรมวัตร๙๓ได้แบ่งวิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นตามช่วงวัยออกเป็น๒วิธีคือ๑วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่เด็กโดยใช้กิจกรรมการถ่ายทอดแบบง่ายๆไม่ซับซ้อนและดึงดูดใจเช่นการเล่นการละเล่นการทายปริศนาเป็นต้นซึ่งเป็นวิธีการสร้างเสริมนิสัยและบุคลิกภาพที่สังคมปรารถนาและมุ่งเน้นด้านจริยธรรมเป็นสำคัญและ๒วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่ผู้ใหญ่ซึ่งมีวิธีการถ่ายทอดหลายรูปแบบเช่นวิธีการบอกเล่า การสังเกตด้วยตนเองผ่านพิธีกรรมต่างๆเป็นต้นแนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาในงาน	วิธีการถ่ายทอดไว้ดังนี้ 1 .วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่เด็กเด็กโดยทั่วไปมีความสนใจในช่วงเวลาสั้นในสิ่งที่ใกล้เคียงตัวซึ่งแตกต่างจากผู้ใหญ่กิจกรรมการถ่ายทอดต้องง่ายไม่ซับซ้อนสนุกสนานและดึงดูดใจเช่นการเล่นการละเล่นการทายปริศนา(ตามตัวอย่าง)การเล่นปริศนาคาถาเป็นต้นวิธีการเหล่านี้เป็นการสร้างเสริมนิสัยและบุคลิกภาพที่สังคมปรารถนาซึ่งส่วนใหญ่มุ่งเน้นจริยธรรมที่เป็นสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ 2 .วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่ผู้ใหญ่ผู้ใหญ่ถือเป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์ต่างมาพอสมควรแล้วและเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดหาได้หลายรูปแบบเช่นวิธีบอกเล่าโดยตรงหรือโดยผ่านพิธีสู่ขวัญพิธีกรรมทางศาสนาพิธีกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นต่างๆดังจะเห็นได้โดยทั่วไปในพิธีการแต่งงานของท้องถิ่นจะมีขั้นตอนการสอนที่ผู้ใหญ่สอนคู่บ่าวสาวอยู่ทุกครั้งรวมทั้งการลงมือประกอบอาชีพตามอย่างบรรพบุรุษก็มีการถ่ายทอดเชื่อมโยงประสบการณ์มาโดยตลอดภูมิปัญญาด้านต่างๆบรรพบุรุษได้ลงมือทดลองถูกปรับเปลี่ยนแก้ไขและเก็บสั่งสมประสบการณ์ความรู้การดำรงอยู่กับธรรมชาติโดยการเข้าถึงคุณ
๖๖๒๔แนวคิดอัตลักษณ์๒๔๔ความหมายอัตลักษณ์อัตลักษณ์คือจิตสำนึกส่วนตัวและจิตสำนึกร่วมในสังคมที่เกิดจากการนิยามตัวเองว่าตัวเองคือใครมีความเป็นมาอย่างไรแตกต่างจากคนอื่นอย่างไรและจะใช้อะไรเป็นเครื่องหมายของการแสดงออกคำว่าอัตลักษณ์นั้นหมายถึงอะไรซึ่งถ้าพูดกันง่ายก็คือสิ่งที่แสดงถึงความเป็นตัวตนของคนซึ่งส่วนหนึ่งจะเป็นลักษณะของตัวตนภายนอกเช่นกิริยาท่าทางภาษาและการแสดงออกต่อบุคคลอื่นกับลักษณะของตัวตนภายในได้แก่	นั้นและยังมีการสร้างความหมายต่างๆ Creating Meanings ผ่านทางระบบต่างๆของการสร้างภาพตัวแทน Symbolic Systems of Representation ที่เกี่ยวกับตำแหน่งต่างๆทางอัตลักษณ์ที่หลากหลายที่เลือกใช้หรือหาเอามาสร้างเป็นอัตลักษณ์ของบุคคลเพราะฉะนั้นคำว่าอัตลักษณ์ประกอบด้วยคำว่าอัตตัตถะหมายถึงถึงตนเองกับลักษณะซึ่งหมายถึงสมบัติเฉพาะตัวคำว่าอัตลักษณ์จึงหมายถึงผลรวมของลักษณะเฉพาะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นที่รู้จักหรือจำได้ซึ่งมีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า Identity ในขณะที่ประติสธิลปรีชา 2546 น 32 อธิบายว่าอัตลักษณ์ Identity มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินคือคำว่า Indentitas เดิมใช้คำว่า Idem ซึ่งมีความหมายว่าเหมือนกัน The Same หมายถึงความเป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มคนที่แตกต่างกันแต่ละกลุ่มคนอัตลักษณ์ไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่แล้วที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับคนหรือสิ่งของแต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นดังนั้นจึงสามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยอภิปญญาเฟื่องฟูสกุล 2546 น 26 กล่าวว่าอัตลักษณ์ Identity เป็นมโนทัศน์ที่คาบเกี่ยวระหว่างความสัมพันธ์กับหลายแขนงทางสังคมศาสตร์วิทยามานุษยวิทยาจิตวิทยาและปรัชญาในสาขาเหล่านี้มีมโนทัศน์ที่มีความหมายใกล้เคียงที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ส่วนยรรจัดระบบยูนิต 2546 น 65 กล่าวว่าอัตลักษณ์คือจิตสำนึกส่วนตัวและจิตสำนึกร่วมในสังคมที่เกิดจากการนิยามตัวเองว่าตัวเองคือใครมีความเป็นมาอย่างไรแตกต่างจากคนอื่นอย่างไรและจะใช้อะไรเป็นเครื่องหมายของการแสดงออกคำว่าอัตลักษณ์หมายถึงอะไรซึ่งถ้าพูดกันง่ายก็คือสิ่งที่แสดงถึงความเป็นตัวตนของคนซึ่งส่วนหนึ่งจะเป็นลักษณะ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ความรู้สึกนึกคิดนิสัยใจคอคตินิยมความเชื่อและสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจอัตลักษณ์นั้นเป็นเพียงคำที่ต้องการสื่อถึงคำพูดบางประการเพื่อแสดงความเป็นตัวตนของบุคคลและเป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะของตัวบุคคลสังคมชุมชนเช่นเชื้อชาติภาษาวัฒนธรรมท้องถิ่นและศาสนาฯลฯซึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่ทั่วไปหรือสากลกับสังคมอื่นๆกล่าวคือลักษณะที่ไม่เหมือนกับของคนอื่นๆอัตลักษณ์ Identity จึงเป็นคุณลักษณะเฉพาะตัวซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะของบุคคลสังคมชุมชนหรือประเทศนั้นๆเช่นเชื้อชาติภาษา	จิตวิทยาและปรัชญาในสาขาเหล่านี้มีมโนทัศน์ที่มีความหมายใกล้เคียงที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ส่วนยฺรจัดระบุยฺสนิท 2546 น 65 กล่าวว่าอัตลักษณ์คือจิตสำนึกส่วนตัวและจิตสำนึกร่วมในสังคมที่เกิดจากการนิยามตัวเองว่าตัวเองคือใครมีความเป็นมาอย่างไรแตกต่างจากคนอื่นอย่างไรและจะใช้อะไรเป็นเครื่องหมายของการแสดงออกว่าอัตลักษณ์หมายถึงอะไรซึ่งถ้าพูดกันง่ายก็คือสิ่งที่แสดงถึงความเป็นตัวตนของคนซึ่งส่วนหนึ่งก็จะเป็นลักษณะของตัวตนภายนอกเช่นกิริยาท่าทางภาษาและการแสดงออกต่อบุคคลอื่นกับการสื่อสารอัตลักษณ์ตัวตนตัวตนการแสดงออกพลังแรงเสริม Social Media Present ผลสื่อสารความจริงมายาการเรียนรู้การแสดงออก การเลียนแบบวารสารเทคโนโลยีสื่อสารมวลชนมทพระนครปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคมมิถุนายน 2563 61 ลักษณะของตัวตนภายในได้แก่ความรู้สึกนึกคิดนิสัยใจคอคตินิยมความเชื่อและสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจอัตลักษณ์นั้นเป็นเพียงคำที่ต้องการสื่อถึงคำพูดบางประการเพื่อแสดงความเป็นตัวตนของบุคคลและเป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะของตัวบุคคลสังคมชุมชนเช่นเชื้อชาติภาษาวัฒนธรรมท้องถิ่นและศาสนาฯลฯซึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่ทั่วไปหรือสากลกับสังคมอื่นๆกล่าวคือลักษณะที่ไม่เหมือนกับของคนอื่นๆพริตพิยชธาดา 2538 น 3 สิ่งที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของคนอีสานอีกอย่างหนึ่งคืออาหารซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นตัวตนและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอีสานประเพณีวัฒนธรรมและความเชื่อที่อยู่เหนือธรรมชาติยึดมั่นในศาสนาและเชื่อในกฎแห่งกรรมทั้งหมดนี้คือสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นอัตลักษณ์ของคนอีสานถึงแม้ว่าคนอีสานจะไปประกอบอาชีพในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศและจะนำวิถีชีวิตความเชื่อต่างๆเหล่านี้
วัฒนธรรมท้องถิ่นและศาสนาฯลฯซึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่ทั่วไปหรือสากลกับสังคมอื่นๆพูดง่ายก็คือลักษณะที่ไม่เหมือนกับของคนอื่นๆอัตลักษณ์มาจากภาษาบาลีว่าอดตลักษณะโดยที่อดตมีความหมายว่าตัวตนของคุณส่วนลักษณะหมายถึงสมบัติเฉพาะตัว๙๔ศุณย์มานุษยวิทยาสรินทรให้ความหมายไว้ว่าอัตลักษณ์ Identity มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินคือ Identitas เดิมใช้คำว่า Idem ซึ่งมีความหมายว่าเหมือนกัน The Same อย่างไรก็ตามโดยพื้นฐานทางภาษาอังกฤษแล้วอัตลักษณ์มีความหมาย	ของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ทางพระพุทธศาสนาว่าอัตลักษณ์ไม่มีบันทึกไว้ในพจนานุกรมแต่มีตำราหลายเล่มให้ความหมายว่าอัตลักษณ์ไว้ว่าคุณลักษณะเฉพาะตัวซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะของบุคคลชุมชนหรือประเทศนั้นๆเช่นเชื้อชาติภาษาวัฒนธรรมท้องถิ่นและศาสนาฯลฯซึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่ทั่วไปหรือสากลกับสังคมอื่นๆพูดง่ายก็คือลักษณะที่ไม่เหมือนกับของคนอื่นๆอัตลักษณ์มาจากภาษาบาลีว่าอดตลักษณะโดยที่อดตมีความหมายว่าตัวตนของคุณส่วนลักษณะหมายถึงสมบัติเฉพาะตัวหากมองเพียงแค่รูปศัพท์อัตลักษณ์จะเหมาะจะนำมาใช้หมายถึงลักษณะเฉพาะตัวของสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากกว่า 3 อัตลักษณ์ Identity เป็นความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองว่าฉันคือใครซึ่งจะเกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวเรากับคนอื่นโดยผ่านการมองตนเองและการที่คนอื่นมองเราอัตลักษณ์ต้องการความตระหนัก Awareness ในตัวเราและพื้นฐานของการเลือกบางอย่างนั่นคือเราจะต้องแสดงตนหรือยอมรับอย่างตั้งใจกับอัตลักษณ์ที่เราเลือกความสำคัญของการแสดงตนก็คือการระบุได้ว่าเรามีอัตลักษณ์เหมือนกลุ่มหนึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างไรและฉันเป็นใครในสายตาคนอื่น 4 อภิญาเพื่องสกล 5 ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำว่าอัตลักษณ์ไว้ดังนี้ในพจนานุกรมภาษาไทยอังกฤษหรืออังกฤษไทยคำแปลของ identity คือคำว่าเอกลักษณ์ซึ่งตรงกับความหมายของคำนี้ในพจนานุกรมภาษาอังกฤษนั้นก็คือสิ่งที่เป็นคุณสมบัติของคนหรือสิ่งหนึ่งและมันขยายต่อไปว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งนั้นที่ทำให้สิ่งนั้นโดดเด่นขึ้นมาหรือแตกต่างจากสิ่งอื่นทว่าแนวนิยม

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
สองนัยยะด้วยกันคือความเหมือนและความเป็นลักษณะเฉพาะที่แตกต่างออกไปนั้นคือการตีความหมายเหมือนกันบนพื้นฐานของความสัมพันธ์และการเปรียบเทียบระหว่างคนหรือสิ่งของในสองแง่มุมมองคือความคล้ายคลึงและความต่าง๙๕ฉลาดชายรณิดานนท์อธิบายความหมายของคำว่าอัตลักษณ์ว่าเป็นสิ่งที่ทำให้เรารู้สึกว่าเป็นตัวเราหรือพวกเรากับที่แตกต่างจากคนอื่นโดยไม่จำเป็นต้องมีเพียงหนึ่งแต่อาจมีหลายอัตลักษณ์ที่๙๔ยุรฉัตรบุญสนิทลักษณะความ	คือลักษณะเฉพาะของบุคคลที่เกิดขึ้นจากการมองเห็นตนเองและเกิดขึ้นจากเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัวในช่วงเริ่มแรกของชีวิตและจากสังคม 2 อัตลักษณ์ทางสังคม Social Identity ของบุคคลคือสถานภาพทางสังคมเช่นอาชีพชนชั้นเพศชาติพันธุ์หรือศาสนาที่ปัจเจกบุคคลนั้นสังกัดอยู่สังคมจะมีความคาดหวังหรือเรียกร้องว่าปัจเจกบุคคลในวัยเพศชนชั้นนั้นๆควรวางตนอย่างไรอัตลักษณ์ในมุมมองของนักวิจัยนั้นหมายถึงความเป็นตัวตนความเป็นหนึ่งเดียวของสิ่งนั้นๆซึ่งมีทั้งอัตลักษณ์ร่วมและอัตลักษณ์เฉพาะบุคคล 2 การสื่อสารอัตลักษณ์ประสิทธิ์ลีปรีชา 2547 3233 ได้กล่าวถึงความหมายของอัตลักษณ์ว่าอัตลักษณ์ Identity มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินคือ Identitas เดิมใช้คำว่า Idem ซึ่งหมายความว่าเหมือนกัน The same อย่างไรก็ตามโดยพื้นฐานภาษาอังกฤษแล้วอัตลักษณ์มีความหมายสองนัยยะด้วยกันคือความหมายเหมือนและความเป็นลักษณะเฉพาะที่แตกต่างออกไปนั้นคือการตีความหมายเหมือนกันบนพื้นฐานของความสัมพันธ์และการเปรียบเทียบกันระหว่างคนหรือสิ่งของในสองแง่มุมมองคือความคล้ายคลึงและความแตกต่าง Richard Jenkins 1996 34 ในประสิทธิ์ลีปรีชา 2547 33 นอกจากนั้นแล้ว Jenkins ยังชี้ให้เห็นว่า 72 CRRU Journal of Communication Chiangrai Rajabhat University ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 พฤษภาคมสิงหาคม 2563 อัตลักษณ์มิใช่เป็นสิ่งที่มียอยู่แล้วในตัวของมันเองหรือกำเนิดขึ้นมาพร้อมคนหรือสิ่งของแต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นและมีลักษณะความเป็นพลวัตอยู่ตลอดเวลาซึ่งสอดคล้องกับการให้ความหมายของ Berger and Luckmann 1967 173
๖๗ประกอบขึ้นมาจากอัตลักษณ์ไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติแต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นและสามารถเปลี่ยนแปลงได้๙๖ดำรงพลอินทร์จันทร์ให้ความหมายไว้ว่าคำว่าอัตลักษณ์ identity มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน idetitas แต่เดิมใช้คำว่า idem หมายความว่าเหมือนกัน the same ซึ่งเป็นการแสดงความเหมือนและความเป็นลักษณะเฉพาะที่แตกต่างออกไปอัตลักษณ์เป็นเรื่องของความเข้าใจและการรับรู้ที่เราเป็นใครและคนอื่นเป็นใคร๙๗ประสิทธิ์ลีปรีชาให้ความหมายไว้ว่าอัตลักษณ์	ประสิทธิ์ลีปรีชา 2547 3233 ได้กล่าวถึงความหมายของอัตลักษณ์ว่าอัตลักษณ์ Identity มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินคือ Identitas เดิมใช้คำว่า Idem ซึ่งหมายความว่าเหมือนกัน The same อย่างไรก็ตามโดยพื้นฐานภาษาอังกฤษแล้วอัตลักษณ์มีความหมายสองนัยยะด้วยกันคือความหมายเหมือนและความเป็นลักษณะเฉพาะที่แตกต่างออกไปนั้นคือการตีความหมายเหมือนกันบนพื้นฐานของความสัมพันธ์และการเปรียบเทียบกันระหว่างคนหรือสิ่งของในสองแง่มุมมองคือความคล้ายคลึงและความแตกต่าง Richard Jenkins 1996 34 ในประสิทธิ์ลีปรีชา 2547 33 นอกจากนั้นแล้ว Jenkins ยังชี้ให้เห็นว่า 72 CRRU Journal of Communication Chiangrai Rajabhat University ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 พฤษภาคมสิงหาคม 2563 อัตลักษณ์มิใช่เป็นสิ่งที่มียอยู่แล้วในตัวของมันเองหรือกำเนิดขึ้นมาพร้อมคนหรือสิ่งของแต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นและมีลักษณะความเป็นพลวัตอยู่ตลอดเวลาซึ่งสอดคล้องกับการให้ความหมายของ Berger and Luckmann 1967 173 ในประสิทธิ์ลีปรีชา 2547 33 ที่ว่าอัตลักษณ์ถูกสร้างขึ้นโดยกระบวนการทางสังคมครั้งเมื่อตกผลึกแล้วอาจมีความคงที่ปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นหลักกล่าวโดยอีกนัยหนึ่งอัตลักษณ์เป็นเรื่องของความเข้าใจและการรับรู้ที่เราเป็นใครและคนอื่นเป็นใครนั้นคือการอุปถัมภ์และดำรงอยู่ว่าเรารับรู้เกี่ยวกับตัวเราเองอย่างไรและคนอื่นรับรู้เราอย่างไรโดยมีกระบวนการทางสังคมในการสร้างและสืบทอดอัตลักษณ์ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับบริบทของความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อคนหรือกลุ่มอื่นๆด้วยอัตลักษณ์ Identity แบ่งออกเป็น 2 ระดับคืออัตลักษณ์ระดับปัจเจก

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ปรัชญาการสร้างและสืบทอดอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งในวาทกรรมอัตลักษณ์กรุงเทพมหานครโอเอสพีร่นตั้งเข้าสู่๒๕๕๗หน้า๒๑๐๐สุริยาสมุทคุปต์และพัฒนาการศึกษาชนชาติพันธุ์ในชุมชนทางชาติพันธุ์เรื่องเล่าความทรงจำและอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยวนในจังหวัดนครราชสีมาปริญญาณิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาฉบับบัณฑิตสาขาวิชามานุษยวิทยาบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี๒๕๕๔หน้า๘	กรุงเทพฯอรุณการพิมพ์สาธิตศรีจันทร์ 30 พฤษภาคม 2560 สัมภาษณ์ โดยนราธิปทับทิมวิธิตั้งเดิมของชาวนาวัดธรรมโหลวบ้านหันตำบลบ้านหันอำเภอสีคิ้วจังหวัดนครราชสีมาสุรพันธ์อินทราและคณะ 2558 รายงานผลการสำรวจลำน้ำลำตะคองจากศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่ถึงเขื่อนลำตะคองในเขตอำเภอปากช่องจังหวัดนครราชสีมานครราชสีมาโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำตะคองสำนักชลประทานที่ 8 สุริยาสมุทคุปต์และพัฒนาการศึกษา 2544 ยวนสีคิ้วในชุมชนทางชาติพันธุ์เรื่องเล่าความทรงจำและอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยวนในจังหวัดนครราชสีมาสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีสุริยาสมุทคุปต์พัฒนากิตติอาษาและจินตนาแก้วกล้า 2547 ระหัดวิดน้ำลำตะคองสัณยศาสตร์ของเทคโนโลยีพลังงานพื้นบ้านนครราชสีมาสาขาวิชาศึกษาทั่วไปสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีตลอดอายุงานที่ 3 มิถุนายน 2560 สัมภาษณ์โดยนราธิปทับทิมวิธิตั้งเดิมของชาวนาวัดธรรมโหลวและระบบเหมืองฝายของบ้านโนนกลุ่มบ้านเหนือตำบลสีคิ้วอำเภอสีคิ้วจังหวัดนครราชสีมาอินทร์เหมจันทร์ 26 เมษายน 2560 สัมภาษณ์โดยนราธิปทับทิมวิธิตั้งเดิมของบ้านโนนกลุ่มบ้านโนนกลุ่มตำบลมิตรภาพอำเภอสีคิ้วจังหวัดนครราชสีมา Google Earth
กลุ่มชาติพันธุ์เขมรอธิบายโดยจำแนกสถานการณ์เป็น๓สถานการณ์ดังต่อไปนี้ ๑.กลุ่มชาติพันธุ์ที่เคลื่อนไหวถูกผนวกสู่สังคมโลกอย่างหลวมๆแต่วัฒนธรรมท้องถิ่นเดิมยังคงรักษาอย่างเห็นได้ชัดและมีอิทธิพลมากในวิถีชีวิตประจำวันและยังเป็นแกนในการจัดระเบียบองค์กรทางสังคมของกลุ่มนั้นๆเช่นชนเผ่ามอญ Naga ทางตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียพวกคะฉิ่น Kachin ในพม่าหรือเคิร์ดส์ Kurds ในอิหร่านกลุ่มเหล่านี้มักอยู่ชายขอบในระบบโลก๒.กลุ่มที่ถูกผนวกอย่าง	อย่างหลวมๆวัฒนธรรมท้องถิ่นดั้งเดิมยังคงเห็นได้ชัดและมีอิทธิพลมากในวิถีชีวิตประจำวันและยังเป็นแกนในการจัดระเบียบองค์กรทางสังคมของกลุ่มนั้นๆเช่นชนเผ่ามอญ Naga ทางตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียพวกคะฉิ่น Kachin ในพม่าหรือเคิร์ดส์ Kurds ในอิหร่านกลุ่มที่ถูกผนวกอย่างเต็มที่หรือเกือบเต็มที่ในระบบทุนนิยมโลกสิ่งที่ถูกสมาชิกกลุ่มเหล่านี้คือสัญลักษณ์ทางชาติพันธุ์เช่นภาษาการสืบทอดเชื้อสายสีผิวหรือสัญลักษณ์ทางด้านศาสนาและโลกทัศน์ของปัญญาชนมุสลิมกับประชาธิปไตยเอกรัชนิยม 102 Vol 21 No 3 Jul Sep 2015 วัฒนธรรมอื่นๆอย่างไรก็ตามสัญลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมเหล่านี้มิได้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตการผลิตหรือวิถีชีวิตประจำวันของพวกเขาอีกแล้วเพราะความที่วิถีชีวิตถูกผนวกอยู่กับระบบศูนย์กลางมานานไชยรัตน์เจริญสินโอฬารได้อธิบายเรื่องราวของการพัฒนาอำนาจความรู้ความจริงและความเป็นอันการอภิปรายในหนังสือเล่มนี้ชี้ชวนให้เห็นถึงเรื่องการเมืองแห่งอัตลักษณ์ แม้ว่างานชิ้นนี้ของไชยรัตน์จะเลือกใช้คำว่าเอกลักษณ์แทนอัตลักษณ์ก็ตามโดยได้ยกตัวอย่างการต่อสู้และการเคลื่อนไหวทางสังคมของกลุ่มต่างๆทั่วโลกที่พยายามเน้นย้ำและเลือกประเด็นอัตลักษณ์ของตนเองมาต่อสู้ทั้งในแง่ของกลุ่มและปัจเจกบุคคลซึ่งได้สะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งและสลับซับซ้อนมากขึ้น Too Complex ในกระบวนการโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลให้เรื่องวัฒนธรรมกลับมาได้รับความสำคัญอีกครั้งกล่าวอีกนัยหนึ่งความขัดแย้งชุดใหม่ที่เกิดขึ้นในโลกยุคโลกาภิวัตน์เป็นความขัดแย้งบนฐานของเอกลักษณ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอกลักษณ์ประจำ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๗๑ชาติพันธุ์วิทยาตัวอย่างเช่นพวกอินเดียนพื้นเมืองในอเมริกาหรือชนพื้นเมืองดั้งเดิมในฮาวายเป็นต้น๑๐๓สรุปศักดิ์บุญเทียนได้ให้แนวคิดไว้ว่าอัตลักษณ์จะถูกสร้างขึ้นโดยกระบวนการทางสังคมเมื่อตกผลึกแล้วอาจมีความหมายคงที่ปรับเปลี่ยนหรือแม้กระทั่งเปลี่ยนรูปแบบใหม่โดยมีกระบวนการทางสังคมในการสร้างและสืบทอดทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีคนหรือกลุ่มคนอื่นๆโดยจะพบเห็นอัตลักษณ์ใน๒ลักษณะคืออัตลักษณ์มีทั้งเป็นระดับปัจเจก Individual บุคคล	เดิมใช้คำว่า Idem ซึ่งหมายความว่าเหมือนกัน The same อย่างไรก็ตามโดยพื้นฐานภาษาอังกฤษแล้วอัตลักษณ์มีความหมายสองนัยยะด้วยกันคือความหมายเหมือนและความเป็นลักษณะเฉพาะที่แตกต่างออกไปนั่นคือการตีความหมายเหมือนกันบนพื้นฐานของความสัมพันธ์และการเปรียบเทียบกันระหว่างคนหรือสิ่งของในสองแง่มุมมองคือความคล้ายคลึงและความแตกต่าง Richard Jenkins 1996 34 ในประสิทธิลัปรีชา 2547 33 นอกจากนั้นแล้ว Jenkins ยังชี้ให้เห็นว่า 72 CRRU Journal of Communication Chiangrai Rajabhat University ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 พฤษภาคมสิงหาคม 2563 อัตลักษณ์มีไว้เป็นสิ่งที่มียอยู่แล้วในตัวของมันเองหรือกำเนิดขึ้นมาพร้อมคนหรือสิ่งของแต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาและมีลักษณะความเป็นพลวัตอยู่ตลอดเวลาซึ่งสอดคล้องกับการให้ความหมายของ Berger and Luckmann 1967 173 ในประสิทธิลัปรีชา 2547 33 ที่ว่าอัตลักษณ์ถูกสร้างขึ้นโดยกระบวนการทางสังคมครั้นเมื่อตกผลึกแล้วอาจมีความคงที่ปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นหลักกล่าวโดยอีกนัยหนึ่งอัตลักษณ์เป็นเรื่องของความเข้าใจและการรับรู้ที่เราเป็นใครและคนอื่นเป็นใครนั่นคือเป็นการอุปสรรนและดำรงอยู่ว่าเรารู้เกี่ยวกับตัวเราเองอย่างไรและคนอื่นรับรู้เราอย่างไรโดยมีกระบวนการทางสังคมในการสร้างและสืบทอดอัตลักษณ์ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับบริบทของความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อคนหรือกลุ่มอื่นๆด้วย อัตลักษณ์ Identity แบ่งออกเป็น 2 ระดับคืออัตลักษณ์ระดับปัจเจก Individual Identity และอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่ม Collective Identity ในระดับปัจเจกบุคคลหนึ่งอาจมีหลายอัตลักษณ์อยู่ในตัว
แต่ละกลุ่มชนและในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์จะมีลักษณะและรูปแบบของวิถีวัฒนธรรมเฉพาะ Cultural Traits ที่เป็นของตนเองการบ่งบอกความเป็นอัตลักษณ์และมีติดตัวมาตั้งแต่เกิดเป็นต้นว่าความผูกพันระบบเครือญาติ ศาสนาภาษาและพฤติกรรมทางสังคมเป็นลักษณะร่วมเฉพาะของคนกลุ่มเดียวกันซึ่งยังคงเป็นภาพนิ่งและมีความเป็นพลวัตของกลุ่มคนและวัฒนธรรมถึงแม้จะมีเส้นแบ่งความเป็นรูปแบบเฉพาะของแต่ละวัฒนธรรมแต่คนก็สามารถข้ามไปมาระหว่างวัฒนธรรมได้และการที่สมาชิก	ของความเป็นตัวตนอย่างมากทั้งในด้านอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดเพราะมนุษย์ให้ความหมายหรือเปลี่ยนแปลงความหมายเกี่ยวกับตนเองในกระบวนการที่เขาสัมพันธ์กับวัฒนธรรมอื่นๆในแต่ละกลุ่มชนและในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์จะมีลักษณะและรูปแบบของวิถีวัฒนธรรมเฉพาะ Cultural Traits ที่เป็นของตนเองว่าสันตปัญญแก้ว 2559 50 จุฬารัตนจามจุรีดุจชีวิต 2551 60 ศิราพรถกลาง 2552 34 181 การบ่งบอกความเป็นอัตลักษณ์และมีติดตัวมาตั้งแต่เกิดเป็นต้นว่าความผูกพันระบบเครือญาติ ศาสนาภาษาและพฤติกรรมทางสังคมเป็นลักษณะร่วมเฉพาะของคนกลุ่มเดียวกันซึ่งยังคงเป็นภาพนิ่งและมีความเป็นพลวัตของกลุ่มคนและวัฒนธรรมถึงแม้จะมีเส้นแบ่งความเป็นรูปแบบเฉพาะของแต่ละวัฒนธรรมแต่คนก็สามารถข้ามไปมาระหว่างวัฒนธรรมได้และการที่สมาชิกในกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งๆจะบอกว่าตนเองเป็นใครนั้นต้องขึ้นอยู่กับบริบทของความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่พวกเขามีกับกลุ่มอื่นๆด้วยและเป็นการหลอหลอมที่มีความยาวนานของความรู้สึกร่วมกันในสายเลือด Shared Descent ซึ่งปรากฏออกมาในรูปของภาษาตานานและหรือนิทานที่สมาชิกในกลุ่มเชื่อว่ามียุคกำเนิดร่วมกันและบริบททางประวัติศาสตร์ร่วมที่สมาชิกในกลุ่มชาติพันธุ์ประสบมาด้วยกันและตลอดรวมถึงจิตสำนึกร่วมทางประวัติศาสตร์ Historical Consciousness เป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ Ethnic Identity ดังนั้นอัตลักษณ์วิถีวัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องของความคิดความเชื่อที่กำหนดพฤติกรรมและการกระทำของมนุษย์เป็นปัจจัยหล่อหลอมให้เกิดการพัฒนาและเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาคือการพัฒนาคนต้นปรัชญพฤทธิ 2551 328 จังหวัดตากตั้งอยู่ภาคเหนือตอนล่างมีกลุ่มชาติพันธุ์ 6 ชน

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ในกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งๆจะบอกว่าตนเองเป็นใครนั้นต้องขึ้นอยู่กับบริบทของความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่พวกเขามีกับกลุ่มอื่นๆด้วยและเป็นการหล่อหลอมที่มีความยาวนานของความรู้สึกร่วมกันในสายเลือด Shared Descent ซึ่งปรากฏออกมาในรูปของภาษาตำนานและหรือนิทานที่สมาชิกในกลุ่มเชื่อว่ามีจุดกำเนิดร่วมกันและบริบททางประวัติศาสตร์ร่วมที่สมาชิกในกลุ่มชาติพันธุ์ประสบมาด้วยกันและตลอดรวมถึงจิตสำนึกร่วมทางประวัติศาสตร์๑๐๓ Friedmen อ้างในอภิญาเพื่อพัสกุล	--มิถุนายน 2566 44 มนุษย์และการปรับตัวเข้ากับระบบความสัมพันธ์ทางสังคมและธรรมชาติภายใต้เงื่อนไขและบริบทที่แตกต่างกันดังนั้นวัฒนธรรมจึงเปรียบเสมือนพลังที่รองรับศิลปะและวิถีชีวิตของสังคมมนุษย์ที่มีความหลากหลายและซับซ้อนแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นขณะเดียวกันก็มีพลังเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงได้โดยการผลิตใหม่ของชุมชนเจ้าของวัฒนธรรมเพื่อปรับตัวให้เข้ากับเงื่อนไขและบริบทของสภาวะแวดล้อม(อานันท์กาญจนพันธุ์, 2563, หน้า 102 - 103)มอง"สังคมวัฒนธรรม"หรือ"ชีวิตวัฒนธรรม"ในมิติทางมานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรมให้ความสำคัญกับวิถีชีวิตของมนุษย์และอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆเพื่อตอบสนองความต้องการดำรงอยู่ของตนเองในด้านวิถีวัฒนธรรมต้องอาศัยมุมมองในมิติด้านคติชนวิทยาจะช่วยเหลือสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมได้อย่างชัดเจนในรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามเงื่อนไขและบริบทของสภาวะแวดล้อมจะเป็นตัวกำหนดอัตลักษณ์วิถีวัฒนธรรมของมนุษย์หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งคืออัตลักษณ์จะถูกสร้างขึ้นโดยกระบวนการทางสังคมที่มีติดตัวมาตั้งแต่เกิดกำเนิดที่บ่งบอกว่าตนเองเป็นใครและต่างจากกลุ่มอื่นอย่างไรทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่พวกเขามีกับกลุ่มอื่นๆด้วยและเป็นการหล่อหลอมที่มีความยาวนานของความรู้สึกร่วมกันในสายเลือด(Shared Descent)ซึ่งปรากฏออกมาในรูปของภาษาตำนานและหรือนิทานในบริบททางประวัติศาสตร์ร่วมที่สมาชิกในกลุ่มชาติพันธุ์ประสบมาด้วยกันและตลอดรวมถึงจิตสำนึกร่วมทางประวัติศาสตร์(Historical Consciousness)เป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์(Ethnic Identity) ดังนั้นอัตลักษณ์วิถีวัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องของความคิด
มีความแตกต่างกับชนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมอื่นๆ๑๐๔ซึ่งอัตลักษณ์ชุมชนหมายถึงรากเหง้าหรือวัฒนธรรมทางสังคมที่ถูกหล่อให้เกิดขึ้นมาและใช้ในการยึดเป็นภูมิปัญญาชนบธรรมเนียมประเพณีในการปฏิบัติในสังคมนั้นๆซึ่งมีความโดดเด่นหรือความแตกต่างกับชนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมในสังคมอื่นๆซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะกลุ่มชุมชน๑๐๖โดยสรุปแล้วอัตลักษณ์คือกลุ่มคนที่มีอัตลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ร่วมกันทำให้สมาชิกกลุ่มมีวัฒนธรรมประเพณีบรรทัดฐานภาษาและความเชื่อในแนวเดียวกันอัตลักษณ์เหล่านี้ถูก	เช่นหมู่บ้านนี้มีอัตลักษณ์ทางด้านการจักสานใคร่ได้ยิน\ n ก็จำได้ทันทีโดยที่สังคมแต่ละสังคมย่อมที่จะมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเป็นของตนเองซึ่งยุคสมัยนี้เป็นยุคโลกาภิวัตน์\ n ทำให้อัตลักษณ์ของสังคมเปลี่ยนไปในรูปแบบที่ต่างกันออกไปโดยที่คำว่าอัตลักษณ์นั้นยังมีความหมายซ้อนทับกับ\ n คำว่าเอกลักษณ์ซึ่งคำว่าเอกลักษณ์หมายถึงลักษณะที่เหมือนกันหรือมีร่วมกัน(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน\ ,\ n2542)โดยแบ่งประเภทของอัตลักษณ์ออกเป็น 2 ระดับด้วยกันคืออัตลักษณ์บุคคล(Personnel Identity)\ n ซึ่งถือเป็นลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลนั้นๆว่ามีความเฉพาะและโดดเด่นอย่างไรและอัตลักษณ์ทางสังคม(Social \ nidentity)ก็เป็นลักษณะเฉพาะทางสังคมที่จะบ่งบอกได้ว่าชุมชนหรือสังคมนั้นๆมีความโดดเด่นในด้านต่างๆอย่างไร\ n (อภิญาเพื่อพัสกุล, 2546 : 16)\ n อัตลักษณ์ชุมชน\ n อัตลักษณ์ชุมชนนั้นเป็นรากเหง้าหรือวัฒนธรรมทางสังคมที่ถูกก่อให้เกิดขึ้นมาและใช้ในการยึดเป็นภูมิปัญญา\ n ชนบธรรมเนียมประเพณีในการปฏิบัติในสังคมสังคมนั้นๆซึ่งมีลักษณะของความโดดเด่นหรือมีความแตกต่างกับ\ n ชนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมอื่นๆซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มชุมชน\ n นักศึกษาปริญญาโทสาขาหลักสูตรและการเรียนการสอนคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม\ n วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (16)ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2555 \ nJournal of Education Rajabhat Maha Sarakham University Vol . 9 No . 1 (16) January - June 2012 \ n42 \ n การศึกษาไทยในปัจจุบัน\ n จากสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วผ่านกระแสโลกาภิวัตน์และโลกไซเบอร์ทำให้คนไทยมุ่งแสวงหา\ n ความสุขและสร้างอัตลักษณ์ส่วนตัวผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เกิดเป็นวัฒนธรรมย่อยร่วมสมัยที่หลากหลายใน\ n รูปแบบการรวมกลุ่ม

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นบุคคลภายนอกอาจเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มได้ด้วยการแต่งงานหรือวิธีการอื่นๆตามที่สังคมนั้นกำหนดอัตลักษณ์เป็นเรื่องที่มีส่วนร่วมกันอยู่หลายประการเช่นอัตลักษณ์เป็นเรื่องของปัจเจกบุคคลอัตลักษณ์เป็นเรื่องของการสร้างจากบริบทเชิงพื้นที่และเวลาวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์อัตลักษณ์เป็นเรื่องของการให้คำนิยามและตีความมีความหมายเชิงคุณค่าซึ่งคุณค่าเหล่านั้นไม่จำเป็นต้องได้รับความเป็นสากลแต่ความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือการสร้างตัวตนจากวัฒนธรรมย่อยก็ได้ทำให้เกิดการยอมรับ	ต่างๆทางสังคมทำให้มนุษย์เป็นอย่างที่สังคมอยากให้เป็นและเพื่อรักษาคล้ายแห่งสังคมเอาไว้ 7 บทสรุปอัตลักษณ์เป็นเรื่องที่มีส่วนร่วมกันอยู่หลายประการเช่นอัตลักษณ์เป็นเรื่องของปัจเจกบุคคลอัตลักษณ์เป็นเรื่องของการสร้างจากบริบทเชิงพื้นที่และเวลาวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์อัตลักษณ์เป็นเรื่องของการให้คำนิยามและตีความมีความหมายเชิงคุณค่าซึ่งคุณค่าเหล่านั้นไม่จำเป็นต้องได้รับความเป็นสากลแต่ความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือการสร้างตัวตนจากวัฒนธรรมย่อยก็ได้ทำให้เกิดการยอมรับซึ่งพหุลักษณะทางสังคมซึ่งไม่เหมือนกับเอกลักษณ์ในคำนิยามสมัยแรกที่จะต้องสร้างเพื่อความเป็นปึกแผ่นของสังคมเท่านั้นแต่อัตลักษณ์เป็นเรื่องของการยอมรับในการมีอยู่ของปัจเจกชนอย่างจริงจังฐานคิดดังกล่าวนำไปสู่การสร้างทฤษฎีเชิงสัญลักษณ์สัมพันธ์โดยการนำเอาจินตนาการ Imagination เป็นความสามารถในการการสร้างภาพในสมองซึ่งภาพเหล่านี้ไม่ได้รับรู้ผ่านการมองเห็นการได้ยินหรือผ่านวิธีการรับรู้อื่นจาจินตนาการถือได้ว่าเป็นตัวช่วยสำคัญในการนำความรู้ไปใช้งานจริงในการแสดงออกซึ่งการแสดงเรียกว่ากระจกสองตอนโดยที่ตัวตนที่แท้จริงอาจเป็นส่วนหลักจากในขณะที่นำจากต้องแสดงตามบทบาทที่สังคมอยากให้แสดงออกไปเช่นนั้นดังที่มิดไดกล่าวไว้ในส่วนของไอ I และมี Me นั่นเองและถูกเพิ่มเติมด้วยกระบวนการทางจิตกับกระบวนการทางสังคมบุคคลกับสังคมภาวะมลทินทั้งหลายเหล่านี้หล่อหลอมบุคคลขึ้นให้มีอัตลักษณ์อย่างหนึ่งกลายเป็นมโนทัศน์ทางจิตวิทยานั้นก็คือสิ่งสรรค์สร้างความเป็นอัตลักษณ์อาจเกิดขึ้นได้ในหลายระดับทั้งนี้ขึ้นอยู่กับมุมมองของการศึกษาและการให้ความสำคัญในส่วนต่างๆที่เข้าไปทางการศึกษาเช่นในส่วนวัฒนธรรมและบุคลิกภาพนั้นสิ่งที่สำคัญคือนักมานุษยวิทยาสาย
รับซึ่งพหุลักษณะทางสังคมซึ่งไม่เหมือนกับเอกลักษณ์ในคำนิยามสมัยแรกที่จะต้องสร้างเพื่อความเป็นปึกแผ่นของสังคมเท่านั้นแต่อัตลักษณ์เป็นเรื่องของการยอมรับในการมีอยู่ของปัจเจกอย่างจริงจังในฐานพหุวัฒนธรรมและอัตลักษณ์เป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งที่บ่งบอกความเป็นมนุษย์แตกต่างจากสิ่งมีชีวิตอื่นอัตลักษณ์เป็นส่วนผสมจากสิ่งที่เหมือนและต่าง๑๐๔สุรศักดิ์ บุญเทียนการพัฒนาคบนฐานอัตลักษณ์วิถีวัฒนธรรมมังกรณัศึกษำบ้านเจดีย์โคะตามลมหาวันอำเภอมะสอด้งจังหวัดตากวารสารมจรการพัฒนา	แต่ความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือการสร้างตัวตนจากวัฒนธรรมย่อยก็ได้ทำให้เกิดการยอมรับซึ่งพหุลักษณะทางสังคมซึ่งไม่เหมือนกับเอกลักษณ์ในคำนิยามสมัยแรกที่จะต้องสร้างเพื่อความเป็นปึกแผ่นของสังคมเท่านั้นแต่อัตลักษณ์เป็นเรื่องของการยอมรับในการมีอยู่ของปัจเจกอย่างจริงจังเออร์วิงกอฟมัน(Erving Goffman) นักสังคมวิทยาได้แบ่งอัตลักษณ์ออกเป็น 2 ประเภทและอธิบายลักษณะความแตกต่างและความเหมือนกันไว้ดังนี้(อภิญาเพื่อพสุกุล, 2546) 1 .อัตลักษณ์ส่วนบุคคล(Personal Identity)คือภาพของปัจเจกในสายตาคนอื่นในฐานะที่เป็นบุคคลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวโดยสังคมจะมีวิธีการระบุอัตลักษณ์ส่วนบุคคลแตกต่างกันไปเช่นสังคมสมัยใหม่ใช้บัตรประชาชนหรือการพิมพ์ลายนิ้วมือระบุอัตลักษณ์บุคคลเป็นต้นในขณะที่ลิตเติ้ลจอห์นและฟอสส์(Littlejohn and Foss , 2008)อธิบายว่าอัตลักษณ์ส่วนบุคคลคือลักษณะเฉพาะของบุคคลที่เกิดขึ้นจากการมองตนเองและเกิดขึ้นจากเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัวในช่วงเริ่มแรกของชีวิตและจากสังคม 2 .อัตลักษณ์ทางสังคม(Social Identity)ของบุคคลคือสถานภาพทางสังคมเช่นอาชีพเพศชนชั้นชาติพันธุ์หรือศาสนาที่ปัจเจกบุคคลนั้นสังกัดอยู่สังคมจะมีความคาดหวังหรือเรียกร้องว่าปัจเจกบุคคลในวัยเพศชนชั้นนั้นๆควรวางตนอย่างไรจากคำอธิบายดังกล่าวจะเห็นว่าอัตลักษณ์ส่วนบุคคลและอัตลักษณ์ทางสังคมมีส่วนที่ซ้อนทับกันอยู่เพราะอัตลักษณ์เป็นการเชื่อมต่อกันระหว่างความเป็นปัจเจก(Individual)และสังคม(Social Aspect)สังคมกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคคลทำให้มีระบบคุณค่าติดมากับบทบาทหน้าที่นั้นในมิตินี้อัตลักษณ์จึงเป็นเรื่องของการใช้สัญลักษณ์(Symbolic Aspect)ด้วยเพราะการแสดงออกที่เกี่ยวข้อง

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
โดยศึกษาประสบการณ์คุณค่าความงามและมาตรฐานในการวินิจฉัยว่าอะไรงามอะไรไม่งาม๑๐๘คำว่าสุนทรียศาสตร์มาจากคำศัพท์ว่าสุนทรียะศาสตร์สุนทรียะแปลว่าดีงามสุนทรียศาสตร์จึงมีความหมายตามรากศัพท์ว่าวิชาว่าด้วยความงามผู้บัญญัติศัพท์ต้องการใช้แปลภาษาอังกฤษว่า Aesthetics มาจากศัพท์ภาษากรีกว่า Aistheticos ซึ่งเป็นคำคุณศัพท์และกริยาใช้คำว่า Aisthanomai แปลว่ารู้ด้วยผัสสะ To perceive โดย Aesthetics ในภาษาอังกฤษกำหนดไว้ให้หมายถึงวิชาว่าด้วยศิลปะโดยทั่วไป๑๐๙สุนทรียศาสตร์เป็น	ซึ่งเป็นปรัชญาสาขาหนึ่งที่พูดถึงเรื่องของความงามว่าที่เรียกกันว่าความงามนั้นมีอยู่จริงหรือไม่ถ้าความงามมีอยู่จะมีอยู่อย่างไรมีอะไรเป็นตัวกำหนดว่าสิ่งนี้งามสิ่งนี้ไม่งามซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาของปรัชญาสุนทรียศาสตร์เป็นแขนงหนึ่งของปรัชญาประยุกต์ที่ใช้ปรัชญาวิธีที่ดีความผลสรุปของศิลปะต่างๆสุนทรียศาสตร์มาจากศัพท์ว่าสุนทรียะศาสตร์สุนทรียะแปลว่าดีงามสุนทรียศาสตร์จึงมีความหมายตามรากศัพท์ว่าวิชาว่าด้วยความงามผู้บัญญัติศัพท์ต้องการใช้แปลคำภาษาอังกฤษว่า aesthetics มาจากศัพท์ภาษากรีกว่า aistheticos ซึ่งเป็นคุณศัพท์ของคำกริยา aisthanomai แปลว่ารู้ด้วยผัสสะ to perceive แต่ทว่าศัพท์ aesthetics ในภาษาอังกฤษกำหนดไว้ให้หมายถึงวิชาว่าด้วยศิลปะโดยทั่วไป 2 ดังได้กล่าวแล้วว่าสุนทรียศาสตร์เป็นสาขาหนึ่งของปรัชญาประยุกต์ที่ใช้ปรัชญาวิธีที่ดีความผลสรุปของศิลปะต่างๆจึงขอยกตัวอย่างสาขาของปรัชญาซึ่งถือว่าเป็นปรัชญาวิธีที่มากเพื่อให้เกิด 2 ปรัชญาศิลปะกึ่งดิศบุญเจือกรุงแห่งประเทศไทย วัฒนาพาณีย์ 2552 หน้า 3 166 วารสารศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัย อุบลราชธานีปีที่ 9 ฉบับ 2 2556 ความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้นเมื่อนักสุนทรียศาสตร์เสนอแนวคิดปรัชญาสุนทรียะของเขาสาขาปรัชญาที่สำคัญคือ 1 อภิปรัชญา Metaphysics ปรัชญาสาขานี้ถกเถียงกันเกี่ยวกับเรื่องสภาวะแห่งความเป็นจริงอันที่สด Ultimate Reality อะไรเป็นสิ่งที่จริงแท้ อะไรเป็นผลพลอยได้จากสิ่งที่จริงแท้จิตหรือวัตถุเป็นความจริงมูลฐานมีภาวะจริงที่อยู่นอกเหนือจากวัตถุและปรากฏการณ์ของวัตถุหรือไม่มนุษย์คืออะไรเป็นเพียงกลุ่มก้อนของอิเล็กตรอนโปรตอนเหมือนสิ่งอื่นๆหรือว่ามีอะไรบางอย่างนอกเหนือไปจากกลุ่มก้อนสสารเหล่านี้มนุษย์เป็นอิสระ
๗๕โดยสรุปสุนทรียศาสตร์ Aesthetics แปลว่าดีงามซึ่งมาจากภาษากรีกว่า Aistheticos แปลว่ารู้ด้วยผัสสะ To perceive โดยในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Aesthetics ซึ่งหมายถึงวิชาว่าด้วยศิลปะโดยทั่วไปเป็นการศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าปรัชญาวิธีอันว่าด้วยความงามและมาตรฐานแห่งคุณค่าในการตัดสินเกี่ยวกับความงามซึ่งแบ่งออกเป็นสาขาต่างๆคือประวัติศาสตร์ศิลปะศิลปวิจารณ์ทฤษฎีศิลปะจิตวิทยาศิลปะสังคมวิทยาศิลปะปรัชญาศิลปะ๒๕๒องค์ประกอบทางด้านสุนทรียศาสตร์ความงามธรรมชาติเป็นสิ่งที่ มีลักษณะทั้งทาง	ว่าสุนทรียศาสตร์ Aesthetics มาจากคำศัพท์ว่าสุนทรียะศาสตร์สุนทรียะแปลว่าดีงามซึ่งมาจากภาษากรีกว่า Aistheticos แปลว่ารู้ด้วยผัสสะ To perceive โดยในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Aesthetics ซึ่งหมายถึงวิชาว่าด้วยศิลปะโดยทั่วไปเป็นการศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าปรัชญาวิธีอันว่าด้วยความงามและมาตรฐานแห่งคุณค่าในการตัดสินเกี่ยวกับความงามซึ่งแบ่งออกเป็นสาขาต่างๆคือประวัติศาสตร์ศิลปะศิลปวิจารณ์ทฤษฎีศิลปะจิตวิทยาศิลปะสังคมวิทยาศิลปะปรัชญาศิลปะ 57 ปีที่๒๒ฉบับที่๒กรกฎาคมธันวาคม 2560 Vol 22 No 2 July December 2017 ความหมายของประติมากรรมประติมากรรม Sculpture คือผลงานศิลปะที่ใช้วัสดุต่างๆมาสร้างขึ้นในลักษณะถาวรติดทนในที่ในอากาศโดยการใช้วัสดุชนิดต่างๆวัสดุที่ใช้สร้างสรรค์งานประติมากรรมจะเป็นตัวกำหนดโดยการปั้นแกะหล่อเชื่อมผู้สร้างงานเราเรียกว่าประติมากรประติมากรรมซึ่งเป็นคำมาจากภาษาละติน Sculpere หมายถึงการแกะสลัก to carve คือศิลปะสร้างสรรค์รูปแบบหรือตัวแทนนามธรรมทั้งในรูปแบบประติมากรรมลอยตัวชิ้นงานที่ตั้งเป็นอิสระทั่วไปหรือประติมากรรมนูนต่ำงานประติมากรรมไทยทั่วไปหมายถึงรูปภาพที่เป็นรูปร่างปรากฏแก่สายตาสามารถสัมผัสได้โดยตรงด้วยการจับต้องซึ่งเกิดจากการสร้างสรรค์ด้วยวิธีการปั้นหล่อแกะสลักเป็นต้นเพื่อตอบสนองความเชื่อความพึงพอใจความภาคภูมิใจร่วมไปกับการดำรงชีวิตทั้งส่วนบุคคลและชนในสังคมลักษณะทางศิลปกรรมของมหาเจดีย์ชัยมงคลศิลปกรรมหมายถึงศิลปะอันเป็นสุนทรียศาสตร์ซึ่งโดยปกติมักจะรวมเรียกว่าศิลปะวัฒนธรรมบ้างเป็นงานด้านสุนทรียศาสตร์บ้างแต่ไม่ว่าจะใช้ภาษาคำใดในความหมายก็คือการแสดงออกในงานฝีมือที่ให้ความงดงามทางอารมณ์ความรู้สึกรักแขนง

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
จากเมืองเชียงแสนขึ้นเป็นรั้วล้อมโดยรอบขององค์พระธาตุด้วยโปรดให้สร้างวิหารหลวงทางด้านทิศตะวันออกขององค์พระธาตุหริภุญไชยเป็นศิลปะล้านนาภาพที่๓ธรรมาสน์วัดพระธาตุหริภุญชัยวรมหาวิหารธรรมาสน์วัดพระธาตุหริภุญชัยเป็นธรรมาสน์ปราสาททรงสูงย่อมุมไม้๑๒ทั้งหลังส่วนฐานแบ่งออกเป็น๒ส่วนคือส่วนที่๑เป็นฐานเขียงและส่วนที่๒เป็นฐานปัทมมีบัวคว่ำบัวหงายท้องไม่มีรัดเอวอกไก่๒เส้นส่วนเรือนเทศน์มีเสา๑๒ต้นติดรูปแกะสลัก	ว่าเป็นซิดคือเป็นการไม่สมควรจัดตั้งช้เทศ 2551 หน้า 1314 ศพชาวบ้านก็มีไม่ศพเรียกตามภาษาข้างว่าแบบกางคือมีเสาเพียง 68 ต้นมีหลังคาแต่ไม่มีจั่วหลังคาเป็นแนวความศพนคนสามัญชาวบ้านจะไม่ชักลากไม้ได้แต่คนตรีถือว่าซิดแพ้นบ้านแพ้มืองถ้าศพใดขึ้นท่าเชือกกันว่าความฉิบหายวายวอดจะตกแก่ญาติมิตรลูกหลานที่อยู่ข้างหลังคมนเนตรเชษฐพัฒนวนิช 2539 หน้า 6165 5 ลักษณะโครงสร้างของปราสาทศพนและธรรมาสน์โครงสร้างปราสาทศพนและธรรมาสน์ในล้านนามีลักษณะที่คล้ายกันโดยธรรมาสน์ที่มาจากปราสาทศพนทั้ง 3 หลังมีลักษณะดังนี้ธรรมาสน์วัดเชตุพนเป็นธรรมาสน์ปราสาททรงสูงย่อมุมไม้ 12 ทั้งหลังส่วนฐานเป็นฐานซ้อนกัน 3 ชุดแต่ละชุดมีฐานเขียงบัวคว่ำท้องไม่ลดหลั่นกันรับตัวเรือนเทศน์ส่วนเรือนเทศน์มีเสา 12 ต้นส่วนบนที่รับหลังคามีการฉลุไม้ลายรวงผึ้งติดทั้ง 4 ด้านมีคันทวยรับหลังคาและส่วนยอดมีลักษณะเป็นหลังคาซ้อนชั้นเอนลาดจำนวน 4 ชั้นลดหลั่นกันขึ้นไปมีการติดนาคปักและซุ้มบันแถลงทุกชั้นปลายยอดมีรูปดอกบัวตูมธรรมาสน์วัดพระธาตุหริภุญชัยเป็นธรรมาสน์ปราสาททรงสูงย่อมุมไม้ 12 ทั้งหลังส่วนฐานแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือส่วนที่ 1 เป็นฐานเขียงและส่วนที่ 2 เป็นฐานปัทมมีบัวคว่ำบัวหงายท้องไม่มีรัดเอว 57 วารสารมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวรปีที่ 17 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายนธันวาคม 2563 อกไก่ 2 เส้นส่วนเรือนเทศน์มีเสา 12 ต้นติดรูปแกะสลักเทพนมทั้ง 4 ด้านและส่วนยอดมีลักษณะเป็นหลังคาซ้อนชั้นจำนวน 5 ชั้นลดหลั่นกันขึ้นไปมีการติดนาคปักและซุ้มบันแถลงทุกชั้นปลาย
เทพนมทั้ง๔ด้านและส่วนยอดมีลักษณะเป็นหลังคาซ้อนชั้นจำนวน๕ชั้นลดหลั่นกันขึ้นไปมีการติดนาคปักและซุ้มบันแถลงทุกชั้นปลายยอดมีฉัตรชั้น๑๑๙๑๑๙พระพิรุณภาพพิราพนาฬและคณะจากปราสาทศพนุธรรมาสน์ล้านนาอารามมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวรปีที่๑๗ฉบับที่๓กันยายนธันวาคม๒๕๖๓หน้า๕๕	ที่อยู่ข้างหลังคมนเนตรเชษฐพัฒนวนิช 2539 หน้า 6165 5 ลักษณะโครงสร้างของปราสาทศพนและธรรมาสน์โครงสร้างปราสาทศพนและธรรมาสน์ในล้านนามีลักษณะที่คล้ายกันโดยธรรมาสน์ที่มาจากปราสาทศพนทั้ง 3 หลังมีลักษณะดังนี้ธรรมาสน์วัดเชตุพนเป็นธรรมาสน์ปราสาททรงสูงย่อมุมไม้ 12 ทั้งหลังส่วนฐานเป็นฐานซ้อนกัน 3 ชุดแต่ละชุดมีฐานเขียงบัวคว่ำท้องไม่ลดหลั่นกันรับตัวเรือนเทศน์ส่วนเรือนเทศน์มีเสา 12 ต้นส่วนบนที่รับหลังคามีการฉลุไม้ลายรวงผึ้งติดทั้ง 4 ด้านมีคันทวยรับหลังคาและส่วนยอดมีลักษณะเป็นหลังคาซ้อนชั้นเอนลาดจำนวน 4 ชั้นลดหลั่นกันขึ้นไปมีการติดนาคปักและซุ้มบันแถลงทุกชั้นปลายยอดมีรูปดอกบัวตูมธรรมาสน์วัดพระธาตุหริภุญชัยเป็นธรรมาสน์ปราสาททรงสูงย่อมุมไม้ 12 ทั้งหลังส่วนฐานแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือส่วนที่ 1 เป็นฐานเขียงและส่วนที่ 2 เป็นฐานปัทมมีบัวคว่ำบัวหงายท้องไม่มีรัดเอว 57 วารสารมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวรปีที่ 17 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายนธันวาคม 2563 อกไก่ 2 เส้นส่วนเรือน
๘๕๒๖๒วัดพระธาตุลำปางหลวงวรมหาวิหารวัดพระธาตุลำปางหลวงตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลลำปางหลวงอำเภอเกาะคาจังหวัดลำปางอยู่ห่างจากตัวเมืองลำปางไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ๑๘กิโลเมตรวัดตั้งอยู่บนเนินสูงมีการจัดวางผังและส่วนประกอบของวัดสมบูรณ์แบบที่สดมีสิ่งก่อสร้างและสถาปัตยกรรมต่างๆบริเวณพุทธาวาสประกอบด้วยองค์พระธาตุลำปางหลวงเป็นประธานมีบันไดนาคนำขึ้นไปสู่ซุ้มประตูโขงถัดซุ้มประตูโขงขึ้นไปเป็นวิหารหลวงบริเวณทิศเหนือขององค์พระธาตุมีวิหารบริวารตั้งอยู่คือวิหารนาคคุ้มและวิหารต้นแก้วด้านตะวันตกขององค์พระธาตุประกอบด้วยวิหารละโว้และหอพระพุทธบาทด้านใต้มีวิหารพระพุทธรูปและอุโบสถทั้งหมดนี้จะแวดล้อมด้วยแนวกำแพงแก้วทั้งสี่ด้านนอกกำแพงแก้วด้านใต้มีประตูที่จะนำไปสู่เขตสังฆาวาสซึ่งประกอบด้วยอาคารหอพระไตรปิฎกกุฏิพระสังฆาฐานพระแก้วดอนเต้าอาคารพิพิธภัณฑและกุฏิสงฆ์ประวัติ.ตามตำนานพระเจ้าเลียบโลกและตำนานพระธาตุลำปางหลวงกล่าวว่าในสมัยพุทธกาลพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระโสดาเถระอุตตเถระพระรัตนเถระและพระอนาถได้เสด็จจาริกไปตามบ้านเมืองต่างๆจนถึงบ้านลัมพากรวันพระพุทธเจ้าได้ประทับเหนือดอยม่อนน้อยมีชาวละ(ชาวลัวะ)คนหนึ่งชื่ออ้ายคอนเกิดความเลื่อมใสได้นำน้ำผึ้งบรรจุกระบอกลำปาง(ไม่ป้างคือไฟข้าวหลาม)กับมะพร้าว 4 ลูกมาถวายพระพุทธเจ้าพระพุทธองค์ได้ดื่มน้ำผึ้งแล้วทิ้งกระบอกลำปางไปทางทิศเหนือแล้วทรงพยากรณ์ว่าสถานที่แห่งนี้ต่อไปจะมีชื่อว่าลัมพาง(ลำปาง)ทรงลูบพระเศียรได้พระเกศามาหนึ่งเส้นมอบให้แก่ลัวะอ้ายคอนบรรจุในกระบอกลำปางใส่ในอุโบสถทองคำใหญ่ 8 กำมือพระอินทร์ให้พระวิสุทน์เมธมิตอุโมงค์ใหญ่ 50 วาลาดด้วยแผ่นแก้ววิรุฬสูง 7 คอกล่าง 3 คอก	วัดพระธาตุลำปางหลวง()ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลลำปางหลวงอำเภอเกาะคาจังหวัดลำปางอยู่ห่างจากตัวเมืองลำปางไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ 18 กิโลเมตรวัดตั้งอยู่บนเนินสูงมีการจัดวางผังและส่วนประกอบของวัดสมบูรณ์แบบที่สดมีสิ่งก่อสร้างและสถาปัตยกรรมต่างๆบริเวณพุทธาวาสประกอบด้วยองค์พระธาตุลำปางหลวงเป็นประธานมีบันไดนาคนำขึ้นไปสู่ซุ้มประตูโขงถัดซุ้มประตูโขงขึ้นไปเป็นวิหารหลวงบริเวณทิศเหนือขององค์พระธาตุมีวิหารบริวารตั้งอยู่คือวิหารนาคคุ้มและวิหารต้นแก้วด้านตะวันตกขององค์พระธาตุประกอบด้วยวิหารละโว้และหอพระพุทธบาทด้านใต้มีวิหารพระพุทธรูปและอุโบสถทั้งหมดนี้จะแวดล้อมด้วยแนวกำแพงแก้วทั้งสี่ด้านนอกกำแพงแก้วด้านใต้มีประตูที่จะนำไปสู่เขตสังฆาวาสซึ่งประกอบด้วยอาคารหอพระไตรปิฎกกุฏิพระสังฆาฐานพระแก้วดอนเต้าอาคารพิพิธภัณฑและกุฏิสงฆ์ประวัติ.ตามตำนานพระเจ้าเลียบโลกและตำนานพระธาตุลำปางหลวงกล่าวว่าในสมัยพุทธกาลพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระโสดาเถระอุตตเถระพระรัตนเถระและพระอนาถได้เสด็จจาริกไปตามบ้านเมืองต่างๆจนถึงบ้านลัมพากรวันพระพุทธเจ้าได้ประทับเหนือดอยม่อนน้อยมีชาวละ(ชาวลัวะ)คนหนึ่งชื่ออ้ายคอนเกิดความเลื่อมใสได้นำน้ำผึ้งบรรจุกระบอกลำปาง(ไม่ป้างคือไฟข้าวหลาม)กับมะพร้าว 4 ลูกมาถวายพระพุทธเจ้าพระพุทธองค์ได้ดื่มน้ำผึ้งแล้วทิ้งกระบอกลำปางไปทางทิศเหนือแล้วทรงพยากรณ์ว่าสถานที่แห่งนี้ต่อไปจะมีชื่อว่าลัมพาง(ลำปาง)ทรงลูบพระเศียรได้พระเกศามาหนึ่งเส้นมอบให้แก่ลัวะอ้ายคอนบรรจุในกระบอกลำปางใส่ในอุโบสถทองคำใหญ่ 8 กำมือพระอินทร์ให้พระวิสุทน์เมธมิตอุโมงค์ใหญ่ 50 วาลาดด้วยแผ่นแก้ววิรุฬสูง 7 คอกล่าง 3 คอก

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
วิหารบริวารตั้งอยู่คือวิหารน้ำแต้มและวิหารต้นแก้วด้านตะวันตกขององค์พระธาตุประกอบด้วยวิหารละโว้และหอพระพุทธรูปด้านใต้มีวิหารพระพุทธและอุโบสถทั้งหมดนี้จะแวดล้อมด้วยแนวกำแพงแก้วทั้งสี่ด้านนอกกำแพงแก้วด้านใต้มีประตูที่จะนำไปสู่เขตสังฆาวาสซึ่งประกอบด้วยอาคารหอพระไตรปิฎกกุฏิพระคิษฐานพระแก้วดอนเต้าอาคารพิพิธภัณฑสถานและกุฏิสงฆ์ประวัติการสร้างและบูรณะวัดวัดพระธาตุลำปางหลวง๑๒๐สร้างขึ้นเมื่อพศ๑๐๓๙เป็นวัดสำคัญของจังหวัดลำปางได้รับพระราชทาน	วัดพระธาตุลำปางหลวง()ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลลำปางหลวงอำเภอเกาะคาจังหวัดลำปางอยู่ห่างจากตัวเมืองลำปางไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ 18 กิโลเมตรวัดตั้งอยู่บนเนินสูงมีการจัดวางผังและส่วนประกอบของวัดสมบูรณ์แบบที่สุคติสิ่งก่อสร้างและสถาปัตยกรรมต่างๆบริเวณพุทธาวาสประกอบด้วยองค์พระธาตุลำปางหลวงเป็นประธานมีบันไดนาคนำขึ้นไปสู่ชั้นประตูโขงถัดชั้นประตูโขงขึ้นไปเป็นวิหารหลวงบริเวณทิศเหนือขององค์พระธาตุมีวิหารบริวารตั้งอยู่คือวิหารน้ำแต้มและวิหารต้นแก้วด้านตะวันตกขององค์พระธาตุประกอบด้วยวิหารละโว้และหอพระพุทธรูปด้านใต้มีวิหารพระพุทธและอุโบสถทั้งหมดนี้จะแวดล้อมด้วยแนวกำแพงแก้วทั้งสี่ด้านนอกกำแพงแก้วด้านใต้มีประตูที่จะนำไปสู่เขตสังฆาวาสซึ่งประกอบด้วยอาคารหอพระไตรปิฎกกุฏิพระคิษฐานพระแก้วดอนเต้าอาคารพิพิธภัณฑสถานและกุฏิสงฆ์ประวัติ.ตามตำนานพระเจ้าเลียบโลกและตำนานพระธาตุลำปางหลวงกล่าวว่าในสมัยพุทธกาลพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระโสดาบันพระอัคราจารย์และพระอรหันตเจ้าได้เสด็จจาริกไปตามบ้านเมืองต่างๆจนถึงบ้านสัมพการวันพระพุทธเจ้าได้ประทับเหนือดอยม่อนน้อยมีชาวลวะ(ชาวลัวะ)คนหนึ่งชื่ออ้ายคอนเกิดความเลื่อมใสได้นำน้ำผึ้งบรรจุกระบอกลำปาง(ไม่ป้างคือไฟข้าวหลาม)กับมะพร้าว 4 ลูกมาถวายพระพุทธเจ้าพระพุทธองค์ได้ฉันน้ำผึ้งแล้วทิ้งกระบอกลำปางไปทางทิศเหนือแล้วทรงพยากรณ์ว่าสถานที่แห่งนี้อาจจะมีชื่อว่าลำปาง(ลำปาง)ทรงลูบพระเศียรได้พระเศียรมาหนึ่งเส้นมอบให้แก่ชาวลัวะคนบรรจุในกระบอกลำปางใส่ในอุบถทองคำใหญ่ 8 กำมือพระอินทร์ให้พระวิสุกัมมเนรมิตอุโมงค์ใหญ่ 50 วาลาดด้วยแผ่นแก้ววิรุฬสูง 7 คอกกว้าง 3 คอกแล้วเชิญอุป
บูรณะทั้งหมดจึงขึ้นอยู่กับกรดูแลของกรมศิลปากร๑๒๒ซึ่งมีการบูรณะครั้งล่าสุดทั้งวัดระหว่างปีพศ๒๕๐๒-๒๕๑๕ภาพที่๔พระธาตุลำปางหลวงวัดพระธาตุลำปางหลวงตามตำนานกล่าวว่าในสมัยพุทธกาลพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระเถระสามองค์ได้เสด็จจาริกไปตามบ้านเมืองต่างๆจนถึงบ้านสัมพการวันบ้านลำปางหลวงพระพุทธเจ้าได้ประทับเหนือดอยม่อนน้อยมีชาวลัวะคนหนึ่งชื่ออ้ายคอนเกิดความเลื่อมใสได้นำน้ำผึ้งบรรจุกระบอกลำปางมะพร้าวและมะตูมมาถวายพระพุทธเจ้าพระพุทธองค์ได้ฉัน	วัดพระธาตุลำปางหลวง()ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลลำปางหลวงอำเภอเกาะคาจังหวัดลำปางอยู่ห่างจากตัวเมืองลำปางไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ 18 กิโลเมตรวัดตั้งอยู่บนเนินสูงมีการจัดวางผังและส่วนประกอบของวัดสมบูรณ์แบบที่สุคติสิ่งก่อสร้างและสถาปัตยกรรมต่างๆบริเวณพุทธาวาสประกอบด้วยองค์พระธาตุลำปางหลวงเป็นประธานมีบันไดนาคนำขึ้นไปสู่ชั้นประตูโขงถัดชั้นประตูโขงขึ้นไปเป็นวิหารหลวงบริเวณทิศเหนือขององค์พระธาตุมีวิหารบริวารตั้งอยู่คือวิหารน้ำแต้มและวิหารต้นแก้วด้านตะวันตกขององค์พระธาตุประกอบด้วยวิหารละโว้และหอพระพุทธรูปด้านใต้มีวิหารพระพุทธและอุโบสถทั้งหมดนี้จะแวดล้อมด้วยแนวกำแพงแก้วทั้งสี่ด้านนอกกำแพงแก้วด้านใต้มีประตูที่จะนำไปสู่เขตสังฆาวาสซึ่งประกอบด้วยอาคารหอพระไตรปิฎกกุฏิพระคิษฐานพระแก้วดอนเต้าอาคารพิพิธภัณฑสถานและกุฏิสงฆ์ประวัติ.ตามตำนานพระเจ้าเลียบโลกและตำนานพระธาตุลำปางหลวงกล่าวว่าในสมัยพุทธกาลพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระโสดาบันพระอัคราจารย์และพระอรหันตเจ้าได้เสด็จจาริกไปตามบ้านเมืองต่างๆจนถึงบ้านสัมพการวันพระพุทธเจ้าได้ประทับเหนือดอยม่อนน้อยมีชาวลวะ(ชาวลัวะ)คนหนึ่งชื่ออ้ายคอนเกิดความเลื่อมใสได้นำน้ำผึ้งบรรจุกระบอกลำปาง(ไม่ป้างคือไฟข้าวหลาม)กับมะพร้าว 4 ลูกมาถวายพระพุทธเจ้าพระพุทธองค์ได้ฉันน้ำผึ้งแล้วทิ้งกระบอกลำปางไปทางทิศเหนือแล้วทรงพยากรณ์ว่าสถานที่แห่งนี้อาจจะมีชื่อว่าลำปาง(ลำปาง)ทรงลูบพระเศียรได้พระเศียรมาหนึ่งเส้นมอบให้แก่ชาวลัวะคนบรรจุในกระบอกลำปางใส่ในอุบถทองคำใหญ่ 8 กำมือพระอินทร์ให้พระวิสุกัมมเนรมิตอุโมงค์ใหญ่ 50 วาลาดด้วยแผ่นแก้ววิรุฬสูง 7 คอกกว้าง 3 คอก

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
นำฝั่งแล้วทิ้งกระบอกลำปางไปทางทิศเหนือแล้วทรงพยากรณ์ว่าสถานที่ แห่งนี้อาจมีชื่อว่าลัมพกับปะนครแล้วได้ทรงลูบพระเศียรได้พระเศษตามา หนึ่งเส้นมอบให้แก่ลัวะอำยกอนผู้นั้นลัวะอำยกอนได้นำพระเศษนั้นบรรจุใน ผอบ๑๒๒ศักดิ์ชัยสายสิงห์วัดพระธาตุลำปางหลวงเอกสารประกอบการ บูรณะพระธาตุลำปางหลวงกรมศิลปากรกระทรวงวัฒนธรรม๒๕๕๕หน้า๙	)กับมะพร้าว 4 ลูกมาถวายพระพุทธเจ้าพระพุทธองค์ได้ฉันน้ำฝั่งแล้วทิ้ง กระบอกลำปางไปทางทิศเหนือแล้วทรงพยากรณ์ว่าสถานที่แห่งนี้อาจมี ชื่อว่าลัมพาง(ลำปาง)ทรงลูบพระเศียรได้พระเศษตามาหนึ่งเส้นมอบให้แก่ ลัวะอำยกอนบรรจุในกระบอกลำปางใส่ในอุบะทองคำใหญ่ 8 กำมือ พระอินทร์ให้พระวิสุกัมมเนรมิตอุโมงค์ใหญ่ 50 วาลาดด้วยแผ่นแก้ววิสูตรสูง 7 คอกกว้าง 3 คอกแล้วเชิญอุบะทองคำประดิษฐานพระเศษธาตุในถ้ำนั้น ลัวะอำยกอนกับคนทั้งหลายใส่ข้าวของบูชาพระอินทร์สัณเฑาะว์แล้วม อุโมงค์แล้วก่อเป็นพระเจดีย์สูง 7 คอกเหนืออุโมงค์นั้นพระพุทธเจ้าตรัสว่า เมื่อพระองค์ปรินิพพานไป๒18 ปีจะมีพระอรหันต์ 2 รูปชื่อกุมารกัสสะปะ กับเมฆิยะเถรนำพระธาตุส่วนหน้าผากและลำค่อมารบรรจุไว้เจดีย์องค์นี้จะได้ ชื่อลัมพางกับปะกายหลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้วพระกุมารกัสสะปะได้นำ พระธาตุส่วนพระนลาฏ(หน้าผาก)มาบรรจุไว้ถัดมาพระเมฆิยะเถรได้นำ พระธาตุส่วนพระศอก(ลำคอ)มาบรรจุไว้พระญาณสัทธมาโสกราชก็ได้นำพระ ธาตุมาบรรจุอีกรวมทั้งหมดทั้งหมด 3 องค์ด้วยกันพระอรหันต์และเทวดาทั้ง หลายได้สั่งให้เทวดาชื่ออุตตระให้อยู่รักษาพระธาตุในเมืองลัมพากับปะนครนี้ ต่อมาพระญาณจันทเทวราชษัตริย์เมืองสุวรรณภูมิมีความปรารถนอยากรจะ ได้พระธาตุจึงยกกองทัพมาเชิญพระธาตุ
วิจัยที่เกี่ยวข้อง๒๔๑งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธรรมมาสน์พระมหาจุฬาริยาวิ น๒๕๕๙ได้ศึกษาวิจัยเรื่องธรรมมาสน์พื้นเมืองล้านนาในจังหวัดลำปางพบว่า ธรรมมาสน์พื้นเมืองล้านนาในจังหวัดลำปางได้รับอิทธิพลและแรงบันดาลใจ ทางด้านรูปแบบมาจากศิลปกรรมประเภทอาคารทรงต่างๆและศิลปกรรม อื่นๆที่ใกล้เคียงกันรวมถึงที่มาของพัฒนาการด้านรูปแบบในการตกแต่ง ลวดลายที่สืบเนื่องมาจากศิลปะภายในที่ปรากฏมาก่อนหน้า๑๒๓พระมหา จุฬาริยาวินธรรมมาสน์พื้นเมืองล้านนาใน	ง 45107204 สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะความสำคัญธรรมมาสน์พื้นเมือง ล้านนารูปแบบองค์ประกอบสถาปัตยกรรมและลวดลายประดับพระมหาจุฬาริ ยาวินธรรมมาสน์พื้นเมืองล้านนาในจังหวัดลำปางอาจารย์ผู้ควบคุมสารนิ พนธ์ศตรศักดิ์ชัยสายสิงห์ 179 หน้การศึกษาศิลปกรรมธรรมมาสน์พื้นเมือง ล้านนาในจังหวัดลำปางมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบลักษณะทางศิลปะ และองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมกับประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ ทราบถึงความสัมพันธ์ทางโครงสร้างรูปแบบและพัฒนาการการตกแต่ง ลวดลายของศิลปกรรมธรรมมาสน์กับศิลปะแหล่งอื่นๆทั้งภายในและภายนอก ว่าลักษณะใดเป็นอิทธิพลภายในหรือภายนอกและลักษณะใดเป็นศิลปะที่ เกิดความคิดสร้างสรรค์ของช่างพื้นเมืองรวมถึงศึกษาเชื่อมโยงทาง ประวัติศาสตร์เพื่อกำหนดอายุจากการศึกษาวิจัยพบว่า 1 ธรรมมาสน์พื้น เมืองล้านนาในจังหวัดลำปางได้รับอิทธิพลและแรงบันดาลใจทางด้านรูป แบบมาจากศิลปกรรมประเภทอาคารทรงต่างๆและศิลปกรรมอื่นๆที่ใกล้ เคียงกันรวมถึงที่มาของพัฒนาการด้านรูปแบบในการตกแต่งลวดลายที่สืบ เนื่องมาจากศิลปะภายในที่ปรากฏมาก่อนหน้าคือศิลปะล้านนาและแหล่ง ศิลปะอื่นๆที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องเช่นศิลปะจีนศิลปะสุโขทัยศิลปะ อยุธยาและศิลปะรัตนโกสินทร์ 2 จากการตรวจสอบอายุกับศิลปกรรมที่ เกี่ยวข้องและหลักฐานประเภทจารึกพบว่าธรรมมาสน์พื้นเมืองล้านนาในจ ังหวัดลำปางที่เป็นตัวอย่างการศึกษาครั้งนี้มีอายุอยู่ในช่วงครึ่งหลัง พุทธศตวรรษ 23 ลงมาถึงครึ่งหลังพุทธศตวรรษที่ 25 ซึ่งสอดคล้องกับ หลักฐานด้านสถาปัตยกรรมและประวัติศาสตร์ที่บ่งชี้ว่ากลุ่มธรรมมาสน์ที่พบ ในช่วงนี้เป็นธรรมมาสน์

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๙๐นี้หรือศิลปะล้านนาและแหล่งศิลปะอื่นๆที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับศิลปะจีนศิลปะสุโขทัยศิลปะอยุธยาและศิลปะรัตนโกสินทร์และธรรมาสันล้านนาในจังหวัดลำปางคาดว่ามียาอายุอยู่ในช่วงหลังพุทธศตวรรษที่๒๓ถึงหลังพุทธศตวรรษที่๒๕ซึ่งสอดคล้องกับหลักฐานด้านสถาปัตยกรรมและประวัติศาสตร์ที่บ่งชี้ว่ากลุ่มธรรมาสันที่พบในช่วงนี้เป็นธรรมาสันเก่าแก่ที่หลงเหลืออยู่แม้ส่วนใหญ่จะเป็นงานศิลปกรรมที่ถูกบูรณปฏิสังขรณ์มาตลอดสมัยการใช้งานและขาดการบันทึกถึงสมัย	ง 45107204 สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะความสำคัญธรรมาสันพื้นเมืองล้านนาในรูปแบบองค์ประกอบสถาปัตยกรรมและลวดลายประดับพระมหาจริยารัณธรรมาสันพื้นเมืองล้านนาในจังหวัดลำปางอาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์ศรศักดิ์ชัยสายสิงห์ 179 หน้การศึกษาศิลปกรรมธรรมาสันพื้นเมืองล้านนาในจังหวัดลำปางมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบลักษณะทางศิลปะและองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมกับประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ทางโครงสร้างรูปแบบและพัฒนากการตกแต่งลวดลายของศิลปกรรมธรรมาสันกับศิลปะและแหล่งอื่นๆทั้งภายในและภายนอกว่าลักษณะใดเป็นอิทธิพลภายในหรือภายนอกและลักษณะใดเป็นศิลปะที่เกิดขึ้นความคิดสร้างสรรค์ของช่างพื้นเมืองรวมถึงศึกษาเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์เพื่อกำหนดอายุจากการศึกษาวิจัยพบว่า 1 ธรรมาสันพื้นเมืองล้านนาในจังหวัดลำปางได้รับอิทธิพลและแรงบันดาลใจทางด้านรูปแบบมาจากศิลปกรรมประเภทอาคารทรงต่างๆและศิลปกรรมอื่นๆที่ใกล้เคียงกันรวมถึงที่มาของพัฒนาการด้านรูปแบบในการตกแต่งลวดลายที่สืบเนื่องมาจากศิลปะภายในที่ปรากฏมาก่อนหน้าก็คือศิลปะล้านนาและแหล่งศิลปะอื่นๆที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับศิลปะจีนศิลปะสุโขทัยศิลปะอยุธยาและศิลปะรัตนโกสินทร์ 2 จากการตรวจสอบอายุกับศิลปกรรมที่เกี่ยวข้องและหลักฐานประเภทจารึกพบว่าธรรมาสันพื้นเมืองล้านนาในจังหวัดลำปางที่เป็นตัวอย่างการศึกษาค้างนี้จะมีอายุอยู่ในช่วงครึ่งหลังพุทธศตวรรษ 23 ลงมาถึงครึ่งหลังพุทธศตวรรษที่ 25 ซึ่งสอดคล้องกับหลักฐานด้านสถาปัตยกรรมและประวัติศาสตร์ที่บ่งชี้ว่ากลุ่มธรรมาสันที่พบในช่วงนี้เป็นธรรมาสันเก่าแก่ที่หลงเหลืออยู่แม้ส่วนใหญ่จะเป็นงาน
และคณะ๒๕๖๓ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาอัตลักษณ์ของลวดลายประดับธรรมาสันกรณีวัดพระแท่นศิลาอาสน์จังหวัดอุดรดิตถ์พบว่าลวดลายประดับธรรมาสันดังกล่าวซึ่งเป็นศิลปะในสมัยอยุธยาตอนปลายมีลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์เด่นไม่มีที่ไหนเหมือนประกอบด้วยลายที่ไม่ซ้ำกันเลยโดยสามารถแบ่งเป็นลายกนกกระหนกและลายกระจังตลอดจนสามารถแบ่งกลุ่มลายที่เป็นอัตลักษณ์ที่ชัดเจนคือลวดลายทุกลายมีลักษณะลายที่ไม่เหมือนและไม่ซ้ำกันลวดลายหลายลายมีลักษณะพิเศษที่มีการนำรูปร่างของคนเทวดาสัตว์	การศึกษาอัตลักษณ์ของลวดลายประดับธรรมาสันกรณีวัดพระแท่นศิลาอาสน์จังหวัดอุดรดิตถ์ The Study of the Identity of Decorative Patterns on the Buddhist Pulpit In WatPhraThaenSila At Uttaradit Province จาตุรนต์จรรย์ารัตนกุลณัฐวัฒน์โพธิ์น้อยและประติพัทธ์วิธรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Jaturan Jariyaratannagoon Nattawuth Kanponoi and Pradipat Viramon Uttaradit Rajabhat University Thailand Corresponding Author Email jariyajak@gmailcom บทคัดย่อการศึกษาอัตลักษณ์ลวดลายประดับธรรมาสันวัดพระแท่นศิลาอาสน์จังหวัดอุดรดิตถ์ศึกษา 3 ส่วนส่วนที่ 1 ศึกษาสภาพโดยรวมของธรรมาสันตามหลักการทางด้านศิลปะไทยส่วนที่ 2 การศึกษารายละเอียดรูปแบบและขนาดตลอดจนลักษณะเฉพาะที่เป็นเอกลักษณ์ของลวดลายประดับธรรมาสันที่ปรากฏในส่วนประกอบหลักต่างๆพื้นที่ในการวิจัยคือพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดพระแท่นศิลาอาสน์จังหวัดอุดรดิตถ์ผลการวิจัยพบว่าลวดลายประดับธรรมาสันดังกล่าวซึ่งเป็นศิลปะในสมัยอยุธยาตอนปลายนั้นมีลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์เด่นไม่มีที่ไหนเหมือนประกอบด้วยลายที่ไม่ซ้ำกันเลยโดยสามารถแบ่งเป็นลายกนกกระหนกและลายกระจังตลอดจนสามารถแบ่งกลุ่มลายที่เป็นอัตลักษณ์ที่ชัดเจนคือลวดลายทุกลายมีลักษณะลายที่ไม่เหมือนและไม่ซ้ำกันลวดลายหลายลายมีลักษณะพิเศษที่มีการนำรูปร่างของคนเทวดาสัตว์ยักษ์เข้ามาประกอบเป็นตัวลายได้อย่างวิจิตรงดงามคาศาณัติอัตลักษณ์ลวดลายธรรมาสันวัดพระแท่นศิลาอาสน์ Abstracts The Study of the Identity of Decorative Patterns on the Buddhist Pulpit in WatPhraThaenSila At Uttaradit Province was made into 2 parts 1 the study of overall conditions of the

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ยักษ์เข้ามาประกอบเป็นตัวอย่างได้อย่างวิจิตรงดงาม๑๓๗๒๘๒งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปกรรมดอคล้ายหลานวงศ์และคณะ๒๕๖๐ศึกษาเรื่องพุทธศิลป์ประวัติพัฒนาการและอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่าพุทธศิลป์ที่สร้างขึ้นในยุคพุทธกาลเน้นประโยชน์การใช้สอยเป็นสำคัญและมุ่งพัฒนาที่ตัวบุคคลเป็นหลักจึงปรากฏพุทธศิลป์ประเภทสถาปัตยกรรมที่เป็นส่วนของอาคารสถานที่เท่านั้นต่อมายุคหลังพุทธกาลจึงปรากฏประติมากรรมกล่าวคือพระพุทธรูปเหตุที่เป็นเช่น	พุทธศิลป์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแนวคิดพัฒนาการอัตลักษณ์สำคัญของพระพุทธรูปในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ BUDDHIST ART IN THE NORTHEAST THE CONCEPT OF DEVELOPING IDENTITY OF BUDDHA IMAGES IN THE NORTHEAST อุดลย์หลานวงศ์พระภณูวัฒน์จวทพณโนจันทาพุนพระมหาภริกรณโธสมาสีพันนาวาริณทองภูมมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น Adun Lanwong Phra Panuwat Juntawattano Juntapoon Phramahapiratkorn Angsumalee Punnawa Wirat Thongphu Mahachulalongkornrajavidyalaya University KhonKaen Campus Thailand Email Threekingdome28 gmailcom บทคัดย่อการวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1 เพื่อศึกษาแนวคิดและพัฒนาการของพุทธศิลป์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 เพื่อศึกษาลักษณะสำคัญและการเรียนรู้พุทธศิลป์ที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้การเก็บข้อมูลทั้งจากเอกสารงานวิจัยและข้อมูลภาคสนามโดยกำหนด 5 พื้นที่ในภาคอีสาน 5 จังหวัดได้แก่จังหวัดขอนแก่นกาฬสินธุ์หนองคายสกลนครและจังหวัดอุบลราชธานีจากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 65 รูปคนผลการวิจัยพบว่าแนวคิดพุทธศิลป์เกิดขึ้นในยุคพุทธกาลเน้นประโยชน์การใช้สอยเป็นสำคัญและมุ่งพัฒนาที่ตัวบุคคลเป็นหลักจึงปรากฏพุทธศิลป์ประเภทสถาปัตยกรรมที่เป็นส่วนของอาคารสถานที่เท่านั้นต่อมายุคหลังพุทธกาลจึงปรากฏประติมากรรมกล่าวคือพระพุทธรูปเหตุที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะได้รับอิทธิพลความเชื่อจากชาวกรีกที่นิยมสร้างรูปเคารพแทนเทพเจ้าที่ตนนับถือพระพุทธรูปนั้นเริ่มแพร่หลายกระจายในยุคที่มีพระสาวกเข้ามาประกาศเผยแผ่พระพุทธศาสนาในรัชสมัยพระเจ้าอโศกและการติดต่อทางการค้าจนเป็นที่นิยมหล่อหรือปั้นขึ้นพร้อมกับมีการมีอารามในภูมิภาค
รมเย็นเกิดขึ้นในชุมชนและสังคมเกิดความสมัครสมานสามัคคีของคนในชุมชนเกิดจิตอาสาในการร่วมกันช่วยทำงานบุญประเพณีที่จัดขึ้นทุกปีเกิดรายได้จากการขายของชำร่วยที่ระลึกและการจ้างคนในชุมชนเกิดขึ้นเพื่อช่วยจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวเกิดการท่องเที่ยวอันเป็นผลมาจากวัฒนธรรมประเพณีที่มีการจัดติดต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นผลให้เศรษฐกิจในท้องถิ่นนั้นมีรายได้หมุนเวียนประชาชนมีพื้นที่เลี้ยงชีพนอกเหนือจากการอาชีพหลัก	พุทธศิลป์คุณค่าและอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ BUDDHIST ARTS INFLUENCES ON PEOPLE S LIVING IN THE NORTH EASTERN REGION อุดลย์หลานวงศ์พระภณูวัฒน์จวทพณโนจันทาพุนพระมหาภริกรณโธสมาสีพันนาพันทิวาทัภูมิมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น Adun Lanwong Phra Panuwat juntawattano Juntapoon Phramahapiratkorn angsumalee punnawa Phanthiwa Thabphumee Mahachulalongkornrajavidyalaya University KhonKaen Campus Thailand Email Threekingdome28 gmailcom บทคัดย่อการวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์คือเพื่อศึกษาคุณค่าและอิทธิพลของพุทธศิลป์ที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้การเก็บข้อมูลทั้งจากเอกสารงานวิจัยและข้อมูลภาคสนามโดยกำหนด 5 พื้นที่ในภาคอีสาน 5 จังหวัดได้แก่จังหวัดขอนแก่นกาฬสินธุ์หนองคายสกลนครและจังหวัดอุบลราชธานีจากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 65 รูปคนผลการวิจัยพบว่าคุณค่าและอิทธิพลของพุทธศิลป์นั้นพบว่าพระพุทธรูปส่งผลต่อความเชื่อความเลื่อมใสศรัทธาของคนในชุมชนยึดถือเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของพื้นที่นั้นๆทำให้เกิดความสันติสุขสงบร่มเย็นเกิดขึ้นในชุมชนและสังคมเกิดความสมัครสมานสามัคคีของคนในชุมชนเกิดจิตอาสาในการร่วมกันช่วยทำงานบุญประเพณีที่จัดขึ้นทุกปีเกิดรายได้จากการขายของชำร่วยที่ระลึกและการจ้างคนในชุมชนเกิดขึ้นเพื่อช่วยจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวเกิดการท่องเที่ยวอันเป็นผลมาจากวัฒนธรรมประเพณีที่มีการจัดติดต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นผลให้เศรษฐกิจในท้องถิ่นนั้นมีรายได้หมุนเวียนประชาชนมีพื้นที่เลี้ยงชีพ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
กันไปการพัฒนาพื้นที่ส่งเสริมและอนุรักษ์การสร้างสรรคศิลปะของวัดและชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนาโดยกิจกรรมการพัฒนาและสร้างพื้นที่ส่งเสริมและอนุรักษ์การสร้างสรรคศิลปะของวัดและชุมชนทั้ง๘แห่งในกลุ่มจังหวัดล้านนาเพื่อการอนุรักษ์ศิลปกรรมและการสร้างสรรคศิลปะของวัดในกลุ่มจังหวัดล้านนาที่ได้รับการจัดการที่เหมาะสมพบว่าการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะในจังหวัดล้านนานั้นมีการส่งเสริมและอนุรักษ์และการสร้างสรรคศิลปะของวัดและชุมชนในแต่ละจังหวัดในกลุ่มจังหวัดล้านนาแตกต่าง	Sahathaya Wises et al 325 วารสารบัณฑิตแสงโคมคาปีที่ 6 ฉบับที่ 2 พฤษภาคมสิงหาคม 2564 การสร้างสรรคศิลปะชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของวัดชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นตั้งนั้นเพื่อศึกษาวิเคราะห์ประเด็นเหล่านี้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมคณะผู้วิจัยจึงศึกษาวิจัยการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ในกลุ่มจังหวัดในล้านนาหรือภาคเหนือตอนบนของไทยโดยการศึกษารูปแบบของการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมของวัดและชุมชนที่มีการดำเนินการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมในปัจจุบันการปฏิบัติการพัฒนากระบวนการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในกลุ่มจังหวัดในล้านนาโดยเป็นกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับวัดชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ทั้งนี้เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์โดยการมีส่วนร่วมของวัดและชุมชนในกลุ่มจังหวัดในล้านนาอันจะนำไปสู่การสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในกลุ่มจังหวัดในล้านนาต่อไป วัตถุประสงค์การวิจัย 1 เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในกลุ่มจังหวัดในล้านนา 2 เพื่อพัฒนากระบวนการและวิธีการในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์โดยการมีส่วนร่วมของวัดและชุมชนในกลุ่มจังหวัดในล้านนา 3 เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์โดยการมีส่วนร่วมของวัดและชุมชนในกลุ่มจังหวัดในล้านนา ระเบียบวิธีวิจัย 1 รูปแบบการวิจัยการวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการศึกษาเอกสารและการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยลงพื้นที่สำรวจบริบทและทรัพยากรวัฒนธรรมชุมชน
๙๕คุณสมบัติทางสุนทรียะนี้เป็นคุณสมบัติดั้งเดิมที่ติดตัววัตถุทางสุนทรียะมาแต่แรกเริ่มและมีความเกี่ยวข้องกับวัตถุทางสุนทรียะเพียงอย่างเดียวเมื่อคุณค่าทางสุนทรียะเป็นคุณสมบัติของวัตถุคุณค่าทางสุนทรียะจึงมีลักษณะเป็นสัมบูรณ์ Absolute สิ่งที่เป็นสิ่งสัมบูรณ์ย่อมมีค่าที่แน่นอนตายตัวไม่เปลี่ยนแปลงไปตามความรู้สึกหรือความพึงพอใจของใครหรือสิ่งอื่นใดมันมีค่าในตัวหรือสำหรับตัวเองโดยไม่สัมพันธ์กับสิ่งอื่นนอกเหนือตัวมันสิ่งที่มีคุณค่าทางสุนทรียะย่อม	ได้จึงจัดได้ว่าผืนผ้าไหมเป็นงานศิลปะประเภททัศนศิลป์ Visual Art นอกจากนี้ผ้าไหมนครชัยบุรินทร์ยังสร้างสรรค์คุณประโยชน์ดังนี้ 1 ด้านประโยชน์ใช้สอยนอกจากนุ่งห่มในชีวิตประจำวันแล้วยังมีการนำเรื่องราวของผ้ามาจัดในท่ายุคทันสมัยรวมถึงการแปรรูปใช้สอย 2 ด้านการสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่นเป็นการหมุนเวียนทางด้านเศรษฐกิจทำให้วิถีชีวิตดีขึ้น 3 ด้านการรวมกลุ่มทางสังคมทำให้เกิดความเข้มแข็งมีความสามัคคีมีการสร้างเครือข่าย 4 ด้านความเชื่อวิถีแห่งวัฒนธรรมมีเรื่องเล่าผ่านผืนผ้าเล่าผ่านตำนานผ่านวิถีความเชื่อดั้งเดิมเพราะแต่ละจังหวัดก็จะมีชนบทรูปเพ็วัฒนธรรมความเชื่อที่แตกต่างกันไปเพราะฉะนั้นหากความเชื่อถูกถ่ายทอดผ่านผืนผ้าก็จะทำให้เกิดความน่าสนใจมากขึ้นวารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคมมีนาคม 2562 231 อภิปรายผลการวิจัยแนวคิดความงามตามทฤษฎีวัตถุวิสัยนั้นเป็นความงามที่เน้นคุณค่าทางสุนทรียะคือคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัววัตถุสุนทรียะคุณสมบัตินี้กล่าวมีมาแต่ดั้งเดิมและมีอยู่ตลอดไปแม้จะไม่มีใครรู้ตัววัตถุสุนทรียะนั้นก็ตามคุณค่าทางสุนทรียะของวัตถุนั้นก็ยังคงอยู่เหมือนเดิมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจรรยาโกมุทธนันท์ที่ได้กล่าวถึงคุณค่าทางสุนทรียะเป็นคุณสมบัติของวัตถุคุณค่าทางสุนทรียะจึงมีลักษณะเป็นสัมบูรณ์ Absolute สิ่งที่เป็นสิ่งสัมบูรณ์ค่าของมันย่อมเป็นสิ่งคงที่และแน่นอนตายตัวไม่เปลี่ยนแปลงไปตามความรู้สึกหรือพึงพอใจของใครแม้ว่าไม่มีใครไปรับรู้มันยังคงอยู่คุณค่าทางสุนทรียะคือคุณสมบัติที่ติดตัววัตถุเป็นอิสระจากความรู้สึกของใครทั้งสิ้น Jaroon Komuttaratannanon 1999 ผ้าไหมนครชัยบุรินทร์เป็นวัฒนธรรมเครื่อง

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ความงามในมิติทางธรรมหมายถึงความงามที่เป็นลักษณะของธรรมหรือความจริงอันเป็นผลจากคุณภาพหรือคุณสมบัติของธรรมะซึ่งปรากฏต่อการรับรู้ของมนุษย์ผู้มีญาณหรือแสดงออกทางพฤติกรรมของมนุษย์ผู้ทรงศีลทรงธรรมทำให้ผู้คนทั่วไปรับรู้และเห็นได้ว่าเป็นผู้มีธรรมหรือผู้ที่งามโดยไม่จำกัดอายุเพศและวัยความงามของธรรมจัดได้ว่าเป็นวัตรุสยเนื่องจากเป็นความงามซึ่งเป็นคุณสมบัติเชิงวัตรุสยของธรรมอันปรากฏปรากฏการณ์ความงามของธรรมจึงเป็น	ความงามในมิติทางโลกหรือความงามทางวัตถุพุทธปรัชญาเถรวาทถือว่าเป็นจิตวิสัยหรือไม่จริงแต่พุทธปรัชญาเถรวาทก็กล่าวถึงเรื่องนี้เป็นไปตามภาษาหรือการบัญญัติของโลกเท่านั้นและเมื่อความงามทางวัตถุไม่จริงหรือกล่าวสั้นๆว่าไม่จริงจึงเป็นสิ่งที่ไม่มีคุณค่าหรือไม่มีประโยชน์ต่อชีวิตตามความหมายของคำว่าประโยชน์ในทางพุทธปรัชญาเถรวาทเพราะพุทธปรัชญาเถรวาทถือว่าสิ่งที่จริงเท่านั้นจึงมีประโยชน์ส่วนความงามในมิติทางธรรมหมายถึงความงามที่เป็นลักษณะของธรรมหรือความจริงอันเป็นผลจากคุณภาพหรือคุณสมบัติของธรรมที่ปรากฏต่อการรับรู้ของมนุษย์ผู้มีญาณหรือแสดงออกทางพฤติกรรมของมนุษย์ผู้ทรงศีลทรงธรรมทำให้คนทั่วไปรับรู้เห็นได้ว่าเป็นผู้มีธรรมหรือเป็นคนทั้งามโดยไม่จำกัดอายุและเพศวัยความงามของธรรมเป็นวัตรุสยเพราะเนื่องมาจากคุณภาพหรือคุณสมบัติเชิงวัตรุสยของธรรมปรากฏการณ์ทางความงามของธรรมจึงเป็นสากลทุกคนที่รู้หรือสัมผัสย่อมรู้ได้หรือสัมผัสได้ตรงกันเหมือนกันพระมหาวังสันตภิกขิตฺตปิณฺโณ 2553 29 คุณค่าของความงามในพุทธปรัชญาเถรวาทมีคุณค่ามากมายแต่ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้จัดสรุปเข้าในคุณค่าสองประการคือคุณค่าความงามภายนอกและคุณค่าความงามภายในคุณค่าความงามภายนอกเป็นคุณค่าของความงามที่ชาวโลกได้คุณค่าหรือมีความเข้าใจในคุณค่านั้นพุทธปรัชญาเถรวาทก็กล่าวถึงคุณค่าความงามของชาวโลกซึ่งเป็นความงามในรูปร่างหน้าตาของบุคคลความงามของผิวพรรณความงาม 5 อย่างของสตรีการกล่าวถึงคุณค่าความงามเหล่านี้พระพุทธองค์ตรัสเป็นการกล่าวไปตามชาวโลกโดยไม่ทรงยึดถือไปตามโลกเพราะพระพุทธองค์ไม่ทรงขัดแย้งกับโลกและคุณค่าความงามภายในพุทธ
รวมถึงการนำเสนอมุมมองความงามผ่านศิลปะที่มีความหมายลึกซึ้งและส่งผลต่อชีวิตและจิตใจของคนในสังคม๑๓๒พระมหาวังสันตภิกขิตฺตปิณฺโณใจหาญการศึกษาวิเคราะห์สุนทรียศาสตร์ในพุทธปรัชญาเถรวาทวิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๕๓	ของเราให้สูงขึ้นหากงานศิลปะชิ้นใดไม่ปรากฏสิ่งเหล่านี้แต่ไปปรากฏให้เห็นซึ่งความเสื่อมโทรมของศาสนาภาพลักษณ์อันชั่วร้ายของพระสงฆ์หรือภาพอันชั่วร้ายของผู้นำทางศีลธรรมแม้จะเป็นความจริงว่าบางครั้งก็เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นก็ตามงานศิลปะนั้นๆไม่ถือว่าเป็นงานพุทธศิลป์แม้จะเป็นงานศิลปะทั้งงดงามและประณีตทรงแรงกระแทบต่อสังคมเพียงใดก็ตามผลงานดังกล่าวนั้นไม่ใช่งานพุทธศิลป์อันทรงคุณค่าในทรรศนะของพระพุทธศาสนาเป็นได้แค่เพียงงานปลอม 93 Journal of MCU Philosophy Review Vol 1 No 1 January June 2018 แปลงและลอกเลียนแบบงานพุทธศิลป์ที่ไม่ควรจะได้รับการกล่าวถึงและเทิดทูนบูชาและต้องควบคุมดูแลมิให้เกิดมีขึ้นในสังคมและควรจะถูกกำจัดออกไปมิให้เผยแพร่ออกสู่เด็กและเยาวชนเอกสารอ้างอิงพระมหาวังสันตภิกขิตฺตปิณฺโณใจหาญ 2553 การศึกษาวิเคราะห์สุนทรียศาสตร์ในพุทธปรัชญาเถรวาทวิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๐๗ธรรมาสน์เป็นภาษาบาลีมาจากคำว่าธมฺมาสนํประกอบเข้าด้วยกัน๑๓๓มมในที่นี้หมายถึงคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าส่วนอาสนหมายถึงที่นั่งรวมแล้วเป็นธมฺมาสนหรือธรรมาสน์หมายถึงที่สำหรับนั่งแสดงธรรมอันเป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแห่งชาติพศ๒๕๔๒ได้ให้ความหมายในภาพรวมทั่วไปของธรรมาสน์ว่าหมายถึงที่สำหรับพระภิกษุแสดงธรรม๒ในพจนานุกรมฉบับอื่นได้ให้ความหมายของธรรมาสน์ในลักษณะแสดงออกถึงความเป็น	จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไป 5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 51 ทราบประวัติความเป็นมาคติความเชื่อแบบแผนทางด้านรูปแบบสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมลวดลายประดับเทคนิคทางงานช่างตำแหน่งที่ตั้งและสภาพแวดล้อมปัจจุบันของธรรมาสน์พื้นเมืองล้านนาที่ปรากฏในเขตจังหวัดลำปาง 5 52 ทราบถึงความสัมพันธ์ทางด้านศิลปกรรมและประวัติศาสตร์จากศิลปะภายในและภายนอกแหล่งอื่นๆที่มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกันเพื่อนำไปสู่การจำแนกจัดกลุ่มวิเคราะห์ถึงพัฒนาการทางด้านรูปแบบการตกแต่งลวดลายและการกำหนดอายุ 53 การศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้ได้ความรู้ในเรื่องลักษณะทางสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธรรมาสน์พื้นเมืองล้านนาเพิ่มเติมมากขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและแนวทางการอนุรักษ์งานศิลปกรรมประเภทนี้ให้ดำรงอยู่สืบไปบทที่ 2 บทบาทหน้าที่และลักษณะธรรมาสน์พื้นเมืองล้านนา 21 ความหมายและลักษณะธรรมาสน์พื้นเมืองล้านนาธรรมาสน์เป็นภาษาบาลีมาจากคำว่าธมฺมาสนํประกอบเข้าด้วยกัน 1 ๓๓มมในที่นี้หมายถึงคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าส่วนอาสนหมายถึงที่นั่งรวมแล้วเป็นธมฺมาสนหรือธรรมาสน์หมายถึงที่สำหรับนั่งแสดงธรรมอันเป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแห่งชาติพศ 2542 ได้ให้ความหมายในภาพรวมทั่วไปของธรรมาสน์ว่าหมายถึงที่สำหรับพระภิกษุแสดงธรรม 2 ในพจนานุกรมฉบับอื่นได้ให้ความหมายของธรรมาสน์ในลักษณะแสดงออกถึงความเป็นศิลปกรรมท้องถิ่นว่าธรรมาสน์หมายถึงที่นั่งยกพื้นมีลวดลายและโครงสร้างหลายรูปแบบตามท้องถิ่นนิยมและเป็นที่นั่งที่เดียวซึ่งพระนั่งเทศน์ 3 ในทางวิชาการการอธิบายความหมาย

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ศิลปกรรมท้องถิ่นว่าธรรมาสน์หมายถึงที่นึ่งยกพื้นมีลวดลายและโครงสร้างหลายรูปแบบตามท้องถิ่นนิยมและเป็นที่นึ่งที่เดียวซึ่งพระนึ่งเทศน์๓ในทางวิชาการการอธิบายความหมายของธรรมาสน์อาจมีความหมายอื่นที่หลากหลายที่นักวิชาการหลายท่านแสดงไว้เพื่อแสดงถึงความเข้าใจในลักษณะศิลปกรรมประเภทนี้เช่นธรรมาสน์คือที่นึ่งยกสูงสำหรับพระสงฆ์ใช้แสดงพระธรรมเทศนาแก่พุทธศาสนิกชนมีรูปลักษณะต่างก่นเช่นทำด้วยไม้สลักปิดทองหรือประดับกระจกแบบเก่าอีขนาดใหญ่มิพนักพิงหรือ	ต่อการศึกษาและแนวทางการอนุรักษ์งานศิลปกรรมประเภทนี้ให้ดำรงอยู่สืบไปบทที่ 2 บทบาทหน้าที่และลักษณะธรรมาสน์พื้นเมืองล้านนา 21 ความหมายและลักษณะธรรมาสน์พื้นเมืองล้านนาธรรมาสน์เป็นภาษาบาลีมาจากคำว่าธมฺมาสนํประกอบเข้าด้วยก 1 ธมฺมในที่นี้หมายถึงคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าส่วนอาสนหมายถึงที่นึ่งรวมแล้วเป็นธมฺมาสนหรือธรรมาสน์หมายถึงที่สำหรับนึ่งแสดงธรรมอันเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแห่งชาติพศ 2542 ได้ให้ความหมายในภาพรวมทั่วไปของธรรมาสน์ว่าหมายถึงที่สำหรับพระภิกษุแสดงธรรม 2 ในพจนานุกรมฉบับอื่นได้ให้ความหมายของธรรมาสน์ในลักษณะแสดงออกถึงความเป็นศิลปกรรมท้องถิ่นว่าธรรมาสน์หมายถึงที่นึ่งยกพื้นมีลวดลายและโครงสร้างหลายรูปแบบตามท้องถิ่นนิยมและเป็นที่นึ่งที่เดียวซึ่งพระนึ่งเทศน์ 3 ในทางวิชาการการอธิบายความหมายของธรรมาสน์อาจมีความหมายอื่นที่หลากหลายที่นักวิชาการหลายท่านแสดงไว้เพื่อแสดงถึงความเข้าใจในลักษณะศิลปกรรมประเภทนี้เช่นธรรมาสน์คือที่นึ่งยกสูงสำหรับพระสงฆ์ใช้แสดงพระธรรมเทศนาแก่พุทธศาสนิกชนมีรูปลักษณะต่างก่นเช่นทำด้วยไม้สลักปิดทองหรือประดับกระจกแบบเก่าอีขนาดใหญ่มิพนักพิงหรือทำเป็นบุษบกในบางท้องถิ่นอาจเรียกธรรมาสน์ว่าร้านเทศน์ 4 1 พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระจันทบุรีนฤนาถปทานุกรมบาลีไทยอังกฤษสันสกฤตพิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯโรงพิมพ์มหาภูมิภววิทยาลัย 2537 113 379 และพระธรรมปิฎกพจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพฯโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2540 104 111 2 ราชบัณฑิตยสถานพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพศ 2542 กรุงเทพฯบริษัทนามมีบุคพับ
ทำเป็นบุษบกในบางท้องถิ่นอาจเรียกธรรมาสน์ว่าร้านเทศน์๔ส่วนคำว่าพื้นเมืองล้านนาอาจแยกอธิบายความหมายเป็นคำได้ดังนี้คำว่าพื้นเมืองหมายถึงเฉพาะเมืองเฉพาะท้องถิ่นของพื้นเมืองคนพื้นเมืองมีความหมายเข้าคู่กันกับคำว่าพื้นบ้านนิยมเรียกรวมกันว่าพื้นบ้านพื้นเมือง๕คำว่าล้านนาหมายถึงดินแดนที่มีน่านับล้านนาคือมีนาเป็นจำนวนมากในที่นี้เป็นคำที่ใช้เรียกดินแดนส่วนสำคัญที่ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยประกอบด้วยกลุ่ม	ในทางวิชาการการอธิบายความหมายของธรรมาสน์อาจมีความหมายอื่นที่หลากหลายที่นักวิชาการหลายท่านแสดงไว้เพื่อแสดงถึงความเข้าใจในลักษณะศิลปกรรมประเภทนี้เช่นธรรมาสน์คือที่นึ่งยกสูงสำหรับพระสงฆ์ใช้แสดงพระธรรมเทศนาแก่พุทธศาสนิกชนมีรูปลักษณะต่างก่นเช่นทำด้วยไม้สลักปิดทองหรือประดับกระจกแบบเก่าอีขนาดใหญ่มิพนักพิงหรือทำเป็นบุษบกในบางท้องถิ่นอาจเรียกธรรมาสน์ว่าร้านเทศน์ 4 1 พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระจันทบุรีนฤนาถปทานุกรมบาลีไทยอังกฤษสันสกฤตพิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯโรงพิมพ์มหาภูมิภววิทยาลัย 2537 113 379 และพระธรรมปิฎกพจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพฯโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2540 104 111 2 ราชบัณฑิตยสถานพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพศ 2542 กรุงเทพฯบริษัทนามมีบุคพับ ลิเคชั่นจำกัด 2542 555 3 สำนักพิมพ์มติชนพจนานุกรมฉบับมติชนกรุงเทพฯสำนักพิมพ์มติชน 2547 48 4 ไซดักัลยณมิตรพจนานุกรมสถาปัตยกรรมและศิลปะเกี่ยวเนื่องพิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯด้านสุทธการพิมพ์ 2548 259 6 7 ส่วนคำว่าพื้นเมืองล้านนาอาจแยกอธิบายความหมายเป็นคำได้ดังนี้คำว่าพื้นเมืองหมายถึงเฉพาะเมืองเฉพาะท้องถิ่นของพื้นเมืองคนพื้นเมืองมีความหมายเข้าคู่กันกับคำว่าพื้นบ้านนิยมเรียกรวมกันว่าพื้นบ้านพื้นเมือง 5 คำว่าล้านนาหมายถึงดินแดนที่มีน่านับล้านนาคือมีนาเป็นจำนวนมากในที่นี้เป็นคำที่ใช้เรียกดินแดนส่วนสำคัญที่ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยประกอบด้วยกลุ่มเมืองสำคัญต่างๆได้แก่เชียงใหม่ลำพูนลำปางเชียงใหม่แสนพะเยาแพร่และน่านเป็นต้น 6
โชติกุลยณมิตรพจนานุกรมสถาปัตยกรรมและศิลปะเกี่ยวเนื่องพิมพ์ครั้งที่๒กรุงเทพฯด้านสุทธการพิมพ์๒๕๔๘๒๕๔๙๕ราชบัณฑิตสถานพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพศ๒๕๔๒๗๙๕๖สรวิสต์อ่องสกุลประวัติศาสตร์ล้านนาพิมพ์ครั้งที่๒กรุงเทพฯบริษัทอมรินทร์พริ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด๕๓๙๒๒๒๕	สงขเป็นผู้ทรงศิลป์ซึ่งได้รับความเคารพอย่างสูงจากพุทธศาสนิกชนและเมื่อพระสงฆ์เป็นผู้นำพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเผยแผ่สู่ประชาชนดังนั้นพระสงฆ์จึงควรจะได้นั่งในที่อันควรในที่สูงกว่าคนธรรมดา 7 ด้วยเหตุนี้จึงมีการสร้างธรรมาสน์โดยจำลองมาจากพระแท่นและปราสาทของพระมหากษัตริย์หรือรูปทรงอื่นๆตามความนิยมของท้องถิ่น 5 ราชบัณฑิตยสถานพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพศ 2542 794 6 สรวิสต์อ่องสกุลประวัติศาสตร์ล้านนาพิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯบริษัทอมรินทร์พริ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด 2539 2225 7 วิทยุสัศวรณ 5 นาที่กับศิลป์ไทยกรุงเทพฯสำนักพิมพ์ปาณยา 2531 149 8 ประเภทรูปแบบของธรรมาสน์ที่ถือได้ว่ามีพัฒนาการมาจนถึงปัจจุบันสามารถแบ่งประเภทได้ 3 แบบคือ 1 ธรรมาสน์แบบแท่นหรือเตียงเป็นธรรมาสน์ที่มีขนาดใหญ่มักเป็นแท่นสี่เหลี่ยมสูงจากพื้นประมาณ 1 คอกส่วนขาอาจเป็นขาตรง

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๑๐๘๘ธรรมาสน์เป็นที่สำหรับพระสงฆ์ซึ่งแสดงธรรมมักทำเป็นแท่นสูงขึ้นไป ราวระดับสายตาสวนฐานของธรรมาสน์และอาสนะเป็นผังรูปสี่เหลี่ยมมี ขนาดกว้างพอที่พระสงฆ์ซึ่งได้สบายโครงสร้างของธรรมาสน์มักจะถูก ตกแต่งลดหลั่นคล้ายปราสาทที่ประทับของกษัตริย์หรือวิมานของเทพมี การแกะสลักลงรักปิดทองงดงามตัวเรือนเทศน์ของธรรมาสน์ใช้เป็นที่นั่ง ของพระสงฆ์มีแผงไม้กันทั้ง๓ด้านด้านหนึ่งจะเว้นช่องไว้สำหรับทำทาง บันไดให้ขึ้นลงการสร้างธรรมาสน์มีพัฒนาการ	ประเภทลักษณะรูปแบบทางศิลปกรรมของกลุ่มธรรมาสน์พื้นเมืองท้องถิ่น ทั่วไปที่พบในดินแดนล้านนาซึ่งมีเอกลักษณ์และคุณค่าทางศิลปกรรมที่ ควรค่าแก่การอนุรักษ์และศึกษาสืบไป 22 พัฒนาการของธรรมาสน์ ธรรมาสน์เป็นที่สำหรับพระสงฆ์ซึ่งแสดงธรรมมักทำเป็นแท่นสูงขึ้นไปราว ระดับสายตาสวนฐานของธรรมาสน์และอาสนะเป็นผังรูปสี่เหลี่ยมมีขนาด กว้างพอที่พระสงฆ์ซึ่งได้สบายโครงสร้างของธรรมาสน์มักจะถูกตกแต่ง ลดหลั่นคล้ายปราสาทที่ประทับของกษัตริย์หรือวิมานของเทพมีการแกะ สลักลงรักปิดทองงดงามตัวเรือนเทศน์ของธรรมาสน์ใช้เป็นที่นั่งของพระ สงฆ์มีแผงไม้กันทั้ง 3 ด้านด้านหนึ่งจะเว้นช่องไว้สำหรับทำทางบันไดให้ขึ้น ลงการสร้างธรรมาสน์มีพัฒนาการจากความคิดที่ต้องการจะสร้างที่นั่งสำหรับ รับพระสงฆ์แทนการนั่งบนแท่นหินแผ่นผ้าปูรองนั่งหรือขอนไม้แต่โบราณ โดยครั้งแรกอาจจะเป็นเพียงแท่นไม้หรือแท่นหินธรรมดาต่อมาภายหลังจึง ได้ดัดแปลงตกแต่งให้ธรรมาสน์มีรูปทรงสวยงามยิ่งขึ้นจากความคิดที่ว่า พระสงฆ์เป็นผู้ทรงศีลซึ่งได้รับความเคารพอย่างสูงจากพุทธศาสนิกชนและ เมื่อพระสงฆ์เป็นผู้นำพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเผยแผ่สู่ ประชาชนดังนั้นพระสงฆ์จึงควรจะได้นั่งในที่อันควรในที่สูงกว่าคนธรรมดา 7 ด้วยเหตุนี้จึงมีการสร้างธรรมาสน์โดยจำลองมาจากพระแท่นและปราสาท ของพระมหากษัตริย์หรือรูปทรงอื่นๆตามความนิยมของท้องถิ่น 5 ราช บัณฑิตสถานพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพศ. 2542 794 6 สวัสดิ์ อ่องสกุลประวัติศาสตร์ล้านนาพิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯบริษัทอมรินทร์พริ้น ติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด 2539 2225 7 บุญลย์ลีสุวรรณ 5 นาที่กับศิลปไทย กรุงเทพฯสำนักพิมพ์ปาลายา
จากความคิดที่ต้องการจะสร้างที่นั่งสำหรับพระสงฆ์แทนการนั่งบนแท่นหิน แผ่นผ้าปูรองนั่งหรือขอนไม้แต่โบราณโดยครั้งแรกอาจจะเป็นเพียงแท่นไม้ หรือแท่นหินธรรมดาต่อมาภายหลังจึงได้ดัดแปลงตกแต่งให้ธรรมาสน์มีรูป ทรงสวยงามยิ่งขึ้นจากความคิดที่ว่าพระสงฆ์เป็นผู้ทรงศีลซึ่งได้รับความ เคารพอย่างสูงจากพุทธศาสนิกชนและเมื่อพระสงฆ์เป็นผู้นำพระธรรมคำสั่ง สอนของพระพุทธเจ้ามาเผยแผ่สู่ประชาชนดังนั้นพระสงฆ์จึงควรจะได้นั่ง	พื้นเมืองมีความหมายเข้าคู่กันกับคำว่าพื้นบ้านนิยมเรียกรวมกันว่าพื้นบ้าน พื้นเมือง 5 คำว่าล้านนาหมายถึงดินแดนที่มีน่านับล้านนาคือมีนาเป็นจำนวน มากในที่นี้เป็นคำที่ใช้เรียกดินแดนส่วนสำคัญที่ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือ ตอนบนของประเทศไทยประกอบด้วยกลุ่มเมืองสำคัญต่างๆได้แก่เชียงใหม่ ลำพูนลำปางเชียงรายพะเยาแพร่และน่านเป็นต้น 6 รวมความแล้วพื้นเมือง ล้านนาหมายถึงเป็นสิ่งที่มียุอยู่แล้วในพื้นที่หรือท้องถิ่นในดินแดนล้านนาดัง นั้นการศึกษาธรรมาสน์ในบทนี้จึงเป็นการเน้นศึกษาประเภทลักษณะรูปแบบ ทางศิลปกรรมของกลุ่มธรรมาสน์พื้นเมืองท้องถิ่นทั่วไปที่พบในดินแดน ล้านนาซึ่งมีเอกลักษณ์และคุณค่าทางศิลปกรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และ ศึกษาสืบไป 22 พัฒนาการของธรรมาสน์ธรรมาสน์เป็นที่สำหรับพระสงฆ์ซึ่ง แสดงธรรมมักทำเป็นแท่นสูงขึ้นไปราวระดับสายตาสวนฐานของธรรมาสน์ และอาสนะเป็นผังรูปสี่เหลี่ยมมีขนาดกว้างพอที่พระสงฆ์ซึ่งได้สบาย โครงสร้างของธรรมาสน์มักจะถูกตกแต่งลดหลั่นคล้ายปราสาทที่ประทับ ของกษัตริย์หรือวิมานของเทพมีการแกะสลักลงรักปิดทองงดงามตัวเรือน เทศน์ของธรรมาสน์ใช้เป็นที่นั่งของพระสงฆ์มีแผงไม้กันทั้ง 3 ด้านด้านหนึ่ง จะเว้นช่องไว้สำหรับทำทางบันไดให้ขึ้นลงการสร้างธรรมาสน์มีพัฒนาการ จากความคิดที่ต้องการจะสร้างที่นั่งสำหรับพระสงฆ์แทนการนั่งบนแท่นหิน แผ่นผ้าปูรองนั่งหรือขอนไม้แต่โบราณโดยครั้งแรกอาจจะเป็นเพียงแท่นไม้ หรือแท่นหินธรรมดาต่อมาภายหลังจึงได้ดัดแปลงตกแต่งให้ธรรมาสน์มีรูป ทรงสวยงามยิ่งขึ้นจากความคิดที่ว่าพระสงฆ์เป็นผู้ทรงศีลซึ่งได้รับความ เคารพ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
และจิตวิญญาณที่ลึกซึ้ง๑๑ประเภทรูปแบบของธรรมาสันที่ถือได้ว่ามีพัฒนาการมาจนถึงปัจจุบันสามารถแบ่งประเภทได้๓แบบคือ๑.ธรรมาสันแบบแท่นหรือเตียงธรรมาสันที่มีขนาดใหญ่เป็นแท่นสี่เหลี่ยมสูงจากพื้นประมาณ๑ศอกส่วนขาอาจเป็นขาตรงธรรมดาหรือประดิษฐ์เป็นขาสิงห์หรือขาหมูสร้างด้วยไม้หรือหินธรรมาสันแบบนี้มีผู้นิษฐานว่าปรากฏมาก่อนในสมัยสุโขทัย๑๒๒๒ธรรมาสันแบบตั้งธรรมาสันที่มีลักษณะคล้ายเก้าอี้ไม่สูงมากนักมีพนักพิง	จากความคิดที่ต้องการจะสร้างที่นั่งสำหรับพระสงฆ์แทนการนั่งบนแท่นหินแผ่นผ้าปูรองนั่งหรือขอนไม้แต่โบราณโดยครั้งแรกอาจจะเป็นเพียงแท่นไม้หรือแท่นหินธรรมดาต่อมาภายหลังจึงได้ดัดแปลงตกแต่งให้ธรรมาสันมีรูปทรงสวยงามยิ่งขึ้นจากความคิดที่ว่าพระสงฆ์เป็นผู้ทรงศีลซึ่งได้รับความเคารพอย่างสูงจากพุทธศาสนิกชนและเมื่อพระสงฆ์เป็นผู้นำพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเผยแผ่สู่ประชาชนดังนั้นพระสงฆ์จึงควรจะได้นั่งในที่อันควรในที่สูงกว่าคนธรรมดา ๗ ด้วยเหตุนี้จึงมีการสร้างธรรมาสันโดยจำลองมาจากพระแท่นและปราสาทของพระมหากษัตริย์หรือรูปทรงอื่นๆตามความนิยมของท้องถิ่น ๕ ราชบัณฑิตสถานพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพศ. ๒๕๔๒ ๗๙๖ ๖ สวัสดิ์อ่องสกุลประวัติศาสตร์ล้านนาพิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพฯบริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด ๒๕๓๙ ๒๒๕ ๗ วัลย์ลีสุวรรณ ๕ นาที่กับศิลปไทยกรุงเทพฯสำนักพิมพ์ปณยา ๒๕๓๑ ๑๔๙ ๘ ประเภทรูปแบบของธรรมาสันที่ถือได้ว่ามีพัฒนาการมาจนถึงปัจจุบันสามารถแบ่งประเภทได้ ๓ แบบคือ ๑. ธรรมาสันแบบแท่นหรือเตียงเป็นธรรมาสันที่มีขนาดใหญ่เป็นแท่นสี่เหลี่ยมสูงจากพื้นประมาณ ๑ ศอกส่วนขาอาจเป็นขาตรงธรรมดาหรือประดิษฐ์เป็นขาสิงห์หรือขาหมูสร้างด้วยไม้หรือหินธรรมาสันแบบนี้มีผู้นิษฐานว่าปรากฏมาก่อนในสมัยสุโขทัย ๘ ๒. ธรรมาสันแบบตั้งเป็นธรรมาสันที่มีลักษณะคล้ายเก้าอี้ไม่สูงมากนักมีพนักพิงและพนักเท้าแขน ๒ ด้านขนาดกว้างพอที่จะนั่งขัดสมาธิหรือพับเพียบได้ธรรมาสันแบบนี้สร้างจากไม้ต่อมาจะได้รับการประดับตกแต่งอย่างงดงามคือพนักทั้งสาม
และพนักเท้าแขน๒ด้านขนาดกว้างพอที่จะนั่งขัดสมาธิหรือพับเพียบได้ธรรมาสันแบบนี้สร้างจากไม้ต่อมาจะได้รับการประดับตกแต่งอย่างงดงามคือพนักทั้งสามด้านและฐานโดยรอบ๑๐สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่๒๑๗มีถุนายน๒๕๖๗๑๑สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่๒๑๗มีถุนายน๒๕๖๗๑๒จวีรธรรมมาเจริญบุษบกธรรมาสันกรุงเทพมหานครโรงพิมพ์การศาสนา๒๕๖๐๑๑	ของพระมหากษัตริย์หรือรูปทรงอื่นๆตามความนิยมของท้องถิ่น ๕ ราชบัณฑิตสถานพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพศ. ๒๕๔๒ ๗๙๖ ๖ สวัสดิ์อ่องสกุลประวัติศาสตร์ล้านนาพิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพฯบริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด ๒๕๓๙ ๒๒๕ ๗ วัลย์ลีสุวรรณ ๕ นาที่กับศิลปไทยกรุงเทพฯสำนักพิมพ์ปณยา ๒๕๓๑ ๑๔๙ ๘ ประเภทรูปแบบของธรรมาสันที่ถือได้ว่ามีพัฒนาการมาจนถึงปัจจุบันสามารถแบ่งประเภทได้ ๓ แบบคือ ๑. ธรรมาสันแบบแท่นหรือเตียงเป็นธรรมาสันที่มีขนาดใหญ่เป็นแท่นสี่เหลี่ยมสูงจากพื้นประมาณ ๑ ศอกส่วนขาอาจเป็นขาตรงธรรมดาหรือประดิษฐ์เป็นขาสิงห์หรือขาหมูสร้างด้วยไม้หรือหินธรรมาสันแบบนี้มีผู้นิษฐานว่าปรากฏมาก่อนในสมัยสุโขทัย ๘ ๒. ธรรมาสันแบบตั้งเป็นธรรมาสันที่มีลักษณะคล้ายเก้าอี้ไม่สูงมากนักมีพนักพิงและพนักเท้าแขน ๒ ด้านขนาดกว้างพอที่จะนั่งขัดสมาธิหรือพับเพียบได้ธรรมาสันแบบนี้สร้างจากไม้ต่อมาจะได้รับการประดับตกแต่งอย่างงดงามคือพนักทั้งสามด้านและฐานโดยรอบ ๓ ธรรมาสันยอดหรือบุษบกธรรมาสันเป็นธรรมาสันที่มีหลังคาเป็นชั้นแบบเดียวกับหลังคาปราสาทเป็นธรรมาสันที่ปรากฏแพร่หลายในศิลปกรรมล้านนาและศิลปกรรมในภาคอื่นๆของประเทศไทย ธรรมาสันประเภทนี้แบ่ง

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๑๑๐๓ ธรรมาสันยอดหรือบุษบกธรรมาสัน ธรรมาสันที่มีหลังคาเป็นชั้นแบบเดียวกับหลังคาปราสาทเป็นธรรมาสันที่ปรากฏแพร่หลายในศิลปกรรมล้านนาและศิลปกรรมในภาคอื่นๆของประเทศไทย ธรรมาสันประเภทนี้แบ่งไปตามลักษณะศิลปกรรมและหน้าที่ใช้สอยได้ ๒ แบบคือแบบที่หนึ่ง ธรรมาสันเทศน์เป็นธรรมาสันขนาดเล็กหรือขนาดกลางสำหรับพระนั่งเทศน์ได้องค์เดียวเป็นธรรมาสันที่พบทั่วไป แบบที่สอง ธรรมาสันสวดเป็นธรรมาสันที่พระนั่งได้หลายองค์สำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนา สวดเจริญพุทธมนต์ โดนทั่วไปจะเป็น	ซึ่งได้รับความเคารพอย่างสูงจากพุทธศาสนิกชนและเมื่อพระสงฆ์เป็นผู้นำพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเผยแผ่สู่ประชาชนตังนั้นพระสงฆ์จึงควรจะได้นั่งในที่อันควรในที่สูงกว่าคนธรรมดา ๗ ด้วยเหตุนี้จึงมีการสร้าง ธรรมาสันโดยจำลองมาจากพระแท่นและปราสาทของพระมหากษัตริย์หรือรูปทรงอื่นๆตามความนิยมของท้องถิ่น ๕ ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พศ. ๒๕๔๒ ๒๙๔ ๖ สรีสวัสดิ์ อ่องสกุล ประวัติศาสตร์ล้านนา พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพฯ บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด ๒๕๓๙ ๒๒๒๕ ๗ ธิเบศร์ สันติธรรม ๕ นาฬิกา ศิลปะไทย กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์ปณายา ๒๕๓๑ ๑๔๙ ๘ ประเภทรูปแบบของธรรมาสันที่ถือได้ว่ามีพัฒนาการมาจนถึงปัจจุบันสามารถแบ่งประเภทได้ ๓ แบบคือ ๑ ธรรมาสันแบบแท่นหรือเตียงเป็นธรรมาสันที่มีขนาดไม่ใหญ่นักเป็นแท่นสี่เหลี่ยมสูงจากพื้นประมาณ ๑ ศอก ส่วนข้างอาจเป็นขาตรงธรรมดาหรือประดิษฐ์เป็นขาสิงห์หรือขาหมูสร้างด้วยไม้หรือหิน ธรรมาสันแบบนี้มีผู้สันนิษฐานว่าปรากฏมาก่อนในสมัยสุโขทัย ๘ ๒ ธรรมาสันแบบตั้งเป็นธรรมาสันที่มีลักษณะคล้ายเก้าอี้ไม่สูงมากนักมีพนักพิงและพนักเท้าแขน ๒ ด้าน ขนาดกว้างพอที่จะนั่งขัดสมาธิหรือพับเพียบได้ ธรรมาสันแบบนี้สร้างจากไม้ ต่อมาจะได้รับการประดับตกแต่งอย่างงดงามคือพนักทั้งสามด้านและฐานโดยรอบ ๓ ธรรมาสันยอดหรือบุษบกธรรมาสันเป็นธรรมาสันที่มีหลังคาเป็นชั้นแบบเดียวกับหลังคาปราสาทเป็นธรรมาสันที่ปรากฏแพร่หลายในศิลปกรรมล้านนาและศิลปกรรมในภาคอื่นๆของประเทศไทย ธรรมาสันประเภทนี้แบ่งไปตามลักษณะศิลปกรรมและหน้าที่ใช้สอยได้ ๒ แบบคือแบบที่หนึ่ง ธรรมาสันเทศน์เป็นธรรมาสันขนาดเล็กหรือขนาดกลางสำหรับพระนั่งเทศน์ได้องค์เดียวเป็นธรรมาสันที่พบทั่วไป แบบที่สอง ธรรมาสันสวด
ธรรมาสันแบบแท่นเตียงยาวติดผนังพระวิหารหรือศาลาเปรียญบางแห่งมีการสร้างธรรมาสันหลังขนาดใหญ่สำหรับให้พระนั่งสวดพร้อมกัน ได้ไม่ต่ำกว่า ๕ รูป ธรรมาสันแบบนี้ในล้านนาเรียกว่าอาสนะเบ็ญจกัฐไชยในพิธีกรรมสำคัญเกี่ยวกับการสวดเจริญพุทธมนต์ เจริญฉลองเนื่องในงานประจำปีปล่อยหลวงงานเทศน์มหาชาติ และงานบวชพระเจ้าพุทธธาภิเสกในภาคกลางเรียกว่าสังเค็ด ๑๓ ๙ พัฒนาการรูปแบบธรรมาสันในระยะแรกนั้นมีข้อสันนิษฐานว่าอาจเป็นแท่นหรือเตียงที่มีขนาดไม่ใหญ่นักเป็นแท่นสี่เหลี่ยมไม่มีพนักต่อมาจึงมีความนิยมสร้างธรรมาสันแบบตั้งหรือเก้าอี้ ส่วนธรรมาสันทรงปราสาทยอดไม้พบหลักฐานแน่ชัดว่าเกิดขึ้นมาก่อนหรือหลังธรรมาสันแบบตั้งเตียง แต่พบหลักฐานธรรมาสันประเภทนี้ที่เก่าแก่ที่สุดในศิลปกรรมภาคกลาง ๘ จีวรธรรมมาเจริญบุษบกธรรมาสัน กรุงเทพฯ โรงพิมพ์การศาสนา ๒๕๒๐ ๑๑ ๙ เรื่องเดียวกัน ๑๒ ๑๓ ๙ สมัยอยุธยา ๑๐ ธรรมาสันแบบแท่นเตียงในปัจจุบันจะนิยมสร้างเป็นเตียงแนวยาวติดผนังวิหารหรือศาลาการเปรียญ ใช้สำหรับให้พระสงฆ์หลายรูปนั่งสวดเจริญพุทธมนต์เนื่องในงานพิธีกรรมทางศาสนา เรียกกันตามภาษาถิ่นว่าแท่นสังฆคือแท่นเป็นที่นั่งสำหรับพระสงฆ์ส่วนธรรมาสันแบบตั้งมีพนักนั้นซึ่งถือได้ว่าเป็นธรรมาสันแบบเปิดคือเห็นพระนั่งเทศน์ได้เต็มองค์ในวัฒนธรรมล้านนาดังเดิมไม่ปรากฏว่ามีแพร่หลายเท่าที่พบส่วนใหญ่จะเป็นศิลปกรรมอื่นเช่นแบบพม่าแบบไทยภาคกลาง เป็นต้น ในล้านนาจะนิยมให้พระสงฆ์เทศน์บนธรรมาสันสูงจากพื้นประมาณ ๑ เมตรที่ภายในสำหรับการนั่งเทศน์จะตีแผ่กันสูงมิดชิดบางแห่งมองไม่เห็นร่างของพระผู้เทศน์ บางแห่งมีการทำแผ่กันเป็นช่องเล็กๆพอมองเห็นร่างของพระผู้เทศน์ ความนิยมสร้างธรรมาสันสูงมีที่บ่ง	บางแห่งมีการสร้างธรรมาสันหลังขนาดใหญ่สำหรับให้พระนั่งสวดพร้อมกัน ได้ไม่ต่ำกว่า ๕ รูป ธรรมาสันแบบนี้ในล้านนาเรียกว่าอาสนะเบ็ญจกัฐไชยในพิธีกรรมสำคัญเกี่ยวกับการสวดเจริญพุทธมนต์ เจริญฉลองเนื่องในงานประจำปีปล่อยหลวงงานเทศน์มหาชาติ และงานบวชพระเจ้าพุทธธาภิเสกในภาคกลางเรียกว่าสังเค็ด ๑๓ ๙ พัฒนาการรูปแบบธรรมาสันในระยะแรกนั้นมีข้อสันนิษฐานว่าอาจเป็นแท่นหรือเตียงที่มีขนาดไม่ใหญ่นักเป็นแท่นสี่เหลี่ยมไม่มีพนักต่อมาจึงมีความนิยมสร้างธรรมาสันแบบตั้งหรือเก้าอี้ ส่วนธรรมาสันทรงปราสาทยอดไม้พบหลักฐานแน่ชัดว่าเกิดขึ้นมาก่อนหรือหลังธรรมาสันแบบตั้งเตียง แต่พบหลักฐานธรรมาสันประเภทนี้ที่เก่าแก่ที่สุดในศิลปกรรมภาคกลาง ๘ จีวรธรรมมาเจริญบุษบกธรรมาสัน กรุงเทพฯ โรงพิมพ์การศาสนา ๒๕๒๐ ๑๑ ๙ เรื่องเดียวกัน ๑๒ ๑๓ ๙ สมัยอยุธยา ๑๐ ธรรมาสันแบบแท่นเตียงในปัจจุบันจะนิยมสร้างเป็นเตียงแนวยาวติดผนังวิหารหรือศาลาการเปรียญ ใช้สำหรับให้พระสงฆ์หลายรูปนั่งสวดเจริญพุทธมนต์เนื่องในงานพิธีกรรมทางศาสนา เรียกกันตามภาษาถิ่นว่าแท่นสังฆคือแท่นเป็นที่นั่งสำหรับพระสงฆ์ส่วนธรรมาสันแบบตั้งมีพนักนั้นซึ่งถือได้ว่าเป็นธรรมาสันแบบเปิดคือเห็นพระนั่งเทศน์ได้เต็มองค์ในวัฒนธรรมล้านนาดังเดิมไม่ปรากฏว่ามีแพร่หลายเท่าที่พบส่วนใหญ่จะเป็นศิลปกรรมอื่นเช่นแบบพม่าแบบไทยภาคกลาง เป็นต้น ในล้านนาจะนิยมให้พระสงฆ์เทศน์บนธรรมาสันสูงจากพื้นประมาณ ๑ เมตรที่ภายในสำหรับการนั่งเทศน์จะตีแผ่กันสูงมิดชิดบางแห่งมองไม่เห็นร่างของพระผู้เทศน์ บางแห่งมีการทำแผ่กันเป็นช่องเล็กๆพอมองเห็นร่างของพระผู้เทศน์ ความนิยมสร้างธรรมาสันสูงมีที่บ่ง

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ไม่ใหญ่นักเป็นแท่นสี่เหลี่ยมไม่มีพนักต่อมาถึงมีความนิยมสร้างธรรมาสน์แบบตั้งหรือเก้าอี้ส่วนธรรมาสน์ทรงปราสาทยอดไม้พบหลักฐานแน่ชัดว่าเกิดขึ้นมาก่อนหรือหลังธรรมาสน์แบบตั้งแต่พบหลักฐานธรรมาสน์ประเภทนี้ที่เก่าแก่ที่สุดในศิลปกรรมภาคกลางสมัยอยุธยา๑๔ธรรมาสน์แบบแท่นเดียวในปัจจุบันจะนิยมสร้างเป็นเตียงแนวยาวติดผนังวิหารหรือศาลาการเปรียญใช้สำหรับให้พระสงฆ์หลายรูปนั่งสวดเจริญพุทธมนต์เนื่องในงานพิธีกรรมทางศาสนาเรียกกันตามภาษาถิ่นว่า	อย่างงดงามคือพนักทั้งสามด้านและฐานโดยรอบ 3 ธรรมาสน์ยอดหรือบุษบกธรรมาสน์เป็นธรรมาสน์ที่มีหลังคาเป็นชั้นแบบเดียวกับหลังคาปราสาทเป็นธรรมาสน์ที่ปรากฏแพร่หลายในศิลปกรรมล้านนาและศิลปกรรมในภาคอื่นๆของประเทศไทยธรรมาสน์ประเภทนี้แบ่งไปตามลักษณะศิลปกรรมและหน้าที่ใช้สอยได้ 2 แบบคือแบบที่หนึ่งธรรมาสน์เทศน์เป็นธรรมาสน์ขนาดเล็กหรือขนาดกลางสำหรับพระนั่งเทศน์ได้องค์เดียวเป็นธรรมาสน์ที่พบทั่วไปแบบที่สองธรรมาสน์สวดเป็นธรรมาสน์ที่พระนั่งได้หลายองค์สำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนาสวดเจริญพุทธมนต์โดนทั่วไประจะเป็นธรรมาสน์แบบแท่นเดียวยาวติดผนังพระวิหารหรือศาลาเปรียญบางแห่งมีการสร้างธรรมาสน์หลังขนาดใหญ่สำหรับให้พระนั่งสวดพร้อมกันได้๕-๖รูปธรรมาสน์แบบนี้ในล้านนาเรียกว่าอาสนะเบ็ญจกัฐใช้ในพิธีกรรมสำคัญเกี่ยวกับการสวดเจริญพุทธมนต์เฉลิมฉลองเนื่องในงานประจำปีปอยหลวงงานเทศน์มหาชาติและงานบวชพระเจ้าพุทธาภิเษกในภาคกลางเรียกว่าสังเค็ด 9 พัฒนาการรูปแบบธรรมาสน์ในระยะแรกนั้นมีข้อสันนิษฐานว่าอาจเป็นแท่นหรือเตียงที่มีขนาดไม่ใหญ่นักเป็นแท่นสี่เหลี่ยมไม่มีพนักต่อมาถึงมีความนิยมสร้างธรรมาสน์แบบตั้งหรือเก้าอี้ส่วนธรรมาสน์ทรงปราสาทยอดไม้พบหลักฐานแน่ชัดว่าเกิดขึ้นมาก่อนหรือหลังธรรมาสน์แบบตั้งแต่พบหลักฐานธรรมาสน์ประเภทนี้ที่เก่าแก่ที่สุดในศิลปกรรมภาคกลาง 8 จัวรรรณมาเจริญบุษบกธรรมาสน์กรุงเทพฯโรงพิมพ์การศาสนา 2520 11 9 เรื่องเดียวกัน 1213 9 สมัยอยุธยา 10 ธรรมาสน์แบบแท่นเดียวในปัจจุบันจะนิยมสร้างเป็นเตียงแนวยาวติดผนังวิหารหรือศาลาการเปรียญใช้สำหรับให้พระสงฆ์หลายรูปนั่งสวดเจริญพุทธมนต์เนื่องในงานพิธีกรรมทางศาสนาเรียกกันตามภาษา
แท่นสังข์คือแท่นเป็นที่นั่งสำหรับพระสงฆ์ส่วนธรรมาสน์แบบตั้งมีพนักนั้นซึ่งถือได้ว่าเป็นธรรมาสน์แบบเปิดคือไม่มีหลังคามักใช้ในบริบทที่ไม่ต้องการเสียงก้องมากขึ้นอยู่กับความเหมาะสมทางสถาปัตยกรรมของวัด๑๔พระนั่งเทศน์ได้เต็มองค์ในวัดมณธรรมลำนาดังเดิมไม่ปรากฏว่ามีแพร่หลายเท่าที่พบส่วนใหญ่จะเป็นศิลปกรรมอื่นเช่นแบบพม่าแบบไทยภาคกลางเป็นต้นในล้านนาจะนิยมให้พระสงฆ์เทศน์บนธรรมาสน์สูงจากพื้นประมาณ๑เมตรที่ภายในสำหรับการ	กับการสวดเจริญพุทธมนต์เฉลิมฉลองเนื่องในงานประจำปีปอยหลวงงานเทศน์มหาชาติและงานบวชพระเจ้าพุทธาภิเษกในภาคกลางเรียกว่าสังเค็ด 9 พัฒนาการรูปแบบธรรมาสน์ในระยะแรกนั้นมีข้อสันนิษฐานว่าอาจเป็นแท่นหรือเตียงที่มีขนาดไม่ใหญ่นักเป็นแท่นสี่เหลี่ยมไม่มีพนักต่อมาถึงมีความนิยมสร้างธรรมาสน์แบบตั้งหรือเก้าอี้ส่วนธรรมาสน์ทรงปราสาทยอดไม้พบหลักฐานแน่ชัดว่าเกิดขึ้นมาก่อนหรือหลังธรรมาสน์แบบตั้งแต่พบหลักฐานธรรมาสน์ประเภทนี้ที่เก่าแก่ที่สุดในศิลปกรรมภาคกลาง 8 จัวรรรณมาเจริญบุษบกธรรมาสน์กรุงเทพฯโรงพิมพ์การศาสนา 2520 11 9 เรื่องเดียวกัน 1213 9 สมัยอยุธยา 10 ธรรมาสน์แบบแท่นเดียวในปัจจุบันจะนิยมสร้างเป็นเตียงแนวยาวติดผนังวิหารหรือศาลาการเปรียญใช้สำหรับให้พระสงฆ์หลายรูปนั่งสวดเจริญพุทธมนต์เนื่องในงานพิธีกรรมทางศาสนาเรียกกันตามภาษาถิ่นว่าแท่นสังข์คือแท่นเป็นที่นั่งสำหรับพระสงฆ์ส่วนธรรมาสน์แบบตั้งมีพนักนั้นซึ่งถือได้ว่าเป็นธรรมาสน์แบบเปิดคือเห็นพระนั่งเทศน์ได้เต็มองค์ในวัดมณธรรมลำนาดังเดิมไม่ปรากฏว่ามีแพร่หลายเท่าที่พบส่วนใหญ่จะเป็นศิลปกรรมอื่นเช่นแบบพม่าแบบไทยภาคกลางเป็นต้นในล้านนาจะนิยมให้พระสงฆ์เทศน์บนธรรมาสน์สูงจากพื้นประมาณ 1 เมตรที่ภายในสำหรับการนั่งเทศน์จะตีแผ่กันสูงมิดชิดบางแห่งมองไม่เห็นร่างของพระผู้เทศน์บางแห่งมีการทำแผ่กันเป็นช่องเล็กๆพอมองเห็นร่างของพระผู้เทศน์ความนิยมสร้างธรรมาสน์สูงมีที่บังมิดชิดมีผู้ตั้งข้อสันนิษฐานว่า 1 เพื่อให้เสียงดังไปไกลเพราะอยู่ที่สูงกว่าคนฟัง 2 เพื่อป้องกันไม่ให้พระผู้เทศน์เกิดความประหม่ามีสมาธิกับการเทศน์ 3 การเทศน์บน

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๑๑๑)กันเป็นช่องเล็กๆพอมองเห็นร่างของพระผู้เทศน์ความนิยมสร้าง ธรรมาส์สูงมีที่บังมิดชิดมีผู้ตั้งข้อสันนิษฐานว่า๑เพื่อให้เสียงดังไปไกล เพราะอยู่ที่สูงกว่าคนฟัง๒เพื่อป้องกันไม่ให้พระผู้เทศน์เกิดความประหม่ามี สมาธิกับการเทศน์๓การเทศน์บนธรรมาส์สามารถเปลี่ยนอิริยาบถตามที่ตัว เองถนัดเวลาขบเมื่อยเช่นนั่งพับเพียบหรือขัดสมาธิหรือลดการหมกมุ่น เปลื้องจิวรอกได้ในเวลาผ่อนคลาย๔เป็นการสำรวมไม่ให้พระผู้เทศน์	นิยมสร้างธรรมาส์แบบตั้งหรือเก้าอี้ส่วนธรรมาส์ทรงปราสาทยอดไม้พบ หลักฐานแน่ชัดว่าเกิดขึ้นมาก่อนหรือหลังธรรมาส์แบบตั้งแต่พบหลัก ฐานธรรมาส์ประเภทนี้ที่เก่าแก่ที่สุดในศิลปกรรมภาคกลาง 8 จัวรรณมา เจริญบุษบกธรรมาส์กรุงเทพฯโรงพิมพ์การศาสนา 2520 11 9 เรื่อง เดียวกัน 1213 9 สมัยอยุธยา 10 ธรรมาส์แบบแท่นเดียวในปัจจุบันจะนิยม สร้างเป็นเตียงแนวยาวติดผนังวิหารหรือศาลาการเปรียญใช้สำหรับให้พระ สงฆ์หลายรูปนั่งสวดเจริญพุทธมนต์เนื่องในงานพิธีกรรมทางศาสนาเรียก กันตามภาษาถิ่นว่าแท่นสังฆ์คือแท่นเป็นที่นั่งสำหรับพระสงฆ์ส่วนธรรมาส์ แบบตั้งมีพนักนั้นซึ่งถือได้ว่าเป็นธรรมาส์แบบเปิดคือเห็นพระนั่งเทศน์ได้ เต็มองค์ในวัฒนธรรมล้านนาดังเดิมไม่ปรากฏว่ามีแพร่หลายเท่าที่พบส่วน ใหญ่จะเป็นศิลปกรรมอื่นเช่นแบบพม่าแบบไทยภาคกลางเป็นต้นในล้านนา จะนิยมให้พระสงฆ์เทศน์บนธรรมาส์สูงจากพื้นประมาณ 1 เมตรที่ภายใน สำหรับการนั่งเทศน์จะตีแผ่กันสูงมิดชิดบางแห่งมองไม่เห็นร่างของพระ ผู้เทศน์บางแห่งมีการตีแผ่กันเป็นช่องเล็กๆพอมองเห็นร่างของพระผู้ เทศน์ความนิยมสร้างธรรมาส์สูงมีที่บังมิดชิดมีผู้ตั้งข้อสันนิษฐานว่า 1 เพื่อ ให้เสียงดังไปไกลเพราะอยู่ที่สูงกว่าคนฟัง 2 เพื่อป้องกันไม่ให้พระผู้เทศน์ เกิดความประหม่ามีสมาธิกับการเทศน์ 3 การเทศน์บนธรรมาส์สามารถ เปลี่ยนอิริยาบถตามที่ตัวเองถนัดเวลาขบเมื่อยเช่นนั่งพับเพียบหรือขัด สมาธิหรือลดการหมกมุ่นเปลื้องจิวรอกได้ในเวลาผ่อนคลาย 4 เป็นการสำ รวมไม่ให้พระผู้เทศน์เห็นคนฟังที่มา
เห็นคนฟังที่มาทำบุญอาจทำให้จิตใจฟุ้งซ่าน๕เป็นการเคารพพระธรรมว่า เป็นของสูงต้องให้ความเคารพนับถืออย่างยิ่ง๑๖ในการเรียกชื่อธรรมาส์ พื้นเมืองล้านนาในแต่ท้องถิ่นอาจเรียกแตกต่างกันไปเช่นอาสนะหรืออา สนาธรรมาส์แก้วอาสนะแก้วกระดานดำกระดานทองมณเฑียรค่าแท่นทอง แท่นธรรมาส์ปราสาทแก้วเป็นต้น๑๗ส่วนศิลปกรรมธรรมาส์ในล้านนาจะ พบว่ามีพัฒนาการมาหลายรูปแบบตามอายุและกลุ่มช่างท้องถิ่นที่สร้างเช่น ธรรมาส์แบบล้านนาแบบพม่าแบบไทยลื้อ๑๘เป็นต้น๔๑๒	11 ในการเรียกชื่อธรรมาส์พื้นเมืองล้านนาในแต่ท้องถิ่นอาจเรียกแตกต่างกัน กันไปเช่นอาสนะหรืออาสนาธรรมาส์แก้วอาสนะแก้วกระดานดำกระดาน ทองมณเฑียรค่าแท่นทองแท่นธรรมาส์ปราสาทแก้วเป็นต้น 12 ส่วน ศิลปกรรมธรรมาส์ในล้านนาจะพบว่ามีพัฒนาการมาหลายรูปแบบตามอายุ และกลุ่มช่างท้องถิ่นที่สร้างเช่นธรรมาส์แบบล้านนาแบบพม่าแบบไทย 10 รายละเอียดดูเรื่องเดียวกัน 1617 11 ศิริภักย์ภักย์ถาวรศึกษารูป แบบธรรมาส์พื้นถิ่นอำเภอเถินจังหวัดลำปางรายงานการศึกษาตาม หลักสูตรศิลปะบัณฑิตศิลปะไทยภาควิชาศิลปะไทยคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ปีการศึกษา 2544 10 12 จรินทร์กันทาเบ็งการ ศึกษาเรื่องรูปแบบศิลปกรรมธรรมาส์ทรงปราสาทในเขตอำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูนรายงานการศึกษาตามหลักสูตรศิลปะบัณฑิตศิลปะไทยภาค วิชาศิลปะไทยคณะวิจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ปีการศึกษา 2541 1 10 ลื้อ 13 เป็นต้น 23 ลักษณะรูปแบบของธรรมาส์ในล้านนาการศึกษา เกี่ยวกับรูปแบบธรรมาส์ล้านนาที่ผ่านมามีผู้ศึกษาลักษณะและจำแนกแยก ประเภทมาบ้างแล้วธรรมาส์ล้านนาเท่าที่เคยมีการศึกษาไว้จำแนกเป็น 2 แบบใหญ่คือแบบที่หนึ่งแบบทรงปราสาทหรือบุษบกธรรมาส์เป็นธรรมาส์ ทรงสูงยอดแหลมตัวธรรมาส์มีเสาประดับมักสร้างด้วยไม้สักทั้งหลังหรือ บางแห่งมีฐานปูนก็พื้นฐานเดียวฐานอาจอยู่ในผังรูปสี่เหลี่ยมหกหรือแปด เหลี่ยมหรือฐานกลมมีทางขึ้นทางเดียว 14 ธรรมาส์ประเภทนี้มีลักษณะ ศิลปกรรมแตกต่างกัน 2 แบบคือธรรมาส์แบบยอดแหลมทำเป็นรูป ปราสาทจัตุรมุขมณฑปความสูงจากฐานถึงยอดประมาณ 5 เมตรยกพื้นสูง ประมาณ 1 เมตรครึ่งมีฝากันสูงประมาณ 1 เมตร 3 ด้านบันไดพาດ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
รูปแบบและลักษณะของธรรมมาสน์ล้านนาแบบธรรมมาสน์ล้านนาที่ผ่าน มาผู้ศึกษาลักษณะและจำแนกแยกประเภทมาบ้างแล้วธรรมมาสน์ล้านนา เท่าที่เคยมีการศึกษาไว้จำแนกเป็น ๒ แบบใหญ่คือแบบที่หนึ่งแบบทรง ปราสาทหรือบุษบกธรรมมาสน์เป็นธรรมมาสน์ทรงสูงยอดแหลมตัวธรรมมาสน์มี เสาประดับมักสร้างด้วยไม้สักทั้งหลังหรือบางแห่งมีฐานปูนก็เป็นฐานเตี้ย ฐานอาจอยู่ในผังรูปสี่เหลี่ยมทกหรือแปดเหลี่ยมหรือฐานกลมมีทางขึ้นทาง เดียว	ต้องให้ความเคารพนับถืออย่างยิ่ง 11 ในการเรียกชื่อธรรมมาสน์พื้นเมืองล้าน นาในแต่ละท้องถิ่นอาจเรียกแตกต่างกันไปเช่นอาสนะหรืออาสนาธรรมมาสน์ แก้วอาสนะแก้วกระดานดำกระดานทองมณเฑียรค่าแท่นทองแท่นธรรมมาสน์ ปราสาทแก้ว เป็นต้น 12 ส่วนศิลปกรรมธรรมมาสน์ในล้านนาจะพบว่ามี พัฒนาการมาหลายรูปแบบตามอายุและกลุ่มช่างท้องถิ่นที่สร้างเช่น ธรรมมาสน์แบบล้านนาแบบพม่าแบบไทย 10 รายละเอียดดูเรื่องเดียวกัน 1617 11 ศิริกัลยาภรณ์มิตการศึกษารูปแบบธรรมมาสน์พื้นถิ่นอำเภอเถิน จังหวัดลำปางรายงานการศึกษาตามหลักสูตรศิลปะบัณฑิตศิลปะไทยภาค วิชาศิลปะไทยคณะวิจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ปีการศึกษา 2544 10 12 จรินทร์กันทาเบ็งการศึกษาเรื่องรูปแบบศิลปกรรมธรรมมาสน์ทรงปราสาท ในเขตอำเภอเมืองลำพูนจังหวัดลำพูนรายงานการศึกษาตามหลักสูตรศิลปะ บัณฑิตศิลปะไทยภาควิชาศิลปะไทยคณะวิจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2541 1 10 ล้อ 13 เป็นต้น 23 ลักษณะรูปแบบของธรรมมาสน์ ในล้านนาการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบธรรมมาสน์ล้านนาที่ผ่านมาผู้ศึกษา ลักษณะและจำแนกแยกประเภทมาบ้างแล้วธรรมมาสน์ล้านนาเท่าที่เคยมีการ ศึกษาไว้จำแนกเป็น 2 แบบใหญ่คือแบบที่หนึ่งแบบทรงปราสาทหรือบุษบก ธรรมมาสน์เป็นธรรมมาสน์ทรงสูงยอดแหลมตัวธรรมมาสน์มีเสาประดับมักสร้าง ด้วยไม้สักทั้งหลังหรือบางแห่งมีฐานปูนก็เป็นฐานเตี้ยฐานอาจอยู่ในผังรูป สี่เหลี่ยมทกหรือแปดเหลี่ยมหรือฐานกลมมีทางขึ้นทางเดียว 14 ธรรมมาสน์ ประเภทนี้มีลักษณะศิลปกรรมแตกต่างกัน 2 แบบคือธรรมมาสน์แบบยอดแห ลมทำเป็นรูปปราสาทจัตุรมุขมณฑปความสูง
๑๙ธรรมมาสน์ประเภทนี้มีลักษณะศิลปกรรมแตกต่างกัน ๒ แบบคือ๑๖ศิริ กัลยาภรณ์มิตการศึกษารูปแบบธรรมมาสน์พื้นถิ่นอำเภอเถินจังหวัด ลำปางรายงานการศึกษาตามหลักสูตรศิลปะบัณฑิตศิลปะไทยภาควิชา ศิลปะไทยคณะวิจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ปีการ ศึกษา๒๕๔๑๑๗จรินทร์กันทาเบ็งการศึกษาเรื่องรูปแบบศิลปกรรม ธรรมมาสน์ทรงปราสาทในเขตอำเภอเมืองลำพูนจังหวัดลำพูนรายงานการ ศึกษาตามหลักสูตรศิลปะบัณฑิตศิลปะไทยภาควิชาศิลปะไทยคณะวิจิตร ศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ปีการศึกษา๒๕๔๑๑๘นางน้อยบุญจรรพ และคณะเสนอ	พื้นเมืองล้านนาในแต่ละท้องถิ่นอาจเรียกแตกต่างกันไปเช่นอาสนะหรืออา สนาธรรมมาสน์แก้วอาสนะแก้วกระดานดำกระดานทองมณเฑียรค่าแท่นทอง แท่นธรรมมาสน์ปราสาทแก้ว เป็นต้น 12 ส่วนศิลปกรรมธรรมมาสน์ในล้านนาจะ พบว่ามีพัฒนาการมาหลายรูปแบบตามอายุและกลุ่มช่างท้องถิ่นที่สร้างเช่น ธรรมมาสน์แบบล้านนาแบบพม่าแบบไทย 10 รายละเอียดดูเรื่องเดียวกัน 1617 11 ศิริกัลยาภรณ์มิตการศึกษารูปแบบธรรมมาสน์พื้นถิ่นอำเภอเถิน จังหวัดลำปางรายงานการศึกษาตามหลักสูตรศิลปะบัณฑิตศิลปะไทยภาค วิชาศิลปะไทยคณะวิจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ปีการศึกษา 2544 10 12 จรินทร์กันทาเบ็งการศึกษาเรื่องรูปแบบศิลปกรรมธรรมมาสน์ทรงปราสาท ในเขตอำเภอเมืองลำพูนจังหวัดลำพูนรายงานการศึกษาตามหลักสูตร ศิลปะบัณฑิตศิลปะไทยภาควิชาศิลปะไทยคณะวิจิตรศิลป์มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ปีการศึกษา 2541 1 10 ล้อ 13 เป็นต้น 23 ลักษณะรูปแบบของ ธรรมมาสน์ในล้านนาการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบธรรมมาสน์ล้านนาที่ผ่านมาผู้ ศึกษาลักษณะและจำแนกแยกประเภทมาบ้างแล้วธรรมมาสน์ล้านนาเท่าที่ เคยมีการศึกษาไว้จำแนกเป็น 2 แบบใหญ่คือแบบที่หนึ่งแบบทรงปราสาท หรือบุษบกธรรมมาสน์เป็นธรรมมาสน์ทรงสูงยอดแหลมตัวธรรมมาสน์มีเส าประดับมักสร้างด้วยไม้สักทั้งหลังหรือบางแห่งมีฐานปูนก็เป็นฐานเตี้ยฐาน อาจอยู่ในผังรูปสี่เหลี่ยมทกหรือแปดเหลี่ยมหรือฐานกลมมีทางขึ้นทางเดียว 14 ธรรมมาสน์ประเภทนี้มีลักษณะศิลปกรรมแตกต่างกัน 2 แบบคือธรรมมาสน์ แบบยอดแหลมทำเป็นรูปปราสาทจัตุรมุขมณฑปความสูงจากฐานถึงยอด ประมาณ 5 เมตรยกพื้นสูงประมาณ 1 เมตรครึ่งมีฝักันสูงประมาณ 1 เมตร 3 ด้านบันไดลาดขึ้นลง 1 ด้านส่วนฐานอาจทำย่อม 12 20 ประดับลายเส้น ที่ 1 ธรรมมาสน์แบบหลังคาตัดธรรมมาสน์ประเภทนี้มีชื่อเรียก

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๑๑๒ ธรรมเนียมแบบยอดแหลมทำเป็นรูปปราสาทจัตุรมุขมณฑลความสูงจากฐานถึงยอดประมาณ ๕ เมตรยกพื้นสูงประมาณ ๑ เมตรครึ่งมีฝากันสูงประมาณ ๑ เมตร ๓ ด้านบันไดพาตขึ้นลง ๑ ด้านส่วนฐานอาจทำย่อมุม ๑๒๒๐ องศา ธรรมเนียมแบบหลังคาตัดธรรมเนียมประเภทนี้มีชื่อเรียกอีกอย่างว่าธรรมเนียมทรงปราสาทหลังกลายคือกลายมาจากยอดแหลมแบบมุขบททรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสหรือสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่มีขนาดใกล้เคียงกับทรงปราสาทที่มีทางขึ้นด้านหน้าทางเดียวมีเสาเพดานและหลังคาทำด้วยไม้ยาวขนาน	ที่ผ่านมามีผู้ศึกษาลักษณะและจำแนกแยกประเภทมาบ้างแล้ว ธรรมเนียมล้านนาเท่าที่เคยมีการศึกษาไว้จำแนกเป็น ๒ แบบใหญ่คือแบบที่หนึ่งแบบทรงปราสาทหรือมุขบทธรรมเนียมเป็นธรรมเนียมทรงสูงยอดแหลมตัวธรรมเนียมมีเสาประดับมักสร้างด้วยไม้สักทั้งหลังหรือบางแห่งมีฐานปูนก็เป็นฐานเดี่ยวฐานอาจอยู่ในผังรูปสี่เหลี่ยมหกหรือแปดเหลี่ยมหรือฐานกลมมีทางขึ้นทางเดียว ๑๔ ธรรมเนียมประเภทนี้มีลักษณะศิลปกรรมแตกต่างกัน ๒ แบบคือธรรมเนียมแบบยอดแหลมทำเป็นรูปปราสาทจัตุรมุขมณฑลความสูงจากฐานถึงยอดประมาณ ๕ เมตรยกพื้นสูงประมาณ ๑ เมตรครึ่งมีฝากันสูงประมาณ ๑ เมตร ๓ ด้านบันไดพาตขึ้นลง ๑ ด้านส่วนฐานอาจทำย่อมุม ๑๒๒๐ องศา ธรรมเนียมแบบหลังคาตัดธรรมเนียมประเภทนี้มีชื่อเรียกอีกอย่างว่าธรรมเนียมทรงปราสาทหลังกลายคือกลายมาจากยอดแหลมแบบมุขบททรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสหรือสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่มีขนาดใกล้เคียงกับทรงปราสาทที่มีทางขึ้นด้านหน้าทางเดียวมีเสาเพดานและหลังคาทำด้วยไม้ยาวขนานกับตัวธรรมเนียมไม่มียอดแหลม ๑๕ ลายเส้นที่ ๒ แบบแผนของธรรมเนียมนี้มีผู้สันนิษฐานว่าดัดแปลงมาจากปราสาทศพของเจ้านายเพราะมีธรรมเนียมว่าเมื่อเจ้านายทิวงคตแล้วคุ้มที่เจ้านายประทับจะถูกรื้อมาสร้างเป็นวิหารถวายวัดส่วนปราสาทศพก็กลายเป็นธรรมเนียม ๑๖ แบบที่สองแบบฐานสูงทรงกรวยเป็นธรรมเนียมไม่มีชั้นเครื่องหลังคามีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมหรือหกเหลี่ยมประกอบด้วยส่วนฐานกับเรือนเทศน์เท่านั้นฐานมีทั้งแบบเป็นไม้หรือปูนมีการประดับตกแต่งด้วยลวดลายปูน ๑๓ แนวน้อยปัญญาพรรคและคณะเสนอให้ไม่แกะลำนนากรุงเทพฯ โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์ ๒๕๓๗ ๑๑๒ ๑๔
กับตัวธรรมเนียมไม่มียอดแหลม ๒๐ แบบแผนของธรรมเนียมนี้มีผู้สันนิษฐานว่าดัดแปลงมาจากปราสาทศพของเจ้านายเพราะมีธรรมเนียมว่าเมื่อเจ้านายทิวงคตแล้วคุ้มที่เจ้านายประทับจะถูกรื้อมาสร้างเป็นวิหารถวายวัดส่วนปราสาทศพก็กลายเป็นธรรมเนียม ๒๑ แบบที่สองแบบฐานสูงทรงกรวยเป็นธรรมเนียมไม่มีชั้นเครื่องหลังคามีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมหรือหกเหลี่ยมประกอบด้วยส่วนฐานกับเรือนเทศน์เท่านั้นฐานมีทั้งแบบเป็นไม้หรือปูนมีการประดับตกแต่งด้วยลวดลายปูนปั้นและประดับกระจก	ส่วนปราสาทศพก็กลายเป็นธรรมเนียม ๑๖ แบบที่สองแบบฐานสูงทรงกรวยเป็นธรรมเนียมไม่มีชั้นเครื่องหลังคามีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมหรือหกเหลี่ยมประกอบด้วยส่วนฐานกับเรือนเทศน์เท่านั้นฐานมีทั้งแบบเป็นไม้หรือปูนมีการประดับตกแต่งด้วยลวดลายปูน ๑๓ แนวน้อยปัญญาพรรคและคณะเสนอให้ไม่แกะลำนนากรุงเทพฯ โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์ ๒๕๓๗ ๑๑๒ ๑๔ เรื่องเดียวกัน ๑๑๒ ๑๕ เรื่องเดียวกัน ๑๑๓ ๑๖ สงวนลิขสิทธิ์จัดหมายเหตุลำนนาในตำนานลำนนาไทยเล่ม ๑ กรุงเทพฯ โอเดียนสโตร์ ๒๕๑๕ ๑๑๒ ๑๑ บั้นและประดับกระจกส่วนเรือนเทศน์จะเป็นแผงไม้แบบทึบรูปสี่เหลี่ยมคางหมูผายออกตอนบน ๓ ด้านสูงพอพ้นศีรษะของพระสงฆ์ที่นั่งเทศน์มีบันไดพาตขึ้นด้านหลังทางเดียว ๑๗ ลายเส้นที่ ๓ ในบางท้องถิ่นลำนนาจะนิยมทำเสาสูงเสาขอมสำหรับตั้งรับชั้นหลังคาคลุมตัวธรรมเนียมหลังคาจะทำเป็นทรงกระจมีชั้นประดับ ๔ ด้านชั้นบนเพดานของหลังคาจะทำแบบโปรงจึงมีภาคนำผ่านกันเป็นเพดานด้านบนลายเส้นที่ ๔ แบบแผนของธรรมเนียมนี้มีผู้สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นการจำลองอย่างหีบศพซึ่งตั้งบนจิตราการ ๑๘ ๒๔ โครงสร้างและองค์ประกอบสถาปัตยกรรมของธรรมเนียมลักษณะทางโครงสร้างสถาปัตยกรรมของธรรมเนียมลำนน่านี้น่าจะสามารถพิจารณาได้จากส่วนต่างๆ รูปทรงของธรรมเนียมและองค์ประกอบสถาปัตยกรรมอื่นๆ ที่เพิ่มขึ้นมาเช่นบันไดทั้งพระธรรมตัวแบกและซุ้มแบบต่างๆ เป็นต้นรูปทรงของธรรมเนียมฐานเป็นส่วนล่างสุดสำหรับใช้รองรับส่วนเรือนและหลังคามีผังแตกต่างกันไปหลายลักษณะเช่นผังสี่เหลี่ยมจัตุรัสสี่เหลี่ยมผืนผ้าย่อมุมไม้ ๘ ๑๒ ยอดกระเปาะและยอดเก็จประกอบด้วยชั้นฐานเขียนหน้ากระดานชั้นบัวคว่ำชั้นท้องไม้ลูกแก้วอกไก่และชั้นบัวคว่ำฐาน

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ส่วนเรือนเทศน์จะเป็นแผงไม้แบบที่รูปสี่เหลี่ยมคางหมูผายออกตอนบน๓ด้านสูงพอพ้นศีรษะของพระสงฆ์ที่นั่งเทศน์มีบันไดพาดขึ้นด้านหลังทางเดียว๑๗ในบางท้องถิ่นล้านนาจะนิยมทำเสาสูงเสาชอมสำหรับตั้งรับชั้นหลังคาคลุมตัวธรรมาสน์หลังคาจะทำเป็นทรงกระจมีซุ้มประดับ๔ด้านชั้นบนเพดานของหลังคาจะทำแบบโปร่งจึงมีการนำฝามาขึ้นเป็นเพดานด้านบนแบบแผนของธรรมาสน์นี้มีผู้สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นการจำลองอย่าง	กระจกส่วนเรือนเทศน์จะเป็นแผงไม้แบบที่รูปสี่เหลี่ยมคางหมูผายออกตอนบน 3 ด้านสูงพอพ้นศีรษะของพระสงฆ์ที่นั่งเทศน์มีบันไดพาดขึ้นด้านหลังทางเดียว 17 ลายเส้นที่ 3 ในบางท้องถิ่นล้านนาจะนิยมทำเสาสูงเสาชอมสำหรับตั้งรับชั้นหลังคาคลุมตัวธรรมาสน์หลังคาจะทำเป็นทรงกระจมีซุ้มประดับ 4 ด้านชั้นบนเพดานของหลังคาจะทำแบบโปร่งจึงมีการนำฝามาขึ้นเป็นเพดานด้านบนลายเส้นที่ 4 แบบแผนของธรรมาสน์นี้มีผู้สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นการจำลองอย่างหีบศพซึ่งตั้งบนจิตฐานาร 18 24 โครงสร้างและองค์ประกอบสถาปัตยกรรมของธรรมาสน์ลักษณะทางโครงสร้างสถาปัตยกรรมของธรรมาสน์ล้านนาก็สามารถพิจารณาได้จากส่วนต่างๆรูปทรงของธรรมาสน์และองค์ประกอบสถาปัตยกรรมอื่นๆที่เพิ่มขึ้นมาเช่นบันไดหึ่งพระธรรมตัวแบกและซุ้มแบบต่างๆเป็นต้นรูปทรงของธรรมาสน์ฐานเป็นส่วนล่างสุดสำหรับใช้รองรับส่วนเรือนและหลังคามีผังแตกต่างกันไปหลายลักษณะเช่นผังสี่เหลี่ยมจัตุรัสสี่เหลี่ยมผืนผ้าย่อมุมไม้ 8 12 ยอกระเปาะและย่อเก็จประกอบด้วยชั้นฐานเชิงหน้ากระดานชั้นบัวคว่ำชั้นท้องไม้ลูกแก้วอกไก่และชั้นบัวคว่ำฐานมีทั้งแบบเรียบติดพื้นและมีตัวแบกคอยรับส่วนฐานลายเส้นที่ 56 ในชั้นฐานมีองค์ประกอบสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องได้แก่บันไดธรรมาสน์ส่วนมากนิยมทำบันไดที่สลักเป็นนาคหรือแบบลายพันธุ์พุกชาหรือลายกระหนกลายเส้นที่ 78 ตัวแบกทำหน้าที่เหมือนตัวพุงส่วนฐานทั้ง 4 มุมทำด้วยไม้จะพบในธรรมาสน์ที่ทำด้วยไม้ทั้งหลังมีหลากหลายชนิดตามความนิยมท้องถิ่นเช่นช่างแบกลึงที่แบก
นล้านนาการสร้างธรรมาสน์ในล้านนามักสร้างเพื่อใช้ในกิจกรรมทางศาสนา ดังนั้นการศึกษาเรื่องธรรมาสน์พื้นเมืองล้านนานอกจากทำให้ทราบรูปแบบทางศิลปกรรมแล้วยังช่วยขยายความรู้ด้านศาสนาความศรัทธาและคติความเชื่อของชาวล้านนาและความเข้าใจในวัฒนธรรมล้านนาไว้ส่วนหนึ่งด้วยในการสร้างธรรมาสน์ชาวล้านนาทั่วไปถือคิดว่าเป็นการสร้างบุญกุศลอันยิ่งใหญ่ก่อให้เกิดอานิสงส์ต่างๆในพุทธศาสนาอาจจำแนกการสร้างได้ดังนี้๑สร้างเพื่อถวายเป็นเครื่องสักการะพระ	เพื่อให้เหนียวและติดกระจากได้ดี 36 การฉลุในที่นี้คือการฉลุลายบนเครื่องไม้หรือบนแผ่นโลหะประเภทสังกะสีหรืออลูมิเนียมในการประดับตกแต่งเทคนิคเริ่มจากการเขียนลายลงแผ่นไม้หรือโลหะแล้วใช้วานเจาะเป็นรูให้มีขนาดพอดีสามารถไขใบเลื่อยฉลุตามลวดลายได้ 37 30 ธีระวัฒน์มูลวิไล การศึกษาแบบแผนทางศิลปกรรมของธรรมาสน์ในจังหวัดลำปาง 43 31 จรินทร์กัณฑาเป้งการศึกษารูปแบบศิลปกรรมธรรมาสน์ทรงปราสาทในเขตอำเภอเมืองลำพูนจังหวัดลำพูน 86 32 ธีระวัฒน์มูลวิไลการศึกษาแบบแผนทางศิลปกรรมของธรรมาสน์ในจังหวัดลำปาง 44 33 จวีรธรรมาเจริญบุษบกธรรมาสน์ 33 34 จรินทร์กัณฑาเป้งการศึกษารูปแบบศิลปกรรมธรรมาสน์ทรงปราสาทในเขตอำเภอเมืองลำพูนจังหวัดลำพูน 86 35 จวีรธรรมาเจริญบุษบกธรรมาสน์ 33 36 ถนัดศรีไพศาลธรรมาสน์ภาคนิพนธ์การศึกษากระบวนการวิชาชีพศึกษาเฉพาะเรื่องภาควิชาศิลปะไทยคณะวิจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ภาคการเรียนรู้ที่ 2 ปีการศึกษา 2534 34 37 เรื่องเดียวกัน 34 17 26 ความเชื่อและคติในการสร้างธรรมาสน์การสร้างธรรมาสน์ในล้านนามักสร้างเพื่อใช้ในกิจกรรมทางศาสนา ดังนั้นการศึกษาเรื่องธรรมาสน์พื้นเมืองล้านนานอกจากทำให้ทราบรูปแบบทางศิลปกรรมแล้วยังช่วยขยายความรู้ด้านศาสนาความศรัทธาและคติความเชื่อของชาวล้านนาและความเข้าใจในวัฒนธรรมล้านนาไว้ส่วนหนึ่งด้วยในการสร้างธรรมาสน์ชาวล้านนาทั่วไปถือคิดว่าเป็นการสร้างบุญกุศลอันยิ่งใหญ่ก่อให้เกิดอานิสงส์ต่างๆในพุทธศาสนาอาจจำแนกการสร้างได้ดังนี้ 1 สร้างเพื่อถวายเป็นเครื่องสักการะพระธรรมของพระพุทธเจ้าเรียกว่าธรรมบูชาเป็นที่สำหรับให้พระภิกษุสงฆ์และสามเณรนั่งเทศน์ธรรม
ธรรมของพระพุทธเจ้าเรียกว่าธรรมบูชาเป็นที่สำหรับให้พระภิกษุสงฆ์และสามเณรนั่งเทศน์ธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าได้เท่านั้นส่วนคฤหัสถ์ซึ่งพราหมณ์ไม่สามารถขึ้นไปนั่งแสดงธรรมได้ถือว่าไม่เคารพต่อพระสงฆ์และพระธรรมเป็นการผิดจารีตประเพณี๒๓๒๓ศิริกัลยาณมิตรการศึกษารูปแบบธรรมาสน์พื้นถิ่นอำเภอเถินจังหวัดลำปาง๖	ล้านนาทั่วไปถือคิดว่าเป็นการสร้างบุญกุศลอันยิ่งใหญ่ก่อให้เกิดอานิสงส์ต่างๆในพุทธศาสนาอาจจำแนกการสร้างได้ดังนี้ 1 สร้างเพื่อถวายเป็นเครื่องสักการะพระธรรมของพระพุทธเจ้าเรียกว่าธรรมบูชาเป็นที่สำหรับให้พระภิกษุสงฆ์และสามเณรนั่งเทศน์ธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าได้เท่านั้นส่วนคฤหัสถ์ซึ่งพราหมณ์ไม่สามารถขึ้นไปนั่งแสดงธรรมได้ถือว่าไม่เคารพต่อพระสงฆ์และพระธรรมเป็นการผิดจารีตประเพณี 38 2 การสร้างธรรมาสน์ด้วยตนเองหรือจ้างให้ผู้อื่นสร้างในวัฒนธรรมล้านนาก็ว่าบุคคลผู้สร้างบุญกุศลที่มีอานิสงส์มากย่อมประสบสุข 3 ประการสุขในโลกสวรรค์สุขในโลกมนุษย์สุขในโลกุตตรธรรมมีนิพพานเป็นที่สุดปรากฏหลักฐานในจารึกใบลานเรื่องอานิสงส์ธรรมาสน์ของล้านนาดังนี้ว่าดูรากิษุด้งหลายธัมมามะสังอันว่าสร้างธรรมาสน์หื้อเป็นตามมหาพะลังมีผลมากนักรหานิสงส์สามิอานิสงส์ก็มากนักรเวยังตั้งนี้แลโยปะคะโลอันว่าบุคคลผู้โศมิใจใส่ศรัทธาและสร้างด้วยตนก็ดีจึงท่านผู้อื่นสร้างหื้อก็ดียังธรรมาสน์หื้อเป็นตามโสปะคะโลอันว่าบุคคลผู้มั่นสัพพะดีตั้งสะดีก็จักได้ถึงสุข 3 พะการมีนิปปาณ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๑๒๕๒การสร้างธรรมาสน์ด้วยตนเองหรือจ้างให้ผู้อื่นสร้างในวัฒนธรรมล้านนาถือว่าบุคคลผู้สร้างบุญกุศลที่มีอาณิสต์มากมายย่อมประสบสุข๓ประการสุขในโลกสวรรค์สุขในโลกมนุษย์สุขในโลกุตตรธรรมมีนิพพานเป็นที่สุดปรากฏหลักฐานในจารึกใบลานเรื่องอาณิสต์ธรรมาสน์ของล้านนาดังนี้ว่าดราภิษุตั้งหลายธัมมาสะนังอันว่าสร้างธรรมาสน์หื้อเป็นตานมหาพะลังมีผละมากนักรมทานิสั่งสามีอาณิสต์ก็มากนักรเວງตั้งนี้แลโยปะคะโลอันว่าบุคคลผู้ใด	มาเจริญชนบทธรรมาสน์ 33 34 จรินทร์กันหาเบึงการศึกษารูปแบบศิลปกรรมธรรมาสน์ทรงปราสาทในเขตอำเภอเมืองลำพูนจังหวัดลำพูน 86 35 จวีรธรรมมาเจริญชนบทธรรมาสน์ 33 36 ถนัดศรีไพศาลธรรมาสน์ภาคนิพนธ์การศึกษากระบวนการวิชาศึกษาเฉพาะเรื่องภาควิชาศิลปะไทยคณะวิจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ภาคการเรียนรู้ที่ 2 ปีการศึกษา 2534 34 37 เรื่องเดียวกัน 34 17 26 ความเชื่อและคติในการสร้างธรรมาสน์การสร้างธรรมาสน์ในล้านนามักสร้างเพื่อใช้ในกิจกรรมทางศาสนาดังนั้นการศึกษาเรื่องธรรมาสน์พื้นเมืองล้านนานอกจากทำให้ทราบรูปแบบทางศิลปกรรมแล้วยังช่วยขยายความรู้ด้านศาสนาความศรัทธาและคติความเชื่อของชาวล้านนาและความเข้าใจในวัฒนธรรมล้านนาไว้ส่วนหนึ่งด้วยในการสร้างธรรมาสน์ชาวล้านนาทั่วไปถือคิดว่าเป็นการสร้างบุญกุศลอันยิ่งใหญ่ก่อให้เกิดอาณิสต์ต่างๆในพุทธศาสนาอาจจำแนกการสร้างได้ดังนี้ 1 สร้างเพื่อถวายเป็นเครื่องสักการะพระธรรมของพระพุทธเจ้าเรียกว่าธรรมบูชาเป็นที่สำหรับให้พระภิกษุสงฆ์และสามเณรนั่งเทศน์ธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าได้เท่านั้นส่วนคฤหัสถ์ฆราวาสไม่สามารถขึ้นไปนั่งแสดงธรรมได้ถือว่าเป็นเคารพต่อพระสงฆ์และพระธรรมเป็นการผิดจารีตประเพณี 38 2 การสร้างธรรมาสน์ด้วยตนเองหรือจ้างให้ผู้อื่นสร้างในวัฒนธรรมล้านนาถือว่าบุคคลผู้สร้างบุญกุศลที่มีอาณิสต์มากมายย่อมประสบสุข 3 ประการสุขในโลกสวรรค์สุขในโลกมนุษย์สุขในโลกุตตรธรรมมีนิพพานเป็นที่สุดปรากฏหลักฐานในจารึกใบลานเรื่องอาณิสต์ธรรมาสน์ของล้านนาดังนี้ว่าดราภิษุตั้งหลายธัมมาสะนังอันว่าสร้าง
มีใจใส่ศรัทธาและสร้างด้วยตนก็ดีจ้างท่านผู้อื่นสร้างหื้อก็ดียังธรรมาสน์หื้อเป็นตานโสปะคะโลอันว่าบุคคลผู้นั้นลัทธิตั้งสะตักก็จักได้ถึงสุข๓ประการมีนิพพานเป็นดีแล้ว๒๔สร้างเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วหรือเพื่อสร้างเป็นบุญกุศลแก่ตนเองอันเป็นการคำจุนพระพุทธศาสนาได้แก่พุทธบูชาธรรมบูชาสังฆบูชา๒๕การสร้างธรรมาสน์เป็นความนิยมทำบุญตามปีเกิดของชาวล้านนาเช่นคนที่เกิด	เป็นการผิดจารีตประเพณี 38 2 การสร้างธรรมาสน์ด้วยตนเองหรือจ้างให้ผู้อื่นสร้างในวัฒนธรรมล้านนาถือว่าบุคคลผู้สร้างบุญกุศลที่มีอาณิสต์มากมายย่อมประสบสุข 3 ประการสุขในโลกสวรรค์สุขในโลกมนุษย์สุขในโลกุตตรธรรมมีนิพพานเป็นที่สุดปรากฏหลักฐานในจารึกใบลานเรื่องอาณิสต์ธรรมาสน์ของล้านนาดังนี้ว่าดราภิษุตั้งหลายธัมมาสะนังอันว่าสร้างธรรมาสน์หื้อเป็นตานมหาพะลังมีผละมากนักรมทานิสั่งสามีอาณิสต์ก็มากนักรเเวງตั้งนี้แลโยปะคะโลอันว่าบุคคลผู้ใดมีใจใส่ศรัทธาและสร้างด้วยตนก็ดีจ้างท่านผู้อื่นสร้างหื้อก็ดียังธรรมาสน์หื้อเป็นตานโสปะคะโลอันว่าบุคคลผู้นั้นลัทธิตั้งสะตักก็จักได้ถึงสุข 3 ประการมีนิพพานเป็นดีแล้ว 39 3 สร้างเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วหรือเพื่อสร้างเป็นบุญกุศลแก่ตนเองอันเป็นการคำจุนพระพุทธศาสนาได้แก่พุทธบูชาธรรมบูชาสังฆบูชา 40 4 การสร้างธรรมาสน์เป็นความนิยมทำบุญตามปีเกิดของชาวล้านนาเช่นคนที่เกิดปีชวดให้สร้างบ่อน้ำเป็นทานปีเถาะให้สร้างศาลาปราสาทปีมะแมให้สร้างปราสาทปีชกาลให้สร้างธรรมาสน์ดังจะเห็นได้จากจารึกบนธรรมาสน์ปราสาทดังนี้ 38 ศิริกัลยาภักถยาณมิตรการศึกษารูปแบบธรรมาสน์พื้นถิ่นอำเภอเถินจังหวัดลำปาง 6 39 ทรงพันธ์วรรณมาศปราสาทธรรมาสน์ในเขตจังหวัดเชียงรายและพะเยาในวัฒนธรรมพื้นบ้านศิลปกรรม 8491 40 เรื่องเดียวกัน 94 18 จุลศักราช 1319 ตัวปีเมืองเล่าเดือน 7 ขึ้น 15 ค่ำพราดำได้วัน 2 บัดนี้หมายเป็นเก้าพร้อมกันสามีก้าและลูกเต้า

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ปีขุดให้สร้างปอน้ำเป็นทานปีเถาะให้สร้างศาลาปราสาทปีมะแมให้สร้างปราสาทปีชวาลให้สร้างธรรมาสถ์ดังจะเห็นได้จากจารึกบนธรรมาสถ์ปราสาทตั้งนี้จุลศักราช๑๓๑๙ตัวปีเมืองเล่าเดือน๗ขึ้น๑๕คำพรร่าว่าไ้วัน๒๒บัดนี้หมายเป็นเก้าพร้อมกับสามีก้าและลูกเต้าและปี่น่องดังหลายจคนก็ไ้สร้างแด่นธรรมาสถ์หลัง๑ถวายเป็นคนเมื่อแต่เดื่อ๒๖ธรรมาสถ์ล้านนาส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในวิหารและทำหน้าที่ในการเป็นที่นั้งสำหรับการเทศนา	มาศปราสาทธรรมาสถ์ในเขตจังหวัดเชียงรายและพะเยาในวัฒนธรรมพื้นบ้านศิลปกรรม 8491 40 เรื่องเดียวกัน 94 18 จุลศักราช 1319 ตัวปีเมืองเล่าเดือน 7 ขึ้น 15 คำพรร่าว่าไ้วัน 2 บัดนี้หมายเป็นเก้าพร้อมกับสามีก้าและลูกเต้าและปี่น่องดังหลายจคนก็ไ้สร้างแด่นธรรมาสถ์หลัง 1 ถวายเป็นคนเมื่อแต่เดื่อ 41 27 ตำแหน่งที่ตั้งธรรมาสถ์ล้านนาส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในวิหารและทำหน้าที่ในการเป็นที่นั้งสำหรับการเทศนาธรรมของพระสงฆ์ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในทางพุทธศาสนาสำหรับระเบียบแบบแผนของการจัดตำแหน่งของธรรมาสถ์ในวิหารโดยทั่วๆไปจะนิยมตั้งไว้ทางด้านซ้ายมือหันหน้าเข้าหาพระประธานและอยู่เบื้องไปทางด้านขวาของพระประธานทิศทางด้านหน้าและด้านหลังของธรรมาสถ์จะอยู่แนวเดียวกับความยาวของวิหารมีบันไดขึ้นด้านหลังทั้งนี้อาจจะเพื่อความสะดวกของพระสงฆ์ในการขึ้นธรรมาสถ์อีกอย่างในการทำกิจกรรมใดๆในทางพุทธศาสนาพระสงฆ์ทั้งหมดจะนั่งอยู่ตำแหน่งด้านซ้ายประชาชนจะมองมาทางด้านซ้ายการวางตำแหน่งของธรรมาสถ์ด้านนี้จึงเหมาะสมบริเวณที่ตั้งธรรมาสถ์ส่วนใหญ่จะไม่มีเครื่องสูงคู่พระธรรมวางร่วมกันแต่จะพบว่าวางอยู่ด้านขวาแทน 28 หน้าที่ใช้สอยธรรมาสถ์พื้นเมืองล้านนาส่วนใหญ่จะทำหน้าที่ประโยชน์คล้ายกันพอสรุปไ้ดังนี้ 1 ใช้ในการเทศนาธรรมในช่วงเทศกาลต่างๆที่สำคัญเช่นงานปอยหลวงงานทำบุญประจำปีงานเข้าพรรษาออกพรรษางานกลืนผ้าป่างานเทศน์มหาชาติ 42 2 ใช้ในงานเทศนาธรรมทั่วๆไปงานวันพระงานวันสำคัญทางศาสนาเช่นวันมาฆบูชาวันวิสาขบูชา
ธรรมของพระสงฆ์ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในทางพุทธศาสนาสำหรับระเบียบแบบแผนของการจัดตำแหน่งของธรรมาสถ์ในวิหารโดยทั่วๆไปจะนิยมตั้งไว้ทางด้านซ้ายมือหันหน้าเข้าหาพระประธานและอยู่เบื้องไปทางด้านขวาของพระประธานทิศทางด้านหน้าและด้านหลังของธรรมาสถ์จะอยู่แนวเดียวกับความยาวของวิหารมีบันไดขึ้นด้านหลังทั้งนี้อาจจะเพื่อความสะดวกของพระสงฆ์ในการขึ้นธรรมาสถ์อีกอย่างในการทำกิจกรรมใดๆในทางพุทธศาสนาพระสงฆ์ทั้งหมดจะนั่งอยู่	ไปจะนิยมตั้งไว้ทางด้านซ้ายมือหันหน้าเข้าหาพระประธานและอยู่เบื้องไปทางด้านขวาของพระประธานทิศทางด้านหน้าและด้านหลังของธรรมาสถ์จะอยู่แนวเดียวกับความยาวของวิหารมีบันไดขึ้นด้านหลังทั้งนี้อาจจะเพื่อความสะดวกของพระสงฆ์ในการขึ้นธรรมาสถ์อีกอย่างในการทำกิจกรรมใดๆในทางพุทธศาสนาพระสงฆ์ทั้งหมดจะนั่งอยู่ตำแหน่งด้านซ้ายประชาชนจะมองมาทางด้านซ้ายการวางตำแหน่งของธรรมาสถ์ด้านนี้จึงเหมาะสมบริเวณที่ตั้งธรรมาสถ์ส่วนใหญ่จะไม่มีเครื่องสูงคู่พระธรรมวางร่วมกันแต่จะพบว่าวางอยู่ด้านขวาแทน 28 หน้าที่ใช้สอยธรรมาสถ์พื้นเมืองล้านนาส่วนใหญ่จะทำหน้าที่ประโยชน์คล้ายกันพอสรุปไ้ดังนี้ 1 ใช้ในการเทศนาธรรมในช่วงเทศกาลต่างๆที่สำคัญเช่นงานปอยหลวงงานทำบุญประจำปีงานเข้าพรรษาออกพรรษางานกลืนผ้าป่างานเทศน์มหาชาติ 42 2 ใช้ในงานเทศนาธรรมทั่วๆไปงานวันพระงานวันสำคัญทางศาสนาเช่นวันมาฆบูชาวันวิสาขบูชาวันอาสาฬหบูชา 41 สมหมายเปรมจิตและคณะพระเจดีย์ในลานนาไทยเชียงใหม่สถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2524 64 42 รายละเอียดเกี่ยวกับการเทศน์มหาชาติในภาคเหนือดูสงวนโชติธุลย์รัตน์ ประเพณีไทยภาคเหนือกรุงเทพฯโอเดียนสโตร์ 2512 19 ธรรมาสถ์ก็เป็นเครื่องใช้ในพระพุทธศาสนาอย่างหนึ่งที่สามารถจัดอยู่ในหมวดของเครื่องใช้ในพิธีกรรมไ้และจากที่ธรรมาสถ์เป็นอาสนะหรือที่นั่งของพระสงฆ์ในการแสดงพระธรรมเทศนาในวันธรรมสวนะหรือในโอกาสต่างๆจึงทำให้ธรรมาสถ์ถูกนำมาใช้เกี่ยวกับประเพณีการเทศน์เช่นเทศน์ธรรมวัตรเทศน์คู่เกี่ยวกับธรรมนิทานเทศน์แจ่งและเทศน์มหาชาติการตั้งธรรมหลวงเป็นต้น 43 การศึกษารูป

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ตำแหน่งด้านซ้ายประชาชนจะมองมาทางด้านซ้ายการวางตำแหน่งของ ธรรมาสันดานนี้จึงเหมาะสมบริเวณที่ตั้งธรรมาสันส่วนใหญ่จะไม่มีเครื่องสูง คู่พระธรรมวางร่วมกันแต่จะพบว่าวางอยู่ด้านขวาแทน๒๔ทรงพื้นธรรมณ มาศปราสาทธรรมาสันในเขตจังหวัดเชียงรายและพะเยาในวัฒนธรรมพื้น บ้านศิลปกรรม๘๔๙๑๒๕เรื่องเดียวกัน๙๔๒๖สมหมายเปรมจิตและคณะ พระเจดีย์ในลานนาไทยเชียงใหม่สถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัย เชียงใหม่๒๕๒๔๖๔	พร้อมกับสามีก่าและลูกเต่าและบีน้องดังหลายคนก็ได้สร้างต้นธรรมาสัน หลัง 1 ถวายเป็นคนเมื่อแต่เดิอะ 41 27 ตำแหน่งที่ตั้งธรรมาสันล้านนาส่วน ใหญ่ตั้งอยู่ในวิหารและทำหน้าที่ในการเป็นที่นั่งสำหรับการเทศนาธรรมของ พระสงฆ์ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในทางพุทธศาสนาสำหรับระเบียบแบบแปลน ของการจัดตำแหน่งของธรรมาสันในวิหารโดยทั่วไปจะนิยมตั้งไว้ทางด้าน ซ้ายมือหันหน้าเข้าหาพระประธานและอยู่เบื้องไปทางด้านขวาของพระ ประธานทิศทางด้านหน้าและด้านหลังของธรรมาสันจะอยู่แนวเดียวกับความ ยาวของวิหารมีบันไดขึ้นด้านหลังทั้งนี้อาจจะเพื่อความสะดวกของพระสงฆ์ ในการขึ้นธรรมาสันอีกอย่างในการทำกิจกรรมใดๆในทางพุทธศาสนาพระ สงฆ์ทั้งหมดจะนั่งอยู่ตำแหน่งด้านซ้ายประชาชนจะมองมาทางด้านซ้ายการ วางตำแหน่งของธรรมาสันดานนี้จึงเหมาะสมบริเวณที่ตั้งธรรมาสันส่วนใหญ่ จะไม่มีเครื่องสูงคู่พระธรรมวางร่วมกันแต่จะพบว่าวางอยู่ด้านขวาแทน 28 หน้าที่ใช้สอยธรรมาสันพื้นเมืองล้านนาส่วนใหญ่จะทำหน้าที่ประโยชน์ คล้ายกันพอสรุปได้ดังนี้ 1 ใช้ในการเทศนาธรรมในช่วงเทศกาลต่างๆที่ สำคัญเช่นงานปล่อยหลวงงานทำบุญประจำปีงานเข้าพรรษาออกพรรษางาน กฐินผ้าป่างานเทศน์มหาชาติ 42 2 ใช้ในงานเทศนาธรรมทั่วๆไปงานวันพระ งานวันสำคัญทางศาสนาเช่นวันมาฆบูชาวันวิสาขบูชาวันอาสาฬหบูชา 41 สมหมายเปรมจิตและคณะพระเจดีย์ในลานนาไทยเชียงใหม่สถาบันวิจัย สังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2524 64 42 รายละเอียดเกี่ยวกับ
๑๒๖ธรรมาสันพื้นเมืองล้านนาส่วนใหญ่จะทำหน้าที่ประโยชน์คล้ายกันพอ สรุปได้ดังนี้๑ใช้ในการเทศนาธรรมในช่วงเทศกาลต่างๆที่สำคัญเช่นงาน ปล่อยหลวงงานทำบุญประจำปีงานเข้าพรรษาออกพรรษางานกฐินผ้าป่างาน เทศน์มหาชาติ๒๗๒ใช้ในการเทศนาธรรมทั่วๆไปเช่นงานวันพระงานวัน สำคัญทางศาสนาเช่นวันมาฆบูชาวันวิสาขบูชาวันอาสาฬหบูชาธรรมาสันก็ เป็นเครื่องใช้ในพระพุทธศาสนาอย่างหนึ่งที่สามารถจัดอยู่ในหมวดของ เครื่องใช้ในพิธีกรรมได้และจากที่ธรรมาสันเป็นอาสนะ	จะทำหน้าที่ประโยชน์คล้ายกันพอสรุปได้ดังนี้ 1 ใช้ในการเทศนาธรรมใน ช่วงเทศกาลต่างๆที่สำคัญเช่นงานปล่อยหลวงงานทำบุญประจำปีงานเข้า พรรษาออกพรรษางานกฐินผ้าป่างานเทศน์มหาชาติ 42 2 ใช้ในงานเทศนา ธรรมทั่วๆไปงานวันพระงานวันสำคัญทางศาสนาเช่นวันมาฆบูชาวัน วิสาขบูชาวันอาสาฬหบูชา 41 สมหมายเปรมจิตและคณะพระเจดีย์ในลาน นาไทยเชียงใหม่สถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2524 64 42 รายละเอียดเกี่ยวกับการเทศน์มหาชาติในภาคเหนือดุษงวนโชดิสขรัตน ประเพณีไทยภาคเหนือกรุงเทพฯโอเดียนสโตร์ 2512 19 ธรรมาสันก็เป็น เครื่องใช้ในพระพุทธศาสนาอย่างหนึ่งที่สามารถจัดอยู่ในหมวดของเครื่อง ใช้ในพิธีกรรมได้และจากที่ธรรมาสันเป็นอาสนะหรือที่นั่งของพระสงฆ์ใน การแสดงพระธรรมเทศนาในวันธรรมสวนะหรือในโอกาสต่างๆจึงทำให้ ธรรมาสันถูกนำมาใช้เกี่ยวกับประเพณีการเทศน์เช่นเทศน์ธรรมวัดเทศน์คู่ เกี่ยวกับธรรมนิทานเทศน์แจ่งและเทศน์มหาชาติการตั้งธรรมหลวงเป็นต้น 43 การศึกษารูปแบบศิลปกรรมธรรมาสันในดินแดนล้านนากอกจากจะ แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลศิลปะชนบธรรมเนียมฝีมือและความชำนาญของ ช่างพื้นเมืองในท้องถิ่นนั้นๆแล้วยังแสดงให้เห็นถึงคติความเชื่อและเทคนิค ความคิดในการสร้างสรรค์อันประณีตของงานนั้นว่ามีแรงดลใจจากความ ศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นพื้นฐานสำคัญจึงอาจกล่าวได้ว่าธรรมาสัน ล้านนาเป็นรูปจำลองของสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่ทรงคุณค่าก็เป็นได้ 43 รายละเอียดดูในถนัดศรีไพศาลธรรมาสัน 40 บทที่ 3 ประวัติความเป็นมา และศิลปกรรมธรรมาสันพื้นเมืองล้านนาในจังหวัดลำปาง 31 สภาพ ภูมิศาสตร์ของจังหวัดลำปางที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดลำปางตั้งอยู่บริเวณ ภาค

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
หรือที่หนึ่งของพระสงฆ์ในการแสดงพระธรรมเทศนาในวันธรรมสวนะหรือในโอกาสต่างๆจึงทำให้ธรรมาสถูปถูกนำมาใช้เกี่ยวกับประเพณีการเทศน์เช่นเทศน์ธรรมวัตรเทศน์คู่เกี่ยวกับธรรมนิทานเทศน์แจ้งและเทศน์มหาชาติการตั้งธรรมหลวงเป็นต้น๒๘การวิเคราะห์หลักธรรมที่ปรากฏในธรรมาสถูปจากการตีความโครงสร้างและลวดลายที่ปรากฏบนธรรมาสถูปโดยอาศัยพระไตรปิฎกและอรรถกถาเป็นพื้นฐานในการตีความนั้นได้ข้อสรุปดังนี้ว่า๑โครงสร้างธรรมาสถูปส่วนฐานมักประกอบด้วยฐานหน้ากระดานรองรับฐานบัวสูง	ที่ตั้งธรรมาสถูปส่วนใหญ่จะไม่มีเครื่องสูงคู่พระธรรมวาทกรรมร่วมกันแต่จะพบว่าวางอยู่ด้านขวาแทน 28 หน้าที่ใช้สอยธรรมาสถูปพื้นเมืองล้านนาส่วนใหญ่จะทำหน้าที่ประโยชน์คล้ายๆกันพอสรุปได้ดังนี้ 1 ใช้ในการเทศนาธรรมในช่วงเทศกาลต่างๆที่สำคัญเช่นงานปล่อยหลวงงานทำบุญประจำปีงานเข้าพรรษาออกพรรษางานกฐินผ้าป่างานเทศน์มหาชาติ 42 2 ใช้ในงานเทศนาธรรมทั่วไปงานวันพระงานวันสำคัญทางศาสนาเช่นวันมาฆบูชาวันวิสาขบูชาวันอาสาฬหบูชา 41 สมหมายเปรมจิตและคณะพระเจดีย์ในล้านนาไทยเชียงใหม่สถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2524 64 42 รายละเอียดเกี่ยวกับการเทศน์มหาชาติในภาคเหนือดูสงวนโชติชูขันธ์ ประเพณีไทยภาคเหนือกรุงเทพฯโอเดียนสโตร์ 2512 19 ธรรมาสถูปก็เป็นเครื่องใช้ในพระพุทธศาสนาอย่างหนึ่งที่สามารถจัดอยู่ในหมวดของเครื่องใช้ในพิธีกรรมได้และจากที่ธรรมาสถูปเป็นอาสนะหรือที่หนึ่งของพระสงฆ์ในการแสดงพระธรรมเทศนาในวันธรรมสวนะหรือในโอกาสต่างๆจึงทำให้ธรรมาสถูปถูกนำมาใช้เกี่ยวกับประเพณีการเทศน์เช่นเทศน์ธรรมวัตรเทศน์คู่เกี่ยวกับธรรมนิทานเทศน์แจ้งและเทศน์มหาชาติการตั้งธรรมหลวงเป็นต้น 43 การศึกษารูปแบบศิลปกรรมธรรมาสถูปในดินแดนล้านนานอกจากจะแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลศิลปะชนบทรธรรมนิยมฝีมือและความชำนาญของช่างพื้นเมืองในท้องถิ่นนั้นๆแล้วยังแสดงให้เห็นถึงคติความเชื่อและเทคนิคความคิดในการสร้างสรรค์อันประณีตของงานนั้นว่ามีความแข็งแรงทนทานจากความศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นพื้นฐานสำคัญจึงอาจกล่าวได้ว่าธรรมาสถูปล้านนาเป็นรูปจำลองของสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่ทรงคุณค่าก็เป็นได้ 43 รายละเอียดดูในถนัดศรีไพศาลธรรมาสถูป 40 บทที่ 3 ประวัติความเป็นมาและศิลปกรรมธรรมาสถูปพื้นเมือง
ถึงอาณิสสการทำความสะอาดและบูชาพระธรรมจะได้รับอาณิสสเทียบเท่ากับอาณิสสของพระโพธิสัตว์และสร้างโพธิสมภารในเนื้อหากล่าวถึงเมืองอรุณวัดดินครที่เจริญรุ่งเรืองเพราะกษัตริย์ได้ถวายธรรมาสถูปตั้งว่าตนครอันว่าเมืองอรุณวัดดินครปางนั้นสยงจนนาอันอาเกียรเดียรดาหะเต็มไปด้วยลาดลี้บ้านแลนิคมชนบทราชธานีมีท้าวพระการอันบัวระมวลิมีท้าวพญาและพราหมณ์คหบดีเศรษฐีกับทั้งปโรหิตปโรหิตเสนาอำมาตย์ราชมนตรีพวกใช้หัตถบาทข้าราชการบริวาร	บันไดแก้วตั้งแลรูปเรือสำราญเทียนบูชาธรรมพระพุทธเจ้าเมื่อก่อนนั้นแลจนทรกษัตริย์ว่าตนจันทน์ทั้งหลายกวนดึกก็เกิดมีในทางปราการกำแพงเรียงต้นไม้จันทน์ทั้งหลายฝุ่ยนั่นมีดอกและลูกย่อมแล้วด้วยเงินและด้ามกลิ้งคันธะอันหอมอบฉาบฟุ้งไปทั่วเวียงทั้งมวลควรอภิมขัณขขึ้นยืนต้อเหตุก็เกิดมีแก่พญาตนันด้วยผลอันได้ตามประทีปเทียนรูปบูชาพระรัตนตรัยเจ้าเมื่อก่อนนั้นแล 73 73 รตนธรรมาอันว่าถ้องแก้วแก้วทั้งหลายมีวิธณะ 7 ประการมีลูกใหญ่เท่าหมากตาลด้วยลวดดัดลงมาเท่าหมากทันทันมีวิธณะต่างๆกันเหลือก็เกิดมีแก่พญาตนันด้วยผลอันได้ตามประทีปและเทียนรูปบูชาพระรัตนตรัยเจ้านันก็เกิดมีแก่พญาโสวัณณะชิตดราชตนันก็ด้วยผลบุญอันพญาได้เอาข้าวดอกดอกไม้นบูชาพระรัตนตรัยเจ้าเมื่อก่อนนั้นแลโสราชาอันว่าพญาตนันอภิกุโรปมีรูปอันงามดังคำแลประจัญแพชนะยังเข้าศึกศัตรูทั้งหลายอนุสิธวาก็เหี้ยมยอสมสั่งสอนยังหมู่คนอันมากที่อวดอยู่ทุกศก 10 ประการมีอันหื้อทานและรักษาศิลเป็นต้นประมาณในคุณแก้ว 3 ประการพระรัตนตรัยอภิบาลเลติพญาก็เลี้ยงดูสังคหะด้วยวัตถุทั้งมวลขาดทุกเมื่อหื้อเชื้อใสในบุญและคุณใจสร้างกุศลเพื่อไว้ถวายหน้าคือว่าหื้อได้ถึงเมืองฟ้าและนิพพานด้วยผลบุญสมภารแห่งพญาโสวัณณะชิตดราชหากหื้อโอวาทสั่งสอนตนครอันว่าเมืองอรุณวัดดินครปางนั้นสยงจนนาอันอาเกียรดาหะเต็มไปด้วยลาดลี้บ้านแลนิคมชนบทราชธานีมีท้าวพระการอันบัวระมวลิมีท้าวพญาและพราหมณ์คหบดีเศรษฐีกับทั้งปโรหิตปโรหิตเสนาอำมาตย์ราชมนตรีพวกใช้หัตถบาทข้าราชการบริวารใกล้

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ใกล้ขุนนางทั้งหลาย๔๒๐๐๐ไปหลายถ้วนมียุบ้านแลนิคมชนบทราชธานีมีเสียงเนืองน้นไปด้วยเสียงข้างม้าให้แ่นเสียงรถแกว่งกงไกรหากลูกชะหลก้ออิงสับสนไปบ่ขาดสายยุทางจ่ายสะดวกไม่ติดขัดแลอวยทานให้ทานก็หากเป็นด้วยบุญสมภารแห่งพญาโลว์ณเขตตราขดนนั้นอันได้สร้างหีดหอไตรปฏิภมรรมาสน์แลตั้งงาชาชะเหยียแลราวเทียนบูชาพระรสิธรรมเจ้าเมื่อก่อนนั้นแล๓๐๖ปนะป็นเงินและคณะอานิสงส์ล่านการปวิรรดและสาระสังเขปสถาบันวิจัย	นั้นสนญนนาอันอาเกียรอาเกียรณไเดียรดาะเต็มไปด้วยกาดสัดลาดบ้านแลนิคมชนบทราชธานีมีหาดท้าวประการอันบัระมวลมีท้าวพญาและพราหมณ์คหบดีเศรษสูกับทั้งปโรหิตปโรหิตเสนาอำมาตย์ราชมนตริพวกใช้ให้ตลบาทข้าราชการไพร่ใกล้ขุนนางทั้งหลาย 42 000 ไปหลายถ้วนมียุบ้านแลนิคมชนบทราชธานีมีเสียงเนืองน้นไปด้วยเสียงข้างม้าให้แ่นเสียงรถแกว่งกงไกรหากลูกชะหลก้ออิงสับสนไปบ่ขาดสายยุทางจ่ายสะดวกไม่ติดขัดแลอวยทานให้ทานก็หากเป็นด้วยบุญสมภารแห่งพญาโลว์ณเขตตราขดนนั้นอันได้สร้างหีดหอไตรปฏิภมรรมาสน์แลตั้งงาชาชะเหยียแลราวเทียนบูชาพระรสิธรรมเจ้าเมื่อก่อนนั้นแลโลราชอันว่าพญาตนนั้นมีศีลแลทานบชาดจุโคค้นว่าตายจากชาติอันนั้นนยถากมมโคได้ไ้ไปตามกุศลกรรมแห่งตนก็มีวันนั้นแลภิกขเวดูกรภิกขุทั้งหลายมณฺขสฺว่าหิดก็ดีเคหว่าหอไตรก็ดีธมฺมาสนวธรรมาสนก็ดีตั้งงาชาชะเหยียก็ดีแท่นบูชาก็ดีชั้นใดแก้วก็ดีกุดตพพาอันบุคคลควรกระทำมหาผลมีผละก็มากมหานิสฺสมีอานิสงส์ก 74 74 มากมหนตวิถการคุณมีคุณอันกว้างขวางมากนักเอดังนี้แลสทธาอันว่าพระพุทเจ้าอาทกกล่าววาดังนี้แลแล้วสาแดงสังธรรม 4 ประการภิกขบางพองก็ได้โสธาสกิทาคาอนาคามีผละบางพองก็ได้ถึงอรหันตากับทั้งปฏิสัมภิทาญาณทั้ง 4 ในที่แลแล้วสังธรรมดวงนั้นจเปรียบเทียบเรื่องราวในชาดกกับเรื่องในสมัยพระพุทธเจ้าสโมธานนโดพระพุทธเจ้าที่ขมนมมายังชาดกยังอดีตชาติแลปัจจุบันชาติมาเทียมกับด้วยกันหือเป็นชั้นรตฤอันหนึ่งอันเดียวกันว่าทานิรูปปราชสาสุโททโนอาหุดัง
๑๓๐โลราชอันว่าพญาตนนั้นมีศีลแลทานบชาดจุโคค้นว่าตายจากชาติอันนั้นนยถากมมโคได้ไ้ไปตามกุศลกรรมแห่งตนก็มีวันนั้นแลภิกขเวดูกรภิกขุทั้งหลายมณฺขสฺว่าหิดก็ดีเคหว่าหอไตรก็ดีธมฺมาสนวธรรมาสนก็ดีตั้งงาชาชะเหยียก็ดีแท่นบูชาก็ดีชั้นใดแก้วก็ดีกุดตพพาอันบุคคลควรกระทำมหาผลมีผละก็มากมหานิสฺสมีอานิสงส์ก 74 74 มากมหนตวิถการคุณมีคุณอันกว้างขวางมากนักเอดังนี้แลสทธา	สับสนไปบ่ขาดสายยุทางจ่ายสะดวกไม่ติดขัดแลอวยทานให้ทานก็หากเป็นด้วยบุญสมภารแห่งพญาโลว์ณเขตตราขดนนั้นอันได้สร้างหีดหอไตรปฏิภมรรมาสน์แลตั้งงาชาชะเหยียแลราวเทียนบูชาพระรสิธรรมเจ้าเมื่อก่อนนั้นแลโลราชอันว่าพญาตนนั้นมีศีลแลทานบชาดจุโคค้นว่าตายจากชาติอันนั้นนยถากมมโคได้ไ้ไปตามกุศลกรรมแห่งตนก็มีวันนั้นแลภิกขเวดูกรภิกขุทั้งหลายมณฺขสฺว่าหิดก็ดีเคหว่าหอไตรก็ดีธมฺมาสนวธรรมาสนก็ดีตั้งงาชาชะเหยียก็ดีแท่นบูชาก็ดีชั้นใดแก้วก็ดีกุดตพพาอันบุคคลควรกระทำมหาผลมีผละก็มากมหานิสฺสมีอานิสงส์ก 74 74 มากมหนตวิถการคุณมีคุณอันกว้างขวางมากนักเอดังนี้แลสทธาอันว่าพระพุทเจ้าอาทกกล่าววาดังนี้แลแล้วสาแดงสังธรรม 4 ประการภิกขบางพองก็ได้โสธาสกิทาคาอนาคามีผละบางพองก็ได้ถึงอรหันตากับทั้งปฏิสัมภิทาญาณทั้ง 4 ในที่แลแล้วสังธรรมดวงนั้นจเปรียบเทียบเรื่องราวในชาดกกับเรื่องในสมัยพระพุทธเจ้าสโมธานนโดพระพุทธเจ้าที่ขมนมมายังชาดกยังอดีตชาติแลปัจจุบันชาติมาเทียมกับด้วยกันหือเป็นชั้นรตฤอันหนึ่งอันเดียวกันว่าทานิรูปปราชสาสุโททโนอาหุดังนี้ภิกขเวดูกรภิกขุทั้งหลายส่วนว่าพญาธิรูปปราชปางนั้นหากแมนพญาศรีสุทโททนะมหากษัตริย์บัดนี้เทวีอันว่านางบุปเปรีอันเป็นอัครมเหสีแห่งนิรูปปราชวันนั้นหากแมนนางศรีมหาเมยาดันนี้โสทรโรโลว์ณเขตตราขอันว่าพญาตนองอาจด้วยเชื้อชาติแลลัมปัตติในเมืองคนประจัญแพชนะข้าศึกด้วยวระณะ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ในห้องถื่นนั้นๆแล้วยังแสดงให้เห็นถึงคติความเชื่อและเทคนิคความคิดในการสร้างสรรค์อันประณีตของงานนั้นว่ามีแรงดลใจจากความคิดในพระพุทศาสนาเป็นพื้นฐานสำคัญจึงอาจกล่าวได้ว่าธรรมาสน์ล้านนาเป็นรูปจำลองของสถาปัตยกรรมห้องถื่นที่ทรงคุณค่าก็เป็นได้๔๔๔การเชื่อมโยงระหว่างภูมิปัญญาห้องถื่นและหลักธรรมทางพุทศาสนาลักษณะทางโครงสร้างสถาปัตยกรรมของธรรมาสน์ล้านนาสามารถพิจารณาได้จากส่วนต่างๆรูปทรงของธรรมาสน์และองค์ประกอบสถาปัตยกรรมอื่นๆที่เพิ่มขึ้นมาเช่น	เดียนสโตร์ 2512 19 ธรรมาสน์ก็เป็นเครื่องใช้ในพระพุทศาสนาอย่างหนึ่งที่สามารถจัดอยู่ในหมวดของเครื่องใช้ในพิธีกรรมได้และจากที่ธรรมาสน์เป็นอาสนะหรือที่นั่งของพระสงฆ์ในการแสดงพระธรรมเทศนาในวันธรรมสวนะหรือในโอกาสต่างๆจึงทำให้ธรรมาสน์ถูกนำมาใช้เกี่ยวกับประเพณีการเทศน์เช่นเทศน์ธรรมวัตรเทศน์คู่เกี่ยวกับธรรมนิทานเทศน์แจ้งและเทศน์มหาชาติการตั้งธรรมหลวงเป็นต้น 43 การศึกษารูปแบบศิลปกรรมธรรมาสน์ในดินแดนล้านนานอกจากจะแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลศิลปะชนมธรรมนิยมฝีมือและความชำนาญของช่างพื้นเมืองในห้องถื่นนั้นๆแล้วยังแสดงให้เห็นถึงคติความเชื่อและเทคนิคความคิดในการสร้างสรรค์อันประณีตของงานนั้นว่ามีแรงดลใจจากความคิดในพระพุทศาสนาเป็นพื้นฐานสำคัญจึงอาจกล่าวได้ว่าธรรมาสน์ล้านนาเป็นรูปจำลองของสถาปัตยกรรมห้องถื่นที่ทรงคุณค่าก็เป็นได้ 43 รายละเอียดดูในถนัดศรีไพศาลธรรมาสน์ 40 บทที่ 3 ประวัติความเป็นมาและศิลปกรรมธรรมาสน์พื้นเมืองล้านนาในจังหวัดลำปาง 31 สถาปณิศาสตร์ของจังหวัดลำปางที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดลำปางตั้งอยู่บริเวณภาคเหนือตอนบนตั้งอยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ 17 องศา 19 องศา 30 ลิปดาเหนือและเส้นลองติจูด 98 องศา 45 ลิปดาถึง 100 องศา 15 ลิปดาตะวันออกสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 2686 เมตรห่างจากกรุงเทพฯตามแนวทางหลวงแผ่นดินประมาณ 602 กิโลเมตรและทางรถไฟ 625 กิโลเมตรพื้นที่ทั้งสิ้น 12 533961 ตารางกิโลเมตรหรือ 7 833 726 ไร่ใหญ่เป็นอันดับ 5 ของภาคเหนือรองจากเชียงใหม่ตากแม่ฮ่องสอนและเพชรบูรณ์มีอาณาเขตติดต่อตั้งนี้ทิศเหนือติดจังหวัดเชียงใหม่เชียงรายและพะเยาทิศตะวันออกติดจังหวัดแพร่และสุโขทัยทิศใต้ติดจังหวัดตากทิศตะวันตกติด
บันไดทั้งพระธรรมตัวแบกและซุ้มแบบต่างๆเป็นต้น๑รูปทรงของธรรมาสน์ฐานเป็นส่วนล่างสุดสำหรับใช้รองรับส่วนเรือนและหลังคามีสองแตกต่างกันไปหลายลักษณะเช่นหลังสี่เหลี่ยมจัตุรัสสี่เหลี่ยมผืนผ้าย่อมุมไม้๘๑๒ย่อกระเปาะและย่อเก็จประกอบด้วยชั้นฐานเขียงหน้ากระดานชั้นบัวคว่ำชั้นท้องไม้ลูกแก้วอกไก่และชั้นบัวคว่ำฐานมีทั้งแบบเรียบติดพื้นและมีตัวแบกคอยรับส่วนฐานในชั้นฐานมีองค์ประกอบสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องได้แก่บันไดธรรมาสน์ส่วนมากนิยมทำบันไดที่สลักเป็นนาค	เป็นรูปสี่เหลี่ยมหรือหกเหลี่ยมประกอบด้วยส่วนฐานกับเรือนเทศน์เท่านั้นฐานมีทั้งแบบเป็นไม้หรือปูนมีการประดับตกแต่งด้วยลวดลายปูน 13 แห่งน้อยยัญพรรคและคณะเสนอให้ไม้แกะล้านนากรุงเทพฯโรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์ 2537 112 14 เรื่องเดียวกัน 112 15 เรื่องเดียวกัน 113 16 สงวนโชติสุขรัตน์จดหมายเหตุล้านนาในตำนานล้านนาไทยเล่ม 1 กรุงเทพฯโอเดียนสโตร์ 2515 642 11 บันและประดับกระจกส่วนเรือนเทศน์จะเป็นแผงไม้แบบที่รูปสี่เหลี่ยมคางหมูผายออกตอนบน 3 ด้านสูงพอพ้นศีรษะของพระสงฆ์ที่นั่งเทศน์มีบันไดพาดขึ้นด้านหลังทางเดียว 17 ลายเส้นที่ 3 ในบางห้องถื่นล้านนาจะนิยมทำเสาสูงเสาชอมสำหรับตั้งรับชั้นหลังคาคลุมตัวธรรมาสน์หลังคาจะทำเป็นทรงกระจิงมีซุ้มประดับ 4 ด้านชั้นบนเพดานของหลังคาจะทำแบบโปร่งจึงมีการนำผ้าม่านเป็นเพดานด้านบนลายเส้นที่ 4 แบบแผนของธรรมาสน์นี้มีผู้สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นการจำลองอย่างหีบศพซึ่งตั้งบนจิตราการ 18 24 โครงสร้างและองค์ประกอบสถาปัตยกรรมของธรรมาสน์ลักษณะทางโครงสร้างสถาปัตยกรรมของธรรมาสน์ล้านนานี้สามารถพิจารณาได้จากส่วนต่างๆรูปทรงของธรรมาสน์และองค์ประกอบสถาปัตยกรรมอื่นๆที่เพิ่มขึ้นมาเช่นบันไดทั้งพระธรรมตัวแบกและซุ้มแบบต่างๆเป็นต้นรูปทรงของธรรมาสน์ฐานเป็นส่วนล่างสุดสำหรับใช้รองรับส่วนเรือนและหลังคามีสองแตกต่างกันไปหลายลักษณะเช่นหลังสี่เหลี่ยมจัตุรัสสี่เหลี่ยมผืนผ้าย่อมุมไม้ 8 12 ย่อกระเปาะและย่อเก็จประกอบด้วยชั้นฐานเขียงหน้ากระดานชั้นบัวคว่ำชั้นท้องไม้ลูกแก้วอกไก่และชั้นบัวคว่ำฐานมีทั้งแบบเรียบติดพื้นและมีตัวแบกคอยรับส่วนฐานลายเส้นที่ 56 ในชั้นฐานมีองค์ประกอบสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องได้แก่

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๑๓๓เรือนเทศน์หมายถึงส่วนกลางที่มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนาดเล็กใน ธรรมาสน์ประกอบด้วยเสาที่เชื่อมระหว่างส่วนฐานกับส่วนหลังคาและแผง กันแผงกันนี้เรียกว่าแผงบังมัจจะทำสูงไว้๓ด้านเหลือด้านทางขึ้นทางเดียว เมื่อพระสงฆ์เข้าไปนั่งเทศน์จะบังพระผู้เทศน์จากสายตาของผู้ฟัง๒๒ใน ส่วนของธรรมาสน์ล้านนาแบบที่ไม่มีชั้นหลังคาแผงกันจะเป็นส่วนของตัว เรือนเทศน์มีลักษณะผายออกองค์ประกอบสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับ เรือนเทศน์ได้แก่ทั้ง	และแผงกันลายเส้นที่ 11 แผงกันนี้เรียกว่าแผงบังมัจจะทำสูงไว้ 3 ด้าน เหลือด้านทางขึ้นทางเดียวเมื่อพระสงฆ์เข้าไปนั่งเทศน์จะบัง 17 เหน่งน้อย ปัญญาพรรคและคณะเสนห์ไม่แกะล้านนา 113 18 ทรงพันธรรณมาศ รายงานการวิจัยปราสาทธรรมาสน์ในจังหวัดเชียงใหม่รายพะเยาโครงการ ศูนย์วิจัยวัฒนธรรมท้องถิ่นหน่วยศึกษานิตเทศกรรมการฝึกหัดครูพศ 2525 ภาคผนวกจ 320322 12 พระผู้เทศน์จากสายตาของผู้ฟัง 19 ลายเส้นที่ 12 ในส่วนของธรรมาสน์ล้านนาแบบที่ไม่มีชั้นหลังคาแผงกันจะเป็นส่วนของตัว เรือนเทศน์มีลักษณะผายออกองค์ประกอบสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับ เรือนเทศน์ได้แก่ทั้งวางพระธรรมนิยมท่า 2 แบบคือแบบตั้งวางกับแบบติด กับตัวเรือนเทศน์ลายเส้นที่ 1314 ชุมมีทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ชุม ขนาดใหญ่บ้านแกลงมีทั้งแบบโปร่งและทึบข้างจะใช้ประดับในส่วนตอนบน ของเรือนเทศน์ทั้ง 4 ด้านส่วนชุมขนาดเล็กทุกขุมมาจะใช้ประดับชั้นเชิง กลอนของเครื่องหลังคาทุกชั้นลายเส้นที่ 1517 เครื่องหลังคาสามารถแบ่ง ประเภททางศิลปกรรมได้ 2 แบบคือแบบที่หนึ่งเครื่องหลังคาของธรรมาสน์ ทรงบุษบกประกอบด้วยชั้นเชิงกลอนแบบโค้งลาดและชั้นเชิงกลอนแบบ หน้าตัดลดหลังกันขึ้นไปถึงส่วนยอด 57 ชั้น 20 ลายเส้นที่ 1819 องค์ ประกอบที่เกี่ยวข้องกับชั้นหลังคาเชิงกลอนได้แก่ขนาดปักจะนิยมประดับไว้ มุมไม้สิบสองของชั้นเชิงกลอนทุกหลังคาทุกชั้นลายเส้นที่ 2022 กระจึง นิยมประดับกันตามชั้นเชิงกลอนของหลังคาย่อมุมลายเส้นที่ 2324 แบบที่ สองเครื่องหลังคาของธรรมาสน์แบบหลังคาตัดเป็นหลังคาเดี่ยวไม่สูงมาก นักลักษณะของหลังคาคมมีหยักโค้งขึ้นลงหลายวงคล้ายกระทงทรงบายศรี
วางพระธรรมนิยมท่า๒แบบคือแบบตั้งวางกับแบบติดกับตัวเรือนเทศน์ชุมมี ทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ชุมขนาดใหญ่บ้านแกลงมีทั้งแบบโปร่งและทึบ ข้างจะใช้ประดับในส่วนตอนบนของเรือนเทศน์ทั้ง๔ด้านส่วนชุมขนาดเล็ก ทุกขุมมาจะใช้ประดับชั้นเชิงกลอนของเครื่องหลังคาทุกชั้นเครื่องหลังคา สามารถแบ่งประเภททางศิลปกรรมได้๒แบบคือแบบที่หนึ่งเครื่องหลังคา ของธรรมาสน์ทรงบุษบกประกอบด้วยชั้นเชิงกลอนแบบโค้งลาดและชั้นเชิง กลอนแบบหน้าตัดลด	เทศน์ลายเส้นที่ 1314 ชุมมีทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ชุมขนาดใหญ่ บ้านแกลงมีทั้งแบบโปร่งและทึบข้างจะใช้ประดับในส่วนตอนบนของเรือน เทศน์ทั้ง 4 ด้านส่วนชุมขนาดเล็กทุกขุมมาจะใช้ประดับชั้นเชิงกลอนของ เครื่องหลังคาทุกชั้นลายเส้นที่ 1517 เครื่องหลังคาสามารถแบ่งประเภท ทางศิลปกรรมได้ 2 แบบคือแบบที่หนึ่งเครื่องหลังคาของธรรมาสน์ทรง บุษบกประกอบด้วยชั้นเชิงกลอนแบบโค้งลาดและชั้นเชิงกลอนแบบหน้าตัด ลดหลังกันขึ้นไปถึงส่วนยอด 57 ชั้น 20 ลายเส้นที่ 1819 องค์ประกอบที่ เกี่ยวข้องกับชั้นหลังคาเชิงกลอนได้แก่ขนาดปักจะนิยมประดับไว้มุมไม้สิบ สองของชั้นเชิงกลอนทุกหลังคาทุกชั้นลายเส้นที่ 2022 กระจึงนิยมประดับ กันตามชั้นเชิงกลอนของหลังคาย่อมุมลายเส้นที่ 2324 แบบที่สองเครื่อง หลังคาของธรรมาสน์แบบหลังคาตัดเป็นหลังคาเดี่ยวไม่สูงมากนักลักษณะ ของหลังคาคมมีหยักโค้งขึ้นลงหลายวงคล้ายกระทงทรงบายศรีบางแห่งทำ เป็นรูปทรงกระจึงลายเส้นที่ 2526 25 ลวดลายและเทคนิคการประดับ ตกแต่งการประดับลวดลายถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของธรรมาสน์ใน ปัจจุบันหลักฐานเกี่ยวกับลวดลายที่พบในธรรมาสน์ล้านนาที่ปรากฏส่วน ใหญ่จะเป็นลวดลายที่เกิดขึ้นจากการบูรณะธรรมาสน์ในระยะหลังจึงมีอายุ อยู่ในช่วงหลังของพุทธศตวรรษที่ 2425 เกือบทั้งสิ้นในระยะดังกล่าว อิทธิพลศิลปะรัตนโกสินทร์ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการทำงานช่างล้านนามาก ขึ้นรวมถึงศิลปะจีนผสมผสานกับลวดลายล้านนาที่สืบทอดมาแต่เดิม ประเภทลักษณะของกลุ่มลวดลายของธรรมาสน์อาจกำหนดกลุ่มลวดลายที่ นิยมใช้ประดับในส่วนต่างๆของธรรมาสน์ล้านนาได้พอสังเขปดังนี้คือ 19

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
หลังจากขึ้นไปถึงส่วนยอด๕๗ชั้นตอองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับชั้นหลังคา เชิงกลอนใต้ถุนอาคารจะนิยมประดับไว้มุมไม้สิบสองของชั้นเชิงกลอนทุก หลังคาทุกชั้นกระจึงนิยมประดับกันตามชั้นเชิงกลอนของหลังคาอย่างมูมแบบ ที่สองเครื่องหลังคาของธรรมาสน์แบบหลังคาตัดเป็นหลังคาเดี่ยวไม่สูงมาก นักลักษณะของหลังคาควมมีหยักโค้งขึ้นลงหลายวงคล้ายกระทงทรงบายศรี บางแห่งทำเป็นรูปทรงกระจึง๔๒วิเคราะหฺสุนทริยศาสตร์ในธรรมมาสน์ล้าน นาธรรมาสน์ล้านนาเป็นศิลปกรรมที่มีบทบาทสำคัญ	กับชั้นหลังคาเชิงกลอนใต้ถุนอาคารจะนิยมประดับไว้มุมไม้สิบสองของชั้น เชิงกลอนทุกหลังคาทุกชั้นลายเส้นที่ 2022 กระจึงนิยมประดับกันตามชั้น เชิงกลอนของหลังคาอย่างมูมลายเส้นที่ 2324 แบบที่สองเครื่องหลังคาของ ธรรมาสน์แบบหลังคาตัดเป็นหลังคาเดี่ยวไม่สูงมากนักลักษณะของหลังคา ควมมีหยักโค้งขึ้นลงหลายวงคล้ายกระทงทรงบายศรีบางแห่งทำเป็นรูปทรง กระจึงลายเส้นที่ 2526 25 ลวดลายและเทคนิคการประดับตกแต่งการ ประดับลวดลายถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของธรรมาสน์ในปัจจุบันหลัก ฐานเกี่ยวกับลวดลายที่พบในธรรมาสน์ล้านนาที่ปรากฏส่วนใหญ่จะเป็น ลวดลายที่เกิดขึ้นจากการบูรณะธรรมาสน์ในระยะหลังจึงมีอายุอยู่ในช่วง หลังของพุทธศตวรรษที่ 2425 เกือบทั้งสิ้นในระยะดังกล่าวอิทธิพลศิลปะ รัตนโกสินทร์ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการทำงานช่างล้านนามากขึ้นรวมถึงศิลปะ จีนผสมผสานกับลวดลายล้านนาที่สืบทอดมาแต่เดิมประเภทลักษณะของ กลุ่มลวดลายของธรรมาสน์อาจกำหนดกลุ่มลวดลายที่นิยมใช้ประดับใน ส่วนต่างๆของธรรมาสน์ล้านนาได้พอสังเขปดังนี้คือ 19 สมเด็จพระพุทธยอด ฟ้าจุฬาภมวราธิบดีและสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาภมวราธิบดีวงศ์สาสน์สมเด็จพระ เจ้ากรุงเทพฯโรงพิมพ์องค์การการค้าศุสสา 2504 194 20 ไกรสินธุ์ใจจินตน์ ชนกธรรมาสน์เมืองเชียงใหม่สารนิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลป ศาสตรบัณฑิตภาควิชาโบราณคดีคณะโบราณคดีมหาวิทยาลัยศิลปากรพศ 2525 17 13 กลุ่มลายกระหนกมีปรากฏหลักฐานใช้ประดับในงาน สถาปัตยกรรมประเภทงานปูนปั้นประดับศาสนสถานต่างๆของล้านนาดังแต่ ช่วงพุทธศตวรรษที่ 1920 เป็นต้นมาเช่นที่เจดีย์วัดป่าสักเมืองเชียงแสน และที่เจดีย์แปดเหลี่ยมวัดสะตือเมืองเชียงใหม่เป็นต้นแบบแผนลาย ดังกล่าวได้พัฒนาการส่งต่อมาในงาน
เป็นลวดลายที่สะท้อนถึงความงามที่มีอุดมคติการใช้ลวดลาย๓๒สมเด็จพระ พุทธยาดำรงราชานุภาพและสมเด็จพระพุทธยาดำรงราชานุวงศ์สาสน์ สมเด็จพระเจ้ากรุงเทพฯโรงพิมพ์องค์การการค้าศุสสา๒๕๐๔๑๙๔๓๓ไกรสินธุ์ ใจจินตน์ชนกธรรมาสน์เมืองเชียงใหม่สารนิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิตภาควิชาโบราณคดีคณะโบราณคดีมหาวิทยาลัย ศิลปากรพศ๒๕๒๕๓๗	ประเภทลักษณะของกลุ่มลวดลายของธรรมาสน์อาจกำหนดกลุ่มลวดลายที่ นิยมใช้ประดับในส่วนต่างๆของธรรมาสน์ล้านนาได้พอสังเขปดังนี้คือ 19 สมเด็จพระพุทธยาดำรงราชานุภาพและสมเด็จพระพุทธยาดำรงราชานุวงศ์ สาสน์สมเด็จพระเจ้ากรุงเทพฯโรงพิมพ์องค์การการค้าศุสสา 2504 194 20 ไกรสินธุ์ ใจจินตน์ชนกธรรมาสน์เมืองเชียงใหม่สารนิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิตภาควิชาโบราณคดีคณะโบราณคดีมหาวิทยาลัย ศิลปากรพศ 2525 17 13 กลุ่มลายกระหนกมีปรากฏหลักฐานใช้ประดับใน งานสถาปัตยกรรมประเภทงานปูนปั้นประดับศาสนสถานต่างๆของล้านนา ดังแต่ช่วงพุทธศตวรรษที่ 1920 เป็นต้นมาเช่นที่เจดีย์วัดป่าสักเมือง เชียงแสนและที่เจดีย์แปดเหลี่ยมวัดสะตือเมืองเชียงใหม่เป็นต้น แบบแผนลายดังกล่าวได้พัฒนาการส่งต่อมาในงานศิลปกรรมอื่นของล้าน นาในสมัยหลังในศิลปกรรมธรรมาสน์ล้านนาลายกระหนกจะพบว่านิยม ประดับในส่วนของเรือนเทศน์และบันไดลักษณะของลายมี 3 แบบคือแบบที่ หนึ่งลายกระหนกล้านนาที่สืบทอดมาแต่เดิมเป็นกระหนกหัวม้วนโค้งที่ค่อนข้าง มนปลายแหลมมีรอยบากกรอบหัวค่อนข้างถี่ลายเส้นที่ 27 แบบที่สอง ลายกนกแบบล้านนาปะปนกับอิทธิพลศิลปะรัตนโกสินทร์

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๑๔๔จะเป็นลวดลายที่เกิดขึ้นจากการบูรณะธรรมาสานในระยหลังจึงมีอายุอยู่ในช่วงหลังของพุทธศตวรรษที่๒๔๒๕เกือบทั้งสิ้นในระยดังกล่าวอิทธิพลศิลปะรัตนโกสินทร์ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการทำงานช่างล่านนามากขึ้นรวมถึงศิลปะจีนผสมผสานกับลวดลายล่านนาที่สืบทอดมาแต่เดิมประเภทลักษณะของกลุ่มลวดลายของธรรมาสานอาจกำหนดกลุ่มลวดลายที่นิยมใช้ประดับในส่วนต่างๆของธรรมาสานล่านนาได้พอสังเขปดังนี้คือ๑กลุ่มลายกระหนกมีปรากฏหลักฐานใช้ประดับในงาน	ที่ปรากฏส่วนใหญ่จะเป็นลวดลายที่เกิดขึ้นจากการบูรณะธรรมาสานในระยหลังจึงมีอายุอยู่ในช่วงหลังของพุทธศตวรรษที่ 2425 เกือบทั้งสิ้นในระยดังกล่าวอิทธิพลศิลปะรัตนโกสินทร์ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการทำงานช่างล่านนามากขึ้นรวมถึงศิลปะจีนผสมผสานกับลวดลายล่านนาที่สืบทอดมาแต่เดิมประเภทลักษณะของกลุ่มลวดลายของธรรมาสานอาจกำหนดกลุ่มลวดลายที่นิยมใช้ประดับในส่วนต่างๆของธรรมาสานล่านนาได้พอสังเขปดังนี้คือ 19 สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพและสมเด็จพระยานวิศรานวิติวงศ์สาสน์สมเด็จพระกรุงเทพโรงพิมพ์องค์การคำครุสภา 2504 194 20 ไกรสินธุ์ใจจินตมขบกรรมาสานเมืองเชียงใหมสารนิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิตภาควิชาโบราณคดีคณะโบราณคดีมหาวิทยาลัยศิลปากรพศ 2525 17 13 กลุ่มลายกระหนกมีปรากฏหลักฐานใช้ประดับในงานสถาปัตยกรรมประเภทงานปูนปั้นประดับศาสนสถานต่างๆของล่านนาดังแต่ช่วงพุทธศตวรรษที่ 1920 เป็นต้นมาเช่นที่เจดีย์วัดป่าสักเมืองเชียงแสนและที่เจดีย์แปดเหลี่ยมวัดสะตือเมืองเมืองเชียงใหมเป็นต้นแบบแผนลายดังกล่าวได้พัฒนาการส่งต่อมาในงานศิลปกรรมอื่นๆของล่านนาในสมัยหลังในศิลปกรรมธรรมาสานล่านนาลายกระหนกจะพบว่านิยมประดับในส่วนของเรือนเทศน์และบันไดลักษณะของลายมี 3 แบบคือแบบที่หนึ่งลายกระหนกล่านนาที่สืบทอดมาแต่เดิมเป็นกระหนกหัวม้วนโค้งที่ค่อนข้างมนปลายแหลมมีรอยบากกรอบหัวค่อนข้างถี่ลายเส้นที่ 27 แบบที่สองลายกนกแบบล่านนาปะปนกับอิทธิพลศิลปะรัตนโกสินทร์คือรอบก้านและหัวขมวดของกระหนกไม่ปรากฏการบากเป็นจังหวะแต่มีลักษณะเป็นแผ่นกริดแบ่งภายในเป็นร่องคล้ายครีบน่องสิงห์มากกว่า 21 ลายเส้น
สถาปัตยกรรมประเภทงานปูนปั้นประดับศาสนสถานต่างๆของล่านนาดังแต่ช่วงพุทธศตวรรษที่๑๙๒๐เป็นต้นมาเช่นที่เจดีย์วัดป่าสักเมืองเชียงแสนและที่เจดีย์แปดเหลี่ยมวัดสะตือเมืองเมืองเชียงใหมเป็นต้นแบบแผนลายดังกล่าวได้พัฒนาการส่งต่อมาในงานศิลปกรรมอื่นๆของล่านนาในสมัยหลังในศิลปกรรมธรรมาสานล่านนาลายกระหนกจะพบว่านิยมประดับในส่วนของเรือนเทศน์และบันไดลักษณะของลายมี๓แบบคือ๑แบบที่หนึ่งลายกระหนกล่านนาที่สืบทอดมาแต่เดิมเป็นกระหนกหัว	ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของธรรมาสานในปัจจุบันหลักฐานเกี่ยวกับลวดลายที่พบในธรรมาสานล่านนาที่ปรากฏส่วนใหญ่จะเป็นลวดลายที่เกิดขึ้นจากการบูรณะธรรมาสานในระยหลังจึงมีอายุอยู่ในช่วงหลังของพุทธศตวรรษที่ 2425 เกือบทั้งสิ้นในระยดังกล่าวอิทธิพลศิลปะรัตนโกสินทร์ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการทำงานช่างล่านนามากขึ้นรวมถึงศิลปะจีนผสมผสานกับลวดลายล่านนาที่สืบทอดมาแต่เดิมประเภทลักษณะของกลุ่มลวดลายของธรรมาสานอาจกำหนดกลุ่มลวดลายที่นิยมใช้ประดับในส่วนต่างๆของธรรมาสานล่านนาได้พอสังเขปดังนี้คือ 19 สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพและสมเด็จพระยานวิศรานวิติวงศ์สาสน์สมเด็จพระกรุงเทพโรงพิมพ์องค์การคำครุสภา 2504 194 20 ไกรสินธุ์ใจจินตมขบกรรมาสานเมืองเชียงใหมสารนิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิตภาควิชาโบราณคดีคณะโบราณคดีมหาวิทยาลัยศิลปากรพศ 2525 17 13 กลุ่มลายกระหนกมีปรากฏหลักฐานใช้ประดับในงานสถาปัตยกรรมประเภทงานปูนปั้นประดับศาสนสถานต่างๆของล่านนาดังแต่ช่วงพุทธศตวรรษที่ 1920 เป็นต้นมาเช่นที่เจดีย์วัดป่าสักเมืองเชียงแสนและที่เจดีย์แปดเหลี่ยมวัดสะตือเมืองเมืองเชียงใหมเป็นต้นแบบแผนลายดังกล่าวได้พัฒนาการส่งต่อมาในงานศิลปกรรมอื่นๆของล่านนาในสมัยหลังในศิลปกรรมธรรมาสานล่านนาลายกระหนกจะพบว่านิยมประดับในส่วนของเรือนเทศน์และบันไดลักษณะของลายมี 3 แบบคือแบบที่หนึ่งลายกระหนกล่านนาที่สืบทอดมาแต่เดิมเป็นกระหนกหัวม้วนโค้งที่ค่อนข้างมนปลายแหลมมีรอยบากกรอบหัวค่อนข้างถี่ลายเส้นที่ 27 แบบที่สองลายกนกแบบล่านนาปะปนกับอิทธิพลศิลปะรัตนโกสินทร์คือรอบก้านและหัวขมวดของกระหนก

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ม้วนโค้งที่ค่อนข้างมนปลายแหลมมีรอยบากรอบหัวค่อนข้างถี่๒แบบที่ สองลายกนกแบบล้านนาปะปนกับอิทธิพลศิลปะรัตนโกสินทร์คือรอบก้าน และหัวขมวดของกระหนกไม่ปรากฏการมากเป็นจังหวัดมีลักษณะเป็น แผ่นกริดแบ่งภายในเป็นร่องคล้ายครีบน่องสิงห์มากกว่า๓๔๓แบบที่สาม ลายกระหนกแบบรัตนโกสินทร์เป็นกระหนกเปลวคล้ายกระหนกสาม ตัวประกอบไปด้วยกระหนกตัวเหงากระหนกตัวประกบหรือกามและกระหนก ด้วยอดหรือเปลวรวมกันอยู่ในเค้าของรูปสามเหลี่ยมลายกระหนกดังกล่าว	ที่ปรากฏส่วนใหญ่จะเป็นลวดลายที่เกิดขึ้นจากการบูรณะธรรมาสน์ในระยะ หลังจึงมีอายุอยู่ในช่วงหลังของพุทธศตวรรษที่ 2425 เกือบทั้งสิ้นในระยะ ดังกล่าวอิทธิพลศิลปะรัตนโกสินทร์ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการทำงานช่างล้าน นามากขึ้นรวมถึงศิลปะจีนผสมผสานกับลวดลายล้านนาที่สืบทอดมาแต่เดิม ประเภทลักษณะของกลุ่มลวดลายของธรรมาสน์อาจกำหนดกลุ่มลวดลายที่ นิยมใช้ประดับในส่วนต่างๆของธรรมาสน์ล้านนาได้พอสังเขปดังนี้คือ 19 สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพและสมเด็จพระยาราชราชนัดราชินวรวงศ์ สาสน์สมเด็จพระเทพฯโรงพิมพ์องค์การคำครุสภา 2504 194 20 ไกรสินธุ์ ใจจินตบุษบกธรรมาสน์เมืองเชียงใหม่สารนิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิตภาควิชาโบราณคดีคณะโบราณคดีมหาวิทยาลัย ศิลปากรพศ 2525 17 13 กลุ่มลายกระหนกมีปรากฏหลักฐานใช้ประดับใน งานสถาปัตยกรรมประเภทงานปูนปั้นประดับศาสนสถานต่างๆของล้านนา ตั้งแต่ช่วงพุทธศตวรรษที่ 1920 เป็นต้นมาเช่นที่เจดีย์วัดป่าสักเมือง เชียงใหม่และที่เจดีย์แปดเหลี่ยมวัดสะตือเมืองเชียงใหม่เป็นต้น แบบแผนลายดังกล่าวได้พัฒนาการส่งต่อมาในงานศิลปกรรมอื่นๆของล้าน นาในสมัยหลังในศิลปกรรมธรรมาสน์ล้านนาลายกระหนกจะพบว่านิยม ประดับในส่วนของเรือนเทศน์และบันไดลักษณะของลายมี 3 แบบคือแบบที่ หนึ่งลายกระหนกล้านนาที่สืบทอดมาแต่เดิมเป็นกระหนกหัวม้วนโค้งที่ค่อนข้าง มนปลายแหลมมีรอยบากรอบหัวค่อนข้างถี่ลายเส้นที่ 27 แบบที่สอง ลายกนกแบบล้านนาปะปนกับอิทธิพลศิลปะรัตนโกสินทร์คือรอบก้านและ หัวขมวดของกระหนกไม่ปรากฏการมากเป็นจังหวัดมีลักษณะเป็นแผ่น กริดแบ่งภายในเป็นร่องคล้ายครีบน่องสิงห์มากกว่า 21 ลายเส้น
ไม่เคยปรากฏอยู่ในศิลปะล้านนาในช่วงก่อนหน้านี้มาก่อนอย่างไรก็ตามนับ ตั้งแต่กลางพุทธศตวรรษที่๒๔เป็นต้นมาลายกระหนกในศิลปะแบบ รัตนโกสินทร์ที่มีเค้าโครงแบบนี้ได้กลายมาเป็นลวดลายสำคัญประกอบอยู่ ในงานศิลปะล้านนาลดลงมากลุ่มลวดลายประเภทลายพันธุ์พฤกษาลาย เครือเถาเป็นลายที่มีรากฐานมาจากรูปแบบของเครือเถาในธรรมชาติที่ ประกอบไปด้วยส่วนของก้านใบและดอกจึงมีความเป็นอิสระที่สามารถนำไป ประดิษฐ์ดัดแปลงใช้ในการตกแต่ง	ในงานสถาปัตยกรรมประเภทงานปูนปั้นประดับศาสนสถานต่างๆของล้านนา ตั้งแต่ช่วงพุทธศตวรรษที่ 1920 เป็นต้นมาเช่นที่เจดีย์วัดป่าสักเมือง เชียงใหม่และที่เจดีย์แปดเหลี่ยมวัดสะตือเมืองเชียงใหม่เป็นต้น แบบแผนลายดังกล่าวได้พัฒนาการส่งต่อมาในงานศิลปกรรมอื่นๆของล้าน นาในสมัยหลังในศิลปกรรมธรรมาสน์ล้านนาลายกระหนกจะพบว่านิยม ประดับในส่วนของเรือนเทศน์และบันไดลักษณะของลายมี 3 แบบคือแบบที่ หนึ่งลายกระหนกล้านนาที่สืบทอดมาแต่เดิมเป็นกระหนกหัวม้วนโค้งที่ค่อนข้าง มนปลายแหลมมีรอยบากรอบหัวค่อนข้างถี่ลายเส้นที่ 27 แบบที่สอง ลายกนกแบบล้านนาปะปนกับอิทธิพลศิลปะรัตนโกสินทร์คือรอบก้านและ หัวขมวดของกระหนกไม่ปรากฏการมากเป็นจังหวัดมีลักษณะเป็นแผ่น กริดแบ่งภายในเป็นร่องคล้ายครีบน่องสิงห์มากกว่า 21 ลายเส้นที่ 28 แบบ ที่สามลายกระหนกแบบรัตนโกสินทร์เป็นกระหนกเปลวคล้ายกระหนกสาม ตัวประกอบไปด้วยกระหนกตัวเหงากระหนกตัวประกบหรือกามและกระหนก ด้วยอดหรือเปลวรวมกันอยู่ในเค้าของรูปสามเหลี่ยมลายเส้นที่ 29 ลาย กระหนกดังกล่าวไม่เคยปรากฏอยู่ในศิลปะล้านนาในช่วงก่อนหน้านี้มาก่อน อย่างไรก็ตามนับตั้งแต่กลางพุทธศตวรรษที่ 24 เป็นต้นมาลายกระหนกใน ศิลปะแบบรัตนโกสินทร์ที่มีเค้าโครงแบบนี้ได้กลายมาเป็นลวดลายสำคัญ ประกอบอยู่ในงานศิลปะล้านนาลดลงมากลุ่มลวดลายประเภทลายพันธุ์ พฤกษาลายเครือเถาเป็นลายที่มีรากฐานมาจากรูปแบบของเครือเถาใน ธรรมชาติที่ประกอบไปด้วยส่วนของก้านใบและดอกจึงมีความเป็นอิสระที่ สามารถนำไปประดิษฐ์ดัดแปลงใช้ในการตกแต่งได้ในทุกสภาพและทุก ส่วนของพื้นที่ว่างในงานสถาปัตยกรรมล้านนาลาย
ได้ในทุกสภาพและทุกส่วนของพื้นที่ว่างในงานสถาปัตยกรรมล้านนาลาย ดังกล่าวมีผู้สันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลมาจากจีนโดยปรากฏหลักฐาน ประเภทเครื่องถ้วยจีนกำหนดอายุในช่วงพุทธศตวรรษที่๓๔สรุปผลตำราที่กล ลายคำล้านนากรุงเทพฯเมืองโบราณ๒๕๔๔๔๓	รวมกันอยู่ในเค้าของรูปสามเหลี่ยมลายเส้นที่ 29 ลายกระหนกดังกล่าวไม่ เคยปรากฏอยู่ในศิลปะล้านนาในช่วงก่อนหน้านี้มาก่อนอย่างไรก็ตามนับ ตั้งแต่กลางพุทธศตวรรษที่ 24 เป็นต้นมาลายกระหนกในศิลปะแบบ รัตนโกสินทร์ที่มีเค้าโครงแบบนี้ได้กลายมาเป็นลวดลายสำคัญประกอบอยู่ ในงานศิลปะล้านนาลดลงมากลุ่มลวดลายประเภทลายพันธุ์พฤกษาลาย เครือเถาเป็นลายที่มีรากฐานมาจากรูปแบบของเครือเถาในธรรมชาติที่ ประกอบไปด้วยส่วนของก้านใบและดอกจึงมีความเป็นอิสระที่สามารถนำไป ประดิษฐ์ดัดแปลงใช้ในการตกแต่งได้ในทุกสภาพและทุกส่วนของพื้นที่ว่าง ในงานสถาปัตยกรรมล้านนาลายดังกล่าวมีผู้สันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลมา จากจีนโดยปรากฏหลักฐานประเภทเครื่องถ้วยจีนกำหนดอายุในช่วงพุทธ ศตวรรษที่ 2021 ช่างล้านนาได้สร้างสรรคัลลายจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของ ท้องถิ่นล้านนาและถูกใช้เป็นลวดลายประดับอยู่ในงานสถาปัตยกรรมสืบต่อ กันมาตลอดเวลาที่มีผู้

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๑๔๕๒๐๒๑ช่างล้านนาได้สร้างสรรค์ลายจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นล้านนาและถูกใช้เป็นลวดลายประดับอยู่ในงานสถาปัตยกรรมสืบต่อกันมาตลอดเวลาที่มีผู้กำหนดชื่อเรียกว่าเป็นลายเครือล้านนา๓๕ในช่วงพุทธศตวรรษที่๒๔๒๕แบบแผนลายเครือเถายังคงพบประดับตกแต่งในสถาปัตยกรรมธรรมาส์ล้านนาในส่วนของเรือนเทศน์ในเทคนิคการเขียนลายทองและการลายแกะสลักและลายปูนปั้นลวดลายเครือเถาและพรรณพฤกษาเป็นลวดลายที่สะท้อนถึงความอุดมสมบูรณ์และการเจริญเติบโต	สามเหลี่ยมลายเส้นที่ 29 ลายกระหนกดังกล่าวไม่เคยปรากฏอยู่ในศิลปะล้านนาในช่วงก่อนหน้านี้มาก่อนอย่างไรก็ตามนับตั้งแต่กลางพุทธศตวรรษที่ 24 เป็นต้นมาลายกระหนกในศิลปะแบบรัตนโกสินทร์ที่มีเค้าโครงแบบนี้ได้กลายมาเป็นลวดลายสำคัญประกอบอยู่ในงานศิลปะล้านนาดลอดมาก ลุ่มลวดลายประเภทลายพันธุ์พฤกษาลายเครือเถาเป็นลายที่มีรากฐานมาจากรูปแบบของเครือเถาในธรรมชาติที่ประกอบไปด้วยส่วนของก้านใบและดอกจึงมีความเป็นอิสระที่สามารถนำไปประดิษฐ์ดัดแปลงใช้ในการตกแต่งได้ในทุกสภาพและทุกส่วนของพื้นที่ว่างในงานสถาปัตยกรรมล้านนาลายดังกล่าวมีผู้สันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลมาจากจีนโดยปรากฏหลักฐานประเภทเครื่องถ้วยจีนกำหนดอายุในช่วงพุทธศตวรรษที่ 2021 ช่างล้านนาได้สร้างสรรค์ลายจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นล้านนาและถูกใช้เป็นลวดลายประดับอยู่ในงานสถาปัตยกรรมสืบต่อกันมาตลอดเวลาที่มีผู้กำหนดชื่อเรียกว่าเป็นลายเครือล้านนา 22 ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 2425 แบบแผนลายเครือเถายังคงพบประดับตกแต่ง 21 สรุพลคำรืห์กุลลายคำล้านนา กรุงเทพฯเมืองโบราณ 2544 43 22 มารตอมรานนทลวดลายประดับสถาปัตยกรรมในเมืองเชียงใหม่สมัยราชวงศ์มังรายพศ 18392101 วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาประวัติศาสตร์ศิลปะบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร 2524 1185 14 ในสถาปัตยกรรมธรรมาส์ล้านนาในส่วนของเรือนเทศน์ในเทคนิคการเขียนลายทองและการลายแกะสลักและลายปูนปั้นลายเส้นที่ 30 ลายดอกไม้มักเป็นดอกไม้ที่มีก้านและใบประกอบกันมีลักษณะเป็นธรรมชาติมีทั้งที่คล้ายแบบศิลปะรัตนโกสินทร์และลักษณะเฉพาะของล้านนาในระยะหลังลายดอกส่วนมากเป็นลักษณะดอกบานมีดอกตูมน้อยกว่าลายดอก
รัตนโกสินทร์และลักษณะเฉพาะของล้านนาในระยะหลังลายดอกส่วนมากเป็นลักษณะดอกบานมีดอกตูมน้อยกว่าลายดอกที่รับมาจากศิลปะรัตนโกสินทร์คือลายพุ่มข้าวบิณฑ์ดอกพุดตานส่วนลายดอกที่มีเอกลักษณ์ของล้านนาคือดอกทานตะวันดอกเรณูและดอกสั้บประต๓๕๓มารตอมรานนทลวดลายประดับสถาปัตยกรรมในเมืองเชียงใหม่สมัยราชวงศ์มังรายพศ๑๘๓๙๒๑๑วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาประวัติศาสตร์ศิลปะบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร๒๕๒๔๑๑๘๕๓๖สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่๔๒๐มิถุนายน๒๕๖๗๓๗สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่	เฉพาะของล้านนาในระยะหลังลายดอกส่วนมากเป็นลักษณะดอกบานมีดอกตูมน้อยกว่าลายดอกที่รับมาจากศิลปะรัตนโกสินทร์คือลายพุ่มข้าวบิณฑ์ดอกพุดตานส่วนลายดอกที่มีเอกลักษณ์ของล้านนาคือดอกทานตะวันดอกเรณูและดอกสั้บประต 23 ลายเส้นที่ 3135 ลายกลีบบัวหมายถึงลวดลายรูปกลีบบัวที่ปานก่อนเรียวยาวหรือกลีบบัวที่เป็นรูปสามเหลี่ยม 24 ในงานศิลปกรรมธรรมาส์ล้านนาลายกลีบบัวเป็นลายกลีบบัวแบบมีลวดลายประดับอยู่ภายใน 25 มี 2 แบบคือแบบบัวคว่ำและบัวหงายนิยมใช้เป็นลายประดับอยู่ในตำแหน่งฐานของธรรมาส์ลายเส้นที่ 3637 ลายหม้อดอกไม้อหรือปรดขะเป็นลวดลายรูปหม้อน้ำบรรจุดอกไม้วทั้งก้านใบและดอกหรือบรรจุพันธุ์พฤกษานิยมที่ใช้ประดับเฉพาะในส่วนเรือนเทศน์ของธรรมาส์ลายเส้นที่ 38 กลุ่มลวดลายประเภทลายเทพเทวาลวดลายประเภทเทพเทวานิยมประดับในส่วนของเรือนเทศน์ธรรมาส์ในส่วนของแผงบังในตำแหน่งเรือนเทศน์ธรรมาส์โดยใช้เทคนิคการปิดทองล่องชาดและการแกะสลักการปิดทองล่องชาดนิยมทำเป็นรูปเทวดายืนหรือนั่งคุกเข่าพนมมือถือดอกไม้อและการแกะสลักจะสลักไม้เป็นรูปเทพพนมถือดอกไม้อปิดทองในเทคนิคแบบนูนสูงและลอยตัวประดับในตำแหน่งมุมเสาประดับตัวเรือนเทศน์ของธรรมาส์ลายเส้นที่ 3940 กลุ่มลวดลายประเภทลายรูปสัตว์ต่างๆลวดลายประเภทสัตว์ล้านนานิยมทำลวดลายรูปสัตว์มากโดยเฉพาะสัตว์ตามปีเกิดของผู้สร้างธรรมาส์ถวายเว้นปีขุนปีหนูในล้านนาจะทำเป็นรูปช้างนอกจากสัตว์ตามปีเกิดแล้วสัตว์อื่นๆประเภทสัตว์พิเศษที่มีภาวะสัตว์ตามธรรมชาติและสัตว์สวรรค์ที่นิยมทำได้แก่สัตว์ทวิบาทเช่นหงส์นกหัสดีลิงค์สัตว์จตุบาทเช่นสิงห์เหมราชมอมสัตว์ลักษณะพิเศษเช่นนาคหลวง 23 เรื่องเดียวกัน 22 24 สันติเล็กสุขุมกนกในดินแดนไทยกรุงเทพฯเมืองโบราณ 2545 72 25 สรุพลคำรืห์กุลลายคำล้านนากรุงเทพฯเมือง

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๑๔๖ ลวดลายดอกบัว หมายถึง ดอกบัว เป็นสัญลักษณ์สำคัญในพุทธศาสนา สื่อถึง ความบริสุทธิ์ ความสว่างไสว และการบรรลุธรรม ลวดลายดอกบัวบน ธรรมาสันมักใช้เพื่อแสดงถึงการบูชาพระธรรมและพระพุทธเจ้า ดอกบัวเป็น เครื่องหมายของความเป็นมงคลและความเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ๓๙ ลาย กลีบบัว หมายถึง ลวดลายรูปกลีบบัวที่ ป้านก่อนเรียบลายหรือกลีบบัวที่เป็น รูปสามเหลี่ยม ๔๐ ในงานศิลปกรรมธรรมาสัน ลานนาลายกลีบบัวเป็นลาย กลีบบัวแบบมีลวดลายประดับอยู่ภายใน ๔๑ มี ๒ แบบ คือ แบบบัวคว่ำและบัว หงายนิยมใช้	มหาวิทยาลัยศิลปากร 2524 1185 14 ในสถาปัตยกรรมธรรมาสัน ลานนา ในส่วนของเรือนเทศน์ในเทคนิคการเขียนลายทองและการลายแกะสลัก และลายปูนปั้นลายเส้นที่ 30 ลายดอกไม้มักเป็นดอกไม้วัดที่มีก้านและใบ ประกอบกันมีลักษณะเป็นธรรมชาติมีทั้งคล้ายแบบศิลปะรัตนโกสินทร์และ ลักษณะเฉพาะของ ลานนา ในระยะหลังลายดอกส่วนมากเป็นลักษณะดอก บานมีดอกตื้นน้อยกว่าลายดอกที่รับมาจากศิลปะรัตนโกสินทร์คือลายพุ่ม ขาวบริเวณดอกพุดตานส่วนลายดอกที่มีเอกลักษณ์ของ ลานนา คือ ดอก ทานตะวันดอกเรณูและดอกสลับประดับ 23 ลายเส้นที่ 3135 ลายกลีบบัว หมายถึง ลวดลายรูปกลีบบัวที่ ป้านก่อนเรียบลายหรือกลีบบัวที่เป็นรูป สามเหลี่ยม 24 ในงานศิลปกรรมธรรมาสัน ลานนาลายกลีบบัวเป็นลายกลีบ บัวแบบมีลวดลายประดับอยู่ภายใน 25 มี 2 แบบ คือ แบบบัวคว่ำและบัว หงายนิยมใช้เป็นลายประดับอยู่ในตำแหน่งฐานของธรรมาสันลายเส้นที่ 3637 ลายหม้อดอกไม้อาจมีรูปทรงเป็นลวดลายรูปหม้อน้ำบรรจุดอกดอกไม้ ทั้งก้านใบและดอกหรือบรรจุพันธุ์พืชลักษณะนิยมที่ใช้ประดับเฉพาะในส่วน เรือนเทศน์ของธรรมาสันลายเส้นที่ 38 กลุ่มลวดลายประเภทลายเทพเทวา ลวดลายประเภทเทพเทวานิยมประดับในส่วนของเรือนเทศน์ธรรมาสันใน ส่วนของแผงบังในตำแหน่งเรือนเทศน์ธรรมาสันโดยใช้เทคนิคการปิดทอง ล่องชาดและการแกะสลักการปิดทองล่องชาดนิยมทำเป็นรูปเทวดายืนหรือนั่งคุกเข่าพนมมือถือดอกไม้และการแกะสลักจะสลักไม่เป็นรูปเทพพนมถือ ดอกไม้ปิดทองในเทคนิคแบบนูนสูงและลอยตัวประดับในตำแหน่งมุมเสา ประดับตัวเรือนเทศน์ของธรรมาสันลายเส้นที่ 3940 กลุ่มลวดลายประเภทลาย รูปสัตว์ต่างลวดลายประเภทสัตว์ ลานนา นิยมทำลวดลายรูปสัตว์มากโดย เฉพาะสัตว์ตามปีเกิดของผู้สร้างธรรมาสันถวายวันปีกุนปีหนูใน ลานนา จะทำเป็นรูปช้าง
เป็นลายประดับอยู่ในตำแหน่งฐานของธรรมาสันลายหม้อดอกไม้อาจมีรูป ทรงเป็นลวดลายรูปหม้อน้ำบรรจุดอกไม้วัดทั้งก้านใบและดอกหรือบรรจุ พันธุ์พืชลักษณะนิยมที่ใช้ประดับเฉพาะในส่วนเรือนเทศน์ของธรรมาสันกลุ่ม ลวดลายประเภทลายเทพเทवालวดลายประเภทเทพเทวานิยมประดับใน ส่วนของเรือนเทศน์ธรรมาสันในส่วนของแผงบังในตำแหน่งเรือนเทศน์ ธรรมาสันโดยใช้เทคนิคการปิดทองล่องชาดและการแกะสลักการปิดทอง ล่องชาดนิยมทำเป็นรูปเทวดายืนหรือนั่งคุกเข่าพนมมือถือดอกไม้และการ	หงายนิยมใช้เป็นลายประดับอยู่ในตำแหน่งฐานของธรรมาสันลายเส้นที่ 3637 ลายหม้อดอกไม้อาจมีรูปทรงเป็นลวดลายรูปหม้อน้ำบรรจุดอกดอกไม้ ทั้งก้านใบและดอกหรือบรรจุพันธุ์พืชลักษณะนิยมที่ใช้ประดับเฉพาะในส่วน เรือนเทศน์ของธรรมาสันลายเส้นที่ 38 กลุ่มลวดลายประเภทลายเทพเทवालวดลายประเภทเทพเทวานิยมประดับในส่วนของเรือนเทศน์ธรรมาสันใน ส่วนของแผงบังในตำแหน่งเรือนเทศน์ธรรมาสันโดยใช้เทคนิคการปิดทอง ล่องชาดและการแกะสลักการปิดทองล่องชาดนิยมทำเป็นรูปเทวดายืนหรือนั่งคุกเข่าพนมมือถือดอกไม้และการแกะสลักจะสลักไม่เป็นรูปเทพพนมถือ ดอกไม้ปิดทองในเทคนิคแบบนูนสูงและลอยตัวประดับในตำแหน่งมุมเสา ประดับตัวเรือนเทศน์ของธรรมาสันลายเส้นที่ 3940 กลุ่มลวดลายประเภทลาย รูปสัตว์ต่างลวดลายประเภทสัตว์ ลานนา นิยมทำลวดลายรูปสัตว์มากโดย เฉพาะสัตว์ตามปีเกิดของผู้สร้างธรรมาสันถวายวันปีกุนปีหนูใน ลานนา จะทำเป็นรูปช้างนอกจากสัตว์ตามปีเกิดแล้วสัตว์อื่นๆประเภทสัตว์พิเศษที่มี ภาวะสัตว์ตามธรรมชาติและสัตว์สวรรค์ที่นิยมทำได้แก่สัตว์ทิเบตเช่น หงส์ นกหัสดีลิงค์สัตว์จตุบาทเช่นสิงห์เหม่งราชมอมสัตว์ลักษณะพิเศษเช่น นาค ลวง 23 เรื่องเดียวกัน 22 24 สันติเล็กสุขุมกนกในดินแดนไทยกรุงเทพฯ เมืองโบราณ 2545 72 25 สุรพลดำรงกุลลายคำ ลานนา กรุงเทพฯ เมือง โบราณ 2544 409411 15 มังกรและสัตว์ในวรรณคดีเช่น หนุมาน หมา 26 ลวดลายสัตว์ใน ลานนา จะนิยมใช้ประดับในส่วนองค์ประกอบสถาปัตยกรรม ที่ทำเป็นตัวแบกทั้งวางพระธรรมคันทวยขุมและตัวปักเป็นต้นกลุ่มลาย ประเภทลัทธิมงคลลวดลายประเภทลัทธิมงคลโดยมากจะรับอิทธิพลมาจากลาย มงคลในศิลปกรรมจีนนิยมใช้ประดับในส่วนฐานและเรือน

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
แกะสลักจะสลักไม่เป็นรูปเทพพนมถือดอกไม้ปิดทองในเทคนิคแบบนูนสูงและลอยตัวประดับในตำแหน่งมุมเสาประดับตัวเรือนเทศน์ของ ธรรมาสัน ๔ กลุ่มลวดลายประเภทยี่สิบสี่ตัวต่างลวดลายประเภทสัตว์ล้านนา นิยมทำลวดลายรูปสัตว์มากโดยเฉพาะสัตว์ตามปีเกิดของผู้สร้างธรรมาสัน ถวายเวนปีกุนปีหมูในล้านนาจะทำเป็นรูปช้างนอกจากสัตว์ตามปีเกิดแล้ว สัตว์อื่นๆประเภทสัตว์พิเศษที่มีภาวะสัตว์ตามธรรมชาติและสัตว์สวรรค์ที่ นิยมทำได้แก่สัตว์ทวิบาทเช่นหงส์	ทองในเทคนิคแบบนูนสูงและลอยตัวประดับในตำแหน่งมุมเสาประดับตัวเรือนเทศน์ของธรรมาสันลายเส้นที่ 3940 กลุ่มลวดลายประเภทยี่สิบสี่ตัว ต่างๆลวดลายประเภทสัตว์ล้านนานิยมทำลวดลายรูปสัตว์มากโดยเฉพาะ สัตว์ตามปีเกิดของผู้สร้างธรรมาสันถวายเวนปีกุนปีหมูในล้านนาจะทำเป็น รูปช้างนอกจากสัตว์ตามปีเกิดแล้วสัตว์อื่นๆประเภทสัตว์พิเศษที่มีภาวะสัตว์ ตามธรรมชาติและสัตว์สวรรค์ที่นิยมทำได้แก่สัตว์ทวิบาทเช่นหงส์นกหัสดี ลิงค์สัตว์จตุบาทเช่นสิงห์เหมาชมมอสัตว์ลักษณะพิเศษเช่นนาคลง 23 เรื่องเดียวกัน 22 24 สันดเล็กสุขุมกนกในดินแดนไทยกรุงเทพฯเมือง โบราณ 2545 72 25 สุรพลดำริห์กุลลายคำล้านนากรุงเทพฯเมืองโบราณ 2544 409411 15 มังกรและสัตว์ในวรรณคดีเช่นหนุมานหรรมา 26 ลวดลายสัตว์ในล้านนาจะนิยมใช้ประดับในส่วนองค์ประกอบสถาปัตยกรรม ที่ทำเป็นตัวแบกทั้งวางพระธรรมคันทวยขุมและตัวปีกเป็นต้นกลุ่มลาย ประเภทสิริมงคลลวดลายประเภทสิริมงคลโดยมากจะรับอิทธิพลมาจากลาย มงคลในศิลปกรรมจีนนิยมใช้ประดับในส่วนของฐานและเรือนเทศน์ในงาน ศิลปะธรรมาสันล้านนาเช่นลายช่องกระจกเป็นลวดลายในลักษณะกรอบ สี่เหลี่ยมโค้งมนและมีการหยักขอบลายนั้นภายในกรอบมีประดับลายต่างๆ ลายเส้นที่ 4142 ลายประแจเงินประเภทต่างๆถือว่าเป็นลวดลายแห่งสิริ มงคลของจีนเป็นหนึ่งในสัญลักษณ์แห่งมงคลที่ทำต่อเนื่องกันมาในศิลปะ จีนตั้งแต่โบราณลายเส้นที่ 43 ในส่วนของเทคนิคการประดับลวดลายของ ช่างล้านนานั้นสามารถจำแนกรู้ในการตกแต่งลวดลายธรรมาสันไว้พอ สังเขปดังนี้การปิดทองลงชาดเป็นการทำลวดลายโดยการฉลุกระดาษให้ เป็นลวดลายแล้วปิดทอง
๑๔วรรณคดีลวดลายเหล่านี้สะท้อนถึงการคุ้มครองและความยิ่งใหญ่ของ ธรรมะเช่นนาคลือถึงความคุ้มครองและปกป้องธรรม๔๓กลุ่มลายประเภท สิริมงคลลวดลายประเภทสิริมงคลโดยมากจะรับอิทธิพลมาจากลายมงคล ในศิลปกรรมจีนนิยมใช้ประดับในส่วนของฐานและเรือนเทศน์ในงานศิลปะ ธรรมาสันล้านนาเช่นลายช่องกระจกเป็นลวดลายในลักษณะกรอบสี่เหลี่ยม โค้งมนและมีการหยักขอบลายนั้นภายในกรอบมีประดับลายต่างๆลาย ประแจเงินประเภทต่างๆถือว่าเป็นลวดลายแห่งสิริมงคลของจีน	สุขุมกนกในดินแดนไทยกรุงเทพฯเมืองโบราณ 2545 72 25 สุรพลดำริห์ กุลลายคำล้านนากรุงเทพฯเมืองโบราณ 2544 409411 15 มังกรและสัตว์ ในวรรณคดีเช่นหนุมานหรรมา 26 ลวดลายสัตว์ในล้านนาจะนิยมใช้ประดับ ในส่วนองค์ประกอบสถาปัตยกรรมที่ทำเป็นตัวแบกทั้งวางพระธรรมคันทวย ขุมและตัวปีกเป็นต้นกลุ่มลายประเภทสิริมงคลลวดลายประเภทสิริมงคล โดยมากจะรับอิทธิพลมาจากลายมงคลในศิลปกรรมจีนนิยมใช้ประดับใน ส่วนของฐานและเรือนเทศน์ในงานศิลปะธรรมาสันล้านนาเช่นลายช่อง กระจกเป็นลวดลายในลักษณะกรอบสี่เหลี่ยมโค้งมนและมีการหยักขอบ ลายนั้นภายในกรอบมีประดับลายต่างๆลายเส้นที่ 4142 ลายประแจเงิน ประเภทต่างๆถือว่าเป็นลวดลายแห่งสิริมงคลของจีนเป็นหนึ่งในสัญลักษณ์ แห่งมงคลที่ทำต่อเนื่องกันมาในศิลปะจีนตั้งแต่โบราณลายเส้นที่ 43 ใน ส่วนของเทคนิคการประดับลวดลายของช่างล้านนานั้นสามารถจำแนกรู้ใน การตกแต่งลวดลายธรรมาสันไว้พอสังเขปดังนี้การปิดทองลงชาดเป็นการ ทำลวดลายโดยการฉลุกระดาษให้เป็นลวดลายแล้วปิดทองตามลงไปการ ฉลุลายปิดทองนั้นส่วนใหญ่พื้นสีจะเป็นสีแดงหรือดำและฉลุลาย 27 การปั้น ปูนและการปั้นรักสมุกการปั้นปูนเป็นการเอาปูนขาวมาผสมกับทรายละเอียด น้ำอ้อยกาวหนึ่และกระดาษฟางการปั้นรักสมุกเป็นการเอาขี้ผึ้งเหนียวๆ ขุ่นใสๆมาละลายกับสมุกคือขี้เถ้าของใบตองหรือใบไม้ชนิดต่างๆที่บดจน ละเอียดดีแล้วและให้เคียวให้เหนียวเข้ากันพอที่จะปั้นเป็นตุ๊กตาได้แล้วจึง นำมาแปะติดกับตัวธรรมาสัน 28 การทาสีส่วนมากจะเป็นการทำเป็นสีพื้น ลวดลายจะอยู่บนสีพื้นนั้นสีที่นิยมทำเป็นสีพื้นแดงดำเหลืองขาวน้ำเงินเขียว ขึ้นอยู่กับความนิยมของแต่ละ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๑๔๘๗ลวดลายมังกรหมายถึงมังกรเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจความยิ่งใหญ่และการปกป้องลวดลายมังกรมักปรากฏในส่วนบนของธรรมาสน์เพื่อแสดงถึงการเชื่อมโยงระหว่างมนุษย์กับเทพเจ้าและสื่อถึงการปกป้องและการสนับสนุนธรรม๔๖การปิดทองล่องชาดเป็นการทำลวดลายโดยการฉลุกระดาษให้เป็นลวดลายแล้วปิดทองตามลงไปการฉลุลายปิดทองนั้นส่วนใหญ่พื้นสีจะเป็นสีแดงหรือดำและฉลุลาย๔๗การปั้นปูนและการปั้นรักสมุกการปั้นปูนเป็นการเอาปูนขาวมาผสม	ลายประเภทสิริมงคลลวดลายประเภทสิริมงคลโดยมากจะรับอิทธิพลมาจากลายมงคลในศิลปกรรมจีนนิยมใช้ประดับในส่วนของฐานและเรือนเทศน์ในงานศิลปะธรรมาสน์ล้านนาเช่นลายช่องกระจกเป็นลวดลายในลักษณะกรอบสี่เหลี่ยมโค้งมนและมีการหยักขอบลายนั้นภายในกรอบมีประดับลายต่างๆลายเส้นที่ 4142 ลายประแจจีนประเภทต่างๆถือว่าเป็นลวดลายแห่งสิริมงคลของจีนเป็นหนึ่งในสัญลักษณ์แห่งมงคลที่หาต่อเนื่องกันมาในศิลปะจีนตั้งแต่โบราณลายเส้นที่ 43 ในส่วนของเทคนิคการประดับลวดลายของช่างล้านนานั้นสามารถจำแนกวิธีในการตกแต่งลวดลายธรรมาสน์ไว้พอสังเขปดังนี้การปิดทองล่องชาดเป็นการทำลวดลายโดยการฉลุกระดาษให้เป็นลวดลายแล้วปิดทองตามลงไปการฉลุลายปิดทองนั้นส่วนใหญ่พื้นสีจะเป็นสีแดงหรือดำและฉลุลาย 27 การปั้นปูนและการปั้นรักสมุกการปั้นปูนเป็นการเอาปูนขาวมาผสมกับทรายละเอียดนำอ้อยกาวหนึ่งและกระดาษฟางการปั้นรักสมุกเป็นการเอายางรักเหนียวข้นใส่มาละลายกับสมุกคือขี้เถ้าของใบตองหรือใบไม้ชนิดต่างๆที่บดจนละเอียดดีแล้วและให้เดียวให้เหนียวเข้ากันพอที่จะปั้นเป็นตุลยได้แล้วจึงนำมาแปะติดกับตัวธรรมาสน์ 28 การทาสีส่วนมากจะเป็นการทำเป็นสีพื้นลวดลายจะอยู่บนสีพื้นนั้นสีที่นิยมทำเป็นสีพื้นแดงดำเหลืองขาวน้ำเงินเขียวขึ้นอยู่กับความนิยมของแต่ละท้องถิ่น 29 การแกะสลักเป็นการใช้เครื่องมือของมีคมแกะให้เป็นร่องเป็นลายตามรูปร่างที่กำหนดภาพสลักที่ออกมาจะเป็นแบบ 2 มิติเทคนิคการแกะสลักจะแกะสลักเป็นลวดลายแล้วปิดทองบนตัว 26 วรรณยุกต์บุญยสุรัตน์ วิชาการด้านสุทธาการพิมพ์ 2544 328339 27
กับทรายละเอียดนำอ้อยกาวหนึ่งและกระดาษฟางการปั้นรักสมุกเป็นการเอายางรักเหนียวข้นใส่มาละลายกับสมุกคือขี้เถ้าของใบตองหรือใบไม้ชนิดต่างๆที่บดจนละเอียดดีแล้วและให้เดียวให้เหนียวเข้ากันพอที่จะปั้นเป็นตุลยได้แล้วจึงนำมาแปะติดกับตัวธรรมาสน์๔๘การทำสีส่วนมากจะเป็นการทำเป็นสีพื้นลวดลายจะอยู่บนสีพื้นนั้นสีที่นิยมทำเป็นสีพื้นแดงดำเหลืองขาวน้ำเงินเขียวขึ้นอยู่กับความนิยมของแต่ละท้องถิ่น๔๙	ตามลงไปการฉลุลายปิดทองนั้นส่วนใหญ่พื้นสีจะเป็นสีแดงหรือดำและฉลุลาย 27 การปั้นปูนและการปั้นรักสมุกการปั้นปูนเป็นการเอาปูนขาวมาผสมกับทรายละเอียดนำอ้อยกาวหนึ่งและกระดาษฟางการปั้นรักสมุกเป็นการเอายางรักเหนียวข้นใส่มาละลายกับสมุกคือขี้เถ้าของใบตองหรือใบไม้ชนิดต่างๆที่บดจนละเอียดดีแล้วและให้เดียวให้เหนียวเข้ากันพอที่จะปั้นเป็นตุลยได้แล้วจึงนำมาแปะติดกับตัวธรรมาสน์ 28 การทาสีส่วนมากจะเป็นการทำเป็นสีพื้นลวดลายจะอยู่บนสีพื้นนั้นสีที่นิยมทำเป็นสีพื้นแดงดำเหลืองขาวน้ำเงินเขียวขึ้นอยู่กับความนิยมของแต่ละท้องถิ่น 29 การแกะสลักเป็นการใช้เครื่องมือของมีคมแกะให้เป็นร่องเป็นลายตามรูปร่างที่กำหนดภาพสลักที่ออกมาจะเป็นแบบ 2 มิติเทคนิคการแกะสลักจะแกะสลักเป็นลวดลายแล้วปิดทองบนตัว 26 วรรณยุกต์บุญยสุรัตน์ วิชาการด้านสุทธาการพิมพ์ 2544 328339 27 จรินทร์กันทาเบงการศึกษารูปแบบศิลปกรรมธรรมาสน์ทรงปราสาทในเขตอำเภอเมืองลำพูนจังหวัดลำพูน 86 28 วีระวัฒน์มูลวิไลการศึกษาแบบแผนทางศิลปกรรมของธรรมาสน์ในจังหวัดลำปางรายงานการศึกษาตามหลักสูตรศิลปะบัณฑิตศิลปะไทยภาควิชาศิลปะไทยคณะวิจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่พศ 2537 43 29 ทรงพันธ์วรรณมาศปราสาทธรรมาสน์ในเขตจังหวัดเชียงรายและพะเยาวัฒนธรรมพื้นบ้านศิลปกรรมกรุงเทพฯสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2536 114 16 ลายบางที่นิยมการประดับกระกบนตุลยที่แกะสลักการแกะสลักส่วนมากเป็นการแกะสลักบนแผ่นลายกระจึงบันไดแฝงบังเทคน์และปลียอดขึ้นหลังคารธรรมาสน์แล้วจึงปิด

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
การแกะสลักเป็นการใช้เครื่องมือของมีคมแกะให้เป็นร่องเป็นลายตามรูปร่างที่กำหนดภาพสลักที่ออกมาจะเป็นแบบ ๒ มิติ เทคนิคการแกะสลักจะแกะสลักเป็นลวดลายแล้วปิดทองบนตัวลายบางที่นิยมการประดับกระจกบนตัวลายที่แกะสลักการแกะสลักส่วนมากเป็นการแกะสลักบนແຂ່ງລາຍกระจกเงากระจกบังแดดและปลียอดชั้นหลังคาธรรมาสันแล้วจึงปิดทอง ๕๐ การประดับกระจกกระจกที่ใช้นามาคิดจะเป็นกระจกหุงกระจกเกร็ดหรือกระจกเกรียบใน	ตามลงไปการจลลลายปิดทองนั้นส่วนใหญ่พื้นสีจะเป็นสีแดงหรือดำและจลลลาย 27 การปั้นปูนและการปั้นรักสมุการปั้นปูนเป็นการเอาปูนขาวมาผสมกับทรายละเอียดน้ำอ้อยกาวหนึ่งและกระดาษฟางการปั้นรักสมุการเป็นการเอายางรักเหนียวๆข้นใสๆมาละลายกับสมุคคือขี้เถ้าของใบตองหรือใบไม้ชนิดต่างๆที่บดจนละเอียดแล้วและให้เคียวให้เหนียวเข้ากันพอที่จะปั้นเป็นตัวลายได้แล้วจึงนำมาแปะติดกับตัวธรรมาสัน 28 การทาสีส่วนมากจะเป็นการทำเป็นสีพื้นลวดลายจะอยู่บนสีพื้นนั้นสีที่นิยมทำเป็นสีพื้นแดงดำเหลืองขาวน้ำเงินเขียวขึ้นอยู่กับการนิยมของแต่ละท้องถิ่น 29 การแกะสลักเป็นการใช้เครื่องมือของมีคมแกะให้เป็นร่องเป็นลายตามรูปร่างที่กำหนดภาพสลักที่ออกมาจะเป็นแบบ 2 มิติ เทคนิคการแกะสลักจะแกะสลักเป็นลวดลายแล้วปิดทองบนตัว 26 วรสิญจกัญญะสุรัตน์บริหารลานนากรุงเทพฯด้านสุทธาการพิมพ์ 2544 328339 27 จรินทร์กันทาเบงการศึกษารูปแบบศิลปกรรมธรรมาสันทรงปราสาทในเขตอำเภอเมืองลำพูนจังหวัดลำพูน 86 28 วีระวัฒน์มูลวิไลการศึกษาแบบแผนทางศิลปกรรมของธรรมาสันในจังหวัดลำปางรายงานการศึกษาตามหลักสูตรศิลปะบัณฑิตศิลปะไทยภาควิชาศิลปะไทยคณะวิจิตรศิลปมหาวิทยาลัยเชียงใหม่พศ 2537 43 29 ทรงพันธ์วรรณมาศปราสาทธรรมาสันในเขตจังหวัดเชียงรายและพะเยาวัฒนธรรมพื้นบ้านศิลปกรรมกรุงเทพฯสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2536 114 16 ลายบางที่นิยมการประดับกระจกบนตัวลายที่แกะสลักการแกะสลักส่วนมากเป็นการแกะสลักบนແຂ່ງລາຍกระจกเงากระจกบังแดดและปลียอดชั้นหลังคาธรรมาสันแล้วจึงปิด
ล้านนาเรียกตามชื่อภาษาถิ่นว่ากระจกจีนหรือกระจกอังวะ ๕๑ ซึ่งเป็นกระจกฉาบด้วยตะกั่วบางๆด้านหลังสามารถตัดเป็นชิ้นเล็กๆและในการติดกระจกถ้าเป็นฐานไม้จะไม่ใช้ยางรักษาแล้วแปะติดเข้า ๕๒ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๗ จรินทร์กันทาเบงการศึกษารูปแบบศิลปกรรมธรรมาสันทรงปราสาทในเขตอำเภอเมืองลำพูนจังหวัดลำพูน ๘๖ ๔๘ วีระวัฒน์มูลวิไลการศึกษาแบบแผนทางศิลปกรรมของธรรมาสันในจังหวัดลำปางรายงานการศึกษาตามหลักสูตรศิลปะ	ແຂ່ງລາຍกระจกเงากระจกบังแดดและปลียอดชั้นหลังคาธรรมาสันแล้วจึงปิดทอง 30 การประดับกระจกกระจกที่ใช้นามาคิดจะเป็นกระจกหุงกระจกเกร็ดหรือกระจกเกรียบในล้านนาเรียกตามชื่อภาษาถิ่นว่ากระจกจีนหรือกระจกอังวะ 31 ซึ่งเป็นกระจกฉาบด้วยตะกั่วบางๆด้านหลังสามารถตัดเป็นชิ้นเล็กๆและในการติดกระจกถ้าเป็นฐานไม้จะไม่ใช้ยางรักษาแล้วแปะติดเข้าไป 32 ถ้าเป็นฐานปูนจะใช้เทคนิคคือการเอาปูนขาวกรองให้ละเอียดโขลกคลุกกับน้ำมันตั้งอ้วนจนเหนียวทาพื้นแล้วปิดกระจกทับถ้าเป็นสมัยโบราณจะอาน้ำอ้อยเคี้ยวจนเหนียวผสมปูนขาวละเอียดบางที่ก็อาจใช้รักษา ก่อนติดกระจก 33 เทคนิคการปะกระจกนั้นส่วนมากจะพบว่าประดับเป็นลายรูปเลขาณัตติเช่นสามเหลี่ยมสี่เหลี่ยมและวงกลมกระจกที่ประดับนั้นจะเป็นสีต่างๆเช่นสีแดงเขียวขาวน้ำเงินเหลืองเป็นต้น 34 การประดับกระจกของธรรมาสันในศิลปกรรมล้านนาต่างกับภาคกลางเล็กน้อยคือช่างภาคกลางมักประดับกระจกแทรกเข้าไปในส่วนของลวดลายซึ่งปิดทอง 35 แต่ช่างล้านนาจะประดับกระจกแผ่นใหญ่แผ่นเล็กสลับสีกันบ้างเป็นลวดลายบ้างเกือบบนพื้นที่ทั้งหมดของธรรมาสันการประดับกระจกจะใช้รับรองพื้นบนเนื้อไม้ก่อนแล้วลงรักสมุคให้นานพอสมควรจากนั้นทาด้วยรังกาน้ำเกลี้ยงเพื่อให้เหนียวและติดกระจกได้ดี 36 การจลลในที่นี้คือการจลลลายบนเครื่องไม้หรือบนแผ่นโลหะประเภทสังกะสีหรืออลูมิเนียมในการประดับตกแต่งเทคนิคเริ่มจากการเขียนลายลงแผ่นไม้หรือโลหะแล้วใช้สว่านเจาะเป็นรูให้มีขนาดพอดีสามารถไขใบเลื่อยจลลตามลวดลายได้ 37 30 วีระวัฒน์มูลวิไลการศึกษาแบบแผนทางศิลปกรรมของธรรมาสันในจังหวัดลำปาง 43 31 จรินทร์

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
บัณฑิตศิลปะไทยภาควิชาศิลปะไทยคณะวิจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พศ๒๕๓๗๔๓ทรงพันธวัตรณมาศปราสาทธรรมาสน์ในเขตจังหวัด เชียงรายและพะเยาวัฒนธรรมพื้นบ้านศิลปกรรมกรุงเทพฯสำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย๒๕๓๖๑๑๔๕๐สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับ ที่๑๑๑๕มิถุนายน๒๕๖๗๔๑จรินทร์กันทาเบึงการศึกษารูปแบบศิลปกรรม ธรรมาสน์ทรงปราสาทในเขตอำเภอเมืองลำพูนจังหวัดลำพูน๘๖	ตามหลักสูตรศิลปะบัณฑิตศิลปะไทยภาควิชาศิลปะไทยคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่พศ 2537 43 29 ทรงพันธวัตรณมาศปราสาท ธรรมาสน์ในเขตจังหวัดเชียงรายและพะเยาวัฒนธรรมพื้นบ้านศิลปกรรมกรุงเทพฯสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2536 114 16 ลายบางที่นิยม การประดับกระจกบนตัวลายที่แกะสลักการแกะสลักส่วนมากเป็นการแกะ สลักบันแถลงลายกระจังบันไดแผงบังเทศน์และปลียอดชั้นหลังคา ธรรมาสน์แล้วจึงปิดทอง 30 การประดับกระจกกระจกที่ใช้เข้ามาติดจะเป็นก ระจกหุงกระจกเกร็ดหรือกระจกเกรียบในลำนนาเรียกตามชื่อภาษาถิ่นว่ากระจ กจีนหรือกระจกอังวะ 31 ซึ่งเป็นกระจกลายด้วยตะกั่วบางๆด้านหลัง สามารถตัดเป็นชิ้นเล็กๆและในการติดกระจกถ้าเป็นฐานไม้จะใช้ยางรักทา แล้วแปะติดเข้าไป 32 ถ้าเป็นฐานปูนจะใช้เทคนิคคือการเอาปูนขาวรอง ให้ละเอียดโขลกคลุกกับน้ำมันตั้งอ้วนจนเหนียวทาพื้นแล้วปิดกระจกทับ ถ้าเป็นสมัยโบราณจะอาน้ำอ้อยเคี้ยวจนเหนียวผสมปูนขาวละเอียดบางที่ก็ อาจใช้รักทาาก่อนติดกระจก 33 เทคนิคการประกระจกนั้นส่วนมากจะพบว่า ประดับเป็นลายรูปเลขาคณิตเช่นสามเหลี่ยมสี่เหลี่ยมและวงกลมกระจกที่ ประดับนั้นจะเป็นสีต่างๆเช่นสีแดงเขียวขาวน้ำเงินเหลืองเป็นต้น 34 การ ประดับกระจกของธรรมาสน์ในศิลปกรรมลำนนาต่างกับภาคกลางเล็กน้อย
๑๔๙ไป๕๒ถ้าเป็นฐานปูนจะใช้เทคนิคคือการเอาปูนขาวรองให้ละเอียด โขลกคลุกกับน้ำมันตั้งอ้วนจนเหนียวทาพื้นแล้วปิดกระจกทับถ้าเป็นสมัย โบราณจะอาน้ำอ้อยเคี้ยวจนเหนียวผสมปูนขาวละเอียดบางที่ก็อาจใช้รักทา ก่อนติดกระจก๕๓เทคนิคการประกระจกนั้นส่วนมากจะพบว่าประดับเป็นลาย รูปเลขาคณิตเช่นสามเหลี่ยมสี่เหลี่ยมและวงกลมกระจกที่ประดับนั้นจะเป็น สีต่างๆเช่นสีแดงเขียวขาวน้ำเงินเหลืองเป็นต้น๔๕การประดับกระจกของ ธรรมาสน์ในศิลปกรรม	จะใช้ยางรักทาแล้วแปะติดเข้าไป 32 ถ้าเป็นฐานปูนจะใช้เทคนิคคือการเอา ปูนขาวรองให้ละเอียดโขลกคลุกกับน้ำมันตั้งอ้วนจนเหนียวทาพื้นแล้ว ปิดกระจกทับถ้าเป็นสมัยโบราณจะอาน้ำอ้อยเคี้ยวจนเหนียวผสมปูนขาว ละเอียดบางที่ก็อาจใช้รักทาาก่อนติดกระจก 33 เทคนิคการประกระจกนั้นส่วน มากจะพบว่าประดับเป็นลายรูปเลขาคณิตเช่นสามเหลี่ยมสี่เหลี่ยมและ วงกลมกระจกที่ประดับนั้นจะเป็นสีต่างๆเช่นสีแดงเขียวขาวน้ำเงินเหลือง เป็นต้น 34 การประดับกระจกของธรรมาสน์ในศิลปกรรมลำนนาต่างกับภาค กลางเล็กน้อยคือช่างภาคกลางมักประดับกระจกแทรกเข้าไปในส่วนของ ลวดลายซึ่งปิดทอง 35 แต่ช่างลำนนาจะประดับกระจกแผ่นใหญ่แผ่นเล็ก สลับสีกันบ้างเป็นลวดลายบ้างเกือบบนพื้นที่ทั้งหมดของธรรมาสน์การ ประดับกระจกจะใช้รองพื้นบนเนื้อไม้ก่อนแล้วลงรักสมกให้นานพอ สมควรจากนั้นทาท้วยรักน้ำเกลี้ยงเพื่อให้เหนียวและติดกระจกได้ดี 36 การ จลุในที่นี้คือการจลลายบนเครื่องมือหรือบนแผ่นโลหะประเภทสังกะสีหรือ อลูมิเนียมในการประดับตกแต่งเทคนิคเริ่มจากการเขียนลายลงแผ่นไม้หรือ โลหะแล้วใช้สวานเจาะเป็นรูให้มีขนาดพอดีสามารถใช้ใบเลื่อยจลตาม ลวดลายได้ 37 30 ชีระวัฒน์มูลวิไลการศึกษาแบบแผนทางศิลปกรรมของ ธรรมาสน์ในจังหวัดลำปาง 43 31 จรินทร์กันทาเบึงการศึกษารูปแบบ ศิลปกรรมธรรมาสน์ทรงปราสาทในเขตอำเภอเมืองลำพูนจังหวัดลำพูน 86 32 ชีระวัฒน์มูลวิไลการศึกษาแบบแผนทางศิลปกรรมของธรรมาสน์ในจัง หวัดลำปาง 44 33 ฉวีวรรณมาเจริญชษกธรรมาสน์ 33 34 จรินทร์กันทา เบึงการศึกษารูปแบบศิลปกรรมธรรมาสน์ทรงปราสาทในเขตอำเภอเมืองลำ พูนจังหวัดลำพูน 86 35 ฉวีวรรณ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ลำนนาต่างกับภาคกลางเล็กน้อยคือช่างภาคกลางมักประดับกระจกแทรกเข้าไปในส่วนของลวดลายซึ่งปิดทอง๔๕แต่ขางลำนนาจะประดับกระจกแผ่นใหญ่แผ่นเล็กสลับสีกันบ้างเป็นลวดลายบ้างเกือบบนพื้นที่ทั้งหมดของธรรมเนียมการประดับกระจกจะใช้รับรองพื้นบนเนื้อไม้ก่อนแล้วลงรักสมุกให้นานพอสมควรจากนั้นทาด้วยรึกน้ำเกลี้ยงเพื่อให้เหนียวและติดกระจกได้ดี๕๖การฉลุในที่นี้คือการฉลุลายบนเครื่องไม้หรือบนแผ่นโลหะประเภทสังกะสีหรืออลูมิเนียม	บนตัวลายที่แกะสลักการแกะสลักส่วนมากเป็นการแกะสลักบันแถลงลายกระจิงันโดแผงบังเทศน์และปลียอดชั้นหลังคารัชมารุสนแล้งจึงปิดทอง 30 การประดับกระจกกระจกที่ใช้นามาติดจะเป็นกระจกหุงกระจกเกร็ดหรือกระจกเกียรืบในลำนนาเรียกตามชื่อภาษาถิ่นว่ากระจกจีนหรือกระจกอังวะ 31 ซึ่งเป็นกระจกฉาบด้วยตะกั่วบางๆด้านหลังกสามารถดัดเป็นขึ้นนเล็ๆและในการติดกระจกถ้าเป็นฐานไม้งะใชยางรึกทาแล้วปะติดเข้าไป 32 ถ้าเป็นฐานปูนจะใช้เทคนิคคือการเอาปูนขาวกรองให้ละเอียดโขลกคลุกกับน้ำมันตั้งอ้วจนขึ้นเหนียวทาพื้นแล้วปิดกระจกทับถ้าเป็นสมัยโบราณจะอนำอ้อยเคี้ยวจนเหนียวผสมปูนขาวละเอียดบางทีก้ออาจใช้รึกทาาก่อนติดกระจก 33 เทคนิคการปะกระจกนั้นส่วนมากจะพบว่าประดับเป็นลายรูปเลขาคณิตเช่นสามเหลี่ยมสี่เหลี่ยมและวงกลมกระจกที่ประดับนั้นจะเป็นสีต่างๆเช่นสีแดงเขียวขาวนำเงินเหลือง เป็นต้น 34 การประดับกระจกของธรรมาสนในศิลปกรรมลำนนาต่างกับภาคกลางเล็กน้อยคือช่างภาคกลางมักประดับกระจกแทรกเข้าไปในส่วนของลวดลายซึ่งปิดทอง 35 แต่ขางลำนนาจะประดับกระจกแผ่นใหญ่แผ่นเล็กสลับสีกันบ้างเป็นลวดลายบ้างเกือบบนพื้นที่ทั้งหมดของธรรมเนียมการประดับกระจกจะใช้รับรองพื้นบนเนื้อไม้ก่อนแล้วลงรักสมุกให้นานพอสมควรจากนั้นทาด้วยรึกน้ำเกลี้ยงเพื่อให้เหนียวและติดกระจกได้ดี 36 การฉลุในที่นี้คือการฉลุลายบนเครื่องไม้หรือบนแผ่นโลหะประเภทสังกะสีหรืออลูมิเนียมในการประดับตกแต่งเทคนิคเริ่มจากการเขียนลายลงแผ่นไม้หรือโลหะแล้วใช้ขวานเจาะเป็นรูให้มีขนาดพอดีสามารถใช้ใบเส้อยจุตามลวดลายได้ 37 30 ชีระวัฒน์มุลวิไลการศึกษา
ในจังหวัดลำปาง๔๔๓จักรวรรณาเจริญบุษบกธรรมาสน๓๓๔๔จรินทร์กันทาเบึงการศึกษารูปแบบศิลปกรรมธรรมาสนทรงปราสาทในเขตอำเภอเมืองลำพูนจังหวัดลำพูน๘๖๕๕สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่๑๒๑๕มิถุนายน๒๕๖๗๕๖ถนัดศรีไพศาลธรรมาสนภาคินพนธ์การศึกษากระบวนวิชาศึกษาเฉพาะเรื่องภาควิชาศิลปะไทยคณะจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ภาคการเรียนที่๒ปีการศึกษา๒๕๓๔๓๕๗สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่๑๓๑๕มิถุนายน๒๕๖๗๕๘สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่๑๔๑๕มิถุนายน	น้ำเกลี้ยงเพื่อให้เหนียวและติดกระจกได้ดี 36 การฉลุในที่นี้คือการฉลุลายบนเครื่องไม้หรือบนแผ่นโลหะประเภทสังกะสีหรืออลูมิเนียมในการประดับตกแต่งเทคนิคเริ่มจากการเขียนลายลงแผ่นไม้หรือโลหะแล้วใช้ขวานเจาะเป็นรูให้มีขนาดพอดีสามารถใช้ใบเส้อยจุตามลวดลายได้ 37 30 ชีระวัฒน์มุลวิไลการศึกษาแบบแผนทางศิลปกรรมของธรรมาสนในจังหวัดลำปาง 43 31 จรินทร์กันทาเบึงการศึกษารูปแบบศิลปกรรมธรรมาสนทรงปราสาทในเขตอำเภอเมืองลำพูนจังหวัดลำพูน 86 32 ชีระวัฒน์มุลวิไลการศึกษาแบบแผนทางศิลปกรรมของธรรมาสนในจังหวัดลำปาง 44 33 จัรวรรณมาเจริญบุษบกธรรมาสน 33 34 จรินทร์กันทาเบึงการศึกษารูปแบบศิลปกรรมธรรมาสนทรงปราสาทในเขตอำเภอเมืองลำพูนจังหวัดลำพูน 86 35 จัรวรรณมาเจริญบุษบกธรรมาสน 33 36 ถนัดศรีไพศาลธรรมาสนภาคินพนธ์การศึกษากระบวนวิชาศึกษาเฉพาะเรื่องภาควิชาศิลปะไทยคณะจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ภาคการเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 34 37 เรื่องเดียวกัน 34 17 26 ความเชื่อและคติในการสร้างธรรมาสนการสร้างธรรมาสนในลำนนามักสร้างเพื่อใช้ในกิจกรรมทางศาสนาดังนั้นการศึกษาเรื่องธรรมาสนพื้นเมืองลำนนานอกจากทำให้ทราบรูปแบบทางศิลปกรรมแล้วยังช่วยขยายความรู้ด้านศาสนาความศรัทธาและคตินิยมของชาวลำนนาและความเข้าใจในวัฒนธรรมลำนนาไว้ส่วนหนึ่งด้วยในการสร้างธรรมาสนชาวลำนนาทั่วไปถือคิดว่าเป็นการสร้างบุญกุศลอันยิ่งใหญ่ก่อให้เกิดอานิสงส์ต่างๆในพุทธศาสนาอาจาแนกการสร้างไ้ด้ดังนี้ 1 สร้างเพื่อถวายเป็นเครื่องสักการะพระธรรมของพระพุทธเจ้าเรียกว่าธรรมบูชาเป็นที่สำหรับให้พระภิกษุสงฆ์และสามเณรนั่งเทศน์ธรรม
ไทยคณะจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่๒๕๓๕๑๖๖๙นารีนานุชรายงานสรุปผลการวิจัยจากการเก็บข้อมูลในเขตอวังเหนือและอแจ่มจาลำปางเรื่องเครื่องอาสนาคณะจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่๒๕๓๕๓๗๓๗๐แบ่งน้อยปัญพพรต์และคณะเสนห์ไม่แกะสลักลำนนากรุงเทพฯสำนักพิมพ์เรีงรมย์๒๕๓๗๑๑๓	โบราณ 2537 วิวัฒนาการลายไทยกรุงเทพฯเมืองโบราณ 2524 นารีนานุชบุษบทวีเคราะห์เรื่องเครื่องอาสนาในลำนนาไทยคณะจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2535 รายงานสรุปผลการวิจัยจากการเก็บข้อมูลในเขตอวังเหนือและอแจ่มจาลำปางเรื่องเครื่องอาสนาคณะจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2534 แบ่งน้อยปัญพพรต์และคณะเสนห์ไม่แกะสลักลำนนากรุงเทพฯสำนักพิมพ์เรีงรมย์ 2537 พรพพรณ์จินโทโรนันทยกลกชีโวโคลลาอายุยืนกรุงเทพฯสำนักพิมพ์มติชน 2537 พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระชินทรนิพนธนาถปทานุกรมบาลีไทยอังกฤษสันสกฤตพิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯโรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย 2537 พระธรรมปิฎกปอพจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพฯโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2540 70 พระโพธิ์รังสิ์พระปริยัติธรรมธาดาและพระญาณวิจิตรจามเทวีวงศ์กรุงเทพฯรุ่งวัฒนา 2516 พระยาประชาภิจักรจักรพงษ์ดาวดารโยนกพระนครศิลปบรรณาการ 2505 พระยาประชาภิจักรจักรแช่มขุนนาดพงศ์ดาวดารโยนกพระนคร

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๑๕๘๑ธรรมาสถูปพระธาตุหริภุญชัยเป็นธรรมาสถูปปราสาททรงสูงย่อมุมไม้ ๑๒ ทั้งหลัง ๒ ส่วนฐานแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนคือส่วนที่ ๑ เป็นฐานเขียงและส่วนที่ ๒ เป็นฐานปัทมมีบัวคว่ำบัวหงายท้องไม่มีรัดเอวออกไก่อเส้น ๓ ส่วนเรือนเทคนมีเสาคันดัดรูปแกะสลักเทพนมทั้ง ๔ ด้านและส่วนยอดมีลักษณะเป็น ๔ หลังคาซ้อนชั้นจำนวน ๕ ชั้นลดหลั่นกันขึ้นไปมีการติดนาคปักและซุ้มบันแถลงทุกชั้นปลายยอดมีฉัตร ๕ ชั้นในชั้น	ที่รับหลังคามีการฉลุไม้ลายรวงผึ้งติดทั้ง 4 ด้านมีคันทวยรับหลังคาและส่วนยอดมีลักษณะเป็นหลังคาซ้อนชั้นเอนลาดจำนวน 4 ชั้นลดหลั่นกันขึ้นไปมีการติดนาคปักและซุ้มบันแถลงทุกชั้นปลายยอดมีรูปดอกบัวตูมธรรมาสถูปพระธาตุหริภุญชัยเป็นธรรมาสถูปปราสาททรงสูงย่อมุมไม้ 12 ทั้งหลังส่วนฐานแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือส่วนที่ 1 เป็นฐานเขียงและส่วนที่ 2 เป็นฐานปัทมมีบัวคว่ำบัวหงายท้องไม่มีรัดเอว 57 วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเรศวรปีที่ 17 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายนธันวาคม 2563 ออกไป 2 เส้นส่วนเรือนเทคนมีเสาคันดัดรูปแกะสลักเทพนมทั้ง 4 ด้านและส่วนยอดมีลักษณะเป็นหลังคาซ้อนชั้นจำนวน 5 ชั้นลดหลั่นกันขึ้นไปมีการติดนาคปักและซุ้มบันแถลงทุกชั้นปลายยอดมีฉัตร 5 ชั้นธรรมาสถูปพระธาตุช่อแฮเป็นธรรมาสถูปปราสาททรงสูงย่อมุมไม้ 12 ทั้งหลังส่วนฐานแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือส่วนที่ 1 เป็นฐานเขียงและส่วนที่ 2 เป็นฐานชาสิงห์แกะสลักกระจิงวรรณรอบ 2 ชั้นซ้อนกันส่วนที่ 3 มีครุฑแบบ 8 ตัวรอบฐานรับตัวเรือนเทคนส่วนเรือนเทคนมีเสาคันดัดรูปส่วนบนที่รับหลังคามีคันทวยรับหลังคาและส่วนยอดมีลักษณะเป็นหลังคาซ้อนชั้นเอนลาดจำนวน 6 ชั้นลดหลั่นกันขึ้นไปมีการติดนาคปักและซุ้มบันแถลงทุกชั้นปลายยอดมีรูปดอกบัวตูมทั้งนี้จากการศึกษาสามารถสรุปได้ถึงองค์ประกอบโครงสร้างธรรมาสถูป 4 ส่วนได้แก่ 1 ส่วนยอดคือส่วนที่อยู่เหนือสุดของปลายปราสาทมีลักษณะปลาย
ยาวนานการนำมาศ๑ Pichard Pierre Inventory Mouments at Pagan Volll Paris The United Nation ๑๙๙๓Pl๒๘๕๙๒จิรวารณแสงเพชรการศึกษาเปรียบเทียบลวดลายประดับเจดีย์ทรงปราสาทยอดกลุ่มเมืองเขียงแสนกับกลุ่มเมืองเขียงใหม่พุทธศตวรรษที่ ๑๙๒๐วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร ๒๕๔๐๑๔๘	ประชุมศิลปจาริกภาค 3 พระนครสำนักนายกรัฐมนตรี 2508 ศิลจาริกหลักที่ 70 ประชุมศิลปจาริกภาค 3 พระนครสำนักนายกรัฐมนตรี 2508 จรินทร์กันหาเป็การศึกษาเรื่องรูปแบบศิลปกรรมธรรมาสถูปทรงปราสาทในเขตอำเภอเมืองลำพุดจังหวัดลำพูนรายงานการศึกษาตามหลักสูตรศิลปบัณฑิตศิลปะไทยภาควิชาศิลปะไทยคณะวิจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเขียงใหม่ปีการศึกษา 2541 จิรศักดิ์เดชวงศ์ญาและคณะหอไตรวัดพระสิงห์ประวัติลักษณะศิลปกรรมและแนวทางการอนุรักษ์สถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเขียงใหม่เขียงใหม่ชนมรรณการพิมพ์ 2539 ลวดลายปูนปั้นประดับโบราณสถานเมืองเขียงใหม่เขียงใหม่ชนมรรณการพิมพ์ 2545 จิรวารณแสงเพชรการศึกษาเปรียบเทียบลวดลายประดับเจดีย์ทรงปราสาท 5 ยอดกลุ่มเมืองเขียงแสนกับกลุ่มเมืองเขียงใหม่พุทธศตวรรษที่ 1920 วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร 2540 จริงามมาเจริญบุษกธรรมาสถูปทรงเทพาโรงพิมพ์การศาสนา 2520 ฉัตรแก้วสิมรักษ์ประติมากรรมปูนปั้นรูปเทพชุมนุมประดับผนังวิหารเจดีย์วัดเจ็ดยอดมหาไพธารามจังหวัดเขียงใหม่
บรรณานุกรมภาษาไทยข้อมูลปฐมภูมิมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพระไตรปิฎกภาษาบาลีฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๕๐๐ กรุงเทพมหานครโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๕พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานครโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๕ข้อมูลวิทยุภูมิภาคหนึ่งสื่อกรมศาสนาประวัติวัดหัวราชอาณาจักรเล่มที่ ๕ กรุงเทพมหานครโรงพิมพ์ศาสนา ๕๓๓ประวัติวัดหัวราชอาณาจักรเล่มที่ ๕ กรุงเทพมหานครโรงพิมพ์ศาสนา ๕๓๓กรมศิลปากรระเบียบกรมศิลปากรว่าด้วยการขออนุญาตใช้ที่ปัก	กรุงเทพมหานครโรงพิมพ์ประยูรวงศ์ ๒๕๐๔พระราชปริยัติโมลีอุปสมุทธวัดสังคหะกรุงเทพมหานครโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๕พระสังฆราชคณาธิการโดยหมื่นชูศรีการศึกษาเปรียบเทียบต้นหลักขณบาลีแปลและอธิบายโดยพระคณสาราภิวงศ์ กรุงเทพมหานครโรงพิมพ์พิทักษ์อักษร ๒๕๔๕พระอัครวงเสถระสังฆบดีสุตตมาลาคัมภีร์หลักบาลีมหาไวยากรณ์แปลโดยพระมหานิมิตตมสาโรชและจารุยุทธมดากกรุงเทพมหานครโรงพิมพ์พิทักษ์อักษร ๒๕๔๕มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยศึกษาภาษาบาลีฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานครโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๕พระไตรปิฎกภาษาบาลีฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๕พระไตรปิฎกภาษาบาลีฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๕พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานครโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๕ในรูปณเืองคุดตริณิกายอุฎฐกถาเอกกนิปาตวณณากกรุงเทพมหานครโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๓วารสารบัณฑิตศึกษาปริทัศน์ ๙๐ปีที่ ๑๖ฉบับที่ ๑๑มกราคมเมษายน ๒๕๖๓ในรูปณเืองคุดตริณิกายอรรถกถาเอกกนิปาตภาษาไทยกรุงเทพมหานครโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๓ประวัติวรรณคดีบาลีบุรีโรงพิมพ์ประยูรวงศ์ ๒๕๐๔อรรถกถาภาษาบาลีฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานครโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๓สมิทธิพลเนตรนิมิตบาลีศึกษาในอรรถกถาธรรมบท กรุงเทพมหานครบริษัทเอ็มเอ็นเคอร์ไพรส์จำกัด ๒๕๕๖ธีรวิทย์เกิดแก้วมิลินทปัญญาฎีกาการตรวจชำระและการศึกษาเชิงวิเคราะห์วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย

82/83

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๒๑๖รัชพงศ์จารุสินธุพงศ์ปัญหากฎหมายห้ามโฆษณาเกี่ยวกับสุรากรณีศึกษาสุราพื้นบ้านสารนิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญามหาบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีปทุม๒๕๖๐รัตนะบัวสนธิ์การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นกรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในภาคกลางตอนบนปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิจัยและพัฒนาหลักสูตรบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ๒๕๕๒รุ่งแก้วแดงอ้างในกนกพรนิมพลรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรม	ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคามจรัญณ์นาคนม 2549 การพัฒนารูปแบบการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านจักสานของชุมชนในจังหวัดอ่างทองปรัชญาการศึกษาตษภูมบัณฑิตสาขาการศึกษาผู้ใหญ่บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒธงชัยพาม 2552 การจัดการความรู้ธุรกิจสดยอดหนึ่งดาบลหนึ่งผลิตภัณฑ์วิทยานิพนธ์ปริญญาตษภูมบัณฑิตวิทยาลัยขอนแก่นนรินทร์สังข์รักษาและคณะ 2558 การส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจระดับชุมชนพัฒนาคุณภาพประสิทธิภาพนครปฐมคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากรประเวศะสี 2530 การสร้างภูมิปัญญาเพื่อพัฒนากรุงเทพมหานครนครินทร์พรินต์กรุ๊ปพินิจพันธ์ชินและคณะ 2548 สรุปผลการดำเนินงานชุดโครงการวิจัยและพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตโครงการวิจัยของเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏปทุมมาประมาณ 2548 กรุงเทพฯสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาสกอรรัตนะบัวสนธิ์ 2537 การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นกรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในเขตภาคกลางตอนล่างปริญญาณิพนธ์ศตวิชัยและพัฒนาหลักสูตรกรุงเทพฯบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถ่ายเอกสาร 2549 รัตนาแสงสว่าง 2549 ชุดโครงการวิจัยพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคอีสานตอนบนคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยรสนศันธเนาวบุตรและนรินทร์สังข์รักษา 2542 แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมพหุวัฒนธรรมกรณีศึกษาชุมชนบ้านป่าละอูอำเภอหัวหินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์วารสาร Veridain Ejournal Vol8 No2 420435 ราชบัณฑิตยสถาน 2546 พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานพศ 2542 กรุงเทพมหานครมีบุคส์พับลิเคชันวรรณวีร์บุญคุ้ม 2556 การวิจัยทางสังคมศาสตร์พิมพ์ครั้งที่ 2
ภาษาอังกฤษ Firong Bagher Zadeh and others The World s Great Collections Oriental Vol4 Iran Bastan Tehran 1981 Lee ChuenFang Chinese Decorative Design Taipei Department of Textiles Clothing Fuyen Cathotic University 1987 Pichard Pierre Inventory Mouments at Pagan VolIII Paris The United Nation 1993 Rawson Jessica Chinese Ornamental The Lotus and The Dragon London The Trusteea of The British Museum 1984	ตำนานพระธาตุลำปางหลวงประชุมตำนานล้านนาไทยเล่ม 2 กรุงเทพฯโอเดียนสโตร์ 2525 ประเพณีไทยภาคเหนือกรุงเทพฯโอเดียนสโตร์ 2512 สันติเล็กสุขุมกระหนกในดินแดนไทยกรุงเทพฯด้านสุทธาการพิมพ์ 2545 เจดีย์ความเป็นมาและคำศัพท์เรียกองค์ประกอบในประเทศไทยกรุงเทพฯมติชน 2535 ลวดลายปูนปั้นแบบอยุธยาตอนปลายพศ 21722310 มุลินธิ์เจมส์ทอมป์สันจัดพิมพ์กรุงเทพฯอมรินทร์พรินต์ติ้งจำกัด 2532 สรพลคำรวิกุลแผ่นดินล้านนากรุงเทพฯด้านสุทธาการพิมพ์ 2545 ลายคำล้านนากรุงเทพฯด้านสุทธาการพิมพ์ 2544 แสงมนวิทรชินกาลมาลีปกรณ์ กรุงเทพฯกรมศิลปากร 2501 อนุภาพเสริฐพรนิกการศึกษาประตุโขงแบบลังกาในจังหวัดลำปางวิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาประวัติศาสตร์สถาบันดยกรรมภาควิชาศิลปสถาบันดยกรรมบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร 2540 ภาษาอังกฤษ Firong Bagher Zadeh and others The World s Great Collections Oriental Vol4 Iran Bastan Tehran 1981 Plate 4 Lee ChuenFang Chinese Decorative Design Taipei Department of Textiles Clothing Fuyen Cathotic University 1987 Pichard Pierre Inventory Mouments at Pagan VolIII Paris The United Nation 1993 Rawson Jessica